

KURIER POZNAŃSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chełmicki
Za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 392

Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 29 sierpnia 1937

Rok 32

Poznań, 28 sierpnia.

Polityka wałów granicznych

Wskazywaliśmy ostatnimi czasy parokrotnie, ile szczególnej uwagi poświęca Rzesza Niemiecka swoim ziemiom kresowym i jak uprzywilejowane stanowisko ma w tym względzie pogranicze na wschodzie.

Nie ma dziedziny życia, gdzieby nie czuć było dbałości o kresy wschodnie. Czy to roboty publiczne w pasie pogranicza, prowadzone tu według ścisłego planu, czy rozliczne środki wspierania rolnictwa, przemysłu i rękodzieła, wreszcie niemalże przyczynek kulturalno-polityczny w postaci ożywienia uczelni wyższych na wschodzie przez sztuczny dopływ słuchaczy z głębi Rzeszy. — Wszystkie te drogi wiodą do tego samego celu — do tego, by uczynić z kresów wał kultury i cywilizacji niemieckiej, który by chronił interes narodu wewnątrz kraju, jak i promieniował na zewnątrz.

Takie „wały“ znane są w dziejach minionych kultur. Po nasze dni zachowała się jedynie ich powłoka zewnętrzna, niejako materialna, by wspomnieć słynny „limes Romanus“ nad Renem, będący dziełem sztuki fortyfikacyjnego, lub niemniej znane barykady przeciw Piktom w Szkocji. Czasy nowożytne zmodyfikowały co prawda technikę dawnych wałów kresowych, — ich pojęcie utrzymało się niezmiennie.

Historia uczy, że trudno widzieć w takich wałach wyłącznie instrument defensywy. Bywały one i awangardą.

Gdy wiosną rb. Rzesza Niemiecka wydawała ustawę „o ochronie granic państwowych“, niewątpliwie przyświecała autorom odwieczna myśl „wału“. Rozporządzenie wykonawcze ministra spraw wewnętrznych Rzeszy, które w uzupełnieniu owej ustawy teraz się ukazało, precyzuje dokładnie pojęcie „ochrony granicy“ i pozwala wejrzeć w intencje ustawodawcy.

Co w rozporządzeniu nie jest powiedziane, ale co z postanowień jego wynika, to przede wszystkim chęć takiego rozmieszczenia ludności w pasie granicznym, aby mieszkańcy przez swój skład etniczny i moralne gwarancje byli podporą państwa na wysuniętej placówce. Zważywszy rolniczy charakter kresów, chodzi więc o ustanowienie kontroli państwowej nad obrotem ziemią, przy czym totalizm państwa narodowo-socjalistycznego pozwala tu na daleko idącą ingerencję rządu, czyniącą w istocie prawo własności ziemskiej w tym pasie rzeczą całkiem zależną od rozkazów władzy.

Ustawa przewiduje przede wszystkim konieczność aprobaty rządu przy nabywaniu gruntów, obojętne jakiego obszaru. Postanowienie idzie tak daleko, że ogranicza prawo spadkowe uzależniając przejście w drugie ręce po śmierci właściciela od woli rządu. Starosta powiatu (landrat), którego kompetencji podlega aprobata, może np. nie zgodzić się na przejście ziemi przez

Los aresztowanych Polaków w Niemczech

W więzieniu na Śląsku Opolskim przebywa dotąd 31 osób, w tym dwie matki pięciomiesięcznych dzieci

Katowice. (Tel. wł.). Ze Śląska Opolskiego donoszą o losie aresztowanych ostatnio Polaków.

Wszystkich przewieziono do więzienia w Opolu, gdzie do dnia dzisiejszego pozostają pod władzą „Gestapo“. Mimo, że aresztowania nastąpiły przed około 10 dniami dotychczas sprawa aresztowanych nie została oddana prokuratorowi tak, że pozbawieni są oni wszelkiej opieki prawnej.

Jednego z aresztowanych wypuszczono na wolność.

Do dnia dzisiejszego zamknięto w więzieniu 31 osób ze Śląska Opolskie-

go. Wszyscy są członkami organizacji polskich. Między aresztowanymi znajdują się kobiety, z czego dwie matki 5-miesięcznych dzieci.

Związek Polaków w Niemczech zwrócił się do „Gestapo“ z prośbą o zwolnienie matki pięciomiesięcznego niemowlęcia, którego stan zdrowia

wzbudza obawy. Władze jednak odpowiedziały odmownie.

Aresztowania objęły miejscowości: Racibórz, Opole, Bytom, Strzelce, Zalesie, Zandowice, Imielnice, Szczepanek, Gąsiorowice, Olesno, Markowice, Budziska, Dzierkowice, Rozmierkę, Suche-Lany, Żerniki i Brzeźnice.

Aresztowania narodowców w Lubelszczyźnie

Warszawa. (Tel. wł.). Donoszą z Lublina, iż władze bezpieczeństwa w

Zamojszczyźnie aresztowały członków zarządu okręgowego Stronnictwa Narodowego z przewodniczącym Rzewuskim, byłym oficerem I brygady legionów na czele. Aresztowani zostali odwiezieni do aresztu w Tomaszowie. Przyczyna aresztowań nieznana.

W Tyszowicach urządziło Str. Narodowe ostatnio wielki wiec przeciw komunizmowi, który na terenie Lubelszczyzny jest szczególnie groźny, dochodzi bowiem do tworzenia jacejek w szkołach średnich.

Na wiec antykomunistyczny w Podhorcach już starosta w Tomaszowie nie udzielił zezwolenia, podobnie nie udzielił starosta Wilamowski innych zezwoleń na wiece antykomunistyczne, wysuwając argument, iż po zebraniu w Komarowie doszło do zaburzeń antyżydowskich.

Rewizyta w Sztokholmie

Warszawa. (Tel. wł.). W kołach politycznych mówią, że rewizyta min. Becka w Sztokholmie nastąpi prawdopodobnie w listopadzie. (w)

Wielka Rada Faszystowska

Rzym. (ATE) Mussolini wyznaczył posiedzenie wielkiej Rady Faszystowskiej na dzień 7 października oraz posiedzenie rady ministrów na 19 tegoż miesiąca. 11 października zebrać się ma Centralny Komitet Korporacyjny.

Z Małej Ententy

Bukareszt. (ATE). W związku z rozpoczęciem się w poniedziałek konferencji Małej Ententy w Sinaia, „Le Moment“ zamieszcza korespondencję z Białogrodu, w której podnosi, że jednym z głównych tematów narad będą ostatnie podróże króla Karola, a zwłaszcza jego wizyta w Polsce. Zacieśnienie więzów między Polską a Rumunią było przyjęte w Jugosławii z wielką radością, tym bardziej, że Jugosławia złączona jest z Polską nie tylko przez pokrewieństwo rasy, ale i przez pakt przyjaźni.

Sprawy surowcowe

Genewa. (PAT) Rozpoczęła obrady grupa ekspertów finansowych, powołanych z ramienia Ligi Narodów przez komisję surowcową w czerwcu rb. Tematem obrad jest m. in. wniosek Polski, złożony przez prof. Młynarskiego, projektujący szereg międzynarodowych ułatwień w wymianie surowców między państwami kolonialnymi z jednej a przeludnionymi i ubogimi w surowce z drugiej strony.

R. Strauss zaniemógł

Berlin. (ATE) Znany muzyk i kompozytor Ryszard Strauss zachorował wczoraj ciężko. Wobec tego odwołano oczywiście koncerty, które miały się odbyć w najbliższą niedzielę.

Gdańsk odrzucił protest rządu polskiego

Berlin. (Tel. wł.) Urzędowe „Deutsche Nachrichten Büro“ podaje wiadomość z Gdańska, iż Senat Wolnego Miasta Gdańska odrzucił protest rządu polskiego w sprawie akcji przymusowego doprowadzenia dzieci polskich

do szkół niemieckich, jako „nieuzasadniony“. Wiadomość ta potwierdza doniesienie naszego korespondenta gdańskiego, podane w dzisiejszym wydaniu porannym „Kuriera Poznańskiego“.

Przedstawiciel Hiszpanii narodowej w Watykanie

Rzym. (ATE) „Osservatore Romano“ podaje opis wręczenia listów uwierzytelniających przez nowego charge d'affaires Hiszpanii narodowej przy Watykanie.

Przedstawiciel Hiszpanii, markiz Curruca rozmawiał z kardynałem Paccellim przeszło godzinę. Po rozmowie

dyplomata hiszpański wyraził zadowolenie z przyjęcia jakiego doznał u kardynała zaznaczając, że po tej pierwszej próbie uznania stosunków pomiędzy Hiszpanią a Watykanem wkrótce nastąpią kroki mające na celu dalsze zacieśnienie stosunków.

Przerwano poszukiwania Lewoniewskiego

Moskwa. (PAT). Z powodu niekorzystnych warunków atmosferycznych, jakie panują nad Nową Ziemią i Ziemią Franciszka Józefa, ekspedycja Szewelewa musiała przerwać poszukiwania.

Lotnik Zadkow wylądował o 300 mil na wschód od Barrow. Obecnie czeka na pomyślne warunki atmosferyczne, by udać się w dalszą drogę.

Lotnik amerykański Mattern, który zaofiarował swe usługi w poszukiwa-

niach Lewoniewskiego, dokonał już raz lotu do 75 stopnia szerokości. Mattem nie jest zdecydowany, czy przedsięwzięcie dalsze loty.

Lamacz lodu „Sadkow“ zbliżył się do Wyspy Henriette, należącej do Archipelagu Delonga. Wybrano miejsce na założenie nowej stacji polarnej, dla której dostarczono już zapasów żywności i wszystkie konieczne urządzenia.

dzieci zmarłego, o ile one nie dają gwarancji pewności politycznej, co w każdym wypadku pozostawione jest swobodnemu uznaniu władzy. Rozporządzenie mówi, że państwo kierować się tu będzie interesem „bezpieczeństwa granicy“.

Wreszcie ostatni paragraf określa zasięg terytorialny postanowienia Rzeszy, — rzecz najbardziej interesującą z naszego punktu widzenia.

Okazuje się mianowicie, że „ochrona granicy“ obowiązuje wyłącznie wzdłuż wschodniej granicy Rzeszy. Rozpoczyna się w Prusach Wschodnich (znaczne części rejencji Gąbin, Olsztyn, Kwidzyn), idzie powiatami granicznymi Pomeranii (Lębork, Bytów itd.), całym pograniczem dawnych skrawków b. prow. Poznańskiej (Pila,

Babimost, Wschowa itd), obejmuje regencję opolską, czyli niemiecką Górny Śląsk, wreszcie ciągnie się wzdłuż granicy czeskiej aż do tzw. Bayerische Ostmark. Natomiast ani słówka o zachodnich, południowych, czy północnych granicach Rzeszy!

Jakkolwiek objaśnienie urzędowe brzmi, że wydanie takiego rozporządzenia podyktowane zostało analogicznymi aktami krajów z tamtej strony granicy — zapewne aluzja do podobnej ustawy u nas — nie można się wyzbycić wrażenia, że mamy tu nowy dowód rozróżnienia granic w polityce Rzeszy: tj. innych warunków dla granicy wschodniej, a innych dla reszty granic Rzeszy.

Berlin

B. L.

Uchwały żądające stanowczości od rządu Japonii

Przedstawiciele większości Izby Reprezentantów u premiera — Dodatkowe kredyty na wojnę z Chinami

Tokio. (PAT) Agencja Domei donosi, że przedstawiciele większości w Izbie Reprezentantów zostali przyjęci na audiencję przez premiera księcia Konoye, któremu wręczyli uchwałę, domagającą się unikania niekonsekwencji i półśrodków w obecnym zatargu z Chinami.

Uchwała poza tym domaga się „rozwiązania nierozstrzygniętych zagadnień raz na zawsze, aby nie wytworzyć takich warunków, które wymagałyby od potomności coraz większych ofiar”. Uchwała oskarża rządzącą partię chińską „Kuomintang” o podżeganie rządu nankińskiego do wojny z Japonią oraz o dążenie do współpracy z komunistami i Sowieci.

Uchwała głosi, że utrzymanie pokoju we wschodniej Azji jest niemożliwe, ponieważ Chiny prowadzą politykę antyjapońską w porozumieniu z komunistami, którzy otwarcie dążą do wywołania rewolucji światowej.

W zakończeniu uchwała domaga się obalenia rządu nankińskiego, o ile będzie nadal kontynuował w porozu-

mieniu z komunistami politykę antyjapońską.

Tokio. (PAT) Nowe kredyty dodatkowe, przeznaczone na kampanię

Japonia zatrzymuje tylko statki chińskie

Szanghaj. (PAT) Przedstawiciel marynarki japońskiej oświadczył, że okręty japońskie nie będą zatrzymywały żadnych statków zagranicznych bez względu na ich ładunek.

Rząd japoński zwrócił się do rządów obcych mocarstw z przyjazną prośbą o nie wysyłanie broni do Chin, aby nie przedłużać konfliktu. Japonia gotowa jest ewentualnie uchronić cudzoziemskich dostawców od strat i przejąć na swój rachunek obstalunki na dostawę broni, poczynione przez Chiny.

Tokio. (PAT) Agencja Domei ogłasza, że około 20 statków, zarejestrowanych w portach w prowincji Kwantung i 5 statków zagranicznych — o gólem o 100 tys. ton pojemności — otrzymały zezwolenie od rządu japońskiego na uprawianie żeglugi handlowej wzdłuż wybrzeży. Prawdopodobnie zezwolenie takie otrzymają dodatkowo

chińską, mają wynosić 2,44 miliony jen. Już dwukrotnie przyznane kredyty dodatkowe sięgają sumy 556 milionów jen.

inne statki zagraniczne o pojemności ogólnej również 100 tys. ton.

Waszyngton. (PAT) Sekretarz stanu Hull zakomunikował władzom japońskim i chińskim, że Stany Zjednoczone będą się kategorycznie domagały poszanowania dla swych praw i interesów na Dalekim Wschodzie.

Sekretarz stanu Hull oświadczył przedstawicielom prasy, że według informacji, nadchodzących z Dalekiego Wschodu, Japonia nie zamierza czynić szkód amerykańskiej marynarce handlowej na Pacyfiku.

London. (PAT) Rząd brytyjski nie przywiązuje już obecnie wielkiej wagi do sprawy blokady wybrzeży chińskich przez Japonię, gdyż rząd japoński zapewnił, iż okręty, biorące udział w blokadzie, nie będą niepokoiły statków handlowych, idących pod banderą neutralną.

Z terenów walk chińsko-japońskich

Szanghaj. (PAT) Pomimo walk toczących się wokoło Szanghaju, w całym mieście życie powraca do stanu normalnego. Większość kabaretów i nocnych restauracji jest otwarta obecnie już po południu. O godz. 22 ruch na ulicach zamiera.

Szanghaj. (PAT) 12 samolotów japońskich bombardowało Nan-Tao zrzucając znaczną ilość bomb wiele większą niż dotychczas kalibru. W pobliżu dworca południowego wybuchły 4 pociski o wielkiej sile.

Pekin. (PAT) Wojska japońskie, działające wzdłuż linii Pekin — Hankau, zajęły wyniosłości, położone na zachód od Liang-Siang. W akcji samoloty japońskie współdziałały z piechotą. Zajęcie wyniosłości, znajdujących się w pobliżu kolei, ułatwi dalsze operacje wojsk japońskich w kierunku

południowym.

Szanghaj. (PAT) Chińska agencja „Central News” donosi z Pao-Tingu, że Japończycy po otrzymaniu posiłków, zaatakowali gwałtownie pozycje chińskie w pobliżu Kalganu. Walki trwają.

Wojska chińskie odebrały japończykom zajęta przez nich wyżynę Ma-Pao-Czen, położoną na zachód od przełęczy Nankau.

Stan zdrowia ambasadora

London. (Tel. wł.) Stan rannego ambasadora brytyjskiego w Chinach poprawił się znacznie. Lekarze nie obawiają się już o życie chorego. Prawdopodobnie w dniu dzisiejszym wręczony zostanie w Tokio protest brytyjski.

Konrtorpedowce polskie opuściły Rygę

Ryga. (PAT) Na pokładzie polskich konrtorpedowców, opuszczających port ryski po 3-dniowym pobycie, odbyło się uroczyste podniesienie bandery w obecności posła R. P. w Rydze min. Charwata, attache wojskowego mjra Brzeskińskiego i oficerów ekipy polskiej, biorących udział w międzynarodowych zawodach hipicznych. Na pokładzie ORP „Grom” ustawiona była warta honorowa.

Po zakończeniu parady i opuszcze-

niu przez gości pokładu, ORP „Grom” odplynał pierwszy. Przechodząc w pobliżu lotewskiego okrętu wojennego „Virsaitis”, „Grom” wymienił z nim sygnałami pozdrowienia. W ślad za ORP „Gromem” wyszła „Burza” i „Wiłcher” zwiększając szybkość w miarę zbliżania się do morza.

Na wybrzeżu Dźwiny długo jeszcze bardzo liczna polska kolonia ryska i publiczność miejscowa żegnała naszych marynarzy.

Dlaczego nie powierzono robót Polakom?

Gdynia. (Tel. wł.) Okręgowa Dyrekcja Poczty i Telegrafów w Bydgoszczy buduje w Gdyni dom mieszkalny kosztem 500 tysięcy zł. Wykonanie tego budynku zostało powierzone krakowskiej żydowskiej firmie budowlanej Liffschitza. Tenże przedsiębiorca

odstąpił budowlę innej firmie żydowskiej.

Żydzi otrzymują więc poważne roboty urzędowe w Gdyni, jakby nie było przedsiębiorców polskich. Dla informacji podajemy, że radcą budowlanym Ministerstwa Poczty i Telegrafów jest Żyd Puterman. (p)

Pod płaszczykiem demokracji — komunizm

Bukareszt. (ATE) Wśród mniejszości węgierskiej w Rumunii, a przede wszystkim w Czechosłowacji, prowadzona jest propaganda pod firmą „Frontu Ludowego Węgrów z Ameryki”.

Agitacja ta operuje hasłem walki o demokrację Węgier i zbliżenie ich tą drogą do demokracji zachodu i do państw sukcesyjnych, w celu poprawy losu mniejszości węgierskiej w Czechosłowacji i w Rumunii. Jednakowoż obserwatorzy, mający stosunki wśród mniejszości węgierskiej stwier-

dają, że w agitacji tej działa znikoma grupa emigrantów węgierskich w Ameryce, a głównym jej motorem jest Komintern przy poparciu pewnych kół czeskich dążących do skanalizowania nacjonalistycznych tendencji mniejszości w dogodnym dla siebie kierunku.

Celowi temu służyć ma tzw. „Światowy Kongres Węgrów w Paryżu”, zapowiedziany na pierwsze dni listopada rb. Głównym organizatorem tego kongresu jest Sandor, b. dygnitarz bolszewicki na Węgrzech w okresie Beli-Kuny.

Apelacja Krzysztoforskiego

Lublin. (Tel. wł.) Sąd Apelacyjny w Lublinie ogłosił wyrok w sprawie odwoławczej Krzysztoforskiego i towarzyszy oskarżonych o nadużycia finansowe w czasie sprawowania urzędów. Mocą wyroku Krzysztoforskiemu, który był skazany w pierwszej instancji na 15 lat więzienia z utratą praw na lat 10 i 100 tysięcy zł grzywny, karę zatwierdzono, jedynie w razie nieściągalności grzywny zmieniono karę zastępczą z 3 lat na 2 lata więzienia.

Ciągle nie chcą płacić

London. (PAT) Posiedzenie Podkomitetu Nieinterwencji trwało 3 kwadransy. Wobec nieobecności ambasadora francuskiego, włoskiego i niemieckiego, odnośnie mocarstwa były reprezentowane przez charges d'affaires. Raport admirała van Dulma postanawia przekazać zainteresowanym rząd.

W toku obrad poruszono również sprawę kosztów kontroli, ponieważ jedynie Francja i niektóre mniejsze państwa wpłaciły przypadające na nie z tego tytułu raty. Wobec powstrzymania się większości państw uczestniczących w Komitecie Londyńskim od uiszczenia przypadających na nie kwot, W. Brytania również wstrzymała wpłacenie należności z tego tytułu. Sądzą, że pod presją W. Brytanii odnośne państwa uregulują swe zaległości.

Międzynarodowy kongres fryzjerski

Paryż. (ATE) W dniach od 24 września do 4 października rb. odbędzie się w Paryżu międzynarodowy kongres fryzjerski połączony z wystawą perfumeryjno-kosmetyczną, urządzoną w jednym z pałaców wystawowych. W wystawie tej weźmie udział 36 państw europejskich i transoceanicznych.

Elita bolszewicka

Moskwa. (ATE) Dzienniki sowieckie zamieszczają spis „najwybitniejszych bolszewików”, których imiona wprowadzono do szkolnego podręcznika historii ZSRR. Spis ten, który uczący się powinni umieć na pamięć, jest niejako urzędowym zestawieniem obecnej i dawnej elity bolszewickiej. Spis zawiera nazwiska: Lenin, Stalin, Woroszyłow, Mołotow, Kirow, Kalinin, Kaganowicz, Frunze, Ordżonikidze, Mikołojan, Kujbyszew, Jegorow, Budienny i Blücher.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 28. 8. 1937 r.

STANDARTY: Pszenica 742 g/l	
Ceny transakcyjne:	
Zyto zdadne do przemiału 120 tonn	23.50
Ceny orientacyjne:	
Zyto zdadne do przemiału	22.75—23.00
Usposobienie stałe	
Pszenica	31.50—32.00
Usposobienie stałe	
Jęczmień 673—679 g/l	17.50—18.00
Jęczmień 709—717 g/l	18.50—19.75
Usposobienie spokojne	
Owies	18.50—19.25
Usposobienie spokojne	
Mąka żytnia gat. I 0-50%	32.75—33.75
Mąka żytnia gat. I 0-65%	31.25—32.25
Mąka żytnia gat. II 50-65%	24.25—25.25
Usposobienie spokojne	
Mąka pszen. gat. I wyc. 0-30%	51.75—52.25
Mąka pszen. gat. I 0-50%	47.75—48.25
Mąka pszen. gat. I-A 0-65%	45.75—46.25
Mąka pszen. gat. II 30-65%	42.75—43.25
Mąka pszen. gat. II-A 50-65%	38.75—39.25
Mąka pszen. gat. III 65-70%	36.75—37.25
Usposobienie stałe	
Otreby żytnie stand.	16.25—17.00
Otreby pszenne grube stand.	18.00—18.25
Otreby pszenne średnie stand.	17.25—17.50
Otreby jęczmienne	15.50—16.50
Rzepak zimowy	55.00—57.00
Gorzczyca	36.00—38.00
Gruch Wiktoria	23.00—25.00
Mak niebieski	75.00—78.00
Makuch lniany w aflach	25.25—25.50
Makuch rzepak. w taflach	20.50—20.75
Makuch słon. w taflach 42—43%	25.25—26.00
Słoma pszen. luzem	3.65—3.90
„ pszen. prasowana	4.15—4.40
„ żytnia luzem	4.00—4.25
„ żytnia prasowana	4.75—5.00
„ owsiana luzem	4.05—4.30
„ owsiana prasow.	4.55—4.80
„ jęczmienn. luzem	3.75—4.00
„ jęczmienna prasowana	4.25—4.50
Siano zwykłe luzem	7.35—7.55
„ nadnoteckie luzem	8.00—8.50
„ nadnoteckie prasowane	8.45—8.95
Ogólne usposobienie spokojne	9.45—9.95

Ogólny obrót: 3082.1 tonn, w tym żyta 1244 tonn, pszenicy 528 tonn, jęczmienia 205 tonn, owsa 60 tonn.

W wiadomościach

Docent statystyki Uniwersytetu Jagiellońskiego dr Oskar Lange został powołany na katedrę ekonomii politycznej na uniwersytecie w Barclay, w Kalifornii.

Król Jerzy odbył na zamku Delmoral w Szkocji radę koronną, w której uczestniczyli premier Chamberlain oraz ambasador brytyjski w Rzymie.

Zmarły Rotschild oddawna nie zajmował się czynnie bankierstwem i poświęcał czas głównie studiom zoologicznym. Jego zbiory ptaków należą do najwspanialszych prywatnych zbiorów ornitologicznych na świecie. Zmarły był w prostej linii potomkiem Natana Rotschilda z Frankfurtu nad Menem, założyciela rodziny.

Znana śpiewaczka niemiecka i jednocześnie dr medycyny Wendel usiłowała przepłynąć kanał La Manche. Próba nie wydała pomyślnego rezultatu.

Do Salzburga przybyła incognito arcyksiężniczka włoska Maria Jose. Kanclerz Schuschnigg przesłał jej wielki bukiet kwiatów.

Nad jezioro Werthersee przybył b. król hiszpański Alfons, który weźmie udział wraz z ks. Windsoru w zawodach sportowych.

Agencja Rador komunikuje: wiadomości rozpowszechniane zagranicą, jakoby b. książę Mikołaj powrócił do Rumunii są pozbawione podstaw.

„Tribuna” ogłasza następujące nazwiska generalów dowodzących oddziałami włoskimi pod Santander. Bastico Perti, Roattaga, Frusci, Piazzoni, Bergonzoli, Francisci, Biscaccinati, Velardi, Manca, inspektor „Czarnych koszul” gen. Peruzzi.

Wicekról Etiopii marsz. Graziani wizytował kopalnię złota w Sciumagalle i Medrigen. Kopalnia w Sciumagalle po ukończeniu instalacji technicznych produkować będzie 15 kg złota miesięcznie.

W kilku okrzegach Boliwii wybuchła wśród brdła zaraza, której ofiara padło dotychczas 12 tysięcy sztuk bydła rogatego.

Znaczenie rozgrywek w Azji

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego“)

Paryż, 27 sierpnia.

Hukowi dział na Półwyspie Pirenejskim odpowiada teraz potężne ich echo na dalekim Wschodzie. Nie sposób zdać sobie sprawę z konsekwencji konfliktu pomiędzy Japonią a Chinami. Można tylko tyle powiedzieć, że obecnie każdy nowy zatarg na jednej czy drugiej połaci kuli ziemskiej przeradza się, wcześniej czy później, w międzynarodowy konflikt nie tylko różnorodnych interesów, ale i odmiennych mistyk. Nie dość na tym. Pewne państwa, przygotowując się do ewentualnych zbrojnych wystąpień w przyszłości, wypróbowują na obcych terenach tocących się wojen siłę swych własnych armij, i to tak ludzi jak maszyn.

Wojna domowa w Hiszpanii, trwająca już przeszło rok, stała się takim terenem próbnym, na którym ścierają się odmienne wpływy i interesy zagrażające raz po raz równowadze Europy. Każdy dziś stawia sobie pytanie, czy Chiny nie przerodzą się w drugą — Hiszpanię, zagrażając tym razem już pokojowi świata. Zwycięstwo bowiem Japonii czy Chin może wysunąć problem niebezpieczeństwa żółtego.

Jak to zagadnienie jest poważne, jak z każdym dniem nabiera większego znaczenia, najlepiej świadczy o tym fakt, iż Stany Zjednoczone, trzymające się od czasów wielkiej wojny na uboczu sporów starej Europy, przejęły się teraz poważnie dramatem starej Azji. P. Summer Welles, prawa ręka prezydenta Roosevelta, przyjeżdża do Anglii. W związku z tą podróżą przewidywane są wielkie narady przedstawicieli Stanów Zjednoczonych, W. Brytanii i Francji na temat Dalekiego Wschodu.

Problem ten jest już sam w sobie dostatecznie zawiły. Komplikuje go zaś jeszcze bardziej możliwość wystąpienia na terenie azjatyckim z jednej strony hitleryzmu, a z drugiej bolszewizmu. Niemcy są bowiem, jak wiadomo, wraz ze Stanami Zjednoczonymi głównym dostawcą broni w Chinach. Opanowali oni tam także i inne poważne rynki zbytu. Utrata więc ich byłaby dla przemysłu niemieckiego nad wyraz dotkliwa, gdyby wojna z Japonią się przedłużyła.

W pewnych kołach tutaj, nie wylucza się też możliwości ukrytego wystąpienia Berlina po stronie Tokio, z którym Niemcy są związane świeżo zawartym traktatem. Interweniując bowiem może przeważać szalę zwycięstwa swego sprzymierzeńca, przyczyniając się równocześnie do skrócenia wojny, dzięki czemu nie ucierpiałoby się zbyt wiele jako dostawca... Chin!

Pretekst do tego wystąpienia? Dostarczy go, jak zawsze, bolszewizm. Już obecnie prasa niemiecka wszczęła całą kampanię na temat przygotowanej się interwencji bolszewickiej w Chinach: wysyłania tam wojska, zwłaszcza samolotów. „Angriff” wyraźnie zresztą zaznacza, że znaczenie Chin dla strategii Kominternu wzrasta w miarę, jak zmniejszają się znanse zwycięstwa czerwonego w Hiszpanii.

Początkowo animano także, że Bolszewia, zaangażowana tak poważnie na Półwyspie Pirenejskim, a z drugiej strony zajęta własnym wewnętrznym kryzysem i „oczyszczaniem” kraju z trockistów, nie będzie mogła i nie będzie miała interesu w mieszanii się w konflikt azjatycki. Otóż według coraz liczniej napływających tu informacji Moskwa wzmacnia swą armię na froncie azjatyckim; przyjmuje misję

chińską, przybyłą celem zapewnienia sobie zasieków lotniczych w aparatach i w ludziach. Jednym słowem, wylania się możliwości jeżeli nie interwencji jawnej Z. S. R. R., to przynajmniej ukrytej, na wzór właśnie tej, jaką Sowiety uprawiają w... Hiszpanii.

Wystąpienie jawne jest bowiem mało prawdopodobne, gdyż wówczas Rosja musiałaby walczyć na dwa fronty: japoński i niemiecki. W obecnej już chwili prasa jej atakuje coraz energiczniej ambasadora japońskiego w Moskwie, p. Szigemetsu oskarżając go o prowadzenie kampanii antybolszewickiej. Tokio nie pozostaje bezczynne i zarzuca Moskwie, iż intryguje jak może, by konflikt z Chinami przerodził się w wojnę światową.

My, zwykli Europejczycy, tracimy już orientację w tym żółtym „imbroglio”, w którym rozgrywa się los 450 milionów Chińczyków, czyli 1/3 mieszkańców kuli ziemskiej. Pewne osobistości mogły jednak przeniknąć dużo tajników duszy azjatyckiej dzięki specjalnym misjom, jakie im w swoim czasie poruczono. Do nich właśnie należy Jakub Doriot, twórca „frontu wolności”. Za swych „bolszewickich czasów” był on, zdaje się że nawet przez Trockiego, wylany do Azji zelem szerzenia tam propagandy komunistycznej. Doriot ogłasza właśnie na łamach „Revue de Paris” b. ciekawe studium

o sytuacji na Dalekim Wschodzie. Jako zaś wyrwany znawca tamtejszych stosunków przywiązuje on wielką wagę do rozgrywającego się konfliktu azjatyckiego i do jego ewentualnych następstw dla białego świata.

Wzięcie Pekinu przez Japończyków — pisze Doriot — może mieć znacznie bardziej decydujące dla losu ludzkości, aniżeli jakikolwiek wypadek, rozgrywający się obecnie w Europie. Nie zwrócono dostatecznej uwagi od czasu wojny na fakt, że Pacyfik zastąpił Atlantyk. Środek ciężkości świata przeniósł się w ten sposób z zachodu na wschód.

Problem Pacyfiku i Azji interesuje największe potęgi świata: Japonię, Chiny, ZSRR, Stany Zjednoczone, W. Brytanię, Francję. Kula, padająca z działa w Pekinie, nie posiada większej siły niszczącej aniżeli ta, która pada w Madrycie. Jej znaczenie historyczne jest jednak o wiele poważniejsze. W Azji bowiem rozstrzyga się teraz los całego świata.

Gdyby bowiem jednemu państwu udało się zapanować nad Azją i nad Pacyfikiem, to byłoby ono władcą świata. Pół wieku temu żółte niebezpieczeństwo uchodziło za fantazję. W miarę ekspansji japońskiej zagadnienie nabiera jednak charakteru realnego.

I. B.

Gen. Franco na froncie Santandaru, na krótko przed zdobyciem tego miasta.

FAKTY i OCENY

Komuniści a „strajk chłopski“

„Wieczór Warszawski” ogłasza znamieną odezwę wydaną przez Komunistyczną Partię Polski do P. P. S. Odezwa ta brzmi następująco:

„Towarzysze z P. P. S., Robotnicy ze Związków Zawodowych!

„Wyście świadomy, czołowy oddział własnej klasy, własnego narodu. Nie okrycie się hańbą wobec braci chłopów, wobec własnej klasy. Stańcie w pierwszych szeregach. Z Wami stanie cały obóz demokratyczny.

„Niezwłocznie na fabrykach, warsztatach, w związkach zawodowych, uchwalajcie strajk, żądajcie od zarządów swoich kierownictwo i delegatów proklamowania go. — Wszyscy na zebrania. Wszyscy do wieców i demonstracji.

„Precz ze zdradą we własnych szeregach. Opornych i tchórzliwych wodzów zmusimy do walki, lub staniami do niej wbrew im, a wraz z całym ludem“.

Odezwa ta potwierdza czynną rolę komunistów w czasie ostatnich wypadków.

„Mali ludzie“

„Sanacyjno”-konserwatywny „Czas” tak pisze o polityce „sanacji“:

„Boimy się jasnego a szerokiego w swej koncepcji planu polityki narodowościowej. Boimy się sprzecyzowania stosunku O. Z. N. do rządu. Boimy się sprawy ordynacji wyborczej. Boimy się śmielszej polityki walutowej. Itd., itd. można długo cytować problemy pałace, problemy, którymi wszyscy się interesujemy, a dla których nie możemy doczekać się meża stanu, który by je postawił na szerokiej a realnej płaszczyźnie.

„Ploty na zielono” p. premiera — jak pisuje „Cat” — stają się coraz więcej symbolem naszej politycznej rzeczywistości. Nie mamy mężów stanu, rozwiązujących na szeroka skalę poważne problemy państwowe. — Przez to panoszą się rządy biurokracji, coraz więcej i coraz natrętniej wścibiającej swój nos w drobiazgi. Mamy coraz większe panoszenie się różnych ludzi, którzy radykalnie zapaprują drobne odcięcia naszego życia publicznego, nie mając odwagi i siły jąć się problemów szerszych, co zresztą w tych warunkach uznać należy za niezmiernie szczęśliwy zbieg okoliczności.“

Z jednej strony więc „Czas” stwierdza, że jest źle, a z drugiej, że nie ma komu tego zła wykorzystać, bo panoszą się „mali ludzie”. Wniosek z tego prosty, że trzeba ustąpić miejsca innym. No, ale „Czas” unika wyciągania wniosków do końca.

Ucisk Polaków na Warmii (III)

Mimo długotrwałej walki z polskością zostały jeszcze dość liczne pomniki, świadczące o stuprocentowej polskości tej ziemi w niedalekiej przeszłości. Wystarczy przejść się po kościołach na Warmii, a wszędzie odkryje się jakiś napis polski.

Bywają parafie, w których nabożeństwo polskie odprawia się zaledwie raz w miesiącu, a stacje drogi krzyżowej znaczone są językiem polskim i w tym języku wyłącznie noszą odpowiednie objaśnienia. Taki stan rzeczy znajdujemy w Gietkowie, w jednej z najbardziej zniemczonych wiosek warmijskich.

Na razie po kościołach utrzymują się jeszcze te polskie zabytki, tak bardzo kontrastyczne i przeciwne głoszone przez Niemców poglądom o rzekomej praniemieckości tego terenu. Ale czy długo jeszcze trwać będą, czy nie podzielią losu kapliczek przydrożnych, zaopatrzonych w napisy polskie?

Właśnie przeciwko tym kapliczkom polskim zwrócił się w ostatnich czasach szal germanizacyjny i w ostatnich latach zniszczono cały szereg religijnych pamiątek polskiego ludu warmijskiego. Kilka przykładów tego wandalizmu pruskiego, bezczeszczącego dla celów politycznych świętości polskie na Warmii, podam poniżej. Pochodzą one, rzecz ważna, z ostatnich miesięcy rb.

Dłgie lata wznosił się w Olsztynie na Rynku Remontowym pomnik Chrystusa dźwigającego krzyż na ramionach, a na jego cokole wryty był napis: „Idź za mną”. Postać Chrystusa nie przeskadzała nikomu, póki rozuchwalonym Krzyżakom umieszczony na cokole polski napis nie zaczął spędzać snu z oczu. Postanowiono usunąć ten pomnik katolickości, a zarazem i polskości tego kraju i mimo sprzeciwów ludu polskiego przeniesiono pomnik poza miasto w okolice małego uczęszczanego, a Chrystusa nie woła już „Idź za mną”, bo napis został zdarty i nie

zastąpiono go żadnym innym. Hańby tej dokonano z początku 1937 roku.

W tym samym mniej więcej czasie brutalnie sprofonowano kapliczkę Matki Boskiej w Lesznie na Warmii. Jak z załączonej ilustracji wynika, nosiła ona napis polski „Pod Twoją obronę”. Otóż pewnego dnia zjawiają się u gospodarzy, których przodkowie kapliczkę tę ufundowali, szturmowcy żądając usunięcia z kapliczki napisu polskiego. Kiedy wezwani wzbraniłi się zburzyć dzieło ojców, szturmowcy sami dokonali zbrodnicy czynu i zerwali piękne słowa modlitwy ludu polskiego. Kapliczka ostała się odarta na czas nieokreślony z polskiego napisu.

Szczególnie charakterystycznym przyczynkiem do „zmiany” nastrojów ludności niemieckiej do Polaków w czasach tzw. przyjaźni polsko-niemieckiej jest następujący fakt, który zdarzył się w czerwcu rb. w Gietrzwałdzie. Wiesz ta znana jest szeroko w Polsce z objawień N. M. P. z r. 1877. Kiedy w roku 1927 obchodzono pięćdziesięcioletni jubileusz Objawienia, umieszczono u stóp figury M. B. w kapliczce Objawień transparent z napisem: „Jam jest Niepokalane Poczęcie!”, a poniżej napis niemiecki tej samej treści. W ówczesnych latach największego ucisku germanizacyjnego transparent ten nie wywołał specjalnych sprzeciwów i przetrwał uroczystości jubileuszowe. Po ich ukończeniu zdjęto transparent i złożono w przechowaniu do następnych okazji jubileuszowych.

W bież. roku obchodzono sześćdziesięciolecie Objawienia i ponownie umieszczono transparent w taki sam sposób jak przed dziesięć laty u figury M. B. Stało się to w przeddzień śś. Piotra i Pawła, na który to dzień przypada pierwszy odpust w Gietrzwałdzie. Tym razem jednak wojująca hakata porwała się ku kapliczce żądając w obelżywych słowach usunięcia transparentu. Miejscowy ks. proboszcz

Kling, człowiek słaby, ustąpił i uroczystości odbyły się bez transparentu.

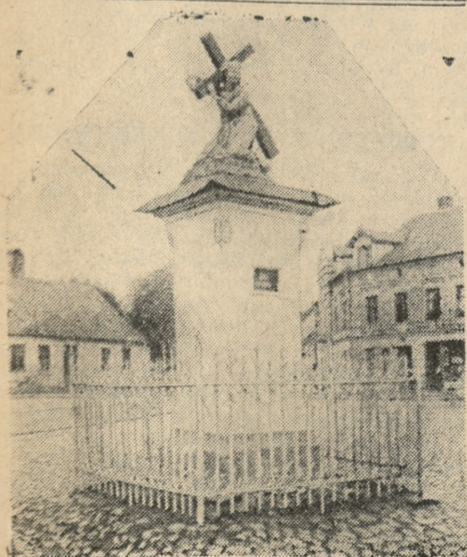
Jak wielka jest drażliwość Niemców na napisy polskie, świadczy jeszcze jedno zdarzenie zdarcia napisu polskiego w Gietrzwałdzie; datuje ono już zresztą sprzed kilku lat. U cudownego źródła znajdowała się na ogrodzeniu tabliczka dziękczynna pp. Chełkowskich za odzyskane zdrowie. Umieszczona tam została w r. 1923. Kiedy jakieś trzy lata temu odmalowywano na nowo ogrodzenie, tabliczkę zdjęto, by jej już więcej tam nie umieszczać.

Obok tych jaskrawych przykładów burzenia pamiątek polskich na Warmii istnieją inne, mniej rzucające się w oczy, sposoby ich usuwania. Najłatwiej postępować Niemcom tam, gdzie krzyż z napisem polskim wskutek wieku chyli się do upadku. Wtedy usuwa się krzyż stary, a na jego miejscu stawia się nowy, lecz nie ma już na nim żadnego napisu. Tak stało się z bardzo charakterystycznym, trójramiennym krzyżem, który stał pod Gietkowem i nosił napis polski wykuty w blasze: „Od powietrza, głodu, ognia i wojny wybaw nas Panie!“. Przed kilku miesiącami usunięto go, a na jego miejscu wznosi się zwykły krzyż bez napisu. Krzyż stary, jak mówi lud miejscowy, pójdzie na opał; w lipcu rb. leżał jeszcze powalony na cmentarzu koło miejscowego kościoła.

Tego rodzaju metody prowadzą do zupełnego zaniku polskich zabytków religijnych. Dziś już niewiele zostało się z nich, a spotyka je się przeważnie po lasach, gdzie uchodzą uwadze zbirów teutońskich.

Jakże przykro odczuwać musimy w Polsce takie barbarzyństwo, jeśli sami tolerujemy, że u nas po kościołach znajdują się niemieckie „Gedenktafel“ za poległych bohaterów w czasie wojny światowej (np. w Święcichowie pod Leszmem). Zdaje się jednak, że cierpliwość polska wreszcie się wyczerpie.

VOX.

Boża Męka w Olsztynie

JASTRZĘBIE-ZDRÓJ
PERLA UZDROWISK ŚLĄSKICH

RADOCZYNA SOLANKA JODOBROMOWA LECZY
— REUMATYZM — ARTRETYZM — ISCHIAS —
CHOROBY KOŁEJE — DZIECIĘCE I SERCA
TANI SEZON JESIENNY

JASTRZĘBIE-PLAŻA
NOWOCZESNIE URZĄDZONY BĄSEŃ KĄPIELOWY — PLAŻA PIASCZYSTA

W Łodzi cicho...

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego“)

Łódź, w sierpniu.
Miesiąc temu, na różnych socjalistycznych zebraniach i konferencjach, „bonzowie” wielkim głosem zapowiadali, że jeśli włókniarze nie otrzymają 20 pct podwyżki i skrócenia tygodnia pracy do 40 godzin, kierownictwo klasowych związków zawodowych i czterech innych, podporządkowanych im, bezwzględnie proklamuje strajk powszechny. W kilka dni później komisja rozjemcza zadanie 40-godzinnego tygodnia pracy stanowczo odrzuciła, a podwyżkę płac przyznała tylko w połowie żądanej wysokości. I strajk nie wybuchł.

Teraz w Łodzi i okręgu jest cicho, jak nigdy. Nawet zatargów w poszczególnych zakładach prawie nie ma. Od dwóch tygodni jeden poważniejszy zatarg zdarzył się na terenie „Schlösserowskiej Manufaktury”. Prócz tego zastrajkowali w tych dniach sezonowcy, ale strajk ten od dawna już był proklamowany.

Na pierwszy rzut oka wydaje się, że wszystko jest w porządku. Na płotach jednak nocami coraz częściej zjawiają się ręcznie pisane odezwy komunistyczne. I teraz dopiero wszystkie stają się zrozumiałe. W Łodzi powtórzone te same manewry polityczne, co i w Białymstoku. Skomunizowane klasowe związki zawodowe spróbowały, jak się może ewentualnie udać, wciągnięcie mas robotniczych w awanturę. Okazało się, że do dyspozycji „towarzyszów” stoją nie tylko członkowie P. P. S. i klasowych związków, ale również Z. Z. Z., enpeerowska „Praca”, Z. Z. P. oraz chadeckie Z. Z. P. Na pierwszy sygnał lewicowców stanęli wszyscy w jednym szeregu i solidarnie oddali się do dyspozycji.

Manewry się udały.

Teraz masy robotnicze mają przyznany mały dodatek, który przy zimowej podwyżce cen okaże się fikcją, więc zawsze istnieje możliwość wywołania nowego zatargu, który w zależności od sytuacji politycznej można będzie rozpętać w grubszą awanturę.

Jady, wytwarzające się w jelitach, usuwa pewnie i szybko szklanka naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa**, którą należy przyjmować codziennie rano.
Tg 21 381

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO ZEGRZE - CHARTOWO

Zebrań plenarne odbędą się w sobotę dnia 28 sierpnia 37 r. o godz. 20 w lokalu p. Kaniewskiego w Zegrze.

KOŁO WINIARY

Zebrań plenarne odbędą się w sobotę dnia 28 bm. w świetlicy „Sokoła” przy ulicy Obornickiej.

WSZYSTKIE KOŁA S. N. W POZNANIU biorą udział w uroczystości poświęcenia proporca Koła S. N. w Starolece. Zbiórka w niedzielę 29 bm. o godz. 10 w ogrodzie „Polonia” w Starolece.

KOŁO STAROLEKA

Poświęcenie proporca połączone z obchodem 5-lecia istnienia Koła odbędą się w niedzielę dnia 29 sierpnia 37 r. Zbiórka uczestników o godz. 10 w ogrodzie „Polonia” w Starolece, skąd nastąpi wymarsz do kościoła. Następnie uroczyste zebranie na sali „Polonia”. Po uroczystości około godz. 3 zabawa taneczna w ogrodzie i na sali.

KOŁO ŚRÓDMIEŚCIE

W związku z uroczystością poświęcenia proporca Koła S. N. Staroleka w niedzielę 29 bm., zbiórka o godz. 8 rano na boisku „Sokoła”.

KOŁO WILDA

Zgłoszenia uczestnictwa w pielgrzymce S. N. przyjmuje p. Adam Czarczyński, Górna Wilda 82, m. 9.

KOŁO ŚW. MICHAŁ

Zgłoszenia uczestnictwa w pielgrzymce przyjmuje p. Stanisław Chyży, — cukier-

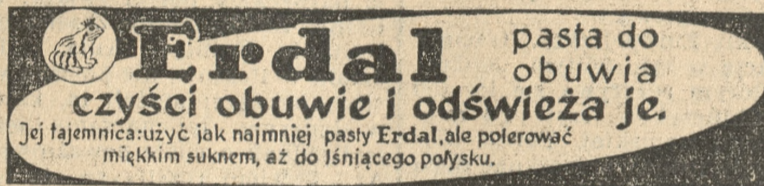
Wiemy doskonale, że zdobycze gospodarcze są dla klasowców tylko pretekstem. Chodzi im o utrzymanie w swych rękach części mas robotniczych, która by zawsze była „do użycia” na wypadek politycznej rozgrywki.

Nie ulega wątpliwości, że w Polsce cichaczem montuje się „lewy front”. Wielkie ośrodki robotnicze, jak Łódź, Zagłębie, Warszawa i okręg radomski

są głównymi terenami tej akcji. Tu się też przeprowadza niewinnie wyglądające manewry i to zawsze prawie pod hasłami walki ekonomicznej. Należy jednak pamiętać, że przewexslowanie akcji ekonomicznej na tory polityczne jest zawsze bardzo łatwe i szybkie.

Takie „niewinne” manewry w ostatnich miesiącach przeprowadzono już w okręgu białostockim, łódzkim i w zagłębiu węglowym. Teraz przyszła kolej na inne tereny. I dlatego w Łodzi jest tak cicho. Zdecydowano, że po względnie udanych manewrach nie należy narażać dobrze funkcjonującego aparatu.

K. H.

Apel „Opieki Polskiej”

Nie po raz pierwszy zwraca się „Opieka Polska” z apelem do ofiarności wielkopolskiego społeczeństwa.

Jest to już bowiem tradycją, że corocznie w jesieni organizuje swój „Dzień Opieki nad Rodakami na Obczyźnie”, aby skupić wszystkie myśli najlepsze, wszystkie uczucia szlachetne całego społeczeństwa polskiego dookoła zagadnień emigracyjnych, a zarazem zapukać do serc i do sumień, do polskiej solidarności narodowej.

53 państwa — ponad 1500 ośrodków polskich — posiada „Opieka” w swojej ewidencji. A z roku na roku mnoży się ich liczba, z roku na rok wzrastają potrzeby.

Zrodzona ze świadomej woli społeczeństwa, które czuje swoją organiczną łączność z 8-milionową rzeszą wychodźstwa, opiera „Opieka” swoją działalność na tej trwałej podstawie, jaką jest mocna wjara w niezawodną ofiarność społeczeństwa polskiego dla spraw wielkich, dla dążeń idealnych.

„Opieka” nie ma budżetów, nie ma stałych dochodów. Nie na tym więc opiera swoje szerokie plany, daleko w przyszłość sięgające zamierzenia. Zdobytę zaufanie jakim się cieszy w społeczeństwie, serdeczne zawsze przyjęcie każdej inicjatywy ze strony Polonii Zagranicznej, — oto kapitały podstawowe, jakimi dysponuje.

Wyrosła z istotnej potrzeby duszy polskiej, jej przede wszystkim pragnie służyć. Tym się tłumaczy szeroka działalność religijno-oświatowa Stowarzyszenia, tym się tłumaczy to trwałe dążenie do powiązania w pracy nici naj-

wspanialszych tradycji religijnych i narodowych.

„Opieka Polska” rozpoczyna w tej chwili najważniejszą swoją akcję: stoi u progu do przygotowania tak zwanej wysyłki gwiazdkowej. Akcja ta obejmuje wszystkie ośrodki polskie. W szeroki świat już w końcu września pójdzie „Oplatek Polski” opatrzony błogosławieństwem Jego Eminencji Księdza Kardynała Prymasa, duchowego Opiekuna emigracji i dostojnego Protektora Stowarzyszenia, książka polska i czasopismo. I odtąd już do samej Gwiazdki codziennie popłyną wysyłki.

Wymaga to ogromnych funduszy. Toteż zwraca się „Opieka”, jak zwykle, do społeczeństwa o pomoc: o książki, o przeczytane czasopisma, a przede wszystkim o pomoc materialną.

Zarząd Stowarzyszenia już dziś wysłał listy składkowe z prośbą o ofiary. Niechże nikt nie cofnie ręki pomocnej, i chociaż najdrobniejszy prześle datek. W „Dniu Opieki” zaś, który przypada na niedzielę, 5 września, kiedy kwęstarz przystąpi z puszką, niechże ta dłoń wyciągnięta przypomni o tych, którzy poza Polską są, jako Polacy, w opuszczeniu i materialnej lub duchowej udrecie. Niechże potem nastąpi czyn — wielki czyn miłosierdzia katolickiego i polskiego.

Za Zarząd Główny Stowarzyszenia „Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie”
Adolf hr. Bniński, prezes, Anna-Smoczyńska, sekretarz generalny, dr. Roman Ziolecki, skarbnik.

Pielgrzymka Str. Nar. do Częstochowy

wyruś z Poznania w dniu 5 września rb.

Do stóp Królowej Korony Polskiej, Matki Boskiej Częstochowskiej, pod opieką duchową ks. prałata Józefa Prądzyńskiego, urzędnika zarząd grodzki Stronnictwa Narodowego na stoł. m. Poznań wielką pielgrzymką w niedzielę, 5 września rb.

Zbiórka uczestników pielgrzymki w sobotę, 4 września o godz. 20 przed pomnikiem Serca Jezusowego. Po krótkiej modlitwie i przemówieniu pochod ruszy na dworzec, skąd o godz. 22 wyjazd pociągami popularnymi do Częstochowy. Przyjazd do Częstochowy w niedzielę rano o godz. 5. O godz. 6 fanfary, powitanie pielgrzymki, otwarcie klasztoru, spowiedź i komunja św., nabożeństwa odprawiane przez duchownych pielgrzymki, fanfary, odświeżenie Cudownego Obrazu, msza św. dziękczynna i ślubowanie.

Po nabożeństwie zwiedzanie skarbcza i wieży, po czym obiad. Po obiedzie zwiedzanie miasta i jego zabytków. Wyjazd z Częstochowy w niedzielę

wieczorem o godz. 20. Przyjazd do Poznania w poniedziałek rano o godz. 3.

Pociągi tak w jedną jak i drugą stronę zatrzymywać się będą na stacjach Poznań, Środa, Jarocin, Pleszew i Ostrów.

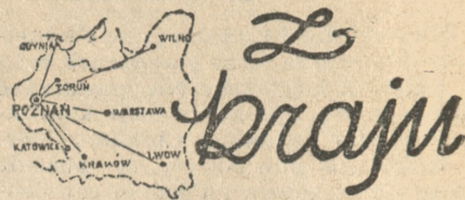
Wszyscy uczestnicy pielgrzymki zamieszkali na prowincji, mogą do wyżej wymienionych stacji dojechać pociągami osobowymi, na które otrzymają, za okazaniem biletu do Częstochowy, 50 pct zniżki kolejowej, o ile przejazd do powyższych stacji przekracza 20 km.

Wszystkie zgłoszenia z Poznania należy kierować do biura zarządu grodzkiego S. N. przy ul. Św. Marcina nr 65, m. 10, tel. 19-12 w godz. od 10 do 14 i od 17 do 21, względnie do wszystkich sekretariatów kół S. N. w poszczególnych dzielnicach miasta.

Cena biletu za przejazd w obie strony wynosi 9 zł od osoby.

Uczestnicy pozamiejscowi zgłoszą swój udział bezpośrednio w zarządzie grodzkim S. N. w Poznaniu w równoczesnym przekazaniem sumy za przejazd. Zgłoszenia i przekazy pozamiejscowe przyjmuje się najdalej do 31 sierpnia rb.

Celem lepszego i sprawniejszego wykorzystania pobytu w samej Częstochowie zwracamy uwagę na konieczność wypowiedziania się komunikantów już w Poznaniu.

GODZINY NAUCZANIA W SZKOŁACH

Ogłoszone zostały przepisy ministerstwa w sprawie nauczania w szkołach. Wychowawczyni przedszkola ma pracować 30 godzin tygodniowo, nauczyciel szkoły powszechnej 30, prefekt w szkole 6 godzin, kierownik musi udzielać lekcji zależnie od liczby nauczycieli od 28 do 20 godzin, nauczyciel szkoły średniej 27 lub 23 godziny zależnie od przedmiotów.

Ustala się godziny dla nauczycieli we wszystkich typach szkół, w szkołach zawodowych, artystycznych. Przewidziane są godziny nadliczbowe. O ile nauczyciel w pewnym okresie nie udzielał właściwej liczby godzin, będzie musiał je odrobić.

BANDYTYZM POD BOKIEM STOLICY

W miejscowościach letniskowych pod Warszawą zdarzały się od dłuższego czasu wypadki napadania samotnie idących kobiet i ograbiania ich z pieniędzy. Sprawców nie ujęto. Aż dopiero wczoraj napadnięta została na przechadźce w pobliżu lasu pewna letniczka z Warszawy. Napastnik zatkał jej dłonią usta a drugą ręką wyrwał torebkę, po czym zbiegł. Wnet jednak została zarządzona obława i rabusia ujęto. Jest nim 29-letni Antoni Kuźma, syn dość zamożnego gospodarza, który w taki sposób zdobywał pieniądze na hulanki.

NIEBEZPIECZNE UDAWANIE „DUCHA”

W Zabkach pod Warszawą niejaki handlarz G. z jakiegoś powodu chciał nastraszyć swoją żonę i dlatego wieczorem okryty prześcieradłem udawał „ducha”. Przeważona tym widokiem kobieta zaczęła krzyczeć, a wtedy przybiegł sąsiad J. z rewolwerem w rękę i nie wiele myśląc wypalił do „widma”. Skutek był ten, że ciężko rannego handlarza G. musiano przewieźć do szpitala.

SPRAWA DWÓCH SKAZANYCH NA ŚMIERĆ PRZED SADEM NAJWYŻSZYM

Głośna była swego czasu zbrodnia morderstwa w woj. białostockim, którego ofiarą padł kapłan ks. Odlanicki. Mordercami byli niejacy Hlabik i Opacki, którzy przez dwie instancje skazani zostali na śmierć przez powieszenie. Od wyroku Sądu Apelacyjnego obrońca wyznaczony z urzędu nie wniósł kasacji, wobec czego wyrok miał się uprawomocnić. Na skutek zabiegów skazańców jednak został przywrócony termin skargi kasacyjnej, tak, że ta przez Sąd Najwyższy istotnie będzie rozpatrywana w dniu 23 września i wtedy dopiero ostatecznie rozstrzygnie się los obu skazańców.

ADWOKAT, KTÓRY ZWODZIŁ SWOICH KLIENTÓW

W Krakowie rozpatrywał Sąd Apelacyjny sprawę adwokata Eugeniusza Funarskiego z Wojnicza, który swego czasu w Tarnowie był skazany na rok więzienia za wprowadzanie w błąd swych klientów. Pokazywał on im rzekomo przychylny wyrok i kazał sobie płacić wysokie honoraria, a tymczasem procesy były przegrane. W apelacji zmniejszono mu karę na 10 miesięcy więzienia i zawyrokowano utratę praw na 5 lat.

„OBYWATEL” POLSKI

Przed sądem wojskowym w Przemyśle była rozpatrywana sprawa niejakiego Engla, obywatela polskiego z mniejszości, oskarżonego o samowolne opuszczenie swej jednostki wojskowej i uchylanie się od służby wojskowej. Oskarżony do wojska stawił się w Wiedniu, gdzie pracował jako pomocnik handlowy. Miał służyć w Jarosławiu, lecz był tam zaledwie dzień i czynił się za granicę. Dopiero obecnie wydano go władze czeskie, skutkiem czego znalazł się przed polskim sądem wojskowym. Engel został skazany na 8 miesięcy więzienia.

POGRZEB ŚP. PROF. PORĘBOWICZA

Wczoraj z krypty katedry ormiańskiej odbył się pogrzeb śp. prof. Edwarda Porębowicza, znakomitego uczonego - romanisty, tłumacza i poety. Egzekwia nad trumną odprawił J. E. ks. biskup Baziak. W uroczystościach żałobnych wzięli udział wojewoda lwowski, wiceprezycenci miasta, rektorzy wyższych uczelni Lwowa, profesorowie, przedstawiciele samorządu, organizacyj społecznych i liczne rzesze młodzieży akademickiej i wiernych. Przed katedrą ormiańską zęgnali zmarłego uczonego prof. Longchamps, następnie prof. Lempicki, prof. Czerny i prof. Zdzisław Zygulski. Po przemówieniach żałobnych kondukt ruszył na cmentarz Lyczakowski, gdzie śp. Zmarły został pochowany w grobowcu rodzinnym.

MORSZYN-ZDRÓJ

d/g 24063

Jedyny w Polsce Zdrój wód gorzkich

Najtańszy sezon: wrzesień-październik

Informacje: Zarząd Zdrojowy Morszyn-Zdrój i wszystkie placówki Orbisu.

„Sycylia imperialna...“

Sycylia włoskim zagadnieniem dnia — Wielka przyszłość wyspy

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego“).

Rzym, w sierpniu. Bez większej przesady powiedzieć można, iż na Sycylię zwróciły się przed kilku dniami oczy nie tylko Włoch, lecz całego cywilizowanego świata. Faszyzm umie bowiem ze szczególnym artyzmem wytworzyć atmosferę ogólnego oczekiwania, gdy Duce wygłosi ma programową mowę polityczną. Zapowiada się ją na długi czas naprzód, prasa snuje domysły na temat jej treści, trzymanej do ostatniej chwili w ścisłej tajemnicy, a samemu wyborowi miejsca, w którym Mussolini postanowił przemawiać — przypisuje się największe znaczenie. Podobnie było i tym razem. Podróż sycylijska szefa rządu, fakt urzędzenia tam tegorocznych manewrów i zapowiedź wielkiej „adunaty“ w Palermo, na której Duce miał przemawiać — wszystko to wystarczyło, by z Sycylii uczynić we Włoszech ośrodek ogólnego zainteresowania.

Sprawami sycylijskimi zajęto się z tą chwilą gruntownie. Czołowy publicysta regime'u, Virginio Gayda poświęcił im aż dwanaście z rzędu artykułów wstępujących w rzymskim dzienniku półurzędowym „Giornale d'Italia“. Także i pozostała prasa przynosiła na naczelnych miejscach obszernie rozważania na ten temat.

Okazało się, że znacznie mniej znamy Sycylię, niż przypuszczaliśmy. Nawet szeroki ogół włoski dowiedział się przy tej okazji wielu nowych i ważnych rzeczy z tej dziedziny. Ujawniły się potrzeby i braki tej wielkiej i ważnej wyspy śródziemnomorskiej, trudności gospodarcze jej ludności, na której stanie materialnym odbiło się długie zaniedbanie i wieki całe rabunkowej gospodarki coraz to innych państw Sycylii...

Zwiedzając niedawno wyspę wzdłuż i wszerz na zaproszenie i w niezrównanej gościnie „podestà“ (prezydenta) miasta Palermo, mieliśmy sposobność z bliska przyjrzeć się temu zakątkowi, oddzielnemu od macierzy włoskiej groźnymi wodami Sycylii i Charybdy. Widzieliśmy wówczas nie tylko piękne wielkie miasta portowe oraz luksusowe plaże, lecz zdołaliśmy zajrzeć także do opuszczonych wiosek „interna“ sycylijskiego. Wschód wyraża się tu nie tylko kopułkami na kościołach, żywcem chyba z Mekki przeniesionymi, czy arabskimi arkadami klasztorów przypominającymi Alhambrę, lecz przede wszystkim osobliwymi pozostałościami obyczajowymi. W niektórych bardziej „zapadłych“ miejscowościach w głębi wyspy kobieta po dziś dzień nie może sama ukazać się na ulicy, choćby w białe południe; zawsze musi mieć towarzystwo męża, matki, czy choćby... kucharki. Nawet w półmilionowym, nawszkroś europejskim Palermo kobieta udająca się sama np. do

Mussolini przemawia na Foro Italico w Palermo do zgromadzonych tłumów... (u dołu w białych mundurach widoczni ministrowie: Alfieri, Ciano i marsz. B. Balbo).

kawiarni, ściągnęłaby na siebie burzę plotek i uszczypliwych uwag...

Najbardziej ważkim i pilnym problemem sycylijskim jest ciągle jeszcze — zagadnienie wody, któremu właśnie Mussolini poświęcił znaczną część swego przemówienia. Patrząc na wyschnięte latem koryta rzek i potoków, czujemy tu już czającą się bliskość Afryki. Brak wody w głębi kraju jest tu nie tylko wrogiem racjonalnej gospodarki rolnej, lecz posiada obecnie i aspekt wojskowy wobec znaczenia strategicznego wyspy w nowym imperium faszystowskim. W wielkiej swej mowie sycylijskiej stwierdził Duce, iż Sycylia stanowi dziś „centrum geograficzne Imperium“ i zwrócił uwagę mieszkańcom na nowe obowiązki zwiększonej czujności, najwyższego patriotyzmu i ofiarności, jakie z tej racji na nich spadają.

Doniosłe, kluczowe położenie Sycylii na morzu Śródziemnym uświadomiliśmy sobie już przy innej sposobności. Podczas niedawnych wielkich manewrów floty wojennej, urządzonych na wodach Gaety, tłumaczył nam dowódca goszczącego nas kontrtorpedowca, czym jest Sycylia w śródziemnomorskim układzie sił. Łącznie z ufortyfikowaną i znakomicie dziś zagospodarowaną Libią stanowi ona w rękach włoskich prawdziwą siłę, mogącą systemem pół minowych oraz patrolowej służby morskiej i powietrznej przedzielić basen morza Śródziemnego na dwie części i przeciąć drogę ku kanałowi Sueskiemu. Włochy zaś zawsze zachowają w takim wypadku bezpieczne połączenie przez cieśninę messyjską. Oto nowa „imperialna“ Sycylia — bastion na straży interesów „odrodzonego Imperium rzymskiego“...

Z punktu widzenia ekonomii faszystowskiej kryje Sycylia w zanadru dalszy jeszcze doniosły problem: stanowi ona kraj przeżytków i reminiscencji feodalnych, wyrażających się nie tylko w osobliwościach folkloru i obyczajów, lecz zwłaszcza w istnieniu olbrzymich, a całkowicie zaniedbanych i zdegenerowanych latyfundiów. Na inercję i ekstensywność gospodarki tych wielkich jednostek zwraca szczególną uwagę Gayda we wspomnianym cyklu artykułów, ujętych obecnie w wydanie książkowe. Duce postawił ostatnio sprawę bardzo jasno wśród burzy entuzjazmu tłumów zgromadzonych na Foro Italico w Palermo oświadczył krótko i zwięźle, że latyfundiom sycylijskim będzie zlikwidowane. „Skończy się wkrótce gospodarka ekstensywna, a wasza ziemia musi stać się i stanie się jednym z najżyźniejszych zakątków świata“...

Mieliśmy okazję naocznie przekonać się, ile dla Sycylii zdziałał dotąd faszyzm. Widzieliśmy jej pyszne autostady, marmurowe dworce i gmachy poczt, z popiołów powstające Mascali i odrodzoną Messynę. Toteż sycylianie mogą być pewni, że Mussolini dotrzyma słowa i zrealizuje jeszcze pozostałych „50 pct tego, co na Sycylii powinno być zrobione i zrobione będzie“...

JAN KAWCZYŃSKI.

U kobiet w ciąży, młodych matek oraz u kobiet po wielokrotnych ciążach stosowanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa przeważnie już niewielkich ilościach, wzmacnia prawidłową czynność żołądka i kiszki. Zalecana przez lekarzy.

Tg 21382

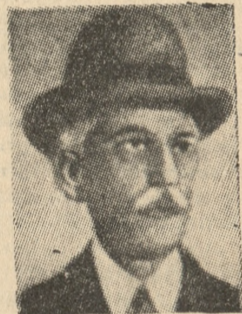
Związki (gilzy) ALTESSE-MOKKA PEŁNOWATKA uszlachetniająca smak tytoniu, nieszkodliwająca nikotynę.

Tg 21383

Andrew William Mellon

Jak już donosiliśmy, zmarł w Nowym Jorku jeden z najbogatszych ludzi świata Andrew Mellon. Przyczyną jego śmierci było zapalenie płuc i uremnia.

Andrew William Mellon urodził się w r. 1854 w Pittsburgu. Ojciec jego Tomasz John Mellon był z zawodu adwokatem i sędzią.

W okresie pierwszej połowy XIX wieku zamieszkiwali olbrzymie obszary Stanów Zjednoczonych jedynie Indianie. Ze względu na częste napady na

białych kolonizatorów rząd federacyjny wszczął energiczne kroki interwencyjne. Względem na opinię europejską powstrzymał go od walki otwartej. Zaangażowano kilkudziesięciu największych awanturników, rekrutujących się z przebywających w więzieniach federalnych przestępców. Wśród nich znajdował się ojciec zmarłego miliardera. Oczyszczone przez „midnersów“ (oczyszczających) tereny, były przez nich dzielone. W ten sposób przypadły Mellonowi wielkie posiadłości, na których później stanęło miasto Pittsburg.

Andrew Mellon już jako 18-letni chłopiec objął spekulacyjny interes swego ojca. Dzięki niesłychanemu wzrostowi miasta pieniądze płynąć zaczęły wartkim strumieniem. Kapitały począł teraz młody Mellon lokować w przemyśle. Rozpoczął pracę od stali. Stanąwszy na czele Bethlehem Steel Company stał się wkrótce jednym z dyktatorów tej gałęzi przemysłu. Kiedy majątek Mellona począł wzrastać w gwałtownym tempie, młody milioner począł nabywać kopalnie węgla, tereny naftowe, budował koleje, stocznie okrętowe, by wreszcie stanąć na czele przemysłu aluminiowego.

W r. 1921 powołał prezydent USA Harding Mellona na stanowisko podsekretarza stanu dla spraw finansowych. Na tym stanowisku prowadził Mellon rokowania o likwidację długów wojennych z szeregiem państw europejskich. W r. 1926 odbył on dłuższą podróż po Europie studiując stosunki gospodarcze i finansowe. Z jego nazwiskiem związany też jest traktat, zawarty w r. 1929 z Francją.

W r. 1931 ustąpił Mellon z zajmowanego stanowiska podsekretarza stanu i objął stanowisko ambasadora Stanów Zjednoczonych w Londynie. Po zwycięstwie stronnictwa demokratycznego i wyborze prezydenta Roosevelta Mellon jako republikanin wycofał się z aktywnego życia politycznego. Poświęcił się pracy filantropijnej i kulturalnej. Majątek jego oceniano już w r. 1932 na 10 miliardów dolarów. Z pieniędzy tych Mellon ufundował cały szereg instytucji charytatywno - społecznych, fundując m. i. słynną na cały świat galerię sztuki, ocenianą na 2 i pół miliarda złotych.

Szczęśliwe kombinacje finansowe, wielka giętkość umysłu, spryt i odwaga postawiły Mellona w rzędzie najbogatszych ludzi świata. Umarł jako filantrop, pozostawiając po sobie znaczny dorobek.

Jeden z najpiękniejszych zakątków świata: wybrzeże Taorminy z Etną w głębi.

Naleczów - Zdrój

(2 godz. 20 m. od Warszawy)

Po zdrowie i wypoczynek

DO ZAKŁADU LECZNICZEGO

Inf. i prosp.: Warszawa - Estońska 6 m. 1
Telefon 10-08-10

tg 47 975

Dni Katolickie dla nauczycieli

Wzorem roku ubiegłego zorganizowało Katolickie Stowarzyszenie Mężów archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej w dniach od 16 — 22 sierpnia „Dni Katolickie dla nauczycieli“ w Gnieźnie, w Domu Rekolekcyjnym. Pomocą w propagandzie służyły: Sodalicje Mariańskie Nauczycieli, Stowarzyszenie Chrześcijańsko - Narodowe Naucz. Szkół Powsz. oraz zeszlorniczni uczestnicy Dni Katolickich.

Uroczyste rozpoczęcie „Dni“ zazwyczaj obecnością swą J. Ek. ks. biskup Laubitz, który odprawił w jednym z dni mszę św. dla uczestników. Cztery dni trwały wykłady. I tak w poniedziałek przemawiał dr. K. Górski na temat: „O wychowaniu personalistycznym“, ks. prof. dr W. Gronkowskiego nt. „Talmudyzm a chrześcijaństwo“, mgr Całka L. nt. „Dwa obozy świata“.

Dzień wtorkowy zajęły wykłady: ks. prof. St. Skazińskiego: nt. „Materialistyczny światopogląd czynnikiem destrukcyjnym w dziele wychowania“, prof. K. Abgarowicza nt. „Chrześcijaństwo a katolicyzm“, kuratora Ign. Steina nt. „Pedagogika Jezusa Chrystusa“.

Środa poświęcona wykładom: Dra St. Karwowskiego nt. „Istota religii“;

dra M. Luzińskiego nt. „O uświadomianiu dzieci“, dra F. Górnickiego nt. „Źródło kryzysu społecznego“.

W czwartek odbyły się wykłady: prof. Cz. Zgodzińskiego nt. „Etyka życia małżeńskiego“, ks. rektora dra K. Kowalskiego nt. „Filozofia chrześcijańska podstawa dydaktyki“ oraz red. mgr E. Januskiewicza nt. „Zadania katolickiego pisarza“.

Długie i gorące dyskusje świadczyły o aktualności i ważności poruszanych tematów jako też o zainteresowaniu uczestników.

Ostatnie dwa dni poświęcone były skupieniu rekolekcyjnemu. Konferencje prowadził ks. prof. Skaziński z Poznania.

W „Dniach katolickich“ brało udział około 70 uczestników. Od J. Em. ks. kardynała Prymasa nadeszło pismo z błogosławieństwem dla inicjatorów, organizatorów i uczestników „Dni“.

„Dni Katolickie“, w których brali udział nauczyciele - katolicy niezależnie od przynależności organizacyjnej świadczyły o głębokim zainteresowaniu problemami katolickimi. Uczestnicy rozjeżdżając się, wyrazili życzenie, by „Dni Katolickie dla nauczycieli“ rozszerzyć teren całej Polski

Kaucje oficerskie jako zagadnienie ludnościowe

Przed niedawnym czasem P. A. T. doniosła z Rzymu co następuje:

„Wczoraj obradowała pod przewodnictwem Mussoliniego rada ministrów. Uchwalono kilka ustaw, przeważnie dotyczących przyrostu ludności. Na uwagę zasługuje zmniejszenie podatków dla ojców licznych rodzin oraz zniesienie obowiązku składania kaucji przy małżeństwie oficerów.”

Instytucja kaucji oficerskich była na terenie Europy instytucją starą i pospolitą. Sporo przyczyn złożyło się na to, że trwa ona do dzisiaj. W dużej mierze chodziło tu o zapewnienie oficerom, zwłaszcza młodym, pewnego poziomu życiowego, odpowiedniego dla specjalnie pojętego stanu oficerskiego. Nie obce też były instytucje kaucji momenty społeczno-polityczne. Wówczas, gdy stan oficerski rekrutował się wyłącznie z ziemiaństwa i wysokiej burżuazji, kaucja była hamulcem społecznym dla warstw mniej zamożnych. Poza tym trzeba też pamiętać i o tym, że oficer nieżonaty jest dla wojska jako instytucji o wiele bardziej wygodny. Można nim bezwzględnie dysponować, choćby na przykład łatwiej jest oficerowi nieżonatego przenieść z miejsca na miejsce.

Dopóki ostatecznie stan oficerski rekrutował się z elementów wyższych pod względem społecznym i co za tym idzie zamożniejszych, instytucja kaucji nie wpływała zbyt ujemnie na bilans ludnościowy narodu. Zamożniejszy człowiek nie potrzebował przy planowanym małżeństwie oglądać się na kaucję, mniej zaś zamożny ale pochodzący z warstwy szlachecko-ziemiańskiej zawsze mógł znaleźć zamożną pannę w swojej własnej sterze.

Tymczasem dziś stosunki się całkowicie zmieniły, a kaucje siłą inercji pozostały przy życiu. Armie są dziś liczne. Potrzebują one tak licznego stanu oficerskiego, że już zupełnie nie wystarcza szczupła, podupadła warstwa ziemiańska-szlachecka do jego uzupełnienia. Zresztą ziemiaństwo mniej się dziś na ogół garną do zawodu oficerskiego. Na skutek tych zmian kaucje nie odstrasza już młodzieży z warstw mniej zamożnych od służby wojskowej, a tylko uniemożliwiają im zawieranie związków małżeńskich w wieku do małżeństwa odpowiednim.

Trudno jest młodemu, niezamożnemu oficerowi znaleźć sobie żonę. Musi ona w warunkach kaucji być zamożną, musi mu zabezpieczyć żadaną przez prawo sumę, potrzebną do uzyskania odpowiedniego poziomu życia. Zwyczajnie musi je taki człowiek szukać w obcej dla siebie warstwie społecznej.

Oczywiście panny z warstw zamożniejszych traktują na ogół takie małżeństwo jako mezalians. Tylko gorszy materiał kobiecy decyduje się na takie małżeństwo. A zatem starsze i brzydsze. Poza tym każde takie małżeństwo ma już w zarodku tę wadę, że żona na skutek swego majątku ma zbyt wielką przewagę nad mężem, co zwłaszcza oficerom nie bardzo się uśmiecha.

W konsekwencji tedy młody oficer nie żeni się. W ten sposób instytucja kaucji oficerskiej staje się zagadnieniem polityki ludnościowej. Oficerowie bowiem w kraju, w którym istnieje w takiej lub innej formie kaucja oficerska, stają się czynnikiem wybitnie depopulacyjnym. W krajach takich oficerowie nie przyczyniają się do przyrostu naturalnego. Stąd Mussolini, który bardzo wiele swej uwagi poświęca przyrostowi naturalnemu Włochów, zdecydował się znieść kaucje oficerskie.

Ekonomiczne ograniczenia małżeństw oficerskich nie tylko jednak zubożają naród pod względem przyrostu ilościowego. Przynoszą one jeszcze o wiele większe szkody biologicznej wartości narodów w zakresie jakości. Musimy sobie przecie uświadomić, że współczesny stan oficerski stanowi bez wątpienia najlepszy wybór w narodzie pod każdym względem. Że jest to wybór fizyczny tego nie trzeba udawać. Obecnie zaś, zwłaszcza w Polsce, oficerowie stanowią także wybór umysłowy. W szeregach oficerskich gromadzi się nasza najzdolniejsza młodzież.

Dzieje się to z dwu przyczyn. Po pierwsze na skutek kryzysu i ciasnoty gospodarczej kandydatów do stanu oficerskiego jest bardzo dużo. Na skutek tego władze wojskowe mogą przebierać i wybierają najzdolniejszych. Oprócz tego dzisiejsze wojsko już z natury rzeczy na skutek swej wysokiej organizacji wymaga bardzo dużo bardzo zdolnego elementu. Wystarczy wspomnieć broń motorową, lotnictwo, broń chemiczną itp.

Oficer dzisiejszy jest także wyborowym elementem pod względem charakteru. Czyż jest dziś np. zawód, który by wymagał tęższego i wspanialszego charakteru, jak lotnik? Jeśli tedy przed wojną światową istotnie tu i owdzie można było sądzić, że do wojska mogą iść tacy ludzie, którzy sobie gdzie indziej nie mogli dać rady, to dziś nie ulega wątpliwości, że sprawa przedstawia się wprost przeciwnie.

Taki to tedy element ludzki jest skazany nie tylko na takie ograniczenie swego przyrostu naturalnego, jakie w danym kraju ogarnia ogół warstwy oświeconej, ale ograniczenie to przez kaucje jest wybitnie zaostrezone. Instytucja zatem kaucji oficerskich wybitnie pogarsza jakość narodu. Stan bowiem oficerski stale wyciąga z najszerszych mas narodowych najlepszy materiał ludzki, który systematycznie bezpotomnie, lub prawie bezpotomnie wymiera.

A trzeba o tym pamiętać, że zdolnego, zdrowego i wybitnego materiału ludzkiego jest w narodzie tylko pewna ograniczona ilość. Utrzymuje się on jedynie przez dziedziczenie. Rozrzutna gospodarka tym materiałem może doprowadzić do jego wyczerpania. Wtedy naród musi upaść. Jeszcze przez jakiś czas może się trzymać siłami najemnymi obcymi, tak jak kiedyś starożytni Rzymianie trzymali się oficerami ger-

mańskimi, — ale po pewnym czasie upadku nic już powstrzymać nie zdoła i naród ginie.

O sprawach tych piszę dlatego, że od roku 1932 i w Polsce istnieje w pewnej formie instytucja kaucji oficerskich. Wprowadziło je rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 kwietnia 1932 roku. Rozporządzenie to przewiduje dla podporuczników, poruczników i kapitanów wojska i marynarki wojennej, bezpieczeństwo należycie dochodu miesięcznego, zwiększającego uposażenie przywiązane do danego stopnia oficerskiego co najmniej do poborów samotnego majora na stanowisku dowódcy baonu.

Rozporządzenie to wstrzymało oczywiście bardzo silnie zawieranie małżeństw przez naszych młodszych oficerów. Moje bardzo przybliżone obliczenia (przybliżone z powodu braku potrzebnych materiałów) wskazywałyby na to, że niedobór dzieci naszych oficerów, po tej ustawie w ciągu tych pięciu lat działania ustawy może być tak wielki jak nasze straty w oficerach w ciągu całej polskiej wojny w latach 1918 — 1920. Tyle dzieci nie narodziło się z małżeństw oficerskich.

Oceniając całe zagadnienie ze stanowiska gospodarki materiałem ludzkim i to materiałem takiej jakości jak nasi oficerowie, uważam, że nie tylko należy za przykładem Mussoliniego znieść instytucje kaucji dla małżeństw oficerskich, ale umożliwić właśnie oficerom wczesne ożenki i zakładanie przez nich jeśli już nie licznych, to przynajmniej normalnych rodzin.

Dzisiejsze doświadczenia niemieckie wypracowały nawet pewnego typu organizacje w postaci kas rodzinnych, umożliwiające przez odpowiednie dotądki na wychowanie dzieci utrzymanie rodzin przez ludzi młodych.

DR KAROL STOJANOWSKI

SIR HUGHE KNATCHBULL - HUGESSEN
ambasador angielski w Chinach, który został ciężko ranny od kuli karabina maszynowego z samolotu w czasie podróży z Nankinu do Szanghaju.

20 maja rb. przywłaszczenie nastąpiło z powyższym dniem na łączny obszar 11 ha 9.664 m kw.

Szkoda, że szczupłe resztki starzych drzewostanów muszą być świadkami własnej zagłady. Jest wprawdzie w umowie notarialnej paragraf, który zobowiązuje nabywcę do utrzymania terenów w stanie obecnym pod rygorem karnym — ale któż będzie miał prawo wstępu na teren prywatny? Dla kilkunastu will zamyka się dostęp dla dziesiątek, a może i setek tysięcy mieszkańców naszego miasta.

W. A.

W sprawie cen lekarstw

Od prezesa „Związku Właścicieli Aptek stoł. m. Poznania” p. aptekarza K. Skarżyńskiego otrzymujemy w związku z polemiką, jaka się wywiązała, niniejsze wyjaśnienie:

Sprawę drożyny środków leczniczych w aptekach, należy rozpatrywać dwojako: 1) Lekarstwa przygotowywane w aptece ściśle według obowiązujących przepisów i obliczane na podstawie urzędowej taksy aptekarskiej, tak zwane recepty z przepisem lekarzy i specyfiki domowe. — Ceny tych środków są względnie niskie, gdyż wahają się od 1—2 złotych przeciętnie za jeden lek.

Te same leki przygotowywane w aptekach ościennych państw. są co najmniej o 50—60 proc. droższe.

2) Inaczej jednak wygląda sprawa ze specyfikami farmaceutycznymi rejestrowanymi przez przemysł farmaceutyczny tak krajowy, jak i zagraniczny. Te specyfiki są o wiele droższe, gdyż lwią część ich ceny pochłania reklama. Ceny niektórych specyfików są bardzo sztywne, w przeciągu ostatnich 10 lat nie zmieniły się prawie wcale i kosztują dzisiaj tyleż, ile kosztowały w czasach najlepszej koniunktury gospodarczej. Publiczność jednak ma takie nastawienie, że wierzy tylko w leki drogie, nie mając zaufania do lekarstw tanich.

Władze państwowe w Polsce wydając takse dla aptekarzy, jednocześnie narzuciły im obowiązek udzielania wysokich opustów wszelkim instytucjom państwowym i społecznym. Aptekarz otrzymujący koncesję na prowadzenie apteki od władz państwowych, zmuszony jest respektować wszelkie rozporządzenia, choćby nawet one narażały go na doraźne straty materialne. Opustów tych udziela się więc nie kosztem jakości leków i nie dlatego, że normalny zysk aptekarza jest nadmierny, lecz li tylko dlatego, że przy ogólnym obrocie apteki na części tego obrotu aptekarz bardzo mało względnie nie zarabia.

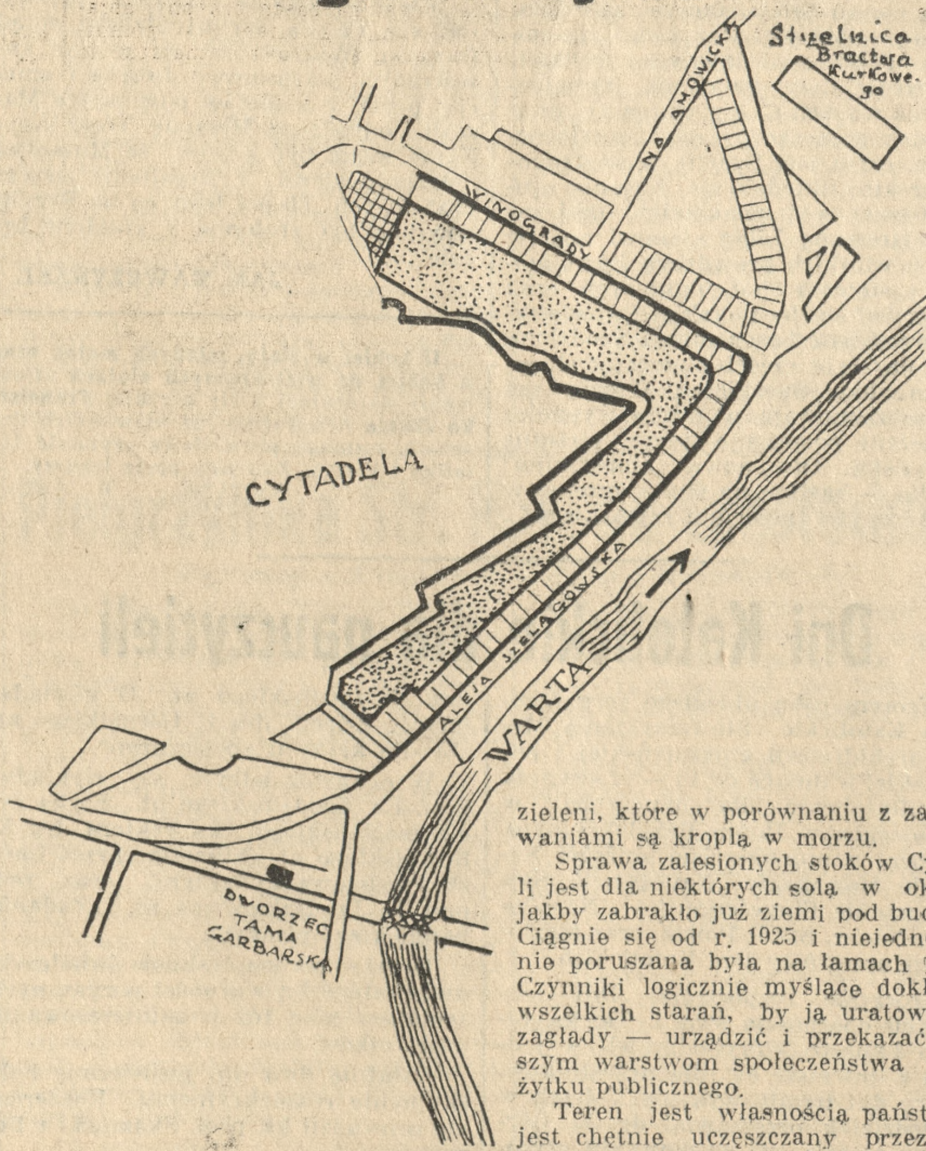
Stan gospodarczy całego państwa doprowadził ludność wiejską do takiego zubożenia, że tylko darmo wydawane lekarstwa mogłyby być dla niej dostępne, a tego przecie od aptekarzy wymagać nie można. Aptekarz w prowincjonalnym miasteczku, wskutek zubożenia ludności sam tak podupadł materialnie, że w wielu wypadkach chętnie zwinąłby aptekę, lecz trzyma się swej placówki ze względu na obowiązek zawodowy. Nie mając środków na utrzymanie pracownika, sam zmuszony jest 24 godziny na dobę pełnić służbę zawodową.

Od r. 1926 wyszło już kilka taks aptekarskich i każda zmniejszyła podstawę zysku aptekarzy. Obecnie przysłówowe zarobki aptekarskie należą już do legendy. Bardzo dużo aptek zbankrutowało, miały nadzory sądowe itp. Nic więc dziwnego, że aptekarze bronią się przed dalszym uszczupleniem ich i tak już minimalnych zysków.

Bynajmniej nie twierdzimy, że należy wyzbyć się wszystkich najdonioślejszych zdobyczy wiedzy medycznej w zakresie stosowania leków ze względu na ich wysoką cenę, ale powtarzamy i powtarzać będziemy, że trzeba wrócić do formy recepturowej, która jest najtańsza i nie gorsza od gotowych specyfików.

Zgadamy się, że potaniecie lekarstw ma bardzo doniosłe znaczenie, ale nie można tego osiągnąć obniżaniem do nieskończoności zarobków aptekarzy. Należałoby raczej zmniejszyć wydatnie clo na wszystkie chemikalia i lekarstwa zagraniczne, nie wyrabiane w kraju.

Zagłada Cytadeli

zieleni, które w porównaniu z zabudowaniami są kroplą w morzu.

Sprawa zalesionych stoków Cytadeli jest dla niektórych solą w oku — jakby zabrakło już ziemi pod budowlę. Ciągnie się od r. 1925 i niejednokrotnie poruszana była na łamach prasy. Czynniki logicznie myślące dokładały wszelkich starań, by ją uratować od zagłady — urządzić i przekazać szerszym warstwom społeczeństwa do użytku publicznego.

Teren jest własnością państwa i jest chętnie uczęszczany przez wycieczkowiczów naszego miasta. Rada miejska uchwaliła w r. 1933 w ogólnym planie rozbudowy miasta zachować istniejące zalesienie i nadać mu charakter parku publicznego z dalszym urządzaniem, opieką i uzupełnieniem istniejących braków.

Wiedzieli o tym wszystkim jedno ze spółdzielczych stowarzyszeń mieszkaniowych, ponieważ plany wyłożone były do wglądu publicznego. Pomimo to spółdzielnia starała się poza plecami miasta w ministerstwie o nabycie terenu celem poszerzenia ogrodu istniejących i jak wynika z aktu notarialnego, sporządzonego w dniu

Walka o niezbędną zieleni, potrzebną szczególnie dla każdego dziś w szalonym tempie rosnącego miast i dla jego mieszkańców jest już dawno unormowana w państwach kulturalnego Zachodu. Człowiek w tym wielkim organizmie jest maszyną, a jego skołataną zawrotną pracą nerwy muszą znaleźć należyłą opiekę oraz odpowiednie wytchnienie i zasłużony odpoczynek. Miast powiększać miejsca wypoczynkowe, dokłada się z różnych stron wszelkich starań, by zsmarować i zniszczyć pozostałe, szczupłe resztki

Dziesięć lat w służbie bliźniego

Pogotowie Lekarskie Związku Lekarzy 1927—1937

Pogotowie Lekarskie Związku Lekarzy (telefon 55-55), zorganizowane i powołane do życia przez zarząd obwodu poznańskiego, powstało w sierpniu 1927 r. i rozpoczęło swą społeczno-samarytańską działalność z dniem 1 września tegoż roku. Zrazu kierownictwo „Nocego Pogotowia Lekarskiego” — taka była bowiem początkowo nazwa pogotowia — przy ul. Peczutowej 30 objął dr Matuszewski, który dużo czasu i wiele trudu włożył w utworzenie i puszczenie w ruch tej dla miasta tak bardzo potrzebnej instytucji.

Celem pogotowia było udzielanie pomocy nagłej, niesienie natychmiastowej pomocy lekarskiej za dnia i w nocy mie-

rzy za odpowiednią opłatą. W marcu 1933 roku objął po dr Matuszewskim funkcję lekarza naczelnego dr Jarosz.

Po latach tak pięknego rozkwitu, następny rok 1934 przyniósł nagle i niespodziewanie ciężki kryzys ze sobą. Ubezpieczalnia Społeczna założyła własne pogotowie. Czynności Pogotowia Lekarskiego Związku Lekarzy zmniejszyły się znacznie. Wtedy zarząd związku zastanawiał się kilkakrotnie nad tym, czyby nie należało instytucję pogotowia, wobec niskich obrotów, a zwłaszcza wobec braku poparcia ze strony Ubezpieczalni Społecznej, całkowicie zlikwidować. Przeważała w zarządzie jednak opinia, że na-

żurnych zatrzymano tylko czterech zwolniono gospodarza pogotowia, obniżono znacznie wynagrodzenia dla lekarzy i personelu, no i zaprowadzono w ogóle szereg drobnych oszczędności w całej gospodarce. Dzięki tej energicznej akcji pogotowie, pomimo ogólnego kryzysu braku współpracy z Ubezpieczalnią Społeczna oraz braku wydatnych subwencji, jakie tego rodzaju instytucje zazwyczaj otrzymują, — zdołało się jednak utrzymać sześcioletnie na powierzchni.

Ale rzecz zrozumiała — obniżyły się wydatnie cyfry, wykazujące czynności w roku sprawozdawczym 1936, w porównaniu do r. 1932. Pogotowie udzieliło w roku 1936 pomocy w 2391 wypadkach (w 1935 — 2816, a w 1932 roku — 10 077). Wzrost, że czynności pogotowia zmalały nadzwyczajnie, obniżyły się one przy wizytach do 7,09 pct czynności z r. 1932, a w konsultacjach nawet do 6,54 pct. W roku 1936 przypadły na dobę tylko jedna do dwóch wizyt (w r. 1932 — 17) i przeciętnie jedna konsultacja (11).

Poprawia się jedynie stale cyfra przewozów (w r. 1936: 5—6 dziennie). Stąd też pogotowie głównie czerpie swe utrzymanie. Do tego głównego źródła dochodu dochodzi 15 pct od honorarium lekarskich i roczna subwencja magistratu w sumie 3 tys. złotych.

Pomimo tak ciężkich warunków i mimo, że instytucja zysków nie przynosi, ogólny stan majątkowy jest na ogół zadawalający. Instytucja przestała być oczywiście samowystarczalną. Bo pracy jest bardzo mało przy dość znacznych wydatkach na administrację.

W roku jubileuszowym Pogotowie Lekarskie Związku Lekarzy składa się z jednego lekarza naczelnego, którym jest od r. 1933 dr Jarosz, z 3 do 4 lekarzy dyżurnych (liczba ta zmienia się często) 4 sanitariuszów, 4 szoferów i jednej siły biurowej.

Nie zapominajmy, że Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) jest w pełni tego słowa znaczenia pogotowiem lekarskim, ponieważ udziela pomocy — zrozumiałą rzeczą, że za opłatą — w razie nagłego zachorowania, kiedy pacjent nie może znaleźć lekarza, tak za dnia (np. w niedzielę), jak szczególnie w nocy.

Pogotowie Ratunkowe (tel. 66-66) odróżnia się od Pogotowia Lekarskiego zasadniczo. Jest to pogotowie, które opiekuje swój byt o subwencję publiczną, i dlatego też udziela swej pomocy bez wynagrodzenia. Pogotowie Ratunkowe interweniuje we wypadkach katastrof komunikacyjnych, klęsk żywiołowych, okaleczeń przy pracy i nagłych zasląbnień na ulicy.

W. P.

townie. O pracy, jaką wykonano, niech świadczą następujące cyfry: I tak oczyszczono z gruzu 100 000 mtr. kwadr. terenu, rozbito około 22 000 m kw. dróg powystawowych i wydobyto z nich 4 500

Roboty ogrodnicze w parku Kasprowicza

mtr. sześć. gruzu, poruszono 35 000 mtr. sześć. ziemi, splanowano do właściwego poziomu 134 500 m kw. i umocniono nowych dróg parkowych 20 000 m kw.

Na wiosnę rb. Dyr. Ogrodów Miejskich obsiała 10 000 m kw trawników i posadziła 17 tysięcy rozmaitych krzewów liściastych i iglastych oraz 600 ozdobnych drzew alejowych. Dotychczas wykonano 1/2 robót parkowych.

Na Błoniach Wildeckich, gdzie roboty rozpoczęto dwa lata temu, powstał zieleńiec z promenadami cieniastą i słoneczną. I tu trzeba było wykonać wiele pracy przygotowawczej, usuwając z terenu masę gruzów. Zieleńiec ten o powierzchni 16 575 m kw., ma być zaczątkiem przyszłej promenady, jaka ciągnąć się będzie poprzez Dolną Wilde obok stadionu, kościoła OO. Zmartwychwstańców do Dębiny. Trawników obsiano tutaj 5 tys. mtr. kwadr., reszta przypada na kwietniki, drogi, place, krzewy i skarpki. Krzewów mamy tutaj przeszło 3 tysiące.

Obok zieleńca urządzony został park sportowy.

Drugi nowy zieleńiec utworzony został przy dawniej ul. Warcianej, pomiędzy zabudowaniami Monopoli Zapałczanego, a domem przy ul. Wencjańskiej 7. Zieleńiec ten, o powierzchni 1 319 m kw., ma dwa wejścia: jedno z ul. Wencjańskiej, drugie z promenady nad Wartą.

Nie zmieniły się upodobania

Nie przypadek sprawdził mnie do biblioteki T. C. L. na Jeźcach. Skoro zamieszkałem w okolicach ul. Słowackiego, gdzie właśnie mieści się ta zbiornica książek, najgoręcej mi było korzystać z tej dość zasobnej i nieźle zaopatrzonej w nowości biblioteki, niż z innej. Chodzę tam dość często, bo dwa lub trzy razy w tygodniu, nie przeto dziwnego, że miałem możliwość zaobserwowania upodobań czytelników.

I co stwierdziłem? Nic się pod tym względem nie zmieniło. Jak dawniej, tak i dziś te same upodobania u młodzieży, te same i u dorosłych. Młodzież poza obowiązkową lekturą szkolną, czyta najchętniej z literatury polskiej Makuszyńskiego, Meissnera, Morcinka, Ossendowskiego, z obcej zaś Branda, Curwooda, Grey'a i May'a....

Wśród dorosłych z polskich autorów ciesz się wielkim powodzeniem książki Kossak-Szczuckiej (specjalnie „Krzyżowcy”), dalej Fiedler, Morcinek, Wańkowicz i Mostowicz, z obcych bardzo poczytni są m. in. Undset, Küller, Ammers, Courts-Mahler, Galsworthy, Barclay, Dell i Glyn. Panie najchętniej biorą do ręki rzeczy lżejsze, pogodne, a więc takich autorów, jak np. Barclay, Courts-Mahler, Dell i Glyn, panowie natomiast polują specjalnie na Wańkowicza („Na tropach Smełki”) i Fiedlera „Kanada pachnie żywicą”). Również chętnie czytają Grey'a, Branda, Baxtera i książki kryminalne.

Do biblioteki przychodzą też bezrobotni. Ci chętnie czytają Sienkiewicza, Rodziewiczównę, Reymonta, Prusa, Krzewskego i Żeromskiego.

Niejedną z osób — jak to mogłem stwierdzić — nie ma ustalonego upodobania, polega więc na tym, co poleci jej bibliotekarka. I ponoć nie zawodzi się. A zresztą bibliotekarka stara się wybiadać gusty czytelników, by tę lub ową książkę, jako godną przeczytania, polecić. Dbałość o czytelników sprawiła, że liczba ich wzrosła i wynosi obecnie 426.

Tym, którzy nie są jeszcze czytelnikami tej biblioteki, a pragnęliby nimi zostać, warto podać, że mieści się ona przy ul. Słowackiego 21 i czynna jest w dni powszednie od poniedziałku do piątku włącznie w godzinach od 14—19, w soboty zaś od 12—15. O opłacie nie warto nawet wspominać, jest tak minimalna, że daje każdemu możliwość korzystania z książek. (zd)

Pogotowie Lekarskie mieści się na I piętrze kamienicy przy ul. Podgórznej 13. Tu przed kamienicą widać o każdej porze dnia i nocy piękną i nowoczesną karetkę sanitarną.

szkańcom Poznania. Zarazem chodziło też o zastępstwo lekarzy, praktykujących w mieście; zależało na tym, by po całodziennym dniu nie potrzebowali oni przerwy swego zasłużonego spoczynku nocnego.

Początki były skromne, wynajęto lokal, zaopatrzono go w potrzebne urządzenia i instrumenty, zaangażowano lekarzy do dyżurów, oraz personel sanitarny. Na urządzenie stacji zarząd okręgu udzielił jednorazowej zapomogi w wysokości 1500 zł oraz gwarantował udzielanie stałej zapomogi — 250 zł miesięcznie. Nie było to wiele. To też do chorego chodziło się pieszo, a dopiero do dalszej drogi używano dorozki lub taksówki, bo na własny samochód z początku nie starczyło.

Ponieważ z natury rzeczy najczęściej wołano lekarza do chorego kasowego, zaczęły po kilku miesiącach wpływać do kasy pogotowia dość poważne sumy z Kasy Chorych. W ten sposób w niedługim względnym czasie pogotowie wyrobiło sobie swą samowystarczalność. Miesięczna zapomoga zarządu okręgowego stała się zbyt małą tym więcej, że Magistrat miasta Poznania udzielał regularnie zapomogi rocznej w sumie 3 tys. zł. Ubezpieczalnia Krajowa wyasygnowała rocznie 2 tys. zł, wreszcie z zapisu p. Trębaczewiczowej z r. 1928 przypadło pogotowiu 5 000 zł. Można więc było z biegiem czasu nie tylko utrzymać stację, ale pomyśleć nawet o zakupie dwóch wozów sanitarnych oraz o jednym samochodzie osobowym. Z uruchomieniem własnych sanitarek szły — wpływy z przewozów chorych całkowicie na utrzymanie stacji, na reparacje inwestycje i t. p. Poza tym przeznaczono na ten cel część zarobków lekarskich za dyżury.

W ten sposób pożyteczna placówka rozwijała się przez pięć lat, z roku na rok coraz to wspanialej. Najlepiej uwiarydawkują to cyfry ze sprawozdania lekarza naczelnego za rok 1932. Ze sprawozdania wynika, iż pogotowie udzieliło w ciągu roku 10 077 porad, tj. 6 118 wizyt i 3 959 konsultacji na stacji, oraz 1 311 przewozów chorych; czyli 17 wizyt, 11 konsultacji i 4 przewozy na dobę. Pogotowie posiadało w majątku swym wtenczas, poza całkowitym urządzeniem stacji, cztery karetki sanitarne i jeden samochód osobowy do użytku członków Związku Lekarzy

leży tak pożyteczna instytucja, o ile możliwości utrzymać, co najmniej aż do ustabilizowania się stosunków w Ubezpieczalni Społecznej.

Pierwszym i głównym hasłem lat kryzysowych była oszczędność. A więc: stację przeniesiono do tańszych ubikacji, — przy ul. Podgórznej nr. 13, z 20 lekarzy dy-

Park Kasprowicza i nowe zieleńce

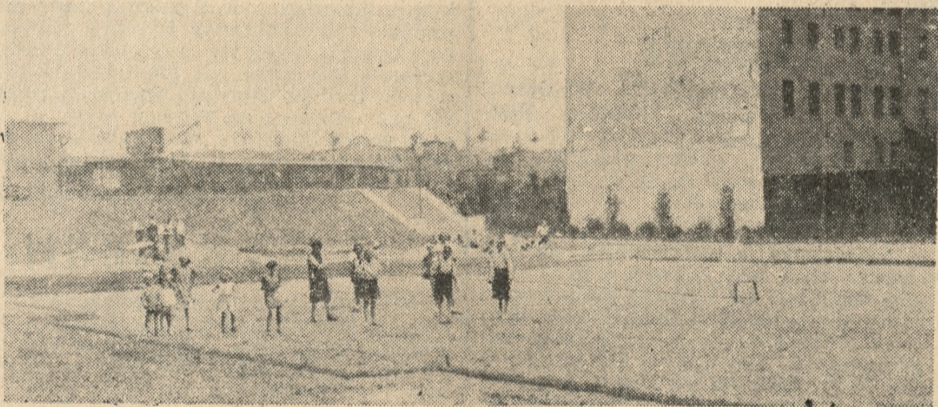
Na terenie b. „Wesołego Miasteczka” powstaje powoli park Kasprowicza.

Park ten, największy w Poznaniu, obejmuje 182 400 mtr. kwadr. Dzieli się on na al. Kasprowicza, łączącą ul. Wyspiańskiego z ul. Chociszewskiego, na dwie części: wschodnią i zachodnią. W zachodniej, której centralnym punktem będzie dawna arena P. W. K., przeznaczona na cele wychowania fizycznego,

drugą natomiast na basen ozdobny, obramowany płytami i kwiatami. W północnej części parku spacerowego znajdzie się ochronka i dzieciniec z ogrodami, boiskami do zabaw i brodzianką.

Od ul. Wyspiańskiego, na terenach przylegających do boiska szkół powszechnych, projekt przewiduje urządzenie 5 ogrodów szkolnych.

Park Kasprowicza, w którym znajdzie

Fragment zieleńca przy ul. Warcianej

urządzone zostaną boiska sportowe i kilka kortów tenisowych. Na południe od areny projekt przewiduje plażę z ławkami do gier i boisko ćwiczebne, na północ zaś od niej, poza boiskiem i kortami tenisowymi, baseny ozdobne, różankę i ogród bylinowy.

Srodkową część parku, przy al. Kasprowicza, pomyślano jako reprezentacyjny ogród. Tu stanie w przyszłości na nasypie kawiarnia letnia z krytą kolumnadą i ogrodem dla gości na tarasie. Z tarasu rozciągać się będzie jeden widok perspektywiczny na długi tzw. parter kwiatowy, otoczony żywopłotami, na końcu którego stanie pomnik Kasprowicza,

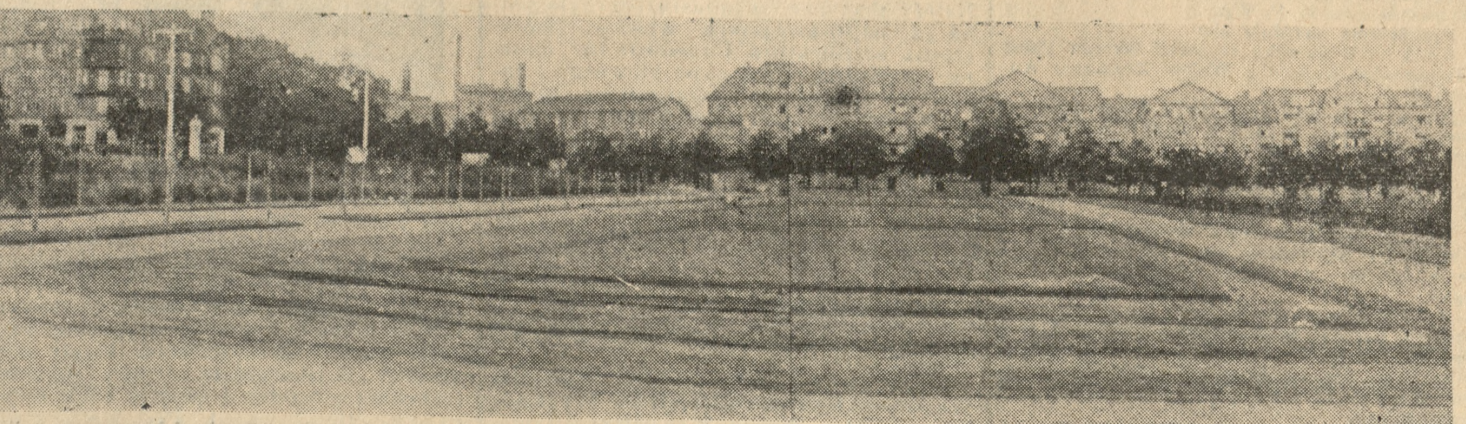
się dużo miejsca na place wypoczynkowe z ławkami, otoczony zostanie willami od al. Reymonta, ul. Wyspiańskiego i ul. Jarochońskiego, od ul. Chociszewskiego zaś blokami mieszkaniowymi. — W tej chwili przeprowadzane są prace ziemne w południowej części parku, rozciągającej się od wylotu ul. Emilii Szanieckiej do ul. Chociszewskiego.

Podczas gdy w ub. roku w czasie od kwietnia do grudnia pracowało w parku przeciętnie 350 osób, obecnie zajętych jest przy robotach 200 bezrobotnych. Wobec tego, że teren pod przyszły park zawierał w sobie mnóstwo gruzu, cegły i łomu betonowego, trzeba było oczyścić go grun-

Nieostrożna służąca spowodowała wybuch

Kcynia. (Kc). W mieszkaniu p. Blochowej przy ul. Poznańskiej 2 wybuchł pożar, który jedynie dzięki przytomności obecnych został prędko stłumiony.

Pożar spowodowała służąca, która przesła z palącą lampą naftową do drugiego pokoju. W pokoju pozostawiła przez zapomnienie otwarty kurek od lampy gazowej. Na skutek tej nieostrożności nastąpiła straszna eksplozja, która spowodowała wysadzenie wszystkich szyb w mieszkaniu. Dziewczynie objęły płomienie. Ofierze, która odniosła poparzenia 2-go stopnia, udzielił pierwszej pomocy dr Paszkiewicz.

Widok z ul. Olimpijskiej na zieleńiec na Błoniach Wildeckich.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niedziela
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Ściebie św. Jana Róży Lim. Feliksa
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Racibóra i Szczesn. św.

Słońca: wschód 4.57 zachód 18.40
Długość dnia 13 godzin 52 minut
Księżyc: wschód 22.22 zachód 14.17
Faza: Ostatnia kwadra o 1 g.

Sierpień
29
Niedziela

Ważne numery telefonów:
Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57 20-50
Policja: 42-21
Pocztowcy: 15-40 i 28-26
Postoje taksówek: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jez. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Pocha (mar. Negolewskich) 77-82; Plac Świątkrz. 49-80; Zielona (mar. Strzeleckiej) 50-25; Rynek Wildecki 66-35; W. Garbary (mar. Wielkiej) 57-57

Poczt. biuro zleceń: 49-28. Zegarynka 07. Centr. międzym. 00. Inform. tel.: 09. Biuro napr. 08.

WARTOŚCI poziom: - 0,16 m. temper.: + 20,4

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. dra Kiedrzyńskiego, ulica Pierackiego 14; — Apt. pod Eskulapem, pl. Wolności 13; — Apt. pod Złotym Lwem, St. Rynek nr 75; — Apt. przy Grobli Wielkie Garbary 41; — Apt. na Chwaliszewie, Chwaliszewo 16; — Jezycze: Apt. Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10; — Łazarz: Apt. przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Pocha 47; — Wilda: Apt. Fortuna, ul. Górna Wilda 96.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego w gmachu Coll. Minus, ul. Fredry nr. 10, parter — udziela bezpłatnie porad dla pań w poniedziałki między godz. 18-19, dla panów we wtorki między 18-19. (x.)

KRONIKA MIASTA POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 28 sierpnia 1927 r.

Pod kierownictwem kapitana Barana rozpoczął się kurs olimpijski przygotowania czołowych lekkoatletów i atletek P. Z. L. A. do przyszłej olimpiady.

W Wielkopolsce przed 100 laty

Dnia 28 sierpnia 1837 r.

W Poznaniu notowano następujące ceny zboża: za korzec pruski, pszenicy jeden talar 12 srebrnych groszy, 6 fenigów do 1 tal. 15 sgr; żyta 1 tal. do 1 tal. 2 sgr. 6 fen.; jęczmienia 18-20 sgr; owsa 15-17 sgr i 6 fen.; tatarski 22 sgr i 6 fen. do 25 sgr; grochu 27 sgr i 6 fen do 1 tal; ziemniaków 8-10 sgr. Centnar siana po 110 funtów pruskich kosztował 20-25 sgr; kopa słomy (po 1200 ft. pruskich) kosztowała 4 tal. 5 sgr do 4 tal. 10 sgr; garmie masła (8 funtów pruskich) kosztował 1 tal. 10 sgr do 1 tal. 12 sgr i 6 fen; beczka spirytusu kosztowała 16 tal. do 16 tal. i 15 sgr (talar ówczesny dzielił się na 30 sr. groszy i posiadał wartość około 6 zł dzisiejszych; funt pruski — 500 gr.; korzec pruski — objętość 55 litrów; beczka około 100 litrów).

OSOBISTE

Ślub. Dziś w południe o godzinie 11.30, w kościele parafialnym św. Michała Archanioła ks. infułat Kłos pobłogosławił związek małżeński pomiędzy mgr. praw Zbigniewem Adamem Klarnerem z Warszawy, synem b. ministra inżyniera-technologa Czesława Klarnera i jego małżonki Florentyny z domu Jaworskiej, a Janiną Marią Jadwigą Ziotecką, córką dyrektora banku dra. praw Romana Zioteckiego w Poznaniu i śp. Marii Leokadii Leonii z domu Schmitt. (pt)

OBCHODY

Uroczystość dwudziestopięcioletnia obchodzi Koło Śpiewackie im. Chopina w Poznaniu w dniu 7 listopada rb. w salach Ogrodu Zoologicznego. Koło organizuje „Dzień Pieśni”, na który zaprasza wszystkie Koła śpiewackie z bliska i daleka.

Dziesięciolecie Zw. Tow. Ogrodów Działkowych. W niedzielę, dnia 29 bm. obchodzi Zw. Towarzystw Ogrodów Działkowych i Osiedli Rzeczypospolitej Polskiej dziesięciolecie swego istnienia. Organizacja ta wybitnie zasłużyła się w swej działalności, szczególnie w dziedzi-

Wpisy do przedszkoli prowadzonych przez Komitet Opieki nad Dzieckiem Pracowników Poczty i Telegrafów. W roku szkolnym 1937/38 Komitet Opieki nad Dzieckiem Pracowników Poczty i Telegrafów prowadzi będzie 2 przedszkola dla dzieci pracowników poczty i telegrafów zamieszkałych na terenie miasta Poznania (dawnej przedszkola P. P. W.).

Przedszkola znajdują się:
Nr. 1 — w gmachu Dyrekcji Okręgu Poczty i Telegrafów wejście z Wałów Zygmunta Augusta 8

Nr. 2 — w gmachu Urzędu Pocztowo-Telekomunikacyjnego Poznań 3, wejście z ulicy Zachodniej nr. 17.

Wpisy dzieci przyjmować się będzie w czasie od dnia 1 do 4 września 1937 r. w godzinach od 10 do 12.

Rodzice chcący umieścić dzieci w jednym z powyższych przedszkoli proszeni są o przybycie z dziećmi do przedszkola w oznaczonym czasie.

Rozpoczęcie roku szkolnego w obu przedszkolach nastąpi w dniu 6 września 1937 r. i trwać będzie do końca czerwca 1938 r.

Zaznacza się, że ewentualne życzenia rodziców będą przez Komitet w miarę możliwości uwzględniane.

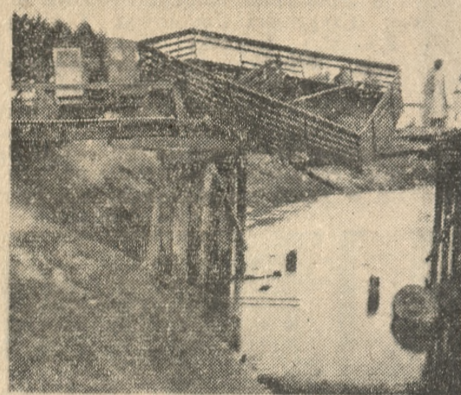
zg 1885

Samochód zawisł nad rzeką

Grabów n/Prosna. (gg) W czwartek pomiędzy godz. 18 a 19 wydarzyła się wskutek zarwania mostu, położonego na rzece Prośnie, katastrofa samochodu ciężarowego, własność p. Perskiego z Ostrzeszowa.

Dzięki przytomności umysłu szofera p. Świergla z Ostrzeszowa obyło się bez ofiar w ludziach. Szofer widząc, iż most pod tyłem samochodu się zarywa, skierował przód wozu ostro w prawo, przez co nie dopuścił do stoczenia się całego wozu do rzeki, natomiast tył (pryczepka) zawisł nad wodą.

W samochodzie znajdowały się 4 osoby i 40 sztuk słoń, z których jedna spadła i zabiła się.

nie urządzania ogrodów działkowych i rozbudowy osiedli robotniczych. Przy utworzeniu organizacji było na terenie całego kraju 11 Towarzystw Ogrodów Działkowych z około 1100 działkami w woj. zachodnich. Obecnie po 10 latach pracy Związku istnieje 8 Okręgowych Związków, 421 ogrodów działkowych z 48 209 działkami. Obszarów pod ogrody działkowe zajętych jest 2 704,68 00 ha.

Program 10-lecia: O godz. 8 nabożeństwo w kolegiacie farnej, o godz. 9.30 posiedzenie jubileuszowe w sali Rady Miejskiej w ratuszu, o godz. 11 pochód przez miasto, o godz. 12.45 akademii w Miejskiej Szkole Handlowej ul. Śniadeckich, o godz. 15.30 masowe występy dzieci przy Placu Waszyngtona, po czym zwiedzenie ogrodów działkowych i osiedli robotniczych. (o)

WYCHOWANIE, KURSY

Pokaz ogrodnicy. Pol. Tow. Kursów Ogrodniczych zawiadamia, że w niedzielę, dnia 29 bm. odbędzie się w Ogrodzie Botanicznym (wejście z ulicy Botanicznej) bezpłatny pokaz ogrodnicy. Pokaz na temat: „Kwiaty sezonowe”, przeprowadzi dypl. ogrodnik Stanisław Raczkowski. Początek pokazu o godz. 11. (o)

Strzelanie o nagrody. Sokół — sekcja Strzelectwa Sportowego przy Okr. Poznańskim przypomina, że w niedzielę, dnia 29 bm. odbywają się ostatnie strzelania o nagrody od godz. 9 do 13 na boisku Sokola przy Drodze Dębińskiej. Po zakończeniu strzelania, odbędzie się wydanie nagród przez prezesa Okręgu p. red. T. Powidzkiego. (o)

Kurs odulacji żelazkowej. wodnej, trwałej oraz tlenienia i farbowania włosów przeprowadzi Woj. Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy w Poznaniu Wały Zygmunta Augusta 15 (Dom Rzemieślniczy). Początek kursu 6 września rb. o godz. 20 w lokalu Instytutu I pr. pokój 9. (o)

KRONIKA MIEJSCOWA

KOMUNIKAT „ORBISU”. Wycieczki do Paryża, Budapesztu i Wiednia. Pielgrzymka do Lourdes, ze zwiedzaniem Wystawy Paryskiej, powróci przez Włochy i Austrię. Zgłoszenia P. B. P. „ORBIS”. Poznań, Pl. Wolności 3. ng 48 705

Kolejarze z pielgrzymką do Częstochowy. Dziś rano o godz. 9 po wysłuchaniu mszy św. na intencję pielgrzymki, odprowadzonej w kościele parafialnym Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu, wyjechała pielgrzymka kolejarzy i ich rodzin w liczbie około 150 osób do Częstochowy. — Powrót do Poznania nastąpi w poniedziałek wieczorem. (pt)

Nowa szata firmy jubilerskiej W. Szulc. Poznań wyróżnia się wśród miast polskich szczególną kulturą składów kupieckich; wielkopolskie kupiectwo posiada cenną ambicję przywiązywania klienta do siebie nie tylko uprzejmością ekspedycji, ale także estetycznym przedstawieniem towaru. W minionych tygodniach zwracały uwagę przechodniów na ulicach miasta liczne obudowania kamienic. Za tymi zasłonami kupiectwo poznańskie, kierując się prądem czasu, modernizowało wykład swych składów.

Dziś rano ukazała swe nowe oblicze znana i stara, bo istniejąca od roku 1873, firma jubilerska - złotnicza i zegarmistrzowska W. Szulc przy pl. Wolności 5. Należy przyznać, że miastu przybyła jedna z najpiękniejszych wystaw. Nowoczesna architektura i zastosowany materiał, podłużna forma okna głównego i gablet w połączeniu z marmurem belgijskim, oryginalnym metalem o srebrnotematowym polysku, szkłem, neonem itd. stanowią dzieło o niezwykłym poziomie gustu i smaku. Plany wykonał i pracami kierował architekt Raniecki.

Należy nadmienić, że w firmie W. Szulc, czynną jest już trzecia generacja, gdyż córka właściciela, po ukończeniu szkoły średniej i praktyki jubilersko-złotniczej, udaje się na studia w Akademii złotniczej w Hanau n. Menem. (kl)

Osiedle Warszawskie apeluje do Min. Spraw Wewn. Mieszkańcy Osiedla Warszawskiego wystosowali do Wydziału Zdrowia Min. Spraw Wewnętrznych me-

morial w sprawie usunięcia z Osiedla rakarni, która — jak podaje pismo — „obrzydza pobyt mieszkańcom tej dzielnicy”. Memorial ten, zaopatrzony w przeszło 100 podpisów, zwraca uwagę, że dotychczasowe próby o usunięcie rakarni, składane w Zarządzie Miejskim i w Urzędzie Wojewódzkim Poznańskim, nie odniosły żadnego skutku, dlatego też podpisani zwracają się do Min. Spraw Wewn. o wypłynięcie na miejscowe władze, aby uwzględniły jak najrychlej życzenia mieszkańców Osiedla Warszawskiego.

„Stella” Tow. Kolonij Wakacyjnych podaje do wiadomości rodzicom tych dzieci, które przebywają na koloniach, że powrót dzieci nastąpi: z Wróblewa w sobotę, dnia 28 bm. o godz. 14.01, z Inowrocławia w niedzielę, dnia 29 bm. o godz. 17.16, z Trzebnawia w poniedziałek dn. 30 bm. o godz. 13.40, z Zielęcina w poniedziałek 30 bm. o godz. 13.42, z Broniszewic w poniedziałek 30 bm. o godz. 14.02, z Słomowa w poniedziałek 30 bm. o godz. 13.21.

Przedszkole dla dzieci z inteligencji p. w. św. Teresy od Dz. Jezus przy ul. Dąbrowskiego 15, rozpoczyna nowy rok szkolny dnia 3 września. (o)

Wyjaśnienie. Pan Józef Nowak, pośrednik majątkowy, ul. św. Marcina nr 22 prosi nas o zaznaczenie, że nie ma nic wspólnego z p. Józefem Nowakiem, zamieszkałym przy ul. Wypiańskiego 11, który został pobity przez Marcina Grajkowskiego, skazanego ostatnio na 6 miesięcy więzienia z zawieszaniem, o czym donosiliśmy. Panów Nowaków nie wiąże żadne pokrewieństwo.

ROZNE

Zwiedzanie urzędów pocztowo-telekomunikacyjnych. W związku z nadchodzącym okresem szkolnym Dyrekcja Okręgu Poczty i Telegrafów zawiadamia, że zwiedzanie urzędów pocztowo-telekomunikacyjnych w Poznaniu może mieć miejsce tylko za zgodą Dyrekcji. W celu uzyskania zezwolenia uprasza się zgłosić wniosek (pisemnie lub telefonicznie 45-61, wewn. 124) do Oddziału Ogólnego Dyrekcji przynajmniej na tydzień przed zamianem zorganizowania wycieczki dla zwiedzania urzędów p-t. O terminie i miej-

Z KOLONII SALEZJAŃSKIEJ

Młodzież Oratorium, gromadząca się przy Zakładzie Księży Salezjanów w Poznaniu, Wroniecka 9, bawiła w tym roku na 5-tygodniowej kolonii wypoczynkowej we Wągrówcu.

Do dyspozycji mieli chłopcy lokale w Konwiktie Arcybiskupim, podwórza państwowego gimnazjum z portykami tuż obok Konwiktu, sosnowy las z olbrzymim boiskiem za miastem przy jeziorze

Młodzież salezjańska na kolonii we Wągrówcu

Legowskim oraz kąpielisko gimnazjalne nad jeziorem Durowskim.

Całość przedsięwzięcia księży salezjanów z Poznania udała się nadzwyczajnie. Społeczeństwo wągrowieckie było wprost zachwycone sposobem prowadzenia kolonii, a przede wszystkim owocami pracy wychowawczej księży salezjanów. Zachowaniem swoim młodzież budowała otoczenie i zdobyła sobie szczerą sympatię obywateli. Przechodząca uli-

KOLONIA POWIATOWA

Dnia 5 września rb. w ogrodzie i sali p. Ławickiej w Chłudowie urządza Komitet złożony z zarządów: Kółka Rolniczego Stronnictwa Narodowego Ochotniczej Straży Pożarnej, Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Meskiej i Żeńskiej i Kółka Włościanek Dożynki, połączone z zabawą taneczną i ostrym strzelaniem o godność króla dożynkowego. Celem tej imprezy jest zasilenie funduszu na wykończenie Domu Katolickiego, którego brak bardzo odczuwamy. Ze względu na doniosły cel tej imprezy prosimy Komitet uprzejmie mieszkańców Chłudowa i okolicy o poparcie tejże.

zg 1886/7

Restauracja w Hotelu Polonia Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie salę do zabaw i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing.

Ng 46 497

KINO APOLLO

JUTRO w niedzielę, 29. bm. o godz. 3 po poł. nieodwołalnie poraz ostatni najweselsza operetka współczesna

KAPRYS MILIONERA

W rolach głównych: **MARIKA ROEKK** i **HANS SOEHNKER**.

Arcyciekawe przeżycia miłosne słynnej śpiewaczki.

Bilety od 40 gr. ng 47 479

scu zwiedzenia Dyrekcja zawiadomi katedratorowo. Zwiedzanie urzędów p-t. poza Poznaniem dozwolone jest za zgodą kierownika miejscowej placówki pocztowo-telekomunikacyjnej. (x)

Zamknięcie drogi. W powiecie średzkim na drodze państwowej Września — Kostrzyn — Poznań, na odcinku od km 267 do 279 tj. od Nekli do Strumian z powodu przebudowy nawierzchni przerwano komunikację aż do odwołania. Objazd od Nekli umocnioną drogą powiatową przez Stroszki, Dzierżnicę do Gniezna, po czym umocnioną drogą przez Biskupin, Gułtowy do Siedca, w dalszym ciągu drogą gminną do Sokolnik, następnie drogą gminną, gruntową przez Sokolniki do Libertowa oraz brukiem gminnym Libertowa — Iwno, po czym drogą państwową Iwno — Strumiany.

KRONIKA WYPADKÓW

Trzeci zamach samobójczy. W związku z notatką pod wspomnianym tytułem okazuje się, że Jan Czajka, który targnął się na życie, trując się lyzolem, dokonał zamachu tego na Zielonych Ogródkach, a nie w mieszkaniu przy ul. Koziej 26, skąd jest on wymeldowany od 23 listopada 1936 roku. (kl)

Jeszcze echa katastrofy we Wólce. Proszą nas o zaznaczenie, że na miejsce strasznej katastrofy samochodowej we Wólce pod Wrześnią przybył i pierwszy pomocy lekarskiej udzielił p. dr. Miklasz ze Strzałkowa, zastępujący tamże p. dra Jakwicza.

camii miasta młodzież salezjańska z piękną na ustach, ludność witała oklaskami. Słowa uznania dla chłopców i kierownictwa kolonii wypowiedział dyrektor miejscowego gimnazjum p. Dubas w przemówieniu pożegnalnym.

Oratorianie czują się po kolonii doskonale. Wypoczęci na ciele, wzmocnieni duchowo wrócili, by z nowym zapasem sił móc wydajnie pracować. — Wszyst-

KRONIKA POLICYJNA

— * **Obława policyjna.** Podczas obławy w komisariacie V. nalożono doraźne mandaty karne na 15 osób, na 11 sporządzono doniesienia karne i 15 osób upomniano z powodu przekroczenia przepisów o ruchu kołowym. Również sporządzono doniesienia karne za nielegalne łowienie ryb przeciw 5 osobom, nie posiadającym zezwolenia. (kl)

— * **Podczas kradzieży roweru.** W bramie domu przy ul. Kantaka 8-9 ujęto na gorącym uczynku kradzieży roweru 25-letniego fryzjera Leona Kubera z Poznania (ul. Szwajcarska 19). Kubero, którego osadzono w areszcie policyjnym, zdołał rower odebrać. Należy nadmienić, że w ostatnich dniach zaszło kilka kradzieży rowerów na ul. Mickiewicza i Języcach. (kl)

— * **Ujawnienie sprawy kradzieży.** W dochodzeniach, prowadzonych w sprawie kradzieży, dokonanej w d. 22 bm. przez otwarte okno w mieszkaniu p. Ignacego Dystlera przy ul. Poznańskiej 6, ustalono sprawcę kradzieży. Jest nim niej. Stanisław Dąbrowski, bez stałego mieszkania, znany z różnych przestępstw. Skradzione przedmioty i część pieniędzy znaleziono u Dąbrowskiego podczas rewizji domowej. Ujęto go i oddawiono do sądu. (kl)

— * **Opona i gramofon w komisariacie.** W komisariacie IV. przy ul. Bukowskiej nr. 29 znajduje się opona samochodowa z detką i gramofon walizkowy. Przedmioty te pochodzą prawdopodobnie z kradzieży. (kl)

— * **Nocny napad na Al. Marcinkowskiego.** Na Al. Marcinkowskiego napadnięto nocą pewnego przechodnia, którego nieznaną osobnik zaczepił pod pretekstem prośby o papierosy. Nieznajomy z prosiącego o papierosa przedziurzył się w napaśnika i usiłował okraść przechodnia. Napastującego, którym jest niejaki Graczyk, ujęto i oddawiono do aresztu policyjnego. (kl)

Z WIELKOPOLSKI

— * **GNIEZNO.** W niedzielę, dnia 5 września organizuje Polski Klub Kolarzy w Gnieźnie 13 kolarskie mistrzostwa szosowe. Wycieczkę odbędą się na trasie 100 km Gniezno — Trzemeszno — Wylatowo — Mogilno i z powrotem. W wycieczki mogą brać udział wszyscy zrzeszeni i niezrzeszeni kolarze miasta i powiatu gnieźnieńskiego. Zgłoszenia przyjmuje Bolesław Poterski, Gniezno, Wrzesińska 9. (br)

— * **GRODZISK.** W ostatnich dniach przyjechali koleją „na gapę” z Warszawy do Opalenicy w celu znalezienia pracy, dwaj Żydzi: Zegre Elias i Cukiermann Abram z Warszawy. Obaj stawali 25 bm. przed Sądem Grodzkim w Grodzisku, gdzie zostali skazani za jazdę „na gapę” na tydzień aresztu.

— **Tow. Czytelnia Ludowych** w Grodzisku przenosi swoją bibliotekę i czytelnię z dniem 1 września do domu p. Krausego (dawna sala „Hungarii”) na Starym Rynku.

— **Sąd Grodzki** w Grodzisku na rozprawach sądowych 25 bm. skazał: Plewę Józefa z Debowej Pily pow. Nowy Tomyśl, za kradzież roweru, 3 koszul i 1 teki skórzaną na 6 miesięcy więzienia. (pg)

— * **KEPNO.** Na ostatnim posiedzeniu Rady Gminnej w Podzamczu przyjęto do wiadomości decyzje Wydziału Powiatowego w Kepnie w sprawie zatwierdzenia statutu o samostanym podatku wyrównawczym. Omawiano również fatalne położenie rolników tamtejszych w związku z klęską posuchy i postanowiono zwrócić się do Wydz. Pow. o zastosowanie jak najdalej idących ulg w podatkach komunalnych a do Urzędu Skarbowego o ulgi w podatkach państwowych. (km)

— * **KROTOSZYN.** W środę odbyło się w Hotelu pod Białym Orłem nadzwyczajne walne zebranie Ochotn. Straży Pożarnej w celu dokonania wyboru prezesa, naczelnika i sekretarza. Po złożeniu sprawozdań z działalności Straży Pożarnej za dotychczasowy okres sprawozdawczy wybrano prezesem p. Adamiaka Czesława w miejsce śp. Kofczaka Mieczysława, sekretarzem — p. Kruczyka Ludwika, naczelnikiem — p. Dimkiego Edwarda. Dotychczasowy naczelnik p. Chmielewski Wawrzyn, który piastował tę godność 15 lat, z powodu podszedłego wieku ustąpił.

— Ostatnio odbyły się planowe ćwiczenia Ochotn. Straży Pożarnej na terenie Rzeźni Miejskiej.

— **Koncentracja oddziałów Ochotn. Straży Pożarnej** pow. krotoszyńskiego, łącznie z zawodami lekkoatletycznymi i strzeleckimi odbędą się w połowie września w Krotoszynie.

— **Zmryśłona Marie** * Biadek za kradzież towarów krótkich skazał sąd na 8 miesięcy więzienia, a męża Franciszka za pomoc w ukryciu skradzionych przedmiotów na 6 miesięcy więzienia oraz 50 zł grzywny z zamianą na 2 dni więzienia w razie nieściągalności. (jk)

STAN POGODY W POZNANIU
28 sierpnia 1937

Temperatura 7 godz. + 15,4, 13 godz. + 26,8.
Ciśnienie 7 godz. 756,5 mm. umiarkow.
13 godz. 756,2 mm.
tendencja barom.: ciśnienie spada.
Zachmurzenie 7 godz. pogodnie
13 godz. umiarkowane
Wiatr 7 godz. kierunek: cisza.
13 godz. kierunek półn.-wch., szybko 3 m/sek.
Temperatura w dniu 27 sierpnia br. była: najwyższa + 24,0 o godz. 15
najniższa + 15,4 o godz. 5
Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Po rannych mgłach pogodnie i słonecznie z przelotnymi zachmurzeniami. Tylko lokalne nieznaczne deszcze pochodzenia burzowego.

Otwarcie VI Targów Pałuckich

Żnin. (Tel. wł.) Dzisiaj w sobotę nastąpiło uroczyste otwarcie VI Targów Pałuckich, poprzedzone nabożeństwem w kościele parafialnym.

Targi Pałuckie obesłało w tym roku około 100 wystawców z różnych dziedzin życia gospodarczego.

Miasto nasze przeżywa swoje piękne dni. Z pewnością zjedzie się kilkanaście tysięcy osób, które oglądać będą dorobek tak własnego, jak i sąsiednich regionów.

Targi odzwierciedlają życie gospodarcze i kulturalne Pałuk i są niewą-

— * **LUBON.** Zebranie Stronnictwa Narodowego odbędzie się w niedzielę o godz. 15 w sali Sokola w Luboniu. Ze względu na ważne sprawy jak: wyjazd pielgrzymki S. N. do Częstochowy, wyboru dalszego składu zarządu, uprasza się o przybycie wszystkich członków i sympatyków. Referaty polityczne wygłoszą referenci z Poznania.

— Stronnictwo Narodowe bierze udział w niedzielę w uroczystym poświęceniu proporcja w Starolece. Zbiórka członków i sympatyków o godz. 8 rano na boisku „Sokola”, po czym wyruszą do Staroleki.

— **Katol. Stow. Kobiet** urządzi w dniu 19 września w biurze par. wystawę robót kobiecych. Otwarcia wystawy dokona ks. proboszcz Streich.

— **Zjednoczone kółka** śpiewu „Bard” z Lubonia i „Harfa” organizują w niedzielę 29 bm. w ogrodzie i salach „Sily” w Puszczykowie dożynki. Początek o godz. 15. W programie moc urozmaicenia. Czysty dochód przeznacza się na budowę szkoły powsz. w Puszczykowie. (pl)

— * **MOSINA.** Jubileusz 35-lecia pracy zawodowej w jednej firmie obchodzi dn. 1 września 1937 r. p. Stanisław Jankowski z Mosiny.

Pan Stanisław Jankowski, ur. 12 września 1889 w Łągowicach, powiatu kościańskiego, wstąpił dnia 1 września 1902 ja.o czeladnik ślusarski do firmy M. Perkiwicz w Mosinie. Zakłady Ceramiczne, Cegielnia i Tartak. Już po 2letniej pracy powołuje go firma jako przodownika warsztatów. Do roku 1906 pozostaje na tym stanowisku, w międzyczasie zostaje werkmistrzem i kieruje warsztatami do roku 1910. Odtąd powierzone mu całą maszynierią zakładów, która do dnia dzisiejszego jako samodzielny i dyplomowany mistrz kieruje ku zadoleniu firmy. Niedługo przyczynił się p. Jankowski do rozbudowy i ulepszeń Zakładów a mianowicie po pożarze w roku 1918 który zniszczył główne Zakłady, przy odbudowie w roku 1919 własnoręcznie zmontował główne maszyny, które do dziś dnia są w ruchu. Życzymy Szanownemu Jubilatowi dalszej owocnej pracy i doczekania się w czerstwym zdrowiu złotego jubileuszu zawodowego. (ms)

— * **MOSINA.** Tut. I drużyna T. G. „Sokół”, która w bież. roku zakwalifikowała się do kl. B rozegra w nadchodzącą niedzielę, tj. 29. bm. o godz. 15 na własnym boisku mecz o mistrzostwo kl. B między I drużyną K. S. „Pogoń” Sroda. Z dniem 15. bm. został wybrany kierownikiem drużyny „Sokola” znany obywat. tut. miasta p. Stefan Królak. (ms)

— * **OBORNIKI.** Sąd Okręgowy na seji wyjazdowej w Obornikach skazał rolnika Józefa Kotlińskiego z Sierakówka na 8 miesięcy więzienia za to, że w kilku wypadkach dopuścił się podrabiania podpisów na kwitach dostawy zboża. Kotliński poszkodował pp. Fr. Rosochowicza i dra Dahlmanna z Obornik na 1.400.— zł. (sto)

— * **RAWICZ.** Kat. Stow. Meżów organizuje w dniach 18 i 19 września pielgrzymkę do Częstochowy.

— W Białymkale w pow. rawickim wybuchł pożar w zagrodzie p. Marii Bobrowskiej, skąd przeniósł się na sąsiednie zabudowania p. Franciszka Liszka. Pastwa rozszalała żywiołu stał się dom mieszkalny, obora i stodoła z całym tegorocznym żniwem, maszyny rolnicze, nierozgarniona, drób oraz całe urządzenie domowe. Straż pożarna z Pakostawia i 5 sikawek w tym jedna motorowa z Niemiec przybyły na ratunek (Białymkale leży przy samej granicy polsko-niemieckiej). Przy wspólnym wysiłku zdołano pożar miejscowo chronić tym samym sąsiednie gospodarstwa przed niszczycielskim żywiołem. — Podczas ratowania dobytku poparzyli się dotkliwie dwie kobiety. Straty są znaczne tym więcej, że pogorzeley byli bardzo nisko ubezpieczeni. Władze prowadzą dochodzenia w celu wykrycia przyczyny pożaru. (rs)

— * **SREM.** Do biura ewidencji ludności Zarządu Miejskiego przybył 25-letni obywatel niemiecki Józef Urbanak, zam. w Oberhausen, celem dopełnienia formalności meldunkowych, związanych z jego tymczasowym pobytom w Sremie. Na wrzróconą mu przez urzędniczkę uwagę, że formularz należy wypełnić atramentem a nie ołówkiem i zaopatrzyć go w podpis właściciela domu, opuszczając lokal urzędowy miał się dopuścić zniewagi Państwa Polskiego. Policja przeprowadziła dochodzenia i po przesłuchaniu na polecenie sędziego Grodzkiego został Urbanak aresztowany i osadzony w więzieniu karnościowym. — Przed Sądem Grodzkim na ławie oskarżeni-

twi plew najlepszą reklamą wytwórczości rodzimej.

W dniach 2 i 3 września odbędą się tzw. targi kramne. Wszystkie stoiska zajęte zostały przez kupców chrześcijan.

Na zakończenie targów w dniu 5-go września na stadionie powiatowym odbędzie się wielkie widowisko regionalne, które będzie pokazem zanikłych na Pałuckach, wskutek ucisku zaborców, strojów i obyczajów pałuckich.

W dniu zamknięcia Targów, tj. 5 września, odbędzie się II bieg biskupiński o nagrodę „Wielkopolanina”.

nia zasiedli dwaj wyrafinowani oszuści recydywiści 25-letni Wiktor Stryjak, zam. w Zaniemyślu i 24-letni Tadeusz Michalski zam. w Brzezinie pow. Sroda pod zarzutem dokonania szeregu oszustw Oskarżeni udali się w lipcu rb. do miejscowości Góra i odwiedzali mieszkańców naiwnych robotników rolnych, przedstawiali się jako inspektorzy Ubezpieczalni Społecznej w Poznaniu, dokonywali kontroli dowodów ubezpieczenia, przyrzekli przyznanie renty itp. Sąd po przeprowadzeniu rozprawy wymierzył oskarżonym Stryjakowi i Michalskiemu za każdy z trzech wypadków występku z art. 264 k. k. karę więzienia przez 6 mies. sprwadzając wymiar do kary łącznej 8 miesięcy więzienia.

— * **WRZEŚNIA.** 1 września mija 50 lat, gdy do miasta naszego zawiął po raz pierwszy pociąg kolei żelaznej, kiedy to otwarta została kolej z Poznania do Wrześni. Pobudowano wtenczas na tym odcinku cztery stacje, mianowicie w Swarzędzu, Kostrzynie, Nekli i Podstolicach. Dziś znajdują się na tej trasie poza dwoma dworcami poznańskimi, Tama Garbarska i Główna, jeszcze dalsze trzy stacje: Antoniek, Paczkowo i Gultowy. Kursowały na tej linii wtenczas trzy pociągi dziennie. Dziś mamy ich dziewięć i dwa pociągowe, które na stacji w Wrześni się zatrzymują. Pociąg potrzebował na przejazd trasy, która wynosi 48 km, przy czterech przystankach 2 godziny i 3 minuty, czyli 123 minuty. Dziś pociąg zwykły, zatrzymujący się dziewięć razy, jedzie z Poznania do Wrześni tylko 70 minut, przyspieszony 52 minuty, a pociąg szybki tylko 42 minuty. Września leży poza tym obecnie także na szlaku Gniezno — Krotoszyn, a trzy razy dziennie ma połączenie z Pyzrami. Pociągów przejeżdża dziś przez Wrześnię 38. Pędzieliśmy lat temu wystarczały trzy pociągi, łączące Poznań z Wrześnią, by utrzymać na tym szlaku potrzebną wówczas komunikację. (pt)

— W niedzielę, dnia 29 bm. odbędzie się mecz piłki nożnej o mistrzostwo klasy C pomiędzy drużynami Huty Szkła w Antoninku i miejscowym „Sokołem” na stadionie miejskim o godzinie 16. (rw)

— * **WRZEŚNIA.** We Wrześni podczas targu ujęto na gorącym uczynku kradzieży roweru na szkodę rolnika Marciniaka Tomasza z Krzywogóry, niejakiemu Antezakowi Kazimierzowi, robotnika sezonowego z Stanisławowa, pochodzącego z Białolek pow. Konin.

— **Groźny pożar** powstał w środę, dn. 25 bm. w godz. przedpołudniowych w zagrodzie rolnika Franciszka Paweł w Szemborowie pow. Września. Na miejsce pożaru przybyły Straże Pożarne z Wrześni, Brudzewa, Węgiełek i Stawp. Akcją ratowniczą kierował pow. naczelnik Straży Pożarnej p. Roman Krall z Wrześni. Doszczetnie spalili się chlew, ogień zagrażał dalszym zabudowaniom sąsiada p. Staszaka i tylko dzięki wyteżonej akcji ratowniczej zdołano ogień zlokalizować. Doszczetnie spaliła się obora, stajnie i swniarnie. Żywy i martwy inwentarz zdołano uratować. Poszkodowany ubezpieczony jest w Zakładzie Ubezpiecz. Wzajemnych w Poznaniu. Straty oblicza się na 15 tys. złotych. Przyczyny pożaru narazie nie ustalono.

— * **ZNIN.** Na misje do Francji wyjechał ks. prob. Spychalski z Rogowa.

— **Podczas miocenia** zboża lokomobila uległ nieszczęśliwemu wypadkowi Jan Kwiatkowski w Białolek. Pas transmisyjny zmiął się K. reke. Nieszczęśliwego przewieziono do szpitala powiatowego w Żninie.

— W Lysyninie stwierdzono wściekliznę u psów. Wszystkie psy w całej wiosce zostały wystrzelane.

— **Zjazd okręgowy** Kół Śpiewaczych okręgu pałuckiego odbędzie się w Żninie w dn. 12 września rb.

— W kościele parafialnym w Szczepanowie został pobłogosławiony związek małżeński pomiędzy p. Koźmińska Jadwigą a p. Dobrzyńskim Wincentym.

— W sobotę, dnia 28 bm. nastąpiło uroczyste otwarcie VI z rzedu Targów Pałuckich. Otwarcie poprzedziło nabożeństwo w kościele parafialnym. Około 100 wystawców zajęło siedem wielkich hal targowych oraz całe niepokryte tereny. Nieodczuenna atrakcją stanowić będzie wielkie widowisko regionalne.

— W dniach 2 i 3 września odbędą się tak zwane targi kramne, które zastąpić mają zniesione jarmarki kramne.

— **Wielka sensacja** sportowa stanowić będzie II Biskupiński bieg „Wielkopolanina”, który odbędzie się w dniu 5 września. Start i meta na terenach Targów Pałuckich.

— W poniedziałek dnia 30 bm. odbędzie się wielki zjazd Rzemiosła Wielkopolskiego. (zd)

METROPOLIS

W niedzielę, 29. bm. o godz. 3 po poł. przezabawna, pełna szampańskiego humoru i dowcipu **arcykomedia muzyczna**

Nie chcę wiedzieć kim jesteś ..

W rolach głównych: LIANA HAID — GUSTAW ROELICH — SZOKE SZAKALL
Muzyka: Roberta Stolza. Eilety od 40 gr. ng 47 480

Pożyczka na potrzeby zakładów wojewódzkich

Wydział Wojewódzki w Poznaniu powziął na ostatnim posiedzeniu uchwałę zaciągnięcia w Wojewódzkim Banku Pożyczkowym pożyczki długoterminowej w sumie 221 tys. zł.

Pożyczka, przewidziana na wykonanie budżetu nadzwyczajnego, ma być zużyta jako zapomogi na budowę nowych ino-stów (13 500 zł), budowę nowych piwnic w zakładzie psychiatrycznym w Dziekan- (25 tys. zł), na spłatę długu za meble w tym zakładzie (ca 22 tys. zł) i spłatę mebli w zakładzie psychiatrycznym w Kościanie (18 406 zł). Poważną część tej pożyczki (ca 94 tys. zł) ma być zużyta jako inwestycje dla Zakładu Położniczo-Ginekologicznego Pozn. Samorz. Wojew. w Poznaniu na ul. Polnej, m. in. na dalszą budowę sali i urządzenie wewnętrzne sali operacyjnej, przebudowanie poddasza oddziału ginekologicznego, umeblowanie sal dla chorych, oddziału wodolecznictwa, prosektorium i kostnicy oraz zwierzętarni.

zakładzie dla piersiowo chorych w Smu- instalacje nowych zbiorników do wody w zakładzie dla piersiowo chorych w Smu- kalc, pompy mechanicznej z kotłem w zak- ładzie wychowawczym w Cerekwicy, 2400 zł na kupno kolejki polowej w zak- ładzie wychowawczym w Antoniewie, 20 tys. zł na rozliczenie z gminami zbio- rowymi, oraz przeszło 14 tys. zł na wy- konanie nowej drogi dojazdowej do zak- ładku dla głuchoniemych w Poznaniu, oraz na niwelację przejętego od poznań- skiej gminy miejskiej przez zakład placu i jego oparkanie. (kl)

Z GDYNI I WYBRZEŻA

Ujęcie szajki złodzieiów portowych

Policja gdyńska ujęła członków szajki złodziejskiej, która od dłuższego czasu na terenie portu gdyńskiego okradała wago- ny kolejowe i magazyny portowe. Zatrzy- manj zostali: Franciszek Krykowski z Obłuzi, Alojzy Lubiewski z Chylonii, Józef Janowski z Ossowej, bracia Brunon i Bo- lesław Hinzwie z Gdyni oraz Franciszek Hinz z Chylonii. Dobraną szóstkę osadzo- no w więzieniu.

W ciągu ostatnich dwu miesięcy skra- dli oni z magazynów portowych i wago- nów kolejowych w porcie większe ilości pieprzu, herbaty, kawy, a nawet bawelny, wartości przeszło 4.000 zł.

W związku z tymi kradzieżami zatrzy- many został również podejrzany o paser- stwo Feliks Majewicz, właściciel składu kolonialnego przy ul. 10 Lutego.

Zamach samobójczy w lesie

W lesie w okolicy Gdyni 23-letnia mie- szkanka Rumii-Zagorza Jadwiga Króli- kowska nożykiem do golenia przecięła sobie żyły u rąk. Nieprzmiotną z upływu krwi dziewczynę znaleźli przechodnie i wezwali lekarza.

Jarmarki

— * **GRABÓW n. Proсна.** Jarmark ogólny odbędzie się w środe, dnia 8 września. Spęd zwierząt domowych wszelkiego rodzaju dozwolony.

— * **OBORNIKI** We wtorek, dnia 7 wrze- śnia odbędzie się jarmark kramny na konie, bydło i świnię.

— * **PLESZEW.** W czwartek, dnia 2 wrze- śnia odbędzie się tu jarmark na bydło i konie.

Ślubne zaproszenia i inne druki gustownie, szybko, tanio. Ekspresdruk Grudnia 5 dg 23 158

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 27 bm. wywieszono następujące za- powiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość mieszkaia w Poznaniu):

Rzeźnik Edward Grała i owdow. Maria Fi- gler z domu Kurzawa; robotnik Władysław Przybylski i Helena Sobczakówna, oboje w Kó- wniku, pow. śremski; kowal Stanisław Pułkonik i Kazimiera Jaskólska w gromadzie Kozielsko, gmina Damasławek, pow. wągrowiecki.

Zgony

Dnia 28 bm. zapisano następujące zgony: Stefan Wilk, uczeń szkolny, 13 lat; Maria Tomczakówna, 15 min.; Maria Rogowska, kraw- cowa 32 lata; Joanna Naskrotówna, bufetowa, 17 lat; Paweł Firmanty, robotnik, 60 lat; Stani- sław Kostański, 1 rok, 4 miesiące, 1 dzień; Ma- ria Józwiakówna, 4 lata, 11 miesięcy, 2 dni.

Echa ohydneho mordu pod Wąbrzeźnem

Dla 28 złotych zamordował przyjaciela — Mordercy grozi szubienica

Wąbrzeźno. — Ostatnio ukoń- czone — zostało śledztwo w sprawie o- ydneho mordu, dokonanego przed kilkunastu dniami na osobie robotni- ka Schellera w Książkach pod Wą- brzeźnem, o czym już donosiliśmy. Zwłoki Schellera, któremu oprawa- przyjaciel i towarzyszy pracy zamor- dowanego, Stanisław Brylski, odcigił głowę, wyłowiono z miejscowego torfo- wiska. Przyciśnięty do muru, bestial- ski morderca wyjawil w śledztwie i-

stotne powody zbrodni. Obaj z Schellerem zamierzali udać się drogą nielegalną do Niemiec w na- dziei znalezienia tamże pracy. Schel- ler, nie mając pieniędzy, polecił Bryl- skiemu spieniężyć swój rower. Ohydny zbir, zlakoniwszy się na 28 zł, tyle bowiem uzyskał ze sprzeda- ży roweru Schellera, postanowił tego ostatniego sprzątnąć ze świata i za- myślił w okropny sposób urzeczywist- nić. Brylskiemu grozi szubienica.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Stragan a spółdzielczość

W dzielnicach silnie zażydżonych, jak np. w Królestwie, spółdzielczość otoczona jest aureolą pracy społecznej i stanowi przedmiot zachwyty, które dla nas, Polaków z zachodu, nieraz bywają niezrozumiałe. Nasz bowiem, zachodnio-polski stosunek do spółdzielczości, owiany szczerą życzliwością i wdzięcznością za wysoce pożyteczną rolę odegraną przez polskie spółdzielnie za czasów zaborczych, jest jednak — że się tak wyrazimy — bardziej trzeźwy i rzeczowy, niż w innych dzielnicach. Jest u nas, na zachodzie, o wiele mniej ludzi, niż indziej, którzy by w spółdzielczości dostrzegali ostateczny cel racjonalizacji wymiany; raczej panuje u nas przekonanie, że spółdzielczość np. w okolicach zażydżonych bywa dobrym środkiem dla spolszczenia handlu, w ogóle zaś pełni pożyteczną funkcję konkurowania z handlem prywatnym (abstrahujemy tutaj od kwestii przywilejów spółdzielczych, jako zagadnienia, którego omówienie wymagałoby więcej miejsca).

Wspomniane wyżej, specyficzne nastawienie licznych Królewaków do spółdzielczości wywołało niepożądany objaw „boczenia” się niejednych na akcję tworzenia polskiego kupiectwa, zwłaszcza drobnego. Rzekomo stragan ma konkurować ze spółdzielczością! Nawet najszczerzy spośród spółdzielczych „antysemityzmów” miewają bądź uchylone, bądź nieco wstydliwie wypowiedziane pretensje, że akcja polonizacji handlu idzie raczej w kierunku tworzenia samodzielnych, prywatnych placówek handlowych, aniżeli spółdzielni.

Poruszonemu tutaj zagadnieniu poświęcił artykuł p. Janusz Jagmin w ostatnim (33-cim) numerze „Życia Rolniczego”, organu Związku Iz i Organizacji Rolniczych. Artykuł b. mądry, za którego napisanie należy się Autorowi pełne uznanie.

Słusznie czyni p. J. Jagmin wskazując na przykład przedwojennej Wielkopolski, gdzie spółdzielczość walczyła przyczyniając się do powstania polskiego handlu, rzemiosła i stanu średniego. Czy w odrodzonym państwie spółdzielczość w innych dzielnicach spełniła taką samą rolę? — zapytuje p. Jagmin.

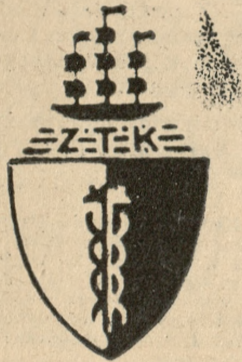
Odpowiedź wypada może aż za ostro, choć w gruncie rzeczy niewątpliwie słuszna. Twierdzi mianowicie p. Jagmin, że choć spółdzielczość ucziwie spełnia rolę swoją (mowa o spółdzielniach spożywczych), to jednak nie uczy handlować, szukać towaru, kalkulować. „Sklep spółdzielczy bez mała można porównać z trafiką lub urzędowym biurem sprzedaży znaczków pocztowych, bądź innych standardowych artykułów o ustalonej cenie”

— pisze p. J. J. Istotnie, spółdzielczość nieraz łatwo biurokratyzuje się! I dlatego słusznie konkluduje p. Jagmin:

„Nie negując, a nawet podkreślając doniosłą rolę spółdzielczości dla naszej wsi, nie mógłbym stanąć na stanowisku wyłączenia spółdzielczości przede wszystkim z punktu widzenia budzenia u ludności rolniczej instynktu zaradności, przedsiębiorczości, a nawet współzawodnictwa, odwagi, kalkulacji i innych cech cywilnych, których nam na ogół brak, a które wykształca handel indywidualny na własnym warsztacie pracy, bez względu na wielkość tego warsztatu. A zatem stragan winien zająć miejsce obok spółdzielczości!”

Zgoda! słusznie! I więcej nawet. Między spółdzielczością a handlem prywatnym na terenach „okupowanych” przez żydostwo powinno istnieć życzliwe współdziałanie. Hurtownie spółdzielcze powinny obsługiwać drobne polskie kupiectwo, które znów po-

winno ideę spółdzielczości wyzyskać, tworząc kooperatywy wytwórcze, kredytowe, zbiorowych zakupów itd. Boć przecież i spółdzielnia polska i kupiec Polak wspólnego mają przeciwnika: Żyda.

Kupując w składzie z tym godłem na pewno nie dajesz pieniędzy Żydowi

KRONIKA GOSPODARCZA

Podania o przydziały przewozowe z listy surowcowej

W związku z zarządzeniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dn. 7. VIII. rb. normującym rozdział artykułów z listy surowcowej — zostały ustalone następujące zasady traktowania podań o przydziały z listy surowcowej:

- 1) okresy kontyngentowe są dwumiesięczne, a mianowicie: styczeń—luty, marzec—kwiecień, maj—czerwiec, lipiec—sierpień, wrzesień—październik, listopad—grudzień;
- 2) podania o przyzwolenie przywozu winny określać zapotrzebowanie dwumiesięczne z uwzględnieniem sezonowości produkcyjnej;
- 3) podania o pozwolenie przywozu winny być składane do dnia 15 miesiąca poprzedzającego okres kontyngentowy;

PODATKI I OPŁATY

(p) **Opłata manipulacyjna przy odprawie celnej.** W przypadkach gdy towary, odprawione warunkowo nie zostały w oznaczonym okresie z powrotem wywiezione za granicę lub przywiezione z za granicę do kraju i odprawa warunkowa stała się przez to odprawą ostateczną, niektóre urzędy celne przy ostatecznym obliczaniu celnych opłat manipulacyjnych od danego towaru zmniejszają opłaty manipulacyjne, przypadające przy ostatecznej odprawie o kwoty uiszczone tytułem tychże opłat przy odprawie warunkowej. W związku z powyższym Ministerstwo Skarbu wyjaśniło okólnikiem, że w przypadkach, gdy odprawa warunkowa staje się odprawą ostateczną, strona jest obowiązana do uiszczenia cięższych na towarach należności celnych i innych, ustalonych w wyniku rewizji. Ponieważ wyjątków od tej zasady obowiązujące przepisy celne nie przewidują, przeto opłatę manipulacyjną, przypadającą przy odprawie ostatecznej, należy pobierać w pełnej wysokości i niezależnie od opłaty manipulacyjnej, pobranej przy odprawie warunkowej. Zarachowanie opłaty manipulacyjnej, uiszczonej przy odprawie warunkowej na poczet opłaty, przypadającej przy odprawie ostatecznej, nie jest dopuszczalnym.

Z KRAJU

(k) **Sytuacja walutowa.** Na wczorajszych giełdach walutowych wystąpiła wyraźna wyżka dolara, przede wszystkim w stosunku do funta angielskiego. Dewiza na Nowy Jork notowana była w Londynie 4.97% wobec około 4.99 jeszcze przed paru dniami. Kola dobrze poinformowane wyrażają opinie, że wyżkę dolara spowodowało z jednej strony wstrzymanie wywyki, złota przez Japonię do St. Zjednoczonych, z drugiej zaś — wzmożony eksport ze St. Zjednoczonych, który wywołuje zwiększony popyt na walutę amerykańską. Możliwą jest rzeczą, że na wyżkę dolara wpływają i inne momenty natury technicznej, jak np. dokonanie odkładanych od pewnego czasu transakcji zakupów waluty amerykańskiej. Z pozostałych dewiz — Londyn wykazał dalsze nieznaczne osłabienie; osłabił również i frank francuski, jakkolwiek notowania nie wykazują poważniejszych różnic kursowych. W terminowych notowaniach franka w Londynie depert 1 mies. wynosił 0.68, 3 mies. zaś 3.37%.

(k) **Wzrost wskaźnika produkcji przemysłowej w lipcu.** Obliczony przez Instytut Koniunktury Gospodarczych i Cen wskaźnik produkcji przemysłowej podniósł się z 84,3 w czerwcu do 86,4 w lipcu rb., czyli o 2 pct. W stosunku do najwyższego poziomu, jaki wskaźnik osiągnął w maju rb. (85,4), wzrost wynosił 1 pct. W porównaniu z lipcem r. ub. produkcja była wyższa o 20 pct. Wzrost produkcji objął, poza przemysłem spożywczym, cały przemysł przetwórczy, zaznaczając się silnie szczególnie w przemysłach: włókienniczym, mineralnym, chemicznym, metalo-

Kto nabędzie w Brześciu dom?

W centrum miasta w Brześciu n. Bugiem znajduje się dom murowany, należący do miejscowej Kasy Komunalnej. Ponieważ Powiatowa Kasa Komunalna statutowo nie ma upoważnienia do posiadania nieruchomości, przeto dom ten się sprzedaje. Niestety, nie ma nabywców chrześcijan, są natomiast reflektanci Żydzi, którzy ofiarują za obiekt ten 36 tys. zł. Plac, na którym znajduje się nieruchomość, ma 454,05 m kw. W domu mieszczą się 4 sklepy o wymiarach 6 na 3½ m, jeden sklep 6 na 3 i jeden 3½ na 3 m. Mieszkania składają się z 2 pokoi i kuchni. Czyszcze, dotychczas przez właściciela pobierane, wynoszą zł 4 tys., hipoteka jest czysta.

Dzięki zabiegom miejscowego Związku Polskiego udało się wstrzymać ukończenie interesu sprzedaży obiektu przez Kasę Komunalną na jeden tydzień. Sprawa jednakże jest pilna. Punkt, w którym znajduje się wspomniany dom, jest pod względem handlowym dogodny, gdyż znajduje się w centrum firm żydowskich, zaopatrujących w towar klientelę zarówno bogatszą jak biedniejszą.

Jednocześnie podaje się do wiadomości, że w Brześciu n. Bugiem jest na sprzedaż duża piekarnia mechaniczna i młyn wraz z inwentarzem i budynkami, kamienica piętrowa oraz zabudowania gospodarcze, przedsiębiorstwo bardzo dobre. Na kupno trzeba gotówki około 75 tys. zł. Wreszcie można nabyć browar parowy w ruchu, wartości około 60 tys. gotówką. Piekarnia oddana jest na sprzedaż z powodu choroby właściciela chrześcijanina, browar sprzedają Żydzi.

Jak wiadomo, w Brześciu istnieją obecnie doskonałe warunki dla osiedlających się tam kupców, przemysłowców i rzemieślników — Polaków. Jedyną poważniejszą przeszkodą jest fakt, iż przeważająca część nieruchomości jest w rękach Żydów. Dlatego utrzymanie wspomnianego na pierwszym miejscu obiektu w rękach polskich jest tak ważne.

Wszelkich informacji w powyższych sprawach udzieli Wydział Gospodarczy Stronnictwa Narodowego w Poznaniu, św. Marcin 65.

Z ZAGRANICZY

(z) **Międzynarodowy kartel koks.** W Brukseli utworzone zostało towarzystwo pod nazwą „Association Internationale des Cokes”, którego zadaniem jest wykonywanie kontroli i wszelkich innych czynności związanych ze sprzedażą koks na rynkach zagranicznych. Kapitał zakładowy w wysokości 100 000 franków podzielony został w postaci akcji między czołowymi przedsiębiorstwami przemysłu koksowego następujących krajów: Niemcy, Niderlandy, Wielka Brytania, Belgia i Polska.

(z) **Wzrost obrotów handlowych Szwecji.** Korzystny rozwój obrotów handlowych Szwecji trwał w lipcu w dalszym ciągu, szczególnie jeżeli chodzi o stal, żelazo oraz wyroby żelazne. Import metali nieszlachetnych i wyrobów z nich przedstawiał wartość 32,9 miln. koron, podczas gdy w lipcu rb. wynosił zaledwie 17,1 miln. koron.

(z) **Brak żelaza na rynkach angielskich.** Przemysł żelazno-przetwórczy w Anglii odczuwa ostatnio duże trudności w związku z brakiem na rynku surowców żelaza. Przyczyniła się do tego w dużej mierze przerwa wakacyjna w angielskich hutach żelaznych, wskutek czego duża ilość zamówień na surowce nie mogła być wykonana. Na rynku surowego żelaza panuje obecnie zupełny zastój, gdyż całkowita produkcja aż do grudnia rb. została już wyprzedana. Transakcje zaś na okres późniejszy, wobec niepewnych cen nie są zawierane. Wobec takiego stanu rzeczy niewielka tylko ilość przetworów żelaznych przeznaczona została na eksport.

(z) **Handel zagraniczny Włoch.** W pierwszych 7-miu miesiącach rb. wartość towarów przywiezionych do Włoch (bez kolonii i posiadłości) wyniosła 8,0 milj. lirów, wywiezionych zaś — 4,3 milj. lirów. W analogicznym okresie r. ub. przywóz wyniósł 3,2 milj. lirów, wywóz zaś 1,5 milj. lirów. Saldo ujemne zatem w rb. wyniosło 3,7 milj. lirów wobec 1,6 miln. lirów w r. ub.

Inowacja w oddziale PKO w Poznaniu

Do najbardziej nowoczesnie urządzonych działów w nowym gmachu Oddziału PKO w Poznaniu należy m. in. **skarbiec kasetkowy (safesy).**

Dział wynajmu schowków depozytowych zainteresuje niewątpliwie liczne kółka naszych czytelników i dlatego zwracamy na niego naszą uwagę.

Łzytępne warunki wynajmu, znaczna rozpiętość wielkości skrytek, naddo sprawna obsługa klientów, oraz dogodne położenie nowego gmachu Oddziału PKO, w naszym mieście, zadowolą wszystkich, którzy korzystać będą z tej inowacji.

Bliższych informacji udziela bezpośrednio tut. Oddział P. K. O. Poznań, Plac Wolności 3, tel. 48-47.

ng 48 696/9

Krótkie informacje gospodarcze

Rząd szwedzki zniósł zakaz wywozu żyta i pszenicy. Zarządzenie to wchodzi w życie z dn. 1 września rb.

Obliczają, że Jugosławia będzie mogła wyeksportować z nowych zbiorów za granicę około 10 miln. q. kukurydzy.

Do końca rb. Jugosławia wyeksportować ma 5 tys. wagonów pszenicy do Austrii, 10 tys. wagonów do Niemiec i 2,5 tys. wagonów do Włoch. Poza tym Jugosławia dysponuje jeszcze zapasem 13 tys. wagonów pszenicy, przeznaczonych na eksport.

Skarb Stanów Zjednoczonych podał do wiadomości, że w okresie od początku bieżącego roku budżetowego, tj. od dnia 1 lipca rb., do dnia 15 sierpnia rb. deficyt budżetowy wyniósł 292 miln. dol. wobec 221 miln. dol. w analogicznym okresie roku ub.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

SZTUKA POD WŁOSKIM GOŁYM NIEBEM

Złotodajny strumień w nowym korycie — Ciągłe sztuka: od wiosny do jesieni — W ruinach zamków, a w amfiteatrach starożytnych, w ogrodach, w pałacach... — „Toska” w termach Karakalli — Zamek Sforzów także zajęty — „Książę Mantui” śpiewa w swoim zamku — Tylko Colosseum stawiło bierny opór.

Rzym, 26 sierpnia

Zabiegi włoskich czynników propagandowych od dłuższego czasu idą w tym kierunku, by złotodajny strumień przybyszów z za granicy nie ograniczał się tylko do wiosny i jesieni, lecz utrzymywał się również przez miesiące letnie. Stwierdzić trzeba, że polityka odpowiednich cen zniżkowych i wszelkiego rodzaju udogodnień w dużej mierze skutek zdążyła odnieść i obecnie nie odczuwa się już tu latem poważniejszego zmniejszenia ruchu turystycznego. Ze zaś tego roku wszedł w życie nowy polsko-włoski układ turystyczny, przeto w różnorodnym gwarze cudzoziemców coraz częściej słyszy się i polskie dźwięki, nierzadko, niestety, z nalewkowską akcentowaną.

Celowi przyciągania turystów zagranicznych służą też w dużym stopniu letnie imprezy artystyczne pod gołym niebem, z roku na rok rozbudowywane i ulepszone, a urządzone pod ścisłym nadzorem i z współpracą departamentu teatralnego ministerstwa kultury ludowej. Wiadomo zaś, że nie brak we Włoszech ani odpowiedniego nastrojowego tła dla tego rodzaju widowisk, ani też świetnych wykonawców, szczególnie, jeśli chodzi o sztukę operową, której Włochy są przecież kolebką.

W bieżącym roku program spektakli tego rodzaju został tak już rozszerzony, że od wczesnej wiosny do końca jesieni znajdzie przybysz z za granicy we wszystkich okolicach Włoch dodatkową atrakcję swego pobytu: okazję zawarcia bliższej znajomości z żywą sztuką włoską — operową czy dramatyczną, co naogół możliwe było dotąd tylko podczas wielkiego sezonu zimowego.

Wykorzystano więc wszelkie pozostałości teatrów i amfiteatrów starożytnych, bądź greckich — nawet (na południu), ruiny zamków średniowiecznych, nieżaz związanych tematycznie z akcją widowiska, tarasy słynnych ogrodów historycznych, wreszcie nastrojowe zakątki Wenecji.

*

Przoduje w tej akcji oczywiście Rzym — stolica. Od kilku lat już niebywałym powodzeniem zarówno ze strony stałych mieszkańców, jak zwłaszcza rzesz turystów cieszą się letnie koncerty symfoniczne, urządzone tu dwa razy w tygodniu w ruinach bazyliki Konstantyna, upórcożwie przypisywanej Maksencjuszowi przy via dell'Impero. Najwybitniejsi dyrygenci wielkich oper włoskich (Molinari, Guarneri, De Sabata, Previtali etc.), znakomita orkiestra symfoniczna (stały zespół miejskiego „Augusteum”), a przede wszystkim niezwykłe otoczenie: zwałiska potężnej budowli cesarów na tle fantastycznie oświetlonych świątyń Forum (koncerty odbywają się na czorem) — wszystko to składa się na całość, jaką nie prędko się zapomina.

*

Wielkie sukcesy imprezy (na koncert sprzedaje się przeciętnie ca. pięć tysięcy biletów) skłoniło ministerstwo kultury do podjęcia dalszych jeszcze prób wyzyskania dla podobnych celów malowniczych ruin wielkich budowli starożytnych. Zwrócono zwłaszcza uwagę na olbrzymie, a stosunkowo dobrze zachowane termy Karakalli u wylotu via Appia. Ponieważ zaś pierwsze już doświadczenia wykazały świetne wprost warunki akustyczne i topograficzne dawnych term, przeto jeszcze tego lata zdecydowano się urządzić tu letni sezon operowy.

Potraktowano go na razie jako eksperyment, wystawiając dwie opery: „Łucję z Lamer Moor” i „Toskę” (pięć przedstawień). Zaangażowano jednak najlepsze siły teatrów włoskich z Benjaminem Gigliem oraz znaną Poznanio- wali z niedawnych występów parą Toti dal Monte - Luigi Montesante na czele, a nie szczędzono nakładów, by imprezę od początku postawić na najwyższym poziomie. Wynik przeszedł wszelkie oczekiwania: dwudziestotysięczny tłum do ostatniego miejsca zaległ olbrzymią halą główną term i sąsiadujące z nią „tiepidaria” i „calidaria”, a posiadacze biletów „stojących” nie pogardzili nawet okolicznymi drzewami, obsiadając je jak wróble. Sukces artystyczny oka-

zał się większy jeszcze od kasowego. Publiczność opuszczała przedstawienia pod silnym wrażeniem, malującym się na skupionych twarzach. A Gigliemu urządano owacje, przypominające rezonans tłumów podczas bojowych przemówień Duce.

Podjęto też pracę nad przygotowaniem term do stałego użytku teatralnego, rozpoczęto przebudowę podziemi budowli (dawna biblioteka) na skład dekoracji i garderoby artystów i zastosowano szereg dalszych adaptacji technicznych. W roku przyszłym zyska Rzym w termach Karakalli stałą reprezentacyjną scenę operową pod gołym niebem, czynną przez cały sezon letni.

*

Inne miasta włoskie nie pozostają w tyle za inicjatywą stolicy. Pomijając już imprezy starsze, mające za sobą chlubną tradycję, jak przedstawienia operowe na olbrzymiej arenie rzymskiej w Weronie, urządzone już szósty rok z rzędu, sezon komedii Goldoniego w teatrze pod gołym niebem w Wenecji (po raz piąty), florencki „maj muzyczny” (czwarty rok), widowiska klasyczne w świątyni Posejdony w Paestum, czy w amfiteatrze greckim w Syrakuzach — to bieżącego lata zanotować trzeba cały szereg nowych, nie mniej interesujących przedsięwzięć.

I tak w Mediolanie urządzono scenę operową na wspaniałym dziedzińcu zamku Sforzów, podobnie, jak w Recanati w ruinach twierdzy Mala-spina. W pierwszych dnach października zapowiada się szczególnie ciekawy eksperyment: w Mantui odbędzie się przedstawienie „Rigoletta” na tarasie zamku książąt mantuańskich, tego samego zamku, który — jak wiadomo — stanowi w operze Verdiego ramy „przógód” młodszych lekkomyślnego „Duca di Mantova” i tragedii jego bliźna. Partię tenorową śpiewać ma Giacomo Lauri-Volpi, fenomen potęgi głosu i rozciągłości skali (jeden z współczesnych tenorów śpiewający „Wilhelma Tella” w oryginalnej tonacji), o którym nawet powściągliwi krytycy tutejsi stwierdzają, iż w roli księcia z „Rigoletta” przewyższa samego arcyboga śpiewu — Carusa.

*

Trudno wliczyć tu wszelkie tego rodzaju imprezy urządzone w ciągu lata we Włoszech. Największą z nich — słynny operowy teatr ruchomy, znany pod nazwą „wozu Tespisa” („Carro di Tespi”) musimy tym razem całkiem pominąć: typowo włoska osobliwość ta zasługuje na oddzielne omówienie. Dość stwierdzić, że prawie zawsze odznaczają się te przedstawienia nieprzeciętną pomysłowością, wysokim poziomem artystycznym, a przede wszystkim — nastrojem. Mimo wszystko zdarza się czasem, że próba się nie uda, jak np. eksperyment z rzymskim Colosseum. W r. 1935 chciano tu wystawić muzyczne widowisko pasyjne monsignora Perosi'ego — dyrektora Chóru Sykstyńskiego. Po kilku doświadczeniach trzeba było zamiaru zaprzeczyć ze względów akustycznych: wielokrotne echo uniemożliwia jakiegokolwiek produkcję wokali. Przekorny duch „kolosalnej” budowli Flawiuszów okazał się niechętny wobec nowoczesnych poczynań.

Mgr Jan Kawczyński.

Bachus, Wenus i Mars. W Sienie odbywa się trzecia z rzędu wystawa win włoskich. Marinetti, głośny futurysta włoski a członek Akademii, zorganizował rozpisanie konkursu „na poezję bachiczną, miłosną i wojenną”. Do udziału są wezwani poeci włoscy wszelkich kierunków literackich.

Pisma nadesłane

Przegląd Współczesny sierpień-wrzesień. (Numery: 8-9): E. Orzeszkowa — Z listów: Leon Chwistek: Kult geniuszów. — Zb. Jordan: Problematyka sokratycznych dialogów Platona. — Andrzej Tretiak: Z najnowszej szekspirologii. — A. R. Stawarski: Ludzie z sympozycji. — A. M. Newman: Ekonomia obiektywna i ekonomia normatywna. — Wł. Gluck: Szecher-Sarajewo. — J. Sunderland: Formy geometryczne w sztukach plastycznych. — M. Smerek: Mikołaj Zyblikiewicz. — J. Kowalska: Marcel Proust. — E. Damiani: Znaczenie Wazowa w literaturze bułgarskiej. — St. Szuman: Nowa książka Romana Ingardena. — Adres redakcji: Warszawa Szpitalna 12.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Uczony rumuński o Polsce. Bukareszteńskie pismo „Neamul Romanesc” zamieściło pracę prof. dra Teodora Holbana pt. „Epoki upadku i rozkwitu w życiu dawnego państwa polskiego”. Dr Holban kształcił się jako stypendysta rządu polskiego w Warszawie, gdzie uzyskał doktorat filozofii.

Dyskusja nad Źródłem rozbioru Polski. Jak donosi „Głos Narodu”, w krakowskim oddziale Polskiego Tow. Historycznego ma odbyć się niedługo dyskusja nad głośnym dziełem dra K. M. Morawskiego „Źródło rozbioru Polski”. W pracy tej dr Morawski oświetla rolę masonerii w zbrodni rozbiorów. Referentem będzie sam autor, koreferaty wygłoszą dr Emil Kipa, oraz prof. dr Władysław Konopczyński, który omawiał pracę dr Morawskiego na łamach „Kuriera Poznańskiego” oraz w prasie fachowej.

KRAJOZNAWSTWO

Odrodzenie stroju ludowego? Na niedawny „Tydzień Gór” w Wiśle były dopuszczone tylko takie grupy regionalne goral, które przybyły w autentycznych strojach. Ze Spisza: wsi Krępachy zjawia się grupa w ubiorach, które 130 lat przeleżały w skrzyniach. Wieś Zawoja wysłała swoją delegację w dawnych, dzisiaj już zarzuconych strojach, które odtworzone wiernie według dawnego wzoru, mimo że wieś ta od lat przywdziała ubiór zakopiański. Tak samo wskrzeszono dawny strój w gorlickim. Dziewczęta bojkowskie z Turki, które chodzą w serdakach miały przeszłego roku gładkie brazowe, tego roku pohaftowały je już czerwona wełna, tak jak bywało dawnymi laty. W ten sposób nie jest wykluczone, że wieś górską będzie samorzutnie wracała do dawnych strojów, które ustępowały miejsca fabrycznej tandecie z małego miasteczka. Dzieje się to bez żadnego przymusu, samorzutnie, gdy ludność widzi, że piękne stroje wiejskie są w poszanowaniu obu „państwa z miasta” i gdy sama się o tym przekonywa z gorącego przyjęcia, jakie grupy regionalne zyskują na popisach.

SZKODA ŚWIĄTKÓW KUJAWSKICH

Z Inowrocławia piszą nam (lm): Kujawy należą do obszarów najbardziej łódaj „zurbanizowanych” na terenie całej Polski. Co do sztuki ludowej region kujawski nie może np. mierzyć się z kaszubskim, gdzie bogato reprezentowana jest rzeźba ludowa, ceramika, haftarstwo itd. Jednak na Kujawach przedstawia się nieźle np. snycerstwo w drzewie. Znane są w Pakości świątki Antoniego Paszkiewicza. Szereg prac tego samorodnego artysty, urodzonego na Palukach lecz działającego na terenie Kujaw, znajduje się m. in. na Kalwarii Pakoskiej. W Złotnikach Kujawskich pracuje rzeźbiarz ludowy Karol Cebula, a pod Strzelmem artysta-samouk Nowicki, który ostatnio wykonał ołtarz i ambonę dla kościoła we Wronowach. W kilku dalszych miejscowościach kujawskich działają podobni samoucy. Niekiedy uprawiają oni fach swój z pokolenia na pokolenie. Dotyczy to szczególnie rodziny Kępińskich z Przybysławia, którzy od 100 prawie lat uprawiają prymitywną sztukę wyrzynania figur w drzewie. Znany był również ze swej działalności rzeźbiarskiej śp. Glanc z Góry pod Markowicami, z pod dłuta którego wyszły liczne krucyfiksy.

Ale trzeba by nam wielu rzeźbiarzy w drzewie, aby zaspokoić bieżące potrzeby. Mnóstwo jest w regionie kujawskim starych przydrożnych z drzewa rzeźbionych krzyży, kapliczek i świątków, lecz czas nieludsko obchodzi się z tymi zabytkami sztuki ludowej. Dzisiejsza tandeta fabryczna usuwa niestety cenne prymitywy ludowe, i zastępuje je „kiczem”, który oszpeca nasze piękne i schludne wioski kujawskie. Tymczasem świątkarzy kujawskich mało, stare rzeźby próchnieją na słońcu i wietrze, a razem z nimi ginie pamięć o tych „odmieńcach”, co — jak lud czasem powiada — zamiast jać się uczyć roboty trawili czas na struganiu drzewa.

VARIA

Wypisy wielkiej wojny. Do pokaźnej ilości książek, jakie wydała w Anglii wojna światowa, przybiera rodzaj wypisów, ogłoszonych przez Guy'a Chapmana pt. „Próżna chwala” (Vain Glory: a Miscellany of the Great War” Londyn, Cassell, 1937). Tych 750 stron drobnego druku zawiera dość kompletny obraz nie strasznego kataklizmu dziejowego, ale reakcji nań ludzi różnych temperamentów, przekonań i narodowości. Porządek urywków jest chronologiczny. Książka zaczyna się od kłopotów i walk wewnętrznych mężów stanu w przedmiedniu wybuchu (figurują tu Grey i ks. Lichtenstein), a kończy się relacją anonimowego świadka o podpisaniu traktatu wersalskiego. Jak widać już z tytułu, autor jest pacyfistą, przy wyborze urywków uwzględnił jednak różne punkty widzenia. (W. T.)

Książki nadesłane

X. Kamil Kantak: „Franciszkanie Polscy”. Tom I. 1237-1517. Kraków 1937. Nakładem Prowincji Polskiej OO. Franciszkanów.

TEATR

Katowice ku czci Wyspiańskiego. Dn. 5 października przypada piętnasta rocznica otwarcia teatru katowickiego. Wystawione będą sceny dramatyczne Wyspiańskiego „Zygmunt August”, a foyer zostanie odsoniowane popiersie Wyspiańskiego, którego imię nosi katowicka scena.

Dyr. Teofil Trzciniński zaczyna sezon warszawski w teatrze Letnim, który obecnie prowadzi, wiedeńską komedią muzyczną „Miłość przy świecach”, którą sam zainscenizował i wyreżyserował. Do jednej z głównych ról zaangażował dyr. Trzciniński świetnego wodewilistę Wojciecha Ruszkowskiego.

Teatr bydgoski pod dyrekcją F. Stomy, zaczął nowy sezon po dwumiesięcznej przerwie wakacyjnej komedią T. Czranowskiego „Japoński rower”.

„Szczygli zaulek”. Taki tytuł nosi teraz sztuka Bernarda Shawa „Domy Sartoriusa”, którą po latach dwudziestu z górą wznawia teatr Mały w Warszawie, pod reżyserią Edmunda Wiercińskiego.

RUCH REGIONALNY

Wielki odpust w Oborku w powiecie mołodeczańskim jest głośny w całej okolicy, przypada na dzień 22 sierpnia, a zgromadził w tym roku przeszło 11 000 pątników, z których wielu szło po kilka kilometrów na kłęczkach. Celem pielgrzymki jest drewniany kościółek, liczący pół tysiąca lat wieku. Mniej więcej połowę uczestników stanowiła ludność prawosławna. W Oborku urodził się był historyk Leonard Chodźko, mieszkał tam przez kilka lat towarzyszył Mickiewiczowi, Tomasz Zan.

Śląsk dla turystów. Jako jedno z ostatnich wydań Instytutu Śląskiego w Katowicach ukazał się Przewodnik po województwie śląskim w opracowaniu Stanisława Berezowskiego. W krótkim ale jasnym zarysie omawia autor położenie i warunki geograficzne, historię, życie gospodarcze Śląska oraz przedstawia połączenia komunikacyjne, przepis graniczny, meldunkowe itp. W części drugiej znamy szereg szlaków wycieczkowych, z opisem ważniejszych miast i miejscowości w poszczególnych częściach województwa, a mianowicie na Śląsku Czerwonym, Białym, Zielonym i w Beskidzie Śląskim. Dołączona mapa w podziale 1:400.000 wydatnie pomaga przy korzystaniu z Przewodnika. Pokrewny temat poruszył Stanisław Leszczyński w broszurze pt. „Znaczenie gospodarcze ruchu uzdrowiskowo-turystycznego na Śląsku”. Autor wykazuje duże znaczenie turystyczne Beskidów oraz miejscowości klimatycznych, tudzież zainteresowanie się ośrodkami wielkiego przemysłu pod względem wycieczkowym. A że ruch wycieczkowy może być brany pod uwagę jako pewnego rodzaju źródło dochodu, przeto Instytut Śląski zamieścił tę pracę w cyklu broszur poświęconych zagadnieniom gospodarczym Śląska jako 10 z rzędu tomik. Do szeregu ostatnich publikacji Instytutu należy także rozprawa dr. Baka „O zbieraniu materiałów gwarowych na Śląsku, w której autor stwierdza konieczność podjęcia takich badań i wskazuje jaką należy stosować metodę przy ich zbieraniu, wciągając do pracy szkoły powszechne i średnie. (J. St.)

MUZYKA

Odczyt o Szymanowskim wygłosił w ramach kulturalno-naukowych odczytów w Zakopanem muzykolog lwowski, prof. dr Adolf Chybiński. Prelegent jest powołany do oświetlenia podstaw twórczości znakomitego kompozytora, gdyż przez długie lata przyjaźnił się z Szymanowskim i nieustannie zdaleka śledził jego rozwój. Prof. Chybiński, zaznaczył, że Szymanowski jest typem wybitnie ewolucyjnym; wpływy Chopina, Liszta, Schumanna; szkoły noworosyjskiej, młodofrancuskiej, Straussa i innych, nie mówiąc już o Regerze i Brahmsie, powodowały u Szymanowskiego podobny proces, jaki już dawno zaobserwowano u ojca muzyki, Jana Sebastiana Bacha. Ulegał on wpływowi innych twórców, nie raz o wiele niżej odeń stojących, jednakże ich problemy... po swojemu rozwiązywał. Całe życie upłynęło Szymanowskiemu na ciężkiej i bezkompromisowej pracy; w jego twórczości nie ma „słabych punktów”. W ostatnim niemal dziesięciu lat doszedł do najbardziej indywidualnego stylu. Muzyka ludowa nie od ostatnich lat pobudzała jego umysł. Znamienny jest np. fragment listu Szymanowskiego do prof. Chybińskiego, w którym kompozytor cieszy się na nową „dawkę” muzyki góralskiej, którą obiecuje sobie wstrzyknąć po wyczerpaniu i jakże innej pracy nad partyturą „Króla Rogera”. Zakończenie odczytu było poświęcone „Harnasiom”; przy ich powstawaniu prelegent był stale obecny. Ożywcza atmosfera Zakopanego, umiejętnie „wyreżyserowana” przez śp. Karola Stryjeńskiego, wydatnie wpłynęła na twórczość Szymanowskiego. Tu powstały arcydzieła ostatnie. Twórczość Szymanowskiego jest jak górski wiatr — nie jest sztuką maluczkich, nie jest sztuką łatwą; aby jej sięgnąć, trzeba wspiąć się na szczyty gór. Tymi słowy śp. prof. Ujejskiego, wypowiedzianymi nad trumną Szymanowskiego, zakończył prof. dr A. Chybiński swoje głębokie uwagi. (j. ml.)

Dramatyzacja powieściowa

W ogólnych zarysach omówione mamy już poza sobą cztery główne silniki artystyczne, których działaniem rozwija się sztuka pisarska, mianowicie — język, styl, budowę i plastykę. Zaznaczoną mamy prócz tego wielostronną rolę rytmiki, która w poezji wiązanej posiada kształty bardzo wyraźne, ale w utworach prozaicznych mało naogół jest dostrzegana i wcale niemal nie ceniona, co stało się jednym z powodów upadku prozy współczesnej. Teraz w dalszej kolei rozważymy to, co można nazwać dramatyzacją w sztuce pisarskiej, a że cały ciąg tych uwag ma na widoku głównie stosowanie ich do oceny utworów powieściowych, więc i ten szkic wyłącznie powieść uwzględnia, co wyraz swój znalazło nawet w jego tytule.

Zasadniczym i stałym sposobem przedstawienia rzeczy w sztuce pisarskiej jest opis. Dla przerwania atoli jednostajności tego sposobu sztuka pisarska, a w szczególności — powieściowa chętnie na wzór dramaturgii posługuje się bezpośrednim przedstawianiem rozmów pomiędzy osobami powieściowymi, z których każda przemawia wtedy w pierwszej osobie, zaś opisy scen stara się sprowadzać do szybszego tempa i do odpowiedniego rytmu, co również ma upodobnić opis do plastycznej wizji teatralnej. Sposób ten przyjął się w powieści powszechnie, ale tylko utalentowani pisarze umieją go stosować celowo i artystycznie. Ogromna większość powieści z rozmów swoich czyni jeszcze jedną piłę pospolitości i nudy.

Bywa często, że rozmowy w powieści ciągną się całymi stronicami, nie przyczyniając się wcale do charakterystyki osób i zdarzeń, a rozwój akcji posuwają o tak małe kroczki, że o wiele zgrabniej uczynić by to mogło kilka zdań opisu od autora. Rozmowę taką bez najmniejszej szkody dla utworu całkiem z książki usunąć można, ba! nawet z widoczną dla powieści korzyścią... A gdy rozmowy w tym rodzaju gromadzą się w utworze dziesiątkami, autor coraz zasadniej posadzany być musi o przypadłości tajonej grafomanii. Sposób, którego celem jest ożywienie i unerwienie opisu, obraca się pod piórem autora w przewlekłe psucie gustu czytelniczego. Krytyka powinna bez litości tępić tę plagę literatury piękniej wykazując w każdym wypadku dowodnie wszystkie błędy nieumiejętnego stosowania techniki powieściowej, a zarazem podnosząc z uznaniem rozwiązania dobre i artystyczne.

Jako wzory artyzmu w dramatyzacji powieściowej należy postawić odpowiednie miejsca najlepszych dzieł H. Sienkiewicza. Warto je gromadzić i wymieniać szczegółowo z zaleceniem studiowania ich, co bynajmniej nie jest równoznaczne z naśladowaniem. Można i należy uczyć się techniki na wzorach, a Sienkiewicz jest jednym z tych wyjątkowych na świecie artystów techniki powieściowej, których szkoła wielostronna i doskonała daje wyniki, nie narzucając przy tym naśladownictwa wartości indywidualnych. Jak łatwo daje się oddzielić technikę od du-

chowych wartości artyzmu, na to podam przykład, który zobrazuje przytem doskonałość techniki sienkiewiczowskiej:

W jednym miejscu „Ogniem i mieczem” Zagłoba wychodzi pijany z chaty chłopskiej, zatacza się i widząc gwiazdy tańczące, tak woła: „Zali ja jeden in universo trzeźwy jestem?” (Przytaczam to z pamięci, ale sądzę, że naogół trafnie...) Otóż, pomijając dowcip i znakomitą (jeszcze jedną) charakterystykę Zagłoby, trzeba tu zaznaczyć świetnie zrobioną dramatyzację, która to uczyniła, że autor niemal bez

opisu wywołuje w wyobraźni czytelnika cały obrazek malarski razem z Zagłobą, chatą i niebem gwiaździstym. Technika polega tu na tym sposobie, że nie tracąc czasu na opis, daje się wyczerpujący obraz całej sceny za pomocą jednego dobrze pomyślanego zdania, które wypowiada sam tej scenki bohater... Ten sam sposób techniczny może być użyty w tysiącu innych obrazach, nie mających żadnego podobieństwa do swojego prawzoru.

Piśmiennictwo, które takiego mistrza techniki posiada, jak Sienkiewicz, ma obowiązek pilnie uczyć się u niego, a nie pozostawać dziedziną bez tradycji, wечно wszystko od nowa poczynając...

STANISŁAW PIENKOWSKI

NA MARGINESACH KSIĄŻEK

Książka o żywej mowie

Panuje ogólna opinia, że Polacy mówią wiele, ale mówią źle, nieładnie, niestarannie. Nie zwraca się u nas uwagi na piękno mowy, w przeciwieństwie na przykład do Francji, gdzie każdy niemal człowiek jest doskonałym mówcą, a zarazem nieugiętym strażnikiem czystości języka. Proszę uważnie przysłuchać się rozmowie potocznej, prowadzonej przez dwóch Polaków: mówiąc ogólnie trudno o większe lekceważenie poprawności języka. Przypadki poczynają sobie najzupełniej anarchicznie, czasowniki nie zgadzają się z rzeczownikami, styl jest nieporządny, zaśmiecany gęsto nowotworami, które nie mają żadnego uzasadnienia. Tak jest, jeśli chodzi o czystość mowy.

Ale i piękna forma wypowiedzenia tej mowy pozostawia wiele do życzenia. Ani dykcja, ani szyk zdań żywej mowy, ani żaden z czynników, które składają się w sumie na piękną formę retoryczną — nie doznają jak dotąd wśród polskiego społeczeństwa szczególnej pieczy. A przecież w czasach, gdy się tak wiele mówi o konieczności stwarzania nowej kultury polskiej — troska o język i mowę powinna być szczególnie aktualna. Nie wolno zapominać o tej podstawowej prawdzie, że w żywym języku narodowym mieści się czynnik kultury olbrzymiej wagi. Troska o język, stała czujną pamięć o jego czystości i estetyce jest nie tylko legitymacją dawności istnienia danego narodu, jest również świadectwem jego aktywności i żywotności, które

wybiegają w przyszłość.

Jako następstwo takich zaniedbań w zakresie języka należy uważać również brak literatury o tym przedmiocie. Oczywiście na temat poprawności mówienia i na temat ekspresji słowa pojawiają się sporadyczne prace, ale są one nieliczne. To raz; po wtóre nie uzyskują one takiej popularności, takiej powszechności, jakiej tutaj należałoby się spodziewać. Być może ponoszą winę i sami autorzy książek, którzy nie potrafili dość atrakcyjnym opracowaniem narzucić się większym kręgom czytelniczym.

Dlatego też ze szczególną uwagą należy powitać pojawienie się książki z tego zakresu profesora U. P. dra Pawła Gantkowskiego pt. „Technika żywej mowy”. Jest to zwarte i celowo ułożony podręcznik, omawiający całokształt spraw, jakie się wiążą z fonetyczną i retoryczną stroną mowy. Książka prof. Gantkowskiego powstała z wykładów, jakie autor prowadził w poznańskim Seminarium Duchownym. Przeznaczona i dyktowana jest przede wszystkim młodemu kapłanowi polskiemu, którzy w swej trudnej pracy tak często spotykają się z zagadnieniami „żywego słowa”. Ale układ podręcznika jest tego rodzaju, że „Technika żywej mowy” służyć będzie w istocie każdemu, kto choć trochę zainteresowania tym sprawom okaże. Są tu bowiem omówione podstawy retoryki bardzo wszechstronnie i dokładnie.

Książka prof. Gantkowskiego posia-

WIDMA LASU

Wychodzisz z kłębu brzozy, aby poznać błąd;
Przy drożynie się czai sąg drzewa na opał.
Nie człowiek, lecz człowieczy jednak dębin sąg,
Jak człowiek na bezludziu poczerńiał i schłopiał.
Nim odejdiesz ku klonom jak widmo jeleni,
Podrażnią cię chropawe, suche żebra szczap.
Lecz ukoj drożyna wśród malin i cieni,
I młody pięknym liściem ochłodzi cię grab.
Ale jutro powrócisz i przyjdiesz przed sąg
Zobaczyć kłębowisko świata, który szczeł.
•Poto wrócisz? By jeszcze raz poznać swój błąd
I w klony znów się schronić jak zawsze bez lez?

STANISŁAW CZERNIK.

da specjalny charakter, specjalne zabarwienie i ton, których nie wolno nie podkreślić. Powstała ona z entuzjastycznego stosunku autora do sprawy mowy polskiej. Prof. Gantkowski znany jest od dawna na terenie Wielkopolski, a również poza jej granicami jako jeden z najświetniejszych mówców i jako jeden z najbardziej oddanych ilością literatury pięknej. Te dwa umiłowania, te dwie pasje sprawiły, że autor omawianej książki przez lat wiele wygłaszał setki wykładów, prowadził mnóstwo dyskusyj, parlamentów i konferencji. W czasie tej pracy zetknął się od strony praktycznej z „techniką żywej mowy”, poznał wszystkie jej tajemnice i trudności. W moźolnej pracy prelegenta rozwiązywał wszystkie nasuwające się zagadnienia, przeprowadzał w praktyce dnia powszedniego potrzebne doświadczenia. Powstał stąd olbrzymi kapitał doświadczenia, który obecnie, wsparty o gruntowne studia lingwistyczne i medyczne — znalazł swój pełny wyraz w omawianym podręczniku.

Układ książki jest przejrzysty i celowy. Historia wymowy, przykłady wielkich mówców w przeszłości, podstawy fonetyki, następnie po kolei wszystkie zagadnienia szczegółowe. Z książek tych tematom poświęconym praca prof. Gantkowskiego posiada najpełniejszy zakres treści, a co najważniejsze legitymuje się bardzo gruntownym i systematycznym opracowaniem. Wpłynęło na to niewątpliwie olbrzymie doświadczenie autora, który może wesprzeć nieocenionymi radami i wskazówkami wywody teoretyczne.

Jedną jeszcze cechą tej książki chciałbym podkreślić, cechą szczególnie ujmującą czytelnika. Mam na myśli stałe odwoływanie się autora do przykładów z literatury polskiej. Wielkie natchnienia poetyckie są stałe obecne na kartach tej książki, która poświęcona została dziedzinie pokrewnej, dziedzinie pięknego słowa mówionego. Zespolenie tych dwóch elementów literatury pisanej i słowa żywego wydaje się jak najbardziej celowe, nie mówiąc już o tym, że znacznie ułatwia, możnaby powiedzieć uskrzydla wykład samego tematu.

Tymi luźnymi uwagami pragnąłbym zwrócić uwagę na książkę prof. Gantkowskiego. Wpływają na to dwa powody. Przede wszystkim sama niezaprzeczona wartość książki, ale i motyw drugi. Z zaniedbania, w jakim znajduje się obecnie język polski, zarówno pod względem swej czystości jak i pod względem piękna swego dźwięku — obecne pokolenie powinno go wreszcie wyprowadzić. A do tej pilnej i koniecznej pracy doskonałą pomocą są takie książki, jak omówiona tu „Technika żywej mowy”.

JÓZEF KISIELEWSKI

Wszystkie powieści znajdują się
w Wypożyczalni Książek
Wł. Wilak, Podgórna 10
Marsz. Focha 50
abonament 1.50 zł miesięcznie.

ADOLF NOWACZYŃSKI

LASCY I GOLLANCZE...

W Londynie przy Henriette-Street (Covent Garden) nr 43 imponujący gmach jednej z największych w metropolii trójkrolestwa księgarni nakładczej. Kilka pięter magazynów, kantorów, office, sal recepcyjnych, wszystko w najsolidniejszym stylu, przepych, bogactwo, dywany, brzozy, kwiaty.

A w wielkich oknach wystawowych i witrynach najczerwieńsza czerwień aż bije w oczy, sama czerwień, nic innego. A „ruch w interesie” pono olbrzymi. Seazon czy nie sezon, wszystko jedno, jak w ulu: wlatują, wchodzą i wychodzą. Gdzie indziej, na ten przykład u Methuena, u Mac-Millana i w ośmiu tysiącach innych księgarń frekwencja — to wznosi się, to opada. A tu na Henriette-Street (Covent Garden) zima - lato interesantów i klientów moc. Dlaczego tak? A bo to nie żadna tylko księgarnia, nie tylko olbrzymia firma nakładcza, ale także twierdza, centrala, stacja nadawcza, collegium de propaganda fide w Marxa, sztab generalny Left-Book-Clubów (lewicowa książka) i Thinker-Library, tj. Czytelnicy Myślicieli. Stąd idą ultra-czerwone

promienie na całą Anglię. Tu się przygotowuje United Front, czyli Jewry-Empire, czyli October, czyli wielka przemiana, wielki wieczór, new deal, revolution.

Korespondenci kontynentalnych dzienników wszystkich narodów i języków zapewniają i zaklinają się, że nigdy w świecie, że nic podobnego, że W. Brytania jest asekurowana, że ustrój parlamentarny ma żelazobetonowe fundamenta, a dynastia spoczywa na bazaltowych kessonach. Wedle zdania korespondentów w siedmiomilionowym Londynie komunistów jest plus minus 7000 sztuk. Główny argument pro, że osiemnaście milionów Brytów posiada oszczędzonych tysięcy miliardów złotych. Owszem. Ważny atut w rękę burżuazji („lords-people”), ale to nie wszystko. Kryzys przelamany w 30 procentach. Bezrobotnych kilka milionów i ani myślą przenosić się do kolonij. Ryby łowią, whisky piją, footballują, czytają czerwone dzienniki i wydawnictwa Left-Book-Clubu i Thinker Library i czekają na tegoroczną jesień i zimę, po których spodziewają się

wielkich masówek i awantur.

Panowie korespondenci także i polskich newspaper, szczególnie z gatunku „Augurów”, zapewniają solennie i solidarnie, że „ani się nie śni”, że w Anglii („manery parlamentów”) jest wolność, praworządność, równość, demokracja (Schylockracja), humanitaryzm (arcybiskup Canterbury), liberalizm (Board of Deputies), tradycjonalizm (arcybiskup Westminster), postępowość (Union of Democratic Control), korszerni lordowie, socjaliści, sirami i baronetami i o żadnym ruchu podziemnym, o żadnym wulkanie społecznym nie może być mowy. Wszystkie wentyle pootwierane, wszystko odbywa się na wierzchu, wszystkim wygadać się i wypyskować wolno, nawet pod gołym niebem, w Hyde-Parku. Policemany tłuściochy spacerują tam i z powrotem, a anarchista, syndykalista, Trockista, Stalinowiec, Bask, Freudysta, Katalończyk itp. gada sobie, co mu ślina na ożór przyniesie, aż się zasapie i spoci. I wszystko ulatnia się w powietrze, w mgłę, w fog, a komunistów na 7 milionów jest 7000. Nie więcej.

Co innego natomiast mówią ludzie-seismografy, czyli strachajły, czyli pejsymiści. Dla tych już wulkany dymią a pod ziemią zieloną coś dudni. Koro-

nacja im nie zaimponowała. Mr. Antony Eden (Menjou) to pierwszy gwóźdź do wielkiej trumny. Prince of Wallis drugi. Czego oni nie wyplatają! czym nie straszą spokojnych shop-keeperów. A to Araby, a to Hindusy, Kanada, Palestyna, Australia, Egipt, Malta, Gibraltar... same pięty Achillesa. A że dynastia utraciła 60 pct prestiżu. A że kiedy Parыз to Nimive, to Londyn Babylon. A że rasa wymiera galopando. A że United-Front (judokomuna) już się szkuje, a przygotowuje to nach bekantnem Mustern wszechmożna, wszechpotężna Schylockracja.

Jako dowód prezentują imponującą działalność Left-Book-Clubu i Thinker Library oraz drugi Pen, tj. „Political and Economic Planing”, całkowicie w rękach: „Jewry, Jewry über alles, über alles in der Welt!”... Według tych wróżbitów i Kassandrow wielka kadra rewolucji czyli New-Marxist-Army liczy sobie (co zresztą stwierdzone) 40 000 młodych sztabowców, a Left-Book-Club ma 2000 oddziałów na prowincji. To prawda, że w Izbie Gmin jest tylko jeden komunista oficjalny mr. Gallacher, ale czerwień w Oxford! ale w Cambridge! Labour-Party to inwalidzi i emeryci, a organizacją świata pracy na przyszłość jest wyłącznie i jedynie „Liga Socjalna” z adwo-

LISTY Z POMORZA

Wśród kaszubskich Szwajcarów

Był późny wieczór, gdy autobus „Gdynia—Kartuzy” zatrzymał się w samym środku rozległego rynku. Jesteśmy u celu podróży, w stolicy Kaszubskiej Szwajcarii. I jednocześnie jesteśmy w niemalym kłopotcie. Bo w Kartuzach znaleźliśmy się po raz pierwszy, a tu na okół mrok; ani jednej lampy i ani żywej duszy. Kto nam wskaże drogę i kto nam pomoże udźwignąć nasze bagaże?

Po dłuższej dopiero chwili do stojących bezradnie przybyszów zbliżył się porządnie i poczciwie wyglądający autochton. Dowiedziawszy się od nas, że przybyliśmy, by poznać jego śliczne rodzinne strony i że oto nie wiemy dokąd się zwrócić, — pierwszy z napotkanych kaszubskich Szwajcarów zaofiarował nam natychmiast swą pomoc.

— Ja tam nie jestem ani bagażowym ani bezrobotnym, tylko mistrzem szewskim, ale nie mogę gościć Kartuz zostawić na noc na lasce losu! — rzeki i podjąwszy co najcięższe walizy ruszył przedem.

I tak — za jego chętnym przewodnictwem przewędrowaliśmy całe chyba Kartuzy — znaleźliśmy wreszcie, po długich i nużących poszukiwaniach, odpowiednie locum. Gdym srodze sfatygowanego cicerone pytał, ile mu jestem winien za pomoc, ten w odpowiedzi wrzucił tylko ramionami.

— Czy wystarczą panu trzy złote? — zaproponowałem nie bez pewnego zajązowania.

— Trzy złote?! — powtórzył nasz przewodnik dziwnym jakimś tonem.

— Może to zbyt mało?! — wtrąciłem pośpiesznie, wciskając mu równocześnie nieco większą kwotę.

Szewe uśmiechnął się, pokiwawszy głową, a potem, położywszy pieniądze na stół, rzeki:

— Zapłaty żadnej nie chce. Życzę państwu, aby wam miło było w naszych Kartuzach. I niech pan potem ładnie nasze miasteczko w swojej gazecie opisz. Bo inaczej — dodał zartem — będzie pan miał ze mną, z Sierockim, do czynienia!

Tak powiedział, uściśnął nam mocno ręce i zniknął.

Godzinę tylko trwa podróż autobusem z Gdyni do Kartuz. Pomysł — taka mała przesterża, a taka ogromna różnica. W sąsiedniej Gdyni na każdym kroku i za najdrobniejszą przysługę obdzierali nas nieledwie ze skóry. A tu prosty szewe daje nam w samym wstępie wzruszający przykład miłości do ojczystego regionu. Ten zdumiewający gest bezinteresowności tak ogromnie dziś rzadkiej przez dłuższy czas nie pozwolił nam po prostu otrząsnąć się z wrażeń. Czyżby tu wszyscy byli tacy! Ej nie! Ten Sierocki to chyba wyjątek!

Ale już nazajutrz przekonał się, że Sierockich jest w Kartuzach więcej. Co krok natrafiliśmy tu na dowody najpiękniej pojętego regionalni-

zmu. Wybrawszy się wczesnym rankiem na zachwycający spacer do jednego z pobliskich jezior, zmyliliśmy niebawem kierunek. Na szczęście natrafiliśmy wnet na dwu kaszubskich gburów jadących na targ do miasta. Zapytaliśmy jednego z nich o drogę. Zanim jednak zdolał nam odpowiedzieć, już drugi, również zatrzymawszy konie, wpadł mu w słowo, by także, z całą życzliwością, udzielić nam wyczerpujących informacji. I gdy tak zaczęli, jeden przez drugiego, informować, a poprawiać się nawzajem, a przekrzykiwać — doszło niebawem do ostrej wymiany zdań, która kto wie w jaką zmieniałaby się była awanturą, gdyby nie nasza rychła interwencja. Załagodiliśmy groźny spór uprzejmymi gburów w ten sposób, że żona wysłuchała informacji jednego, a ja drugiego. Koniec końcem nasi informatorzy wskazali nam nie tylko kierunek potrzebny nam drogi, ale dali wyczerpujący opis wszystkich dróg całej Kaszubskiej Szwajcarii.

Nie tylko jednak ludzie prości go-

towi byli do jak najdalej idących bezinteresownych przysług i pomocy, gdy szło o ułatwienie nam poznania różnych stron ich rodzimego regionu. Radca Meissner, którego nazwisko, podobnie jak nazwisko ośmiu pokoleń Necłów w pobliżu Chmielnicy, daje „firmę” ceramice kaszubskiej, pokazał nam nie tylko bogaty zbiór wypalanej w jego piecach ceramiki, ale zadał sobie nie mało trudu, by słowem i pokazem zobrazować wszystkie fazy powstawania pięknych kaszubskich wyrobów garncarskich. W zapale wsadził nas nawet do jednego z garncarskich pieców, gdzieśmy się o mało żywem nie opiekli, gdyż piec przygotowany był właśnie do zamurowania w nim nowej porcji garnków czekających na wypalenie.

Któż by się spodziewał, że małe i ciche Kartuzy są nie tylko stolicą turystyki kaszubskiej, ale stanowią centrum niezwykle ożywionego kaszubskiego ruchu kulturalnego. O ruchu tym dużo i niezwykle instruktywnie opowiedział nam wydawca „Gazety Kartuskiej” red. Jan Bieliński.

Znaleźliśmy go w malutkim gabinecie, wśród stosu pism i druków i na tle bogatej biblioteki kaszubskiej. Stary pan, o pięknej pomorskiej głowie,

IWONICZ-ZDRÓJ

od 21 sierpnia rozpoczął III sezon jesienny poleca ryczałtowy pobyt z kuracją 3 tygodnie **zł 153,-** Zadzajcie prospektów. **Bezpośrednio wagon Poznań - Iwonicz** ng 47 788

sumiastym wście i gęstej, białej brodzie powitał nas rozjaśnionym spojrzeniem czystych, błękitnych źreń. Z całą satysfakcją przedstawił nam stan współczesnych kaszubskich wysiłków literackich, oraz strone drogi, jakie przebyć musiał kaszubski ruch kulturalny, by się nie zatracić, lecz by dojść aż do wyżyn artystycznego wypowiedzenia się. Do tego upragnionego celu zmierzają dziś ruch kaszubski dwoma szlakami. Charakteryzują te dwie drogi dwa miesięczniki regionalne, ukazujące się w Kartuzach. Pierwszy z nich to „Kasuby”, wydawany przez Bielińskiego Jana, a redagowany przez syna wydawcy, Stanisława. Skromny objętością, lecz poważnie redagowany miesięcznik poważnie dokoła siebie skupił grono współpracowników. Większość z nich, to rodowici Kaszubi, że wymienimy tu głośnego poetę i pisarza kaszubskiego Aleksandra Majkowskiego, dramaturga ks. Sychtę, poetę ks. dra Heykego, literatów i publicystów jak: ks. Gustaw Póblocki, Alfred Świerkosz, St. Wall, Al. Fonek, Andrysow Gust i i.

Drugi miesięcznik „Zrzesz Kaszebska”, którego promotorem jest b. nauczyciel Labuda, wyraża poglądy młodej inteligencji kaszubskiej. Bojowy i radykalny, jest on jeszcze w tym stadium, które nie pozwala na sformułowanie takiego czy innego sądu. W każdym razie świadczy on już dziś o żywotności, zapale i temperamencie inteligentnej młodzieży kaszubskiej.

O żywotności twórców i działaczy kaszubskich świadczy również nader pochlebnie wcale bogata już biblioteczka autorów kaszubskich, której znakomita część wyszła z oficyny kartuskiej Jana Bielińskiego. Z dumą prezentuje mi zasłużony wydawca skromne i szczupłe tomiki, składające się na pierwszy rozdział przyszłej bogatej i pięknej literatury kaszubskiej. Tej literatury, która stanowić będzie jeszcze jeden więcej dowód bogactwa kultury polskiej.

Wśród wydawnictw kartuskich znalazłem tomik na specjalną zasługującą uwagę. Tomik ten, to „Żeć i Przigiode Remusa” — pierwsza powieść kaszubska. Jakżebym chętnie poznać chciał jej autora!

— Ależ o to wcale nie tak trudno! — zapewnia mnie p. Jan Bieliński. — Nasz znakomity pisarz, Aleksander Majkowski, mieszka tu, w Kartuzach. Bo gdzieżby indziej mógł mieszkać fanatyczny miłośnik Kaszubszczyzny, jak nie w stolicy Kaszubskiej Szwajcarii!

Dobrze więc! — postanawiam sobie. Pójdziemy odwiedzić wodza kaszubskich Szwajcarów. A o tej ciekawej wizycie opowiemy sobie obszernie w następnym liście z Pomorza.

— MARIAN TURWID

NOTATNIK

PASOWANIE „RYCERZA PRZEMYSŁU” NA RYCERZA LITERATURY

Idzie o Sergiusza Piaseckiego, który za różne wyczyny zbrodnicze i przestępcze osadzony na 15 lat w więzieniu świętokrzyskim, wziął się do pisania, do literatury i pisał udatne wspomnienia swoje pt. „Kochanek Wielkiej Niedźwiedzicy”. Krytyczne na ten temat uwagi Zygmunta Wasilewskiego zamieściliśmy niedawno. Wiadomo także, że wydawcy książki wspomnianej postarali się o akt laski dla więźnia - autora. I odtąd w pewnej prasie z wielkim zgiełkiem zaczęto się unosić, zachwycać i z niemniejszym patosem wykrzykiwać, jak to za kratami ciężkiego więzienia marnują się... „wielkie talenty pisarskie”.

W związku z tym szereg słusznych uwag wypowiada „Przegląd Katolicki”. Czytamy tam m. in.:

„Rwetes, jaki dokoła tego się czyni, podobnie jak to było w swoim czasie z karierą literacką b. złodzieja Urke Nachalnika, ma bardzo nieprzyjemny, i powiedzialbym, niebezpieczny posmak. Ostrożnie można nie mieć nie przeciwko temu, żeby dobrze sprawującemu się przestępcy darowano resztę kary, a jego literacki talent umiejętnie wykorzystano. Lecz ten szal reklamowy, przejawiający się w pisaniu wstępnych artykułów przez poważne periodyki na temat nowej rewelacji literackiej, rodem z kraków, ma cel zgola inny na widoku. Rzecz idzie o swe go rodzaju oskarżenie systemu stosunków społecznych, których winą jakoby ma być, że karierę robi się przez więzienie.

„Zgoda, że więzienie to malmu necessarium, niepocholebnie świadczące o kulturze ludzkiego życia. Krytycy wienni jednak wiedzieć, że więzienia nie są wynikiem takiego czy innego ustroju. Nawet przy najidealniejszym podziale dóbr jeszcze przewrotność i złość natury ludzkiej wynajdzie motyw dla przestępstwa i

zbrodni. Więc nie w ustroju, a w psychice człowieka tkwi źródło zbrodni, podciągającej za sobą konieczność reakcji społecznej w formie więzienia.

„Tymczasem ten skoncentrowany atak gazowy na ustrój, w którym po więzieniach marnują się talenty, paczy całkowicie perspektywę zagadnienia. Kładzie akcent na akeydens — rzekomą czy istotną niesprawiedliwość społeczną — a pomija zupełnie milczeniem to, co najważniejsze, niedoskonałość natury ludzkiej, skłonność do wykroczeń, upodobanie w złem. Z tego źródła rodzi się właśnie niesprawiedliwość jednych, występek innych rycerzy przemysłu, biorących na siebie rzekomo ciężar walki z tą niesprawiedliwością.

Kto więc mać i fałszuje ten obraz, ten postępuje nieuczciwie. Jakże więc nazwać goryfikowanie literatury b. rycerzy przemysłu, którzy przecież o niczym innym pisać nie będą, jak tylko o swych przestępczych sukcesach. Wystarczy wziąć do ręki książki Urke Nachalnika czy Piaseckiego, aby przekonać się, jak kompletna panuje tam moral insanity.

GRAFOMANIA W WIĘZIENIACH

Pojawiły się wiadomości, że władze więzienne zawałone są obecnie rękopisami więźniów, którzy wobec niedawnego zwolnienia Sergiusza Piaseckiego rzucili się masowo do produkcji „literackiej” w nadziei, że znajdą swoich Wańkiewiczów, którzy ułatwią im skrócenie pobytu za kratkami. „Prosto z mostu” donosi w związku z tym, że „grafomania szerzy się w więzieniach w sposób niebywały. Naczelniczy więzień, którzy z obowiązku służbowego muszą tę rękopisy cenzurować, przeżywają obecnie te same udreki, które od dawna są udziałem redaktorów i dyrektorów teatrów, zmuszonych przeglądać znoszone im zwalę grafomańskich rękopisów autorów, przebywających na wolności”.

katem (zresztą już też sirem) Stafford Cripsem.

Jeszcze mocniej mówi Maxton: „Z katedry Canterbury zrobimy magazyn”. W sowieckim kino „Forum” nieprzeliczone od sześciu miesięcy tłumy na sowieckiej „Obronie Madrytu”. W kioskach gazeciarskich świetnie idą „Moscow-News”, „Forward”, „Daily Worker”, „News-Chronicle”. Paralelnie z nimi rozwijają się „einzelmarschierende” organy „Ateizmu Wojującego” i „Kościola Etycznego”, nowej sekty anty-chrześcijańskiej „rytualnego lorda” Shnella. Cel finalny: „United Front”. Choć się Labour Party wyparła „Ligi Socjalnej” i nie chce z nią na razie nic mieć wspólnego, to jednak z czasem przestaną się bocyć i do „United Frontu” prędzej czy później dojdzie.

Pracuje i działa w dostarczaniu intelektualnych podstaw przede wszystkim dom Gollancz, firma Victor Gollancz.

W styczniu rb. w przepelnionym po brzegi Albert-Hall odbył się pierwszy mass-meeting delegatów Klubów Lewicowej Książki z całej Anglii.

A na estradzie sztabu generalnego siedzieli intelektuale, wydawani przez firmę Gollancz, siedział John Strachey i panowie z „Cohn-temporary Review” i dostawcy ideowej amunicji. Rzecz oczywista, że był i dr prof. Harold Lasky, wielki ekonomista z uniwersytetu londyńskiego, no i sam wydawniczy spiritus movens mr. Victor Gollancz...

I Gollancze i Lascy to nie tutejsi z dziada pradziada, i nie sephardim, a dopiero w drugim pokoleniu asymilowani ludzie z bliskiego Wschodu, dostawcy nowych ewangelii Marxa i Trockiego.

Pochodzą z Polski. Jak wielu, jak bardzo wielu, Weille, Bergsohny i inni poszli do Francji, Sterni, Steinbergi, Mondy, Lewinsohny, Lascy, Weitzmany, Gollancze i inni osiedlili się i rozbili namioty w Londynie.

Gollancze idą z Wielkopolski, jak to wskazuje już nazwisko. Z Golańczy. Nazwiska bywały często robione od miast: Lubliner, Posner, Krakauer, Warschauer, Lissauer, nawet Raciążker, Szczerbieszynier, Sochaczewer. Gollancz powstało tak, jak Kalisch, jak Rawicz, wprost nazwisko z miasta, nawet niezmiennione. I taki Gollancz, którego dziadek mógł mieć „razurę” czy sklepik z „norymberszczyzną”, trzęsie obecnie elitą intelektualną potężnego Empire. Wydaje oczywiście tylko lewicowców i to skrajnych, no i Lewitów, z pokolenia Levy. Tłumaczeń moc, można liczyć na setki; z francuskich autorów oczywiście Celine, Braibant, Romains Malraux, Benda, E. Flega („Życie Mojżesza”, „Życie Jezusa”). Oczywiście wszystkich autorów sowieckich (Tretiakow, Katajew, Skariatina) i wszystkich hiszpańskich „rządowych”, oczywiście wszystko Freuda i o Freudzie, Einsteina i o Einsteinie, Magnusa i o Magnusie. Oczywiście moc niemieckiej literatury emigranckiej i

moc paszkwili na dzisiejsze Niemcy. Lewinsohna o Basilu Zacharowie, Fishera „Dzieje Nowej Anglii”, o Trockim i Trocki. Gollancz wydał słynną powieść o Żydach w londyńskim Whitechapel, tj. Goldmana „Magnolia-Street”, Gollancz słynnego sfilmowanego „Anthony Adverse”. Z „polskich” autorów, tj. autorów w Polsce urodzonych: Singera potworny paszkwil na armię polską („Bracia Aszkenazi”), no i całokształt tego odrażającego Ascha czy raczej Arscha. Nadto wszystko, co gdzie za komuną, za kahalem, za Ligą Narodów.

Z Golańczy wywodzi się tedy ten potentat, ten car literatury lewicowej angielskiej, tak jak prezydent Weitzman znów z kresów wschodnich, z Pińska...

Trzeba poszperać w nowych i starszych dziejopisach żydostwa wielkopolskiego, w broszurach L. Levyego, Blocha, Perlesa, Jolowicza, Warschauer, Kolinschera (nie Kolischera), a z pewnością na rodzinie Gollancz się natrafi.

Wśród wydawanych przez tego multimilionera i siewcę komunizmu autorów jest też oczywiście i prof. dr Harold Laski.

Laskich znakomitych w Londynie jest dwóch, drugi Neville Laski, prezes Izraelskiego Board of Deputies, konserwatywny.

Lascy londyńscy są recydywnie czyli powrotnie wyznania Mojżeszowego. Pochodzą z Łasku, miasteczka, skąd nomen-omen, Frankistami byli

już 150 lat temu. Ludwik Józef, ożeniony z Jawornicką, służył w wojsku polskim i brał udział w kampaniach napoleońskich. Szlachectwo dostali w r. 1830. Aleksander K. Bernard (!) Łaski miał dwóch synów genialnych: Wł. Kaz. Tadeusz Jan, ożeniony z hrab. Ilińską, był w Pitrze dyrektorem Banku Międzynarodowego; drugi Al. Wiktor Antoni Józef był prezesem Banku Polskiego i w czas powstania Styczniowego. Po powstaniu (r. 1864) emigrował do Londynu, ożenił się z arystokratyczną Brazylianką i prowadził własny bank. Zanglizował się kompletnie. Od niego wywodzą się prawnicowie Neville i komunista Harold L. Nawiasowo mówiąc, są powinowatymi Wielopolskich. Lascy mają w Warszawie kuzynów, Gollancz Wiktor miał w Wielkopolsce..., Harold Laski tylko pisze i przemawia, Gollancz z Golańczy to dynamomaszyna destrukcjonizmu na największą skalę.

Księgarstwem zajęli się Gollancze, idąc zapewne za przykładem naszych pierwszych wielkich domów wydawniczych Glücksbergów, Halpernów, Orgelbrandów, Lewenthalów, Merzbachów... Merzbachy z Wielkopolski przenieśli się do Brukseli, Gollancze do Londynu.

Może tam wie ktoś z małego miasteczka coś owoś o początkach dynastii Gollancz i jak doszło do tego mocarza nad Tamizą, który dziś wstrząsa marmurowymi kolumnami pałacu Balthazarowego?

Z pozn...kiego Ogródu Zoologicznego

Strusie

Ich biologia i sposoby polowania na nie

Stepy i pustynie wymagają od zwierząt specjalnego hartu i siły. Tu nie tylko czyha wszędzie wróg — lecz nieraz dokuczy strasznie i głód i pragnienie. Wszyscy więc mieszkańcy pustyni muszą być szybkie i silne, zarówno ci, którzy w poszukiwaniu pokarmu roślinnego przebiegać muszą olbrzymie przestrzenie — jak i ci, których pożywieniem są zwierzęta roślinnożerne. Do grupy pierwszej zaliczamy między innymi antylopy, żyrafy, żebry — a z ptaków strusie.

Ptaki te stanowią osobny rząd, zwany w zoologii „Ratitae” — a różnią się od innych ptaków tym, że nie latają, lecz biegają. Dlatego też ich mostek nie posiada grzebienia, czyli kostnej podpory na silne mięśnie skrzydeł.

Wśród tego rzędu rozróżniamy prawdziwe strusie, kazuary, reje (nandu) i niełoty (kiwi). Pierwszym trzem, które i nasz ogród zoologiczny opiekują, poświęcę kilka słów.

Struś wraz ze swymi rasami geograficznymi zamieszkuje bardzo ubogie w roślinność okolice — a więc stepy i pustynie i to Afryki i Zachodniej Azji. Jest to ptak raczej niemądry — a tylko ostrożny i bojaźliwy. Żywi się

przeważnie roślinami. Nie omieszka jednak i skosztować mniejszych zwierząt. Co taki struś potrafi zjeść! Podaje tu analizę żołądka jednego ze strusi, którego sekował przyrodnik Berchon. Znalazł tu aż 4,228 kg takiego balastu jak piasek, pręty żelazne, płyty, monety, klucze, guziki ołowiane i kamienie.

Jaki jest rozwój strusia?

Samice składają duże jaja o grubej skorupie i o wadze około 1442 gr w liczbie do piętnastu w piaskowe kotliny, wygrzebane przez samca. Ponieważ w jedno takie gniazdo składają i inne samice — liczba jaj przekracza w nim czterdziestkę. Na gnieździe wysiadują za dnia kolejno samice, a w nocy ze względu na większe niebezpieczeństwo, grożące ze strony drapieżców, samiec. A gdy podczas dnia samica w celu pożywienia oddali się od gniazda, natenczas jaja przysypuje piaskiem. Opieka i troskliwość strusi nad potomstwem, które z jaj wylęgają się po siedmiu tygodniach, a których ciała pokryte są chwilowo tylko spłaszczonymi i ostro zakończonymi stosinami, jest bardzo skrupulatna. I wtedy też samiec potrafi w walce o dobro swego potomstwa

stoczyć zapasy z najdrapieżniejszym wrogiem.

Jak się poluje na strusie?

Najpospolitszym polowaniem jest konna gonitwa z zasadzką. Znamy jednak i inne formy a to barbarzyńskie, praktykowane przez Beduinów.

Ponieważ Beduini wiedzą doskonale, że pod wieczór na gniazdo wrócić musi struś samiec, by zwolnić samicę, więc wpięrow ubijają samicę. I nie zdejmując z gniazda jej ciała, w ten sposób wciągają samca w zasadzkę. Samiec bowiem nie przeczuwając niebezpieczeństwa i widząc wybrankę, spokojnie siedzącą na gnieździe, zbliża się tu bez obaw i ginie od strzelby beduińskiej.

Najwdzięczniejszym mieszkańcem ogródów zoologicznych jest ptak australijski — emu. I nasz poznański emu dlatego też zalicza się do najstarszych mieszkańców naszego ogrodu, do którego sprowadzono go w roku 1905.

Rozwój jego i biologia zbliża się do strusia. Poluje się jednak na niego odrębnie i w podobny sposób jak na kangury, bo z psami. Emu jest ptakiem bardzo odważnym i silnym. Jedno uderzenie jego kończyny wystarczy, by złamać myśliwemu nogę lub zabić

nawet większe zwierzę.

Drugim mieszkańcem Australii to pięknie ubarwiony kazuar. Ciało jego pokrywają podwójne pióra ostro zakończone, podobnie jak u emu. I te pióra to zasadzka na młode rybki, którymi się również karmi. Celem złowienia ich siada z rozpostartymi skrzydłami do wody. Rybki, które pióra kazuara uważają za rośliny wodne, kryją się w nie bez obawy. Natenczas „sprytny rybak” przyciąga silnie swe skrzydła do ciała i wychodzi z wody, by schwytane rybki na brzegu wytrząsnąć z piór. Gnieździ się w lesie, a gniazda te wyklada samiec bogato trawą. I tu składa samica pod koniec pory suchej do 5 jaj. Jedynym środowiskiem życiowym kazuara są niedostępne i gęsto zarośnięte lasy.

Ostatnim przedstawicielem strusiowatych ptaków jest nandu. Ojczyzną jego są pampasy Boliwii, Paragwaju i Brazylii. Jako prawdziwy ptak stepowy unika lasów i gór, a wybiera doliny i okolice tylko lekko pagórkowate. Żyje w gromadkach i to składających się z jednego koguta i ze sześciu kur.

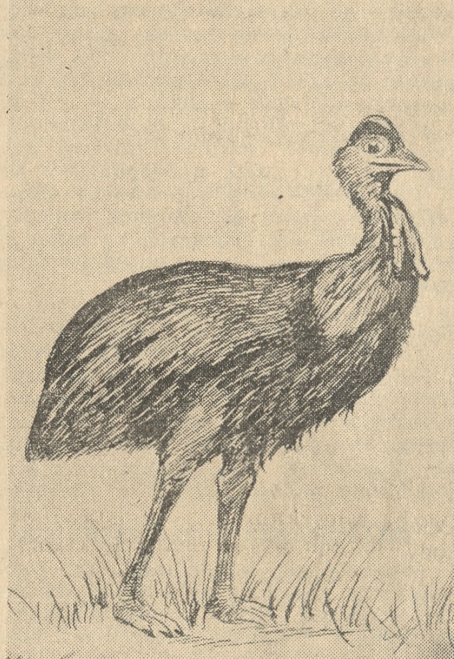
Nandu jest więcej leniwym ptakiem, gdy chodzi o budowę swego gniazda. Wykorzystuje na nie przypadkowo spotkane niecki i wgłębienia, które tylko rozszerza i wyklada trawą. Tu samice składają do 40 i więcej jaj.

Tyle o tych ptakach, których pióra stały się dla nich zagładą. Z milionowej ich armii pozostało już bowiem niewiele.

Dr W. RAKOWSKI

STRUŚ AFRYKAŃSKI

EMU

KAZUAR

NANDU

Migawki nadmorskie

G d y n i a, 28 sierpnia

Krótki sezon letniskowy jest znaną bolączką polskich miejscowości kąpieliskowych. Jakoś nie umiano dotąd przeprowadzić skutecznej propagandy, która by przekonała wszystkich o tym, że sierpień i wrzesień to najpiękniejsze miesiące na polskim wybrzeżu. Czynniki odpowiedzialne za ruch turystyczny przypominają sobie o tym zawsze późno.

Od tygodnia dopiero wiadomo, że są specjalne zniżki kolejowe po 15 sierpnia. Gdyby to ogłoszono już w maju, to niewątpliwie z kąpeli morskiej przy temperaturze wody 23 stopni korzystaliby wielu kuracjuszów z całej Polski. Ale to „zrozumienie” dla przedłużenia sezonu letniskowego na wybrzeżu jakoś jest bardzo niejednolite. Miejskie Towarzystwo Komunikacyjne w Gdyni raptownie 25 sierpnia wprowadziło ograniczenie ruchu na najważniejszej linii autobusowej Gdynia—Orłowo—Sopot. Autobusy rządziej kursujące są przepelnione, na przystankach pozostawiają tłumy, których nie mogą pomieścić.

Tak to już zawsze wszystkie wysiłki nad popieraniem ruchu letniskowego i turystycznego są „przemysłane” i „zharmonizowane”...

*

Sezonowy ruch na linii lotniczej Gdynia—Warszawa skłonił władze „Lotu” do wprowadzenia komunikacji stałej. Dotąd mieliśmy ją tylko w miesiącach letnich. Do stałej komunikacji lotniczej Gdynia jest już dawno przygotowana i to w sposób bardzo staranny. Dworzec lotniczy w Gdyni (w Rumii-Zagórzu) niewątpliwie należy do najspanialszych na świecie. Wszystko z marmuru. Jest obszerna restauracja. Restauratorzy jednak chcący wy-

nając lokal nie zdradzają chęci placenia czynszu, a żądają... od „Lotu” dopłaty co najmniej w kwocie 400 zł miesięcznie.

W gmachu dworca we wspaniałym holu reprezentacyjnym jest poczta, kantor wymiany, pomieszczenie dla administracji. Wszystko świeci kompletnymi pustkami, bo przecież dziennie ląduje i startuje w najlepszym razie 20 pasażerów.

Gdyby kosztem dworca już dawniej wprowadzono stałą komunikację lotniczą, to więcej byłoby z tego pożytku. Ale u nas najpierw się buduje gmachy, później dopiero myśli, co z nimi począć.

*

Statek morski jest częścią kraju, pod którego banderą pływa po mo-

rzach. O tym deklamuje się przy każdej sposobności. Każdy pasażer, który wsiada na okręt polski, zaopatruje się w polskie pieniądze. Srogiego zawodu doznało jednak wielu zaopatrzonych w złote polskie pasażerów statków „Piłsudski” i „Batory”. W barach okrętowych na rejsach amerykańskich przyjmują tylko... dolary. Nie wszyscy „barmani” stosują się wprawdzie do tego rozporządzenia... linii okrętowej. W każdym razie cenniki opiewają tylko w dolarach i w dolarach żąda się zapłaty.

Skąd ta „dyskryminacja” złotego polskiego na naszych transatlantykach? Czy pływający cudzoziemcy mają na naszych okrętach nabierać fałszywego przekonania o istotnej wartości złotego? Chyba praktykom tym zostanie położony koniec natychmiastowy i radykalny!

Miasto Gdynię mają budować adwo-

kaci, ludzie bez zawodu i urzędnicy, w każdym razie nie urbanisci. Tak przynajmniej sądzić należy po składzie osobowym delegacji miasta, która była w Paryżu na zjeździe urbanistycznym. Zbawienne skutki „urbanizacji” są już teraz widoczne. Gdynia, jej domy, parkany i słupy latarń były zeszpecane najróżniejszymi afiszami i ogłoszeniami. Brakowało porządnym słupów do reklam. Obecnie mamy już słupów pełno. Ale jakie? Drewniane, małe, zaledwie dwa metry wysokie licząc od ziemi. Przechodzień zmuszony jest czytać afisze nalepione na wysokości jego kolan...

Oryginalne te słupki poustawiano w punktach, w których nie ma miejsca na gromadzenie się czytających. Jakie będą dalsze owoce z podróży gdynskich „urbanistów” do Paryża?

*

Gdynian interesuje sprawa zmiany ustroju miasta. Czy Gdynia otrzyma samorząd w myśl ustawy o samorządzie miejskim, czy nadal za obywateli rządzić będzie Komisariat Rządu? W kolach komisariackich sprawa jest już niewątpliwie rozstrzygnięta. W piśmie, zbliżonym do tych kół powiedziano: „Gdynia nie ma dostatecznej liczby odpowiednio wyrobionych ludzi do pracy w samorządzie”.

Aż tak! Wobec tego... „ustrój dotychczasowy jest najodpowiedniejszy... z pewnymi jednakże zastrzeżeniami”.

Jest w Gdyni ludzi już ponad 100 tys. Między nimi nie ma rzekomo „wyrobionych”. Muszą się oni dopiero „urobić” w ten sposób, że nadal będą odsunięci od wpływu na sprawy miasta, a rządzić mają „urobieni” urzędnicy, którzy morze pierwszy raz widzą, a wzory miast oglądali w Polsce B.

Ciekawy pogląd na sprawę urabiania ludzi do pracy w samorządzie...

E. P.

Wesoło płynię życie na statku, gdy załogę stanowią niewiasty

FELIETON KULTURALNY

Wyszła powieść o wojnie hiszpańskiej

Napisał prof. U. J. dr Władysław Folkierski

Najświeższy temat i nowy autor — „El Requete” — Nawarscy karliści — Romańskie problemy — Na straconą pozycję — Aby ocalić ojca — Ale za zdradę trzeba dać życie — Więc przynajmniej w walce — „Honor kastylijski” — Pomsta za córkę, i zarazem ofiara — W ostrym kolorycie — Droga przez gwiazdy... Heroizm jest na co dzień.

KAZUJE się już po roku, chwytając żywą treść aktualności dziejowej pod obiektyw obserwacji i w sieć artystycznego tworzenia. Już dlatego powieść „El Requete” francuskiego autora Lucjana Maulvaulta *) jest ciekawa, ale nie tylko dlatego. Jest to tak dobrze jak pierwsze dzieło autora nieznanego i od razu zwróciło nań i na siebie baczną uwagę krytyki. Jest to więc literacka nowela, a nie tylko dokument aktualności. Dla czytelników niedawnych pięknych korespondencji z Hiszpanii Jędrzeja Giertycha, ta powieść powinna być artystycznym skrótem niezmiernie uderzającym.

Młody talent Lucien Maulvaulta nasuwa mi — mutatis mutandis — uwagi podobne do tych, którymi się przed jakimś dziesięciu laty dzieliłem z czytelnikami „Myśli Narodowej” wprowadzając ich w krąg Bernanosowej noweli, jaką była wówczas rewelacyjna powieść „W słońcu szatana”. Mimo woli nasuwa się myśl-pytanie o następne dzieło takiego młodego autora. Bywa tak, że się je da łatwo przewidzieć. Bywa i tak, że niezmiernie trudno da się je oznaczyć, wyczuć czy odgadnąć. W takich razach nasuwa się i podejrzenie, czy się aby nie ma do czynienia z człowiekiem jednej z książek, homo unius libri? Ale — exemplum Bernanos — takie rozumowanie szczęśliwie zawodzi.

W tym naszym wypadku obecnym mamy przed sobą książkę porywającą, nacechowaną talentem jedynym, zwartym, pozbawionym jakiegokolwiek retoryki. Odbiera się wrażenie, że autor powiedział tylko bardzo mało z tego, co by powiedzieć mógł. Wszystko tu biegnie przekątnią i skrótem, operuje nieraz ciętym stylistycznym zagadkowym i wciąga natarczywie i władczo czytelnika w pracę twórczą każąc mu nie tylko nadążać za wątkiem autora, ale i dopełniać luki tego wątku, jakby przeskakiwać urwiska stylu, przez które sam pisarz mostu nie przerzucił. Autor nasz ma jednak rękę tak pewną, że uwaga nasza nie zawaha się nigdy nad przepaścią, choć drży niecierpliwą i niespokojną...

Są to właściwie dwie długie „nowele”, od siebie pozornie niezależne, ale obie wzięte z życia nawarskich karlistów, owych „requete”, tak nam dobrze znanych z opisów Giertycha. Ale nie ludźmi się: nie mamy tu do czynienia z reportażem, choćby najbardziej obrazowym. Cała wartość tej książki wypływa z tego, że jej bystry i cierpki realizm jest tylko fenomenem, towarzyszącym istotnemu nurtowi, który jest nawskroś psychologiczny i to dramatycznie i problemowo psychologiczny.

To zaś jest najważniejsze, boć od niechętnia wodząc nas niby ścieżkami realizmu i reportażu autor wprowadza nas w plein air problematyki i francuskiej i hiszpańskiej, w atmosferę taką, jaką te literatury oddychały zawsze, a przede wszystkim za wielkich epok klasycznych. Zagadnienia takie, rzucane na tło wschodniej dzicy czerwonego najazdu na Hiszpanię, zostawiają na nas wrażenie czegoś aż boleśnie, aż burczowo romańskiego!

Pierwsza nowela jest więc historią młodego „requete”, który niewątpliwie opuścił swą pozycję, zdezerterował, a potem wrócił, mimo, że, jak wszelkie pozory wskazują, był po przeciwniej stronie. Prosi, by mu pozwolono iść na trudną, na straconą pozycję...

Co to za historia? Opowiada o niej sam Juan Vincente swemu przyjacielowi. Jest to więc jakby monolog, ale

wsunięty w ramy uwag kogoś innego, tego przyjaciela, czy właśnie autora, i wciąż przerywany jego krótkimi interwencjami, stanowiącymi coś jakby komentarz, wprowadzający nas w tok sprawy hiszpańskiej. Dużo tu mistrzostwa w tej płaczącej się i urywanej, a jednak doskonale rozwijającej się akcji.

Cóż to za pobudki mogły podzielać na tego młodego „requete”? Dostał oto list — od matki i dowiedział się z niego, że ukochany, stary ojciec został uprowadzony przez czerwonych jako zakładnik... A równocześnie, że dawny jego znajomy, towarzysz czy kolega, taki, co to mu się w życiu nie powiodło, co to zgorzkniał, ludzi znienawidził i przeszedł do komuny, — jest wpływowym komisarzem w tym właśnie mieście, gdzie ojciec więziony...

Walka wewnętrzna w duszy młodego „requete” jest ledwo zaznaczona,

ledwo przypomniana. Uległ pokusie i oczywiście wie, że źle zrobił. Rzucił broń i baskijkę czerwoną i zamienił na granatową, taką właśnie, jaką noszą czerwoni...

Dostał się na tamtą stronę. Ma tam znajomych. Ułatwili mu wszystko. Opisuje czerwone miasta i obozowiska niby hrabia Henryk obóz Pankracego. Ojca uwolnił, oswobodził! Wie, że przebył on granicę i jest już we Francji, po tamtej stronie Jaizquibelu. Ale wie także doskonale, że przewinił, że rzucił broń i zdradził swoich, że nie tak nakazuje etyka „requete”. Więc się nic nie dziwi, że mu grozi rozstrzelanie, choć prosi tylko o to, by iść na pozycję. Nowemu wstawiennictwu zawdzięcza tę łaskę i pada, ugodzony kulą w serce, w ataku, „face à l'ennemi”.

Druga nowela, zupełnie inna, jest straszliwa: bohaterką jest młoda dziewczyna. Ale odżywa na jej przykładzie, z jej okazji, „pundonor” kastylijski, „point d'honneur” Corneille'a. Rzecznik dzieje się znów w Nawarze. Czerwoni zniecka — wszystko przecież toczyło się przed rokiem tak nie-

Hallo! Tu Warszawa...

Rewolucja na śmietniku!

Warszawa, w sierpniu.

Kiedys rzucano hasło: „Warszawa w kwiatkach!”. Zakładano nowe parki, klomby, kwietniki na ulicach, a mieszkańców nagradzano za ładnie ukwiecone balkony. Ktoś bardzo złośliwy powiedział, że owo „kwieciste” hasło rzucano celowo, by zapachami tysięcy kwiatów zadusić — zwłaszcza wieczorami — wzywy śmietników, przede wszystkim w chwili ich opróżniania.

Bo nie każdemu wiadomo, że wywożenie śmieci odbywa się w Warszawie systemem „jak za dawnych czasów”, nie ma specjalnych wozów, blaszanych śmietniczek, tak, jak np. w Poznaniu. O spalarni śmieci już nie wspominając. Metoda sprzed 30 lat zachowała się po dziś dzień.

A wygląda ona tak: w nocy zajeżdża przed dom drewniany wóz jakiego prywatnego przedsiębiorcy-specjalisty. Obsługa budzi dozorcę i wkracza na podwórze. Widłami i łopatami dobiera się do śmietnika. Śmietnika? Ależ to zwyczajna rozpadająca się wielka skrzynia, wydzielająca potężną „woń”. (Bez maski gazowej nie przystępuj!) Zawartość skrzyni wędruje do plecionych koszy, a z nich na wóz. Podwórze już jest „pod gazem”, za chwilę ten sam los spotyka spory odcinek ulicy dokoła wozu. A że ludzie mają zwyczaj spania przy otwartych oknach, więc... Zrozumiałe, prawda?

Trzydzieści lat trwa ten system usuwania śmieci kompromitujący stolicę w oczach jej własnych mieszkańców. Trzydzieści lat... Kiedy miasta Zachodu już dawno stosują mechaniczne wywożenie śmieci.

Ale przebrała się miarka. Stan taki nie może dłużej trwać, chociażby z uwagi na stały rozwój Warszawy i jej rozbudowę. Wszak każdego dnia — przepraszam — każdej nocy, trzeba z ulic i 17.000 domów stolicy wywieźć

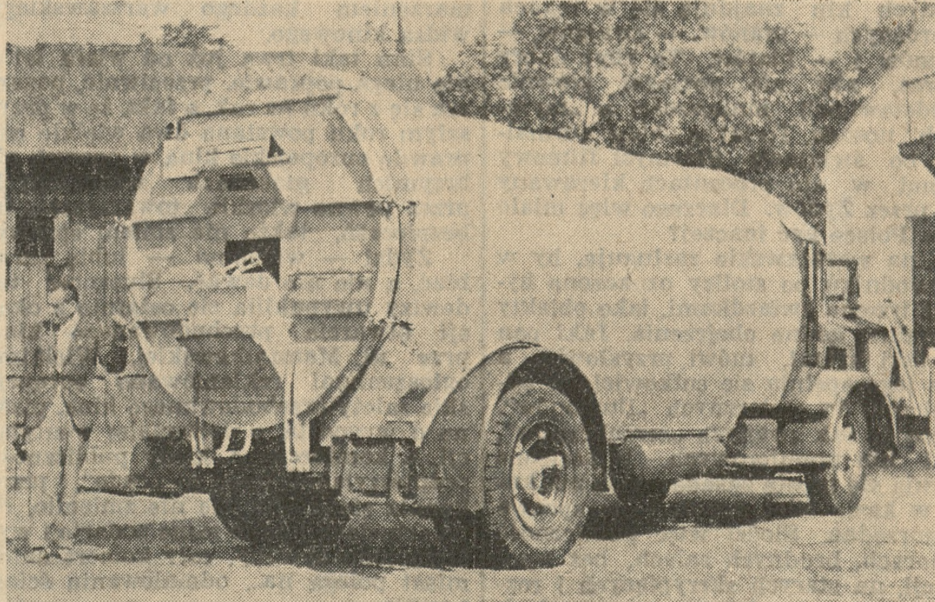
olbrzymią ilość 700 ton śmieci. Z każdym rokiem będzie „tego” przybywało, więc trzeba się wreszcie zdecydować: albo Warszawa jest stolicą wielkiego państwa, albo nie.

Zanosi się jednak na doniosłą zmianę. Zakład Oczyszczania Miasta podejmuje próbę zorganizowania w stolicy mechanicznego wywożenia śmieci. Próba obejmie na razie kilka ulic śródmieścia. Zakupiono 5.000 metalowych hermetycznie zamykanych śmietniczek, pojemności 110 litrów, których odpowiednią ilość — zależnie od liczby mieszkańców — ustawi się na podwórzach poszczególnych kamienic. Raz dziennie zajeżdże przed dom olbrzymi samochód — śmieciarka, o kształtach wielkiej beczki, by wchłonąć bezpylnie zawartość metalowych śmietniczek. Już zakupiono za granicą trzy takie samochody, naprawdę imponujących rozmiarów i przedstawiające „ostatni krzyk mody” w tej dziedzinie.

Jeżeli tylko próba wyda dobre wyniki i właściciele domów zgodzą się na niskie stosunkowo opłaty za wywóz, stolica doczeka się nareszcie upragnionej „rewolucji śmieciowej”.

I wówczas pozostanie do przebycia ostatnia przeszkoda. Oto sprawa mechanizacji i bezwonnego wywożenia śmieci w Warszawie wymaga specjalnej ustawy sejmowej, mocą której, podobnie jak to ma miejsce w Wielkopolsce i na Pomorzu, wywożenie śmieci przelane zostanie na gminę miejscową. Projekt takiej ustawy ma być wniesiony już na jesiennej sesji parlamentu.

Ustawa prawdopodobnie przejdzie i wówczas mieszkańcy stolicy odczną „skończą” się bowiem codzienne „podrażnienia” zmysłu powonienia, poprawi się higiena w wielu kamienicach, no — i wreszcie stanie się zadość przepisom sanitarnym. **ELLIOT.**

Nowoczesny olbrzymi samochód-śmieciarka, pojemności 10—15 ton, przeznaczony do mechanicznego, bezpylnego wywożenia śmieci.

spodziewanie — napadli na pensjonat młodych dziewcząt, nad którymi się pastwili, aby je potem dodźgać. Ocalała jedna, shańbiona, ale zapomniana, żywa. Z przerażonymi oczyma, nie patrząc na to, co widzi, pieszo, tak do brze sobie znaną drogą doszła do ojcowskiego dworu, 215 kilometrów przebrnąwszy, skradając się, po skwarze. Tu zastała pustkę. Kobiety uciekły, a ojciec z synami na pozycji w górach. Stary, nędzny ogrodnik, poznawszy panienkę, do połowy zresztą nieprzytomną, odwiózł ją na taczkach w góry, do pana, do ojca.

Ten początkowo nie rozumiał. Myślał, że przywożą mu trupa. Nie miał czasu uciecszyć się życiem ukochanego dziecka: od razu zjawilo się i zrozumienie. Co za hańba! Przecież to nieszczęsne dziecko może zostać za czas jakiś matką, i to czyją! W takim rodzie. Czy nie lepiej zabić? Ochronić przed hańbą? „pundonor”...

Stary ojciec otrzeźwiał, przypomniał krzyż i różaniec. Synowi najstarszemu zdał komendę, a sam nacisnąwszy beret na uszy pognął przed siebie, ku czerwonym, szukać pomsty. Za dziecko, za ród, za siebie, za cześć. Długo go czekano, nie wrócił nigdy.

Tu właściwie mógłby być koniec opowieści. Dowiadujemy się jeszcze, że po straszliwych zmaganiach się tych górskich czatów zjawila się odświecz. Dziewczynę odwieziono w miejsce bezpieczne. Nie myślimy zbyt, co się z nią stanie: nie jesteśmy jej rodzicami. Ale ten ojciec, ten łamiący się, krwawiący w sobie człowiek, który dlatego tylko cofa się przed zabiciem dziecka, by sam dać życie w ofierze, — ten z pamięci nam nie zniknie.

Tok opowiadania jest w tej zadziwiającej książce, jak się rzekło, eliptyczny. Przy sposobności, przy przeskakiwaniu etapów akcji, jest tam miejsce na cierpki realizm. Typy w lot uchwycone, w mig przedstawione. Taki jak np. owego inteligenta-nihilisty Gil Harispe, który przestawszy wierzyć w cokolwiek, zapisał się w szeregi tych, co niszczą, wszystko i na oślep niszczą, nic nie zamierzając stawić na to miejsce. Pankracy!

Religia? Nie mówi się o niej z nadto. Wystarczy, że do ataku idzie się z bronią w prawej ręce, a z różańcem i medalikami, oplecionymi o lewą. Po cóż więcej argumentować?

Styl — świeży, tzn. nowy. Są nowe zestawienia, nowe zbliżenia, nowe znaleźiska. Przykładów można by dać wiele.

Jesteśmy w Hiszpanii, którą znamy dawno, od czasów Cyda i Calderona. Wszystko jest tam ostro skonstrastowane, bez niuansu, bez odcienia, bez światłocienia. Koloryt ostry, brutalny może, czerń i światło.

A też kobieta i śmierć, miłość i krew. Wyszło to teraz na jaw, gdy zażądała tego rzeczywistość okropna, niewiarygodna, historyczna choć nieprawdopodobna. Przyzwyczailiśmy już naszą wiarę do takich zdarzeń od czasów Alkazaru tolekańskiego... Dwa-nastcie długich miesięcy. Cóż to jest wobec siedmiu wieków „reconquisty” na Muzulmanach?

Przez ten czas ludzie tam kochają się i pracują, nawet cieszą się i tworzą. Hiszpan wie, że najkrótsza droga między dwoma punktami prowadzi przez gwiazdy, ale wie też, że rzeczywistość bywa cierpka i nie zamierza jej ani przysłańcać, ani osładzać.

Nic też w tej książce nie ma sztucznie bohaterkiego, nie spreparowanego patosu, nie monotoni heroicznej retoryki. Heroizm wchodzi tam po prostu jako składnik w rzeczywistość i dzięki temu sąsiaduje nieraz z innymi, ale prawdziwymi, więc przejmującymi przejawami życia.

Taka właśnie postawa duchowa rzeźbi styl. Ot pierwszy z brzegu przykład tak codziennego zjawiska w Hiszpanii obecnej, jak grzechot karabi-na maszynowego. Jest to także wrazenie słuchowe, każdemu znane, nie mniej w pewnych warunkach patetyczne. Do czegoż to przyrównać? Jak to oddać? Wiesz, powiada Juan Vincente, do czego to porównać? „Jest to jakby szereg trzaskających zatrasków przy szybko rozpinanej sukni”...

Bo nic nie ma poży w tej książce ni sztucznego sadzenia się na bohaterstwo. Taką już ona jest.

Elliot

Kraków

*) Wydana u Tayarda w Paryżu — maj 1937.

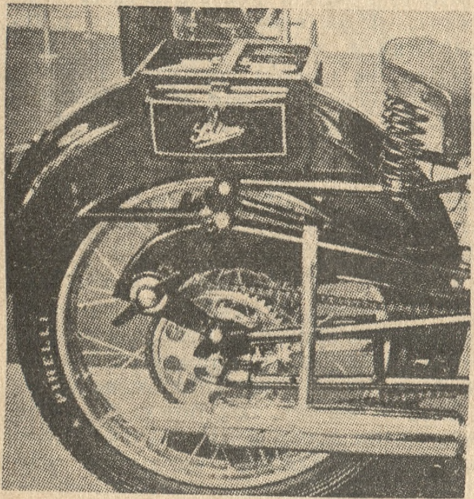
NOWINY TECHNICZNE

Motocykl z komfortem

W ramach zagadnienia motoryzacyjnego główna rola przypada bez wątpienia samochodowi; obok niego jednak, o czym się często zapomina, motocyklowi. Wiele się na to składa okoliczności. Przede wszystkim natury ekonomicznej. Motocykl bowiem rozważając kwestię lokomocji jako taką z pominięciem względów pogody i ochrony przed kaprysmi pogody, daje, przy znacznie mniejszych inwestycjach i o wiele niższych kosztach eksploatacyjnych, tak samo jak samochód, możliwość swobodnego i niezależnego od żadnych rozkładów jazdy przenoszenia się z miejsca na miejsce, z wszelkimi, połączonymi z tym dogodnościami. Jeżeli zaś do tej sprawy podejmiemy ze strony sportowej, stwierdzimy, że motocykl przewyższa samochód o tyle, że daje tanim kosztem szybkości i emocje, jakie dać może jedynie bardzo kosztowny samochód specjalny.

Nic więc dziwnego, że motocykl cieszy się wszędzie niemalym powodzeniem i we wszystkich krajach, jako tako zmotoryzowanych, liczy setki tysięcy zwolenników (za wyjątkiem jedynie Stanów Zjednoczonych, gdzie wskutek masowej produkcji samochodów cena samochodu równa się niemal cenie motocykla). Nic też dziwnego, że technika motocyklowa poczyniła, na równi z techniką samochodową, w latach ostatnich wielkie postępy.

Silniki motocyklowe osiągnęły niespotykaną wydajność przy wielkiej pewności działania. Zespoły napędowe zblokowane z przekładniami tworzą zwartą w sobie i harmonijną całość.

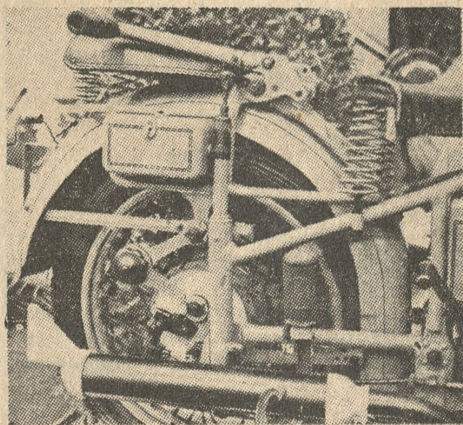
Włoski motocykl „Sertum“, którego koło tylne zawieszono jest na ruchomych widelkach. Resor umieszczony jest w położeniu prostopadłym pod siodełkiem.

Przekładnie o doskonale dobranym stopniowaniu budzą zachwyt każdego znawcy a silne ramy, często tłoczone w jednej sztuce z blachy stalowej są po prostu niezniszczalne. Słowem, motocykl nowoczesny jest maszyną niemal że idealną albo raczej byłby nią gdyby...

W jednym jedynym punkcie nowo-

czesny motocykl pozostał technicznie daleko poza nowoczesnym samochodem. Cechą charakterystyczną współczesnego samochodu jest doskonałe rozwiązanie sprawy resorowania przez zastosowanie niezależnego resorowania poszczególnych kół, dzięki czemu samochód mknie bez wstrząsów bez względu na to, czy jedzie na drodze dobrej czy też na drodze mniej lub więcej wyboistej. Inaczej rzecz ma się przy motocyklu. Na drodze równej rozwija on wielkie szybkości i bez trudności „bierze” każdy niemal samochód, zato na drodze wyboistej motocykl skacze, trzęsie niemiłosiernie a tempo jazdy spada do szybkości żółwia.

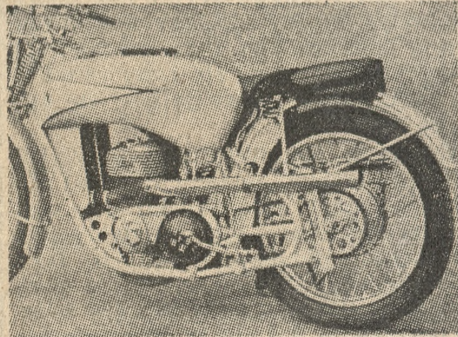
Powód tej przykłej sytuacji tkwi

Włoski motocykl wojskowy z resorowanym kołem tylnym. Sprężyny w rurze prowadzącej przestawiają się samoczynnie na większe obciążenie z chwilą podniesienia uchwytów tylnego siodełka.

w tym, że tylne koło motocyklowe nie jest w ogóle resorowane, lecz sztywno połączone z ramą wskutek czego wszelkie wstrząsy przenoszą się nieostabio-

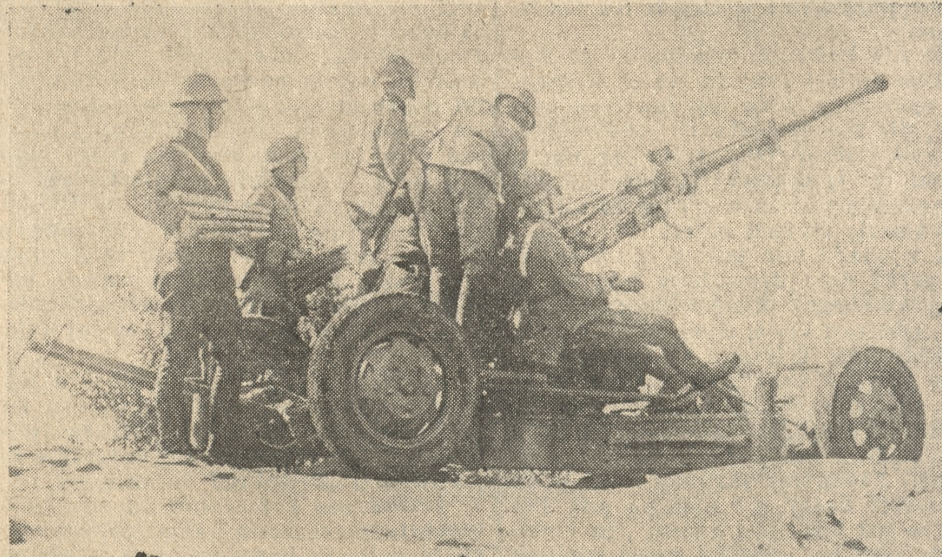
ne na ramę maszyny. Rozwiązaniem, które dyktuje rozum, byłoby po prostu resorowanie koła tylnego i trzeba oddać konstruktorom motocyklowym, że na pomysł ten wpadli stosunkowo wcześniej, gdyż już przed wojną istniały motocykle z resorowanym kołem tylnym. Niestety tak to już bywa w technice, że droga od pomysłu do racjonalnego wykonania jest niezmiernie długa i mozolna. Częściowo z powodu

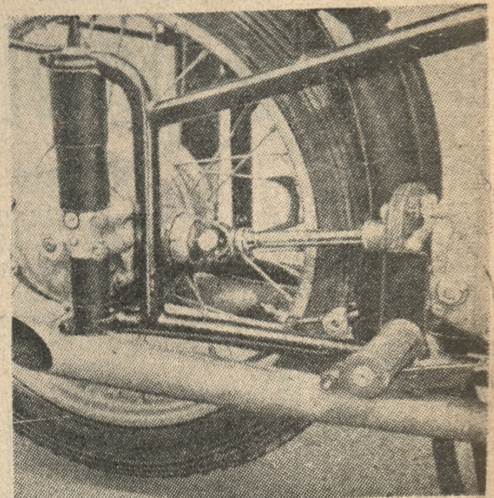
Resorowanie tylnego koła w motocyklu wyścigowym DKW. Sprężyny umieszczono w rurze służącej jako prowadzenie.

nieodpowiednich rozwiązań konstrukcyjnych, a częściowo z powodu nieodpowiednich materiałów konstrukcyjnych, maszyny te zniknęły równie szybko jak się pokazały. Po wojnie także nie brakowało prób w tym kierunku szczególnie we Francji, zakończonych jednak podobnymi wynikami, a dopiero w ostatnim czasie, technika motocyklowa, korzystając częściowo z doświadczeń z dziedziny resorowania samochodów i dysponując odpowiednimi materiałami konstrukcyjnymi, przystąpiła znów do tego zagadnienia.

Trudności są tu niemałe, co zrozumieć łatwo, jeśli sobie uświadomi-

Ostatnie manewry armii szwedzkiej poświęcono walkom lotniczym. Na zdjęciu nowoczesne działo przeciwlotnicze w akcji.

Resorowanie koła tylnego motocykla wyścigowego BMW posiada sprężyny umieszczone w rurze rozsuwającej się na kształt teleskopu.

my, że przy motocyklu, nie posiadającego stateczności własnej i opierającego się jedynie na dwóch punktach, dopuszczalny jest tylko ruch koła w kierunku prostopadłym, a więc w górę i w dół, i że przy najmniejszym odchyleniu osi koła w bok maszyna natychmiast ztraci wszelką pewność jazdy. Wynika z tego, że resorowanie koła tylnego musi być wyposażone w odpowiednie prowadzenia, które są narażone na wielkie obciążenia a mimo to powinny pracować sprawnie i bez luzów. Wymaga to oczywiście niezwykle wykonania bardzo starannego, lecz także materiałów o wielkiej odporności i trwałości.

W zakresie realizacji tego zagadnienia szczególne zasługi położyły Włochy a należy tu dodać, że najbardziej przyczyniła się do tego... kampania abisyńska. Na bezdrożach abisyńskich okazało się bowiem, że motocykl normalny jest tam prawie że nie do użycia, wobec czego dowództwo zażądało kategorycznie motocykli z resorowanymi kołami tylnymi. Fabryki włoskie przyspieszyły wykończenie swych konstrukcji doświadczalnych i, o dziwo, nowe maszyny nie tylko pokonywały bez trudności najgorsze drogi, lecz posuwały się znacznie szybciej naprzód, gdyż koło tylne tzn. napędowe znacznie lepiej trzymało się drogi. Doświadczenia te przejęto do produkcji motocykli prywatnych i dziś we Włoszech każdy typ motocykla nabyć można w dwóch odmianach tj. bez lub z resorowaniem koła tylnego.

W innych krajach, po przykrych doświadczeniach lat poprzednich przystępuje się do tego zagadnienia z dużą ostrożnością wyposażając w resorowanie koła tylnego na razie maszyny wyścigowe, jednakże uzyskane tam doskonale wyniki roją wszelkie nadzieje, że i tam niebawem motocykl z resorowanym kołem tylnym znajdzie się w produkcji seryjnej. Są tam jeszcze pewne trudności np. z przestawianiem napięcia sprężyn zależnie od tego czy jedzie się z pasażerem czy też solo, ale i na tą znajdują się już sposoby. Tak więc zbliża się ku urzeczywistnieniu prawdziwy „motocykl komfortowy” (ach).

ECHA WARSZAWSKIE

Warszawa, w sierpniu. Najpopularniejsza rozrywka mieszkańców stolicy jest — podobnie, jak na całym świecie — kino. Warszawianin wysuła ostatnie grosze, ale musi raz w tygodniu zasiąść przed białym ekranem i do głębi przejmować się przeżyciami ulubionej „gwiazdy”, która wśród łez, westchnień i uśmiechów zdobywa serce ukochanego sprządawcy łodów, a w rzeczywistości rozkapryszonego synalka multimilionera.

Jest tych przybytków X Muzy ponad sześćdziesiąt, rozrzuconych po całej Warszawie, a nawet na dalekich peryferiach. Można wybierać i odwiedzać te, w których bilet kosztuje ponad trzy złote, albo pójść do podrzędniejszego za trzydzieści groszy. Różnica w cenie wielka, w filmie nieco mniejsza. Bo Marlena Dietrich gra tak samo w kinie na Marszałkowskiej jak i na Woli, tylko, że twarz będzie miała bardziej „porysowaną” z powodu większego zniszczenia kopii filmu. Objaw normalny i znany na całym globie ziemskim.

Już mniej znany jest szerszemu o-

gółowi fakt, że z górą dwie trzecie stołecznych kin znajdują się w rękach przeróżnych — manów, — cwajgów, — baumów i — białów. To zbyt dobry interes, aby nie pociągał głównie przedstawicieli mniejszości o „rzymskich” nosach. To także objaw normalny, bo światowy przemysł filmowy niemal w stu procentach kierowany jest przez Żydów. Dlaczego więc miało by w Polsce być inaczej?

Kina warszawskie zasługują, by w przewodniku po stolicy oznaczone były aż trzema gwiazdkami, jako obiekty specjalnie godne obejrzenia. Jaki pan — taki kram!, mówi przysłowie, a sens jego spełnia się całkowicie w odniesieniu do stołecznych „iluzjonów”. Także do tak zwanych „zeroekranów”, czyli kin premierowych. Właściciele kierują się prostą zasadą: widz ma kupić w kasie bilet, reszta — to sprawa drugorzędna. Siedzi więc publiczność w norach, brudnych salach, bez wentylacji, na starych skrzypiących i rozwalających się krzesłach, w salach grozących niekiedy zawaleniem. Dość powiedzieć, że w jednym z kin na Mar-

szalskiej władze zamknęły w tych dniach balkon, bo grozi oberwaniem!

Jedną ręką ma więcej palców, niż Warszawa porządných kin. Porządných w znaczeniu stołecznym, bo w porównaniu z kinami na Zachodzie nie wyrzkują porównania. Wszak mówi się z zazdrością o kinach poznańskich, ich czystości, urządzeniach i odpowiednim traktowaniu publiczności, słowem: o rzeczach, które są marzeniem każdego warszawskiego widza kinowego.

Stan taki trwa już od wielu lat i nie ulega poprawie, przeciwnie, pogarsza się z roku na rok, a fakt, że w przyszłym roku powstają dwa wielkie naprawy europejskie kina w nowych olbrzymich gmachach wznoszonych przez pewne włoskie towarzystwo ubezpieczeń, także nie zmieni sprawy.

Żydzi — wiadomo — lubią zarabiać, a nie dawać. Słuszność tej dewizy uwypukliła się ostatnio z okazji otwarcia przebudowanego kina przy ul. Marszałkowskiej. Wielkimi ogłoszeniami reklamowano europejskie zalety przebudowanego kina, pisano o wygodzie, o doskonałej wentylacji, o komforcie. A kiedy publiczność pośpieszyła obejrzyć to „cudo”, przekonała się, że nic się nie zmieniło, że na schodach leżą te same podarte i wystrzępione dywany, cały komort natomiast polega na... odmalowaniu ścian i sifitu.

Jeżeli Ministerstwo Spraw Wewnętrznych stanęło wobec konieczno-

ści opracowania dokładnego projektu rozporządzenia o podporządkowaniu budowy kinematografów względem bezpieczeństwa na podstawie dekretu o prawie budowlanym, to na pewno w dużej mierze przyczynił się do tego wygląd kin warszawskich. Wskazywał by na to także popłoch, jaki na wiadomość o tym projekcie powstał wśród właścicieli kin. Grozi im na przestrzeni dwu lat całkowita przebudowa ich kinematografów zgodnie z urzędowym rozporządzeniem. Już zabiegają u władz, by projekt został wycofany, lub odłożony, bo nie ulega wątpliwości, że większość kin, zwłaszcza w śródmieściu — nawet mimo przebudowy — nie odpowiadałaby warunkom rozporządzenia, co byłoby równoznaczne z zamknięciem podwoi kilkunastu przybytków X Muzy.

Publiczność kinowa ma jednak błąd nadzieje, że projekt przejdzie, że nareszcie będzie mogła za pozostawione w kasie pieniądze odychać swobodnie i czuć się bezpiecznie, teraz bowiem istnieje ciągle możliwość, że na wypadek pożaru (trzeba odpukać) w jakimś z warszawskich kin pobijemy „rekord” ofiar, należący obecnie do Chin od czasu pamiętnego pożaru drewnianego teatru, w którym zginęło kilkaset osób i który spalił niemal całą dzielnicę.

Ach, ten Poznań! Tam warto iść do kina: czysto, porządnie, po europejsku!

Z Żelazowej Woli na Plac Vendome

Szopenowska epopeja sławy i cierpienia

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego”)

Paryż, w sierpniu

Na Ile St. Louis znajduje się przepiękna katedra Notre-Dame. Zwiedzają ją teraz legiony turystów. Oglądają i fotografują ją na wszystkie strony, po czym zapuszczają się w głąb ciekawej wyspy, noszącej miano „Cité” i dostają się, chcąc nie chcąc, na Quai d'Orléans. Tam to, pod numerem 6, wzrok każdego przechodzącego przykuje napis obwieszczający, iż Biblioteka Polska, mieszcząca się tutaj, zorganizowała w swych murach nadzwyczaj interesującą wystawę. Jest bowiem ona poświęcona Szopenowi, George Sand i ich przyjaciółom.

Można śmiało powiedzieć, że w powodzi uroczystości urządzanych obecnie w Paryżu, ta polska wystawa wybijają się na naczelną miejscę. Raz bogactwem zgromadzonych, a mało znanych szopenowskich pamiątek, z drugiej zaś strony swą artystyczną koncepcją. Atmosfera przy tym starych murów, w których się ona znajduje, tego pięknego zakątka Paryża, powiększa jeszcze bardziej ogólny urok i nastrój.

W pięciu salach przesuwają się przed oczami zwiedzającego niezwykle epopeja życia i twórczości polskiego geniusza. Rozpoczyna się ona, jak wiadomo, w Żelazowej Woli, a kończy na Placu Vendôme.

Mam właśnie przed oczami rycinę, przedstawiającą ów domek rodzicielski Fryderyka Szopena. Pod nim znajduje się ciekawy napis:

Żelazowa Wola, własność niegdyś hr. Skarbka, miejsce urodzenia Szopena. Pochodził, jak wieść niesie, od Mikołaja Szopa, dworzanina królewskiego, który z królem Stanisławem Leszczyńskim udawczy się do Francji w 1740 r., zmienił nazwisko na Chopin.

Nawiasem dodajmy, że opinia pewnych francuskich szopenistów jest wprost przeciwna. Utrzymują oni bowiem, że przodek Szopena był Francuzem i emigrował do Polski. Czy tak jest, czy też inaczej, to faktem pozostaje, że Szopen uważał się za Polaka i że polską jest jego muzyka, skomponowana jednak w większej swej części na francuskiej ziemi.

Ale wróćmy do pamiątek po artyście. Dzięki nim możemy postępować ślad w ślad bolesnych etapów jego życia. Odtwarzają nam one już pierwsze artystyczne kroki muzyka. Oto „Polonez” dedykowany hrabiance Skarbek, a skomponowany w ósmym roku życia Szopena. Dalej szereg listów do rodziców, wykazujących głęboką miłość Fryderyka do rodziny, którą też zachował do ostatnich chwil życia.

Dnia 2 listopada 1830 Szopen opuszcza Polskę. Wspomnienia z tej podróży odnajdziemy w pamiętniku-albumie artysty. W Stuttgarcie dowiaduje się on o wzięciu Warszawy przez Moskali i notuje swe bolesne wrażenia. Z kolei przeżywamy jego idyllę z Marią Wodzińską. Ilustrują ją jakżeż wymowne portrety i listy. Najbardziej może wzruszającą pamiątką tego romansu, to pakiet listów i skrawek papieru, przewiązany wazutką, różową wstążką, a na nim napis, skreślony ręką Szopena: „Moja bieda!” Są to listy Marii Wodzińskiej.

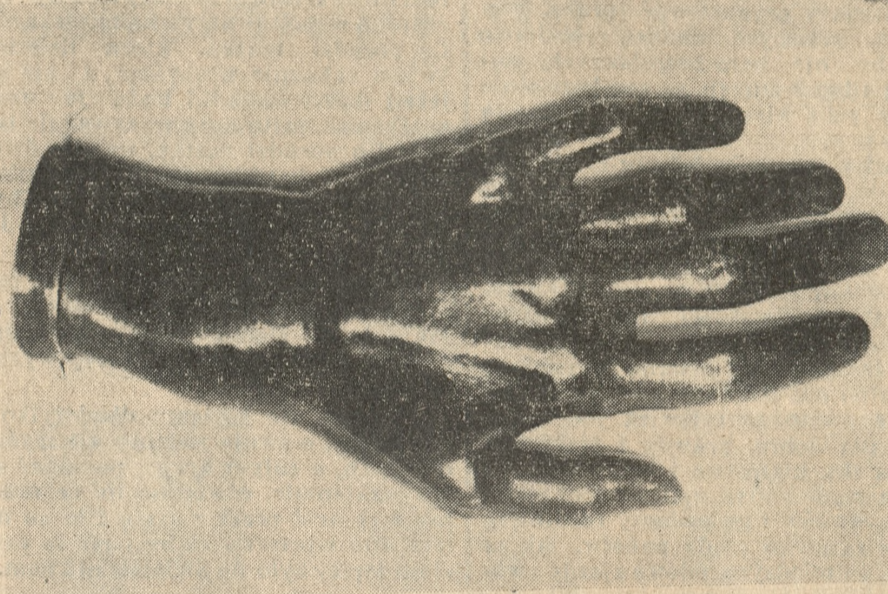
Nastaje rok 1836 i dzień 9 kwietnia. Zapisał się on wielkimi zgłoskami w dziejach muzyki. Data to bowiem koncertu Liszta ze współudziałem Szopena.

GRÓB SZOPENA na paryskim cmentarzu Père Lachaise.

na. Program jego mamy właśnie przed oczami.

Następny znów rok miał zadecydować o przejściach osobistych Szopena. W 1837 r. poznaje bowiem wielką francuską powieściopisarkę George Sand, Sand, znacznie starsza od Szopena.

RĘKA SZOPENA

pena, czyni wszystko, by przyciągnąć do swego salonu.

Bogate pamiątki, odnoszące się do tego okresu życia polskiego muzyka, pozwalają nam zdać sobie sprawę z ewolucji jego uczuć. Oto bilet, skreślony ręką George Sand, brzmi lakonicznie, ale i wymownie zarazem: „On vous adore”. Wyznanie to zadecydowało może o losach Szopena.

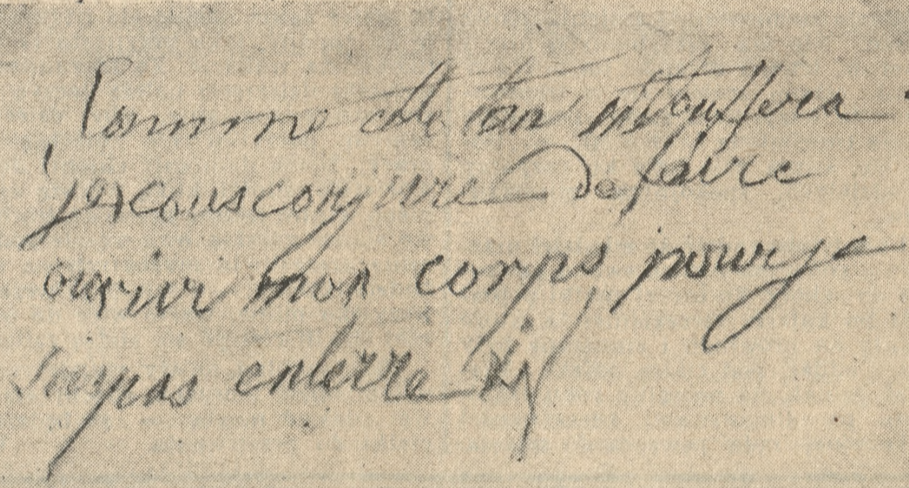
Portrety jego oraz pisarki, pędzla Delacroix, Ary Scheffer, rzeźby dłuta Clésingera, zięcia Sand oraz tylu innych odtwarzają dokładnie rysy ich twarzy. Głowa Szopena, pełna natchnienia, uduchowienia, przeciwstawia się głowie George Sand, pełnej ży-

się do małego pianina, na którym ono zostało wykonane. Pianino to towarzyszyło Szopenowi na Majorce, a na żółkniętych klawiszach zdaje się jeszcze przesuwac cież jego genialnych akordów.

Wiemy, jak dramatycznym był po-

wrót George Sand i Szopena do Marsylii i ich zainstalowanie się w Nohant, posiadłości pisarki, zamienionej dzisiaj, podobnie jak Żelazowa Wola, na muzeum. Oto obrazy przedstawiające wnętrze mieszkania, stajnię, konia i psa ulubionego George Sand; oto niesłychanie cenne manuskrypty powieściopisarki, męskim niemal skreślone pismem.

Historia sławnego romansu „Mare au Diable” zasługuje na specjalną wzmiankę. Manuskrypt ten bowiem podarowała pisarka Ludwice Jędrzejewiczowej, siostrze Szopena. Stał się on potem własnością polskiego rządu, który ofiarował go Arystydesowi Briand-

OSTATNIE SŁOWA KONAJĄCEGO SZOPENA

„Comme cette toux (terre?) m'étouffera je vous conjure de faire ouvrir mon corps pour je... sois pas enterré viv.”

„Ponieważ kaszel (ziemia?) udusi mnie, błagam, by otworzono me ciało, żebym nie został żywcem pogrzebany.”

cia, werwy, zmysłowości. Porównując te dwa typy, mężczyzny i kobiety, mimo woli myśli się, że nigdy może znane przysłowie francuskie: „les extrêmes se touchent” (skrajności się stykają), nie znalazło równie prawdziwego zastosowania.

Nieszczęsny epizod wyjazdu na Majorce jest także na tej wystawie uwieczniony. Odnoszą się do niego listy George Sand, najpierw entuzjastyczne, a potem ustępujące miejsca rozczarowaniu. Podróż ta, powzięta głównie dla zdrowia dzieci Sand, syna Maurycego i córki Solange, okazała się zgubną dla Szopena. Cały szereg trudności przyczynił się do zakłócenia intymnej atmosfery, której wyrazem stało się sławne preludium „deszczowe”. Z niewypowiedzianym wzruszeniem zbliżam

wi, który z kolei przekazał go paryskiej Bibliotece Narodowej.

Uwagę naszą zwraca jeszcze jedyny list Mickiewicza do Szopena, korespondencja polskiego wieszczka z George Sand, portrety Niemcewicza, karykatura Balzaca, medalion Liszta i tyle, tyle innych pamiątek po ich wspólnych, sławnych przyjaciółach. Listy wreszcie ich obojga do rodziny Szopena, pisane przez pisarkę po francusku, a do których wielki muzyk dopisywał się po polsku.

Zerwanie pomiędzy Szopenem a George Sand nastąpiło w 1847 r. Szopen udaje się potem do Londynu. Z tego okresu mamy przed oczami listy jego angielskich wielbicielki i uczennicy oraz obraz sali koncertowej w Londynie.

Gdy świeci słońce, zapominamy o zimnie;

Pani jednak nie może zapomnieć o kupnie

futra z firmy **A. Scholl i s-ka**

Warszawa, Marszałkowska 124

Poznań, Pl. Wolności 8 ptr. 1.

dg 24124

telefon 48-70

Parowiec rybołówczy s/s „Adam”

należący do floty pierwszego polskiego przedsiębiorstwa tralowego dalekomorskiego p. n. T-wo Dalekomorskich Połowów „Pomorze” Sp. z o. o. w Gdyni Port Rybacki, tel. 30-55, złowił ogromną ilość śledzi i innych ryb dalekomorskich jak, sole, heilbuty, makrele, lososie morskie, merlany itp. Świeże śledzie i wsp. inne ryby morskie, jak też zasolone na siatku śledzie i ryby oferowane są Sz. Odbiorcom po b. korzystnych cenach, już od chwili wylądunku s/s „Adam” a więc od wczesnego rana poniedziałku 30. br.

Sprzedaż ryb z połowu T-wo „Pomorze” na Poznań prowadzi f-a: Przemysły Rybny W. Sentkowski, Poznań-Zawady. ng 48 657

Po powrocie swym do Paryża artysta zamieszkuje na Placu Vendôme pod nr. 12. Na domu tym znajduje się obecnie tablica. Będzie to jego ostatni ziemski przytułek. Przekraczając próg sali, mieszczącej pamiątki związane z tym przedśmiertnym etapem, mimo woli przystaje się: wizja cierpienia i śmierci panuje tu wszechwładnie. Uwiecznił ją obraz Kwiatkowskiego, przedstawiający konającego Szopena. Dokoła jego łóżka znajduje się ukochna siostra Ludwika, księżna Marcelina Czartoryska, Wojciech Grzymała, Kwiatkowski.

PORTRET SZOPENA wykonana George Sand.

Bardziej jednak wzruszającą od tego obrazu to kartka papieru, na której umierający skreślił ołówkiem ostatnie przed śmiercią słowa: „Ponieważ kaszel — inni wyczytali ziemia — udusi mnie, błagam, by otworzono me ciało, żebym nie został żywcem pogrzebany”.

Cisza zupełna panuje dokoła. Z przyległej sali zdają się tylko dochodzić jakby przytłumione tony „Marsza pogrzebowego”. Złudzenie to oczywiście, ale fortepian, na którym został on skomponowany, znajduje się w honorowej sali wystawy szopenowskiej.

Krótki, radośnie-bolesny był żywot Szopena, który zaprowadził go z Żelazowej Woli na Plac Vendôme.

W Polsce, w kościele św. Krzyża, spoczywa serce genialnego muzyka, we Francji, na cmentarzu Père Lachaise, pochowane są jego zwłoki. To może najbardziej symboliczny obraz jego duchowych porywów i fizycznych zmagani.

I. BRIARES

PORTRET GEORGE SAND wykonana Luigi Calamatta.

Z ŻYCIA KOBIET

Nowe pisma dla kobiet

Od dawna odczuwały szerokie rzesze kobiet brak pisma specjalnego, które by naświetlało problemy wyłącznie kobiece, które by stanowiło niejako poradnik zawodowy i rodzinny, mówiło o życiu domowym i jego wszystkich troskach, a przy tym dawało poglądy na pokrewne tematy rozpatrywane za granicą wśród kobiet.

Od kilku miesięcy poczęło wychodzić w Warszawie pismo pt.: „Życie kobiet”, pod redakcją Zofii Zaleskiej (Wiejska 3 m. 1).

Pismo to, kierowane wytrawną ręką redaktorki, dobrze znanej w całej Polsce z swych artykułów w „Kurierze Warszawskim”, „Bluszczu” itp. daje gwarancję, iż omawiane tam problemy stanowiąc będą dla kobiet istotną podstawę postępowania w życiu, że uchronią niejedną od niewłaściwej drogi, że stawiając wszystkie zagadnienia na gruncie szczerze katolickim pokierują życiem swych Czytelniczek tak, jak należy.

Pismo „Życie kobiet” omawia głównie zagadnienie związane z domem i wychowaniem, poświęca więc dużo miejsca sprawom gospodarczym, nie ogranicza się do charakterystyki stosunków w kraju, ale mówi o komunizmie za granicą, o stosunkach w Sowieciech, o czerwonej Hiszpanii, mówi śmiało i jasno, przytacza niekiedy fascynujące i jaskrawe przykłady wykreślenia i zbrodni opartych na tych doktrynach.

Ujęcie tematów jest dla wszystkich zrozumiałe, pismo zawiera również i dział nowelistyczny, posiada też kronikę organizacyjną oraz udziela na zażycie wskazówek praktycznych.

Przytaczamy tytuły niektórych z pierwszych zeszytów: „Dom i Kraj”, „W czerwonej Maladze”, „Miłość i małżeństwa sowieckie”, „Matko, czy wiesz?”, „Co gospodyni wiedzieć powinna?”, „W czerwonej Hiszpanii”, „Powiedziała, że jutro”, Listy czytelniczek itd.

Podajemy z pierwszego, programowego artykułu pisma:

„Zajęte pracą koło domu, zdobywaniem środków utrzymania i wychowaniem dzieci, kobiety przeważnie nie zdają sobie sprawy, jak ważne spełniają zadania. Taka to przecież prosta, naturalna rzecz, że one kłopotzą się o rodzinę. A jednak ta rodzina, ten dom to podstawa życia całego narodu: od tego, jaki jest dom i jak jest w domu, zależy jaki będzie naród.

Czy zdrowy, mocny, mądry i wykształcony, śmiały i z rozmachem budujący swoją przyszłość, nie pozwalający obcom wtrącać się w swoje sprawy? Czy składający się z cherałaków, chorowitych i niedouczonek, co sił nie

mają, by sami mogli brać swoje życie w ręce?

Czy uczciwy i sprawiedliwy, widzący przyczyny krzywd i zła? — Czy obojętnie patrzący na złodziejstwa i szacherki, na wyzysk i niesprawiedliwość?

Umiejący organizować pracę, rzemieślnia, przemysł, handel, rolnictwo tak, by nie było bezroboczych, głodnych i bezdomnych, — czy bezwolnie dający sobą kierować, jeno jako siłą roboczą.

Matka - gospodyni domu żywi i wychowuje dzieci. Ich zdrowie i siły zależą od tego, co ona im da jeść, jak przyrządza posiłek, jak umie gospodarować pieniędzmi, jak utrzymuje czystość w domu, czy dba o świeże powietrze i słońce dla dzieci. Ich charakter i myśli zależą od tego, czy ona je nauczy, że krzywdy drugim wyrządzać nie wolno ani pozwalać krzywdzić siebie nie wolno, że człowiek jest stworzony dla dobra, prawdy i piękna, a nie dla zła, kłamstwa i brzydoty.

Znaczenie zadań matki i ojca, jako wychowawców i gospodarzy rozumieją dobrze zarówno rządy państw, jak ci uczeni, co międzynarodowe zjazdy zwo-

tuja, dla radzenia nad tym, jak pomódz rodzicom w dobrym wychowaniu dzieci i umiejętnym prowadzeniu domu.

Jedno jest pewne dzisiaj, gdy chodzi o poprawę życia: pojedynczo nic uczynić nie można, trzeba iść gromadą.

Co poradzi gospodyni, która chce swoją połowę izby utrzymać w czystości, jeżeli w drugiej połowie śmieci i rozrzuca i robactwo zaprowadza niechlujna współtowarzyszka mieszkania? Co poradzi matka, która dzieciom swoim zakazuje wymyślać i bić się, jeżeli dzieci sąsiadki będą je wciąż przeklinać, szturgać i wyzywać do bójki? Co poradzi matka, ucząca dzieci pacierza i katechizmu, jeżeli z niego wyśmiewać się i oszczerstwa na Chrystusa i Matkę Boską będą gadać Ich przeciwnicy.

Jak to mówią na wsi: „Jedna parszywa owca zaraziła całe stado”, — jakże łatwo złemu człowiekowi jest popsuć całą matczyną robotę wychowawczą!

Dlatego nie możemy dbać tylko o swój dom, o swoją rodzinę, ale myśleć o innych, o całym kraju; pomagać sobie wzajemnie, oświecać to, co musimy wyrzucić precz z życia i to co należy doń wprowadzić, by naszym dzieciom lepiej było na świecie, niż nam.

Ludność ze szczepu Naga

Z Tow. Ziemiaków Wlkp.

Polecamy członkiniom naszym dwie zbiórki, których cel nie może być obójnym żadnemu katolickiemu, polskiemu sercu: Dnia 5. 9. odbędzie się „Dzień Opieki” ze zbiórka na potrzeby Stowarzyszenia Opieki Polskiej nad Rodakami na Obczyźnie, a dnia 6. 9. urządza się tydzień zbiórki na Uniwersytet Lubeński — na tę niesłychanie ważną placówkę katolickiej myśli i nauki w Polsce.

Prosimy o przysyłanie sprawozdań z kolonii, zaległych protokołów i składek.

Na czerwcowym zebraniu średzkiego Koła Ziemiaków przewodnicząca p. Zofia Unrug przedłożyła obszernie sprawozdanie z walnego zjazdu w Poznaniu, oraz zebrań sekcji kulturalno - oświatowej, które cieszą się bardzo liczną frekwencją członkini.

Po omówieniu spraw charytatywnych miejscowych, uchwalono zorganizować we wrześniu wycieczkę do Gólcowa oraz kurs kulinarny w Środzie.

Również i w tym roku postanowiono umieścić kilkanaście dzieci na kolonji w Kobylnicy.

Następnie rozlosowano książki z biblioteki okrężnej, a na zakończenie obrad omówione zostały sprawy poszczególnych działów sekcji ekonomicznej.

Goczałkowice-Zdrój G. Śl.

Radoaktywna solanka jodo-bromowa, borowina, wodolecznictwo, elektroterapia, inhalatorium. Kuchnia dietetyczna. Tanie kuracje ryczałtowa. dł 23 65

U progu nowego roku szkolnego

Coraz tłumniej na dworcach. Ostatnie dalekobieżne pociągi z północy, z nad polskiego morza, z południa z zielonych stoków górskich, od polbrzeży jezior błękitnych spośród cichych, w sadach ukrytych wiossek zwożą do miast drużyny harcerskie, gromady „oboźniaków”, działwę opaloną, zdrową, wesołą, pełną jeszcze wakacyjnego rozgwaru. Wszystko to cisnie się, śmieje, opowiada sobie na wzajem swoje wielkie, wakacyjne przeżycia, zaludnia powoli miasto młodością i weselem.

Miasto momentalnie zmienia swoje oblicze. Nie ma już pustych ulic i skwerów, trudno drzemać na ławce w parku, ciasno zrobiło się w tramwajach. Ze wszystkich stron spoglądają dokoła roześmiane twarze malców. Huczą się, stroją psie figle ku rozpacz zasiedziały, spokojnych mieszczuchów.

I nie trzeba sądzić, że młodzież martwi się znów tak bardzo swoim powrotem do szkoły. To raczej matki poplaskują po kątach, szczególnie te, które zostały na prowincji i zmuszone były dzieci oddać pod cudzą opiekę. Młodzież jednak, na początku roku szkolnego, po długotrwałej beczynności wakacyjnej rada powraca do miasta.

Bo wszystko jest zaciekawiające i fascynujące. — Trzeba dużo, dużo naopowiadać, bo przecież tematu nie brak. Później dopiero, po miesiacu, gdy jesienne nastaną szarugi, gdy twarze przybladną i zgaśnie urok wakacyjnych wspomnień, wówczas rozpocznie się dopiero na dobre udręka szkolna, obowiązki, trudy, zawody i emulacje. Trzeba więc, aby i dorośli wczuli się w tę szczególną atmosferę, która zawsze towarzyszy rozpoczynającemu się rokowi szkolnemu.

Rodzice muszą trochę odczekać, aż młodzież sama nagnie się i przystosuje do zmiany, jaką przynoszą z sobą ukończone wakacje. Ze zrozumieniem psychiki dziecięcej należy łączyć własne samooponowanie, aby dzieci na samym początku nie zniechęcić do pracy. Niech dom cały chłonie dobrodziejstwo radości, którą wnoszą dzieci, niech w nim jeszcze przetrwa trochę owo słońce górskie, owe wesołe podniecenie szczęśliwie przebytych na swobodzie tygodni. — I tak, dość wcześnie wszystko minie, warto więc do ostatniej chwili cieszyć się cudzą radością.

Rok szkolny należy rozpoczynać z optymizmem i otuchą, choćby się nawet zdawać mogło — że będzie ono ciężki do przetrwania. W.

Kłopoty pani Emilii

II.

Patriotyczni ziemianie wielkopolscy wskutek hojnych ofiar, składanych na rzecz powstań z lat 1831, 1848, 1863, na koszt procesu berlińskiego z r. 1846/47 byli materialnie zrujnowani. Sam proces berliński podług obliczenia dr. Wojtkowskiego kosztował przeszło 5 milionów marek w złocie, zapłaconych całkowicie przez obywateli ziemskich. Kredytów zaś w owym czasie było mało i trudne do uzyskania. Władysław hr. Korzbok-Łacki z Posadowa nie mógł w owym czasie w okolicy uzyskać nawet mniejszej sumy pieniężnej i był zmuszony udać się z Żydem H. Wolfsohmem z Lwówka aż do Skwierzyny, aby tam zdobyć sto talarów na weksel, który musiał podpisać także ów Żyd jako poręczyciel. — Bank Ziemstwa Kredytowego — Landschaftsbank w Poznaniu podawał bezwzględnie na subhastę każdy majątek, który nie uiścił punktualnie raty spłacalnej. Wskutek tego przeszło wtenczas wiele majątków z rąk polskich w obce ręce.

Dla tych głównych przyczyn — panowie Szczanieccy brali także czynny udział w powstaniach — stracił majątek Zygmunt Szczaniecki, a później i pani Emilia równocześnie ze swoim bratem Konstantym stanęli nagle przed ruiną majątkową.

Zanepokojona pani Emilia swym stanem majątkowym zaprosiła Seweryna hr. Mielżyńskiego, Gustawa Potworowskiego i jeszcze dwóch innych panów, aby zbadali jej stan majątkowy i udzielili jej rady, co ma uczynić, aby groźnej katastrofie zapobiec.

Zaproszeni panowie zjechali się do pana Konstantego Szczanieckiego w Brodach a po rozpatrzeniu i zbadaniu stanu mają-

kowego i pani Emilii i pana Konstantego polecieli sprzedać Bród i Pakosławia, aby część majątków z ruiny ocalić.

Naradzie panów przysłuchiwał się w sąsiednim pokoju Feliks Wize, z zawodu prawnik, który był wtenczas korypetytem dzieci pana Konstantego. Często już przed tą naradą rozmawiał z panią Emilią o jej położeniu majątkowym i wskazywał na drogi i na sposoby do wyjścia z krytycznego położenia, lecz pani Emilia chciała zasięgnąć rady poważnych osób, aby uniknąć zarzutu lekkomyślnego postępowania w razie katastrofy.

Gdy Feliks Wize postąpił o sprzedaż Pakosławia, tak go ta uchwała panów przejęła, że przybiegł do pani Emilii, ukląkł przed nią i prosił ją na wszystko, aby tego nie uczyniła. Jako prawnik zna prawo, zna ustawy i zna drogi i sposoby, aby katastrofie zapobiec. Słowa te, wypowiedziane z zapałem i w niezwykłej pozycji, wywarły silne wrażenie. Zachwiały decyzję panów i skłoniły panią Emilię do obrania drogi, przez pana Wizego wskazanej.

„Cudem to będzie, jeżeli pan tego dokona”, powiedzieli panowie panu Wizemu przy zakończeniu narady.

Mimo uchwały odnośnych panów Brody narazie nie zostały sprzedane. Konstanty Szczaniecki sływał jako dobry gospodarz i dla tej jego zalety, szwagier jego Antoni hr. Korzbok-Łacki powierzył mu administrację obszernych dóbr swoich. Do upadku Bród przyczyniły się przedwczesna śmierć pana Konstantego a co w największej mierze oszustwa Żydów, którzy przez fałszowanie weksli, wystawionych np. na 1000 talarów na 1600 talarów sfałszowali. Fałszerstwa tego nie można było

oszustom tym udowodnić, bo świadek, który weksle wystawiał i je podpisywał tj. pan Konstanty, już nie żył.

Ucierpiał i przez te fałszerstwa także i majątek Antoniego hr. Łackiego, bo i na te dobra pan Konstanty jako administrator zaciągał pożyczki na weksle, od Żydów którzy i te podobnie sfałszowali. — Z tej przyczyny musiały być sprzedane Bolewice z obszernymi lasami. — Brody zaś zostały podane na subhastę i w przetargu sprzedane.

Od tego czasu przygarnęła pani Emilia dzieci swego brata Konstantego na wyłączną swoją opiekę do Pakosławia.

Tymczasem Feliks Wize „cuda” dokonywał. Był to mąż prawego i szlachetnego charakteru, człowiek rozumny, o szerokim poglądy, uczciwy w pełnym znaczeniu tego słowa i „z sercem n. dłoń”. Nie tylko rzetelnie zajmował się sprawami majątkowymi pani Emilii, ale brał także żywy udział w sprawach społecznych. Wielu szukało u niego porady, której udzielał bezinteresownie i nie nie postanowiono w sprawach publicznych w powiecie a nawet i poza powiatem bez jego rady, lub bez jego aprobaty. Dlatego też był ogólnie szanowany, poważny i kochany.

Do pomocy w administracji przywołał swego brata Filipa, który, będąc z zawodu agronomem, zajął się gospodarstwem rolnym, sam zaś oddał się z zapałem regulowaniu spraw pieniężnych. Z wierzycielami się ugodził, ugody w sądach zabezpieczył i majątki z czasem z groźnej sytuacji wyprowadził. A gdy trudne to zadanie spełnił, odszedł w pełni męskiego wieku do krainy, z której się już nie wraca, szczerze i serdecznie żałowany przez wszystkich, którzy tego prawego i czynnego męża znali.

Po śp. Feliksie powierzyła pani Emilia administrację dóbr swoich z pełną plenipotencją panu Filipowi Wizemu, który był doskonałym gospodarzem. Przez racjonal-

na i postępową gospodarkę podniósł rolę do wysokiej kultury i zbierał z niej plony bogate. Pospłacał resztę zaciągniętych długów i uwolnił przez to panią Emilię od gnębiących ją kłopotów tak, że zimę swego życia mogłaby była przeżywać w spokoju. Niestety na ostatnie siedem lat życia cielska niemoc przykła ją do łoża, z którego się już nie podniosła.

Na rozwieszonym dywanie na ścianie przy jej łożku poprzypinanych było dużo fotografii. Gdy się raz w te fotografie wpatrywałem, zapytała mnie pani Emilia: „Kogo tam pan szuka?” — Odpowiedziałem: „Znajomych, pani Dobrodziejko!” — Na to mówiła pani Emilia: „Nikogo ze znajomych pan nie znajdzie, bo fotografie te dawno już zmarłych. A tak mi miło z nimi. Przypominają mi dawne, spędzone z nimi chwile w dobrych i złych czasach. Świat dzisiejszy jest już inny i obcy dla mnie. Czuję się w nim zupełnie osamotniona”.

Jakżeż być mogło inaczej? Pani Emilia przysłuchiwała się wykładom Adama Mickiewicza w Sorbonie, przebywała w towarzystwie osób o potężnym umyśle, którzy przyświecali gnębionemu narodowi jako „słupy ogniste”, brała czynny i żywy udział w wysiłkach i zmaganiach narodu ku niepodległości, promieniejące jako najszlachetniejsze krwawe rubiny, żyła w czasie szczytnych hasel i ideałów, w czasie, w którym się zestrzeliwały myśli w jedno ognisko i w jedno ognisko duchy”. — W końcu zaś ubiegłego wieku nastawała przemiana kierunku materialistyczny, z którym się pani Emilia nie mogła i w istocie czuć się mogła osamotnioną będąc jedną z ostatnich, o których mówi Zygmunt Krasiński w Psalmie Miłości: „Oni tylko — dotąd oni, „Z Polską w sercu — z mieczem w dłoni — „Dniem i nocą bez pokoju.

Pnie w w. 1937.

STANISŁAW MAGNUSZEWICZ.

Sad w pustyni

W jaki sposób wojażer odzyskał skradzione kosztowności

Louis Barthon, agent firmy marsylskiej, trudniący się skupem precjozów i rzadkich okazów numizmatycznych, bawił w gościnie u jednego z szejków arabskich obozujących na wschodnich rubieżach Sahary. Mahmud Ihm Mooza podejmował cudzoziemca z gościnnością, właściwą wschodnim władkom. Któregoś dnia agent, który w podręcznym sakwojażu wioził ze sobą pewną ilość cennych przedmiotów, stwierdził, iż kosztowności te w tajemniczy sposób zniknęły. Gdy doraźne, na własną rękę przeprowadzone poszukiwania nie dały wyniku, Barthon, acz z przykrością, widział się zmuszonym sprawę przedstawić szejkowi. Mahmud Ihm Mooza, zadawszy swemu gościowi kilka pytań, pogrążył się w rozmyśleniach, po czym rzekł: „Bądź dobrej myśli, drogi przybyszu. Jeszcze dziś wieczorem zguba zostanie ci zwrócona. Allah il Allah! A teraz odejdz w pokój”.

Po jakimś czasie — opowiada Barthon — zauważyłem, że szejek samotnie opuścił obóz i powrócił dopiero po upływie kilku godzin. Wydawszy rozkaz, by nikt mu nie mącił spokoju, wszedł do swego namiotu i zapuścił zasłonę wejściową. Ja zaś począłem już na prawdę niepokoić się o moje kosztowności. Bowiem jedyny człowiek, który mógł przy odzyskaniu straty być mi pomocnym, poszedł widocznie najspokojniej spać, gdy złoczyńca miał w tym czasie możność łup swój ukryć w bezpiecznym miejscu.

W parę godzin później, Mahmud pojawił się znowu i kazał podać wieczerzę. Po spożyciu obfitego posiłku i odprawieniu modłów, władca zasiadł przed namiotem i przywołał mnie do swego boku, trzykrotnie uderzył w gong. Na ten zew wkrótce zjawili się wszyscy przebywający w obozie mężczyźni, w liczbie jedenastu, ustawiając się szeregiem przed swym władcą.

Teraz szejek powstał i jał przemawiać gromkim głosem: „Nazwisko moje zostało dziś zhańbione przed tym oto przybyszem i przed Allahem. Kradzież jest straszną zbrodnią, tak w oczach ludzkich jak boskich. Ale stokrotnie bardziej grzeszy ten, kto okrada gościa. A właśnie gość mój, który z całym zaufaniem zawierzył mi swe życie i dobro, został niekwestionnie okradziony. Nikt obcy do obozu w tym czasie nie przychodził, więc złodziej znajduje się wśród was”. Po chwili Mooza, w spokojniejszym już tonie, kontynuował: „Mój biały osioł Bango, którego trzymam u siebie w namiocie, jest potomkiem swej kobyły Alborak, co to ongiś niosła Mahometa z Jerozolimy do Siedmiu Nieb. Zwierzę to, za sprawą proroka, posiada dar ujawniania prawdy i nigdy się nie myli. Niechaj i w tym wypadku głos jego zwiastuje nam prawdę. Nakazuję tedy: Każdy z was kolejno wchodzić będzie do namiotu i opuściwszy zasłonę u wejścia, przystąpi do osła i pociągnie go za ogon. Gdy dotknie go ręka niewinnego, zwierzę będzie milczeć, ale z chwilą kiedy poczucie rękę złoczyńcy, wyda przeciągły krzyk”.

Na dany znak, pierwszy stojący w szeregu wszedł do namiotu, zasłonił wejście, pobył chwilę i wrócił na swoje miejsce. Kolejno szli inni — a ja z bijącym sercem czekałem na feralny krzyk osła. Ale osiołek milczał... Wreszcie do namiotu wszedł ostatni. To już chyba ten! — pomyślałem. Lecz i ów wyszedł obronną ręką: Bango nie reagował! Zdziwiony spojrziałem na szejka. Mahmud uśmiechnął się chytrze i szepnął mi do ucha: „Spokój! Wszystko w porządku!” To rzekłszy zakomenderował: „Wszyscy wyciągnąć przed siebie ręce i odwrócić dłońmi do góry!” Potem przystąpił do pierwszego w szeregu, nachylił się i przyłożył twarz do jego dłoni. Po chwili podszedł do następnego, powtarzając to samo, niezrozumiałe misterium. Przy „sprawdzeniu” ósmego z kolei, szejek nagle odskoczył gwałtownie i dobywszy miecza, krzyknął: „Ha, psu bracie, mamy cię! Zwróć w tej chwili to coś ukradł, bo tób ci rozplątam!” Człowiek ów momentalnie rzucił się twarzą na ziemię, błagając litości; potem wskoczył na nogi i lotem strzały pomknął za obręb obozu. Niebawem wrócił, niosąc skradzioną torbę. Zawartość okazała się nienaruszona. Byłem szczerze uradowany i, za moim wstawieniem, przysadzona złodziejowi kara chłosty, zredukowana do minimum.

Kiedy nazajutrz opuszczając obóz, dziękowałem szejkowi za gościnę, nie mogłem powstrzymać się od poproszenia go, o wyjaśnienie mi zagadkowej procedury śledczej, uwieńczoną tak doskonałym wynikiem. Mahmud, po chwili wahania,

rzekł: „Dobrze! powiem ci, przyjacielu, ale pod warunkiem ściślejszej dyskrecji: Oto ogon osła wysmarowałem olejkami mięsotowym. Wszyscy, jak było nakazane, pociągali zwierzę za ogon; wszyscy, za wy-

jątkiem — złodzieja, który tego nie uczynił. Dlatego też na jego dłoni nie było zapachu mięty!”

Przejęty mądrością szejka, zawołałem: „Allah jest wielki!”

Kilka scen z największego filmu wszystkich czasów reżyserii FRANKA CAPRY p.t.:

„ZAGINIONY HORYZONT”

W rolach głównych:
RONALD COLMAN - JANE WYATT - H. B. WARNER

nr 47493 **Koszt realizacji filmu 2.300.000 dolarów!**
Wielka, uroczysta Premiera we wtorek, dnia 31 sierpnia w kinoteatrze

„SŁOŃCE”

Przedprzedaż biletów na premierę przy kasie „Słońca”

Tajemnicze trucizny

Napój jasnowidzenia — Rośliny hipnotyczne — Trucizna zapomnienia — Drzewo upiórów — W letargu

Znajomość trucizn narkotycznych, które wywołują u ludzi najbardziej niesamowite stany psychiczne, rozszerzona została ostatnio przez dwie poważne publikacje uczonych toksykologów amerykańskich.

U niektórych plemion indiańskich środkowej i południowej Ameryki w użyciu jest napój ayahuasca. Odurzająca ta trucizna potęguje w niestylchany sposób pewne własności duchowe człowieka. Po zażyciu jej Indianin przeniesiony się czuje ze swej mizernej wioski do odległych krajów, do olbrzymich miast i widzi jak na dłoni cały ruch uliczny, sznury samochodów, koleje, samoloty. W transie takim potrafi on nawet dojrzeć wszystko, co się dzieje za grubymi murami i dostrzec przedmioty, znajdujące się głęboko w ziemi.

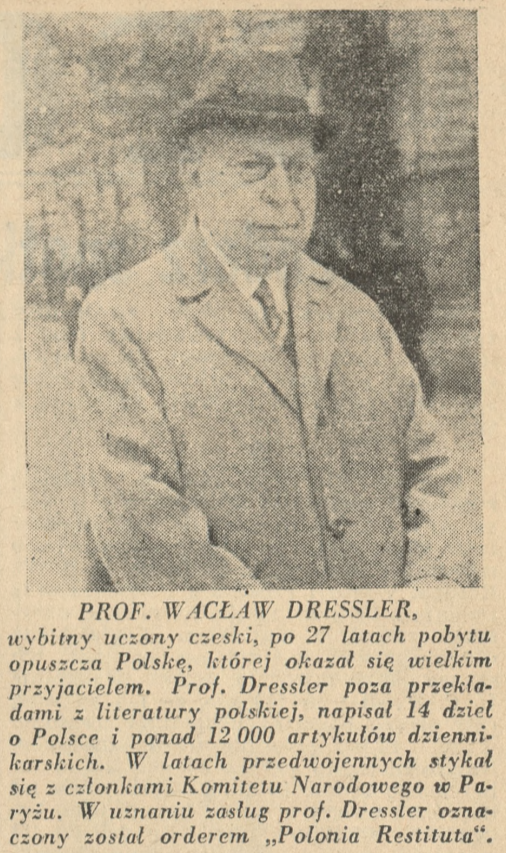
W Meksyku rośnie roślina, zwana oloioqui, z której korzeni krajowcy wazną truciznę hipnotyczną. Po zażyciu jej człowiek pozbawiony się staje zupełnie

własnej woli. W takim stanie zdradza on nawet najstaranniej ukrywane tajemnice. Własność tę trucizny wykorzystuje się także dla wykrycia popełnionych zbrodni.

Podobny skutek ma napój „czarownicy”, warzony przez murzynki na wyspie Haiti. Mężczyzna, który zażył ten środek, staje się bezwolnym narzędziem kobiety, choćby ona była stara i brzydka, aż wreszcie śmierć wyzwoli go z tych „czarów”.

W Meksyku znany jest napój zapomnienia sinicuichi. Zastania on pamięć ofiary na wydarzenia ostatnich czasów, a w miejsce ich wyczarowuje piękne wizje, niby fata morgany. Wszystkie troski i cierpienia są zapomniane, człowiek jest szczęśliwy.

Także w Meksyku sporządza się z pewnej odmiany kaktusów truciznę odurzającą peyotl. Kto napije się tej trucizny, widzi dosłownie duchy. Rozmawia z nimi niby z istotami żyjącymi. Otrzy-

PROF. WACŁAW DRESSLER,

wybitny uczyony czeski, po 27 latach pobytu opuszcza Polskę, której okazał się wielkim przyjacielem. Prof. Dressler poza przekładami z literatury polskiej, napisał 14 dzieł o Polsce i ponad 12 000 artykułów dziennikarskich. W latach przedwojennych stykał się z członkami Komitetu Narodowego w Paryżu. W uznaniu zasług prof. Dressler oznaczony został orderem „Polonia Restituta”.

muje od nich radosne wizje albo też czasem walczy z nimi w śmiertelnej twórczości. Po przebudzeniu ma on wrażenie, że wraca gdzieś z innego świata.

Najokropniejszą trucizną dobywa się z korzeni pewnej rośliny, którą krajowcy nazywają xomi xihuti. Amerykanie zaś „szklaną trumną”. Działanie tej trucizny polega na tym, że otruty nią pełnej świadomości popada w stan letargiczny. Widzi i czuje wszystko, co się wokół niego dzieje, lecz nie jest zdolny wykonać najmniejszego ruchu. Gardło jego jest jak zasznurowane i nie potrafi wydać żadnego dźwięku. Jest to najokropniejsza tortura psychiczna, jaką można sobie wyobrazić. Silniejsza dawka tej trucizny pociąga za sobą śmierć. Indianie posługują się tym środkiem, by mścić się na swych wrogach.

Nauka zna dzisiaj kilkanaście trucizn narkotycznych, lecz większość ich nie jest jeszcze zbadana. (Kk)

Szwedzki meteorolog przepowiada ciepłą zimę

Zdaniem J. W. Sandströma, jednego ze znanych szwedzkich badaczy meteorologii, zima tegoroczna nie będzie bardzo mroźna. Prof. Sandström od dziesięciu lat spędza miesiące letnie na morzach północnych i bada zmiany zachodzące w Gólfströmie. W roku bieżącym, ciepłota wód, przez które przepływa Gólfström, jest wyższa, niż w roku ubiegłym. Ze zjawiska tego szwedzki meteorolog wywodzi wniosek, iż zima tegoroczna nie będzie w każdym razie chłodniejsza, od ubiegłej.

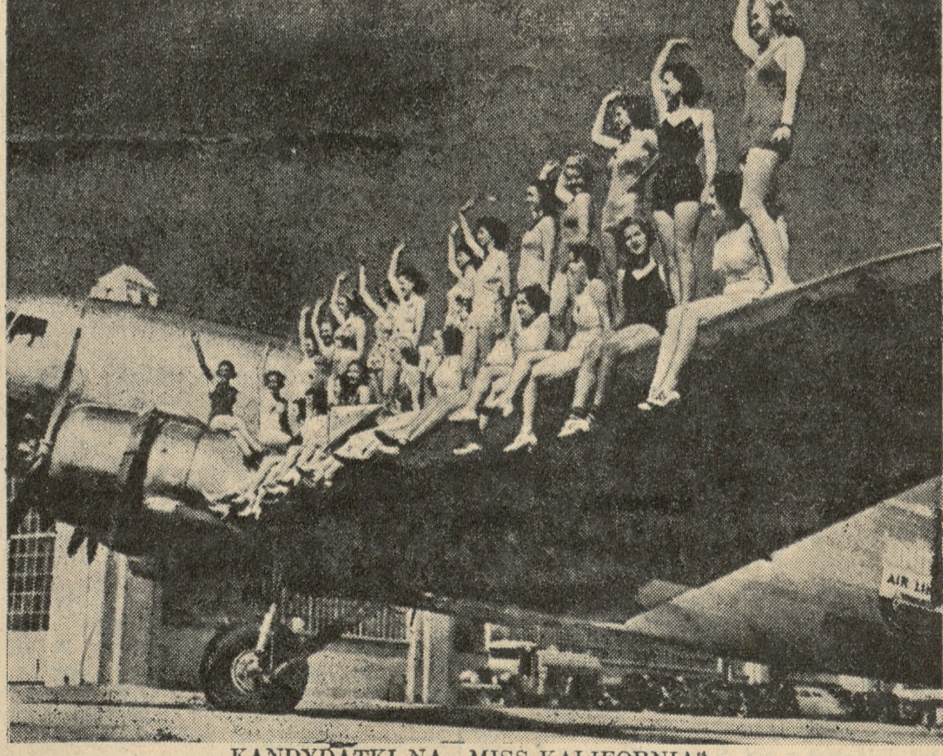
Togal

Tabletki Togal stosuje się w:

cierpieniach reumatycznych, podagrze, bólach nerwowych, migrenie, grypie i przeziębieniu.

Tabletki Togal uśmierzają bóle i przynoszą ulgę w tych cierpieniach. Do nabycia we wszystkich aptekach.

nr 47 881

KANDYDATKI NA „MISS KALIFORNIA”
 W dniu 5 bm. odbył się w Venice (Kalifornia) konkurs na królową stanu „Miss Kalifornia”. Oto kandydatki.

najlepiej gości oryginalny szwedzki

SWING

PRZEDSTAWICIELSTWO
 A. NOWAKOWSKI
 IŻA. KIEPURSKI
 WARSZAWA, ŻEŁAZA 57

nr 47 821

SPORT

Kalendarz spotkań na niedzielę

W jutrzejszą niedzielę zwolennicy sportu będą mieli już prawdziwy trud z wyborem imprezy sportowej. Po wielotygodniowej przerwie w jutrzejszą niedzielę zapanuje znów ruch we wielu dziedzinach sportu.

*

Pilkarze, którzy w ubiegłą niedzielę rozpoczęli rozgrywki mistrzowskie w klasie A, B i C, przystępują do rozgrywek w lidze okręgowej, do której jak wiadomo należy 7 klubów: H. C. P., Legia, K. P. W., Korona, Warta i Polonia z Poznania oraz Polonia z Leszna. Ponieważ prawie wszystkie zespoły z wyjątkiem Cegielskiego długo pauszowały, trudno ocenić ich szanse. Jako faworyta uważa się ogólnie H. C. P., dlatego jedynie, że ma za sobą cały szereg poważnych spotkań treningowych. Skład jego nie uległ zmianom. Najgroźniejszym przeciwnikiem klubu fabrycznego będzie Legia, która od dwu lat naprzód walczy o odzyskanie dawnej hegemonii. Spotkanie tych dwu drużyn (11 września) będzie miało zapewne charakter decydujący.

Trzy miesiące minęły od ostatniego spotkania ligowego w Poznaniu. W dniu 30 maja Warta na swym boisku przegrała z A. K. S. 2:2, i od tego czasu nie mieliśmy meczu ligowego w Poznaniu. W międzyczasie „zieloni” walczyli w Krakowie z Wisłą, z którą przegrali 0:2 oraz przed dwoma tygodniami z Ruchem, któ-

ry pokonał Wartę 6:3. W niedzielę przeciwnikiem Warty będzie Cracovia, która w pierwszej kolejce (23 maja) pokonała poznańczyków u siebie 2:0.

Spotkają się dwie drużyny o wysokiej technice. Zwycięży niewątpliwie ta, której atak będzie się mniej bawił w kombinację. Początek zawodów o godz. 16.45.

W lidze okręgowej spotykają się: o godz. 11 Warta i Korona na boisku Warty; o godz. 14 Polonia i Cegielski w Głównej oraz w Lesznie Polonia i Legia.

W klasie A: Admira i Pogoń o 11 na Górczynie, San i Cybina o 11 na Arenie, Pentatlon i Stella Gniezno o 11 przy ul. Bukowskiej, Korona II i Polonia o 15 przy ul. Chociszewskiego, Legia II i Warta II o 11 przy Stadionie, Cegielski II i KPW II o 11 przy Górnej Wildzie.

Kl. B.: Sparta I i Sokół II o 11 przy ul. Bukowskiej, Pogoń II i San II o 14 na

Arenie, Cybina II i Admira o 14.30 na Śródcie.

Kl. C.: Warta IV i Concordia Mur. Gołlina o 14 przy ul. Rolnej, Cegielski IV i Naprzód I o 16 przy Górnej Wildzie, Blask I i Stomil I o 16 w Starołęce.

*

K. S. Stomil organizuje o godz. 15 na własnym torze w Starołęce wyścigi kolarskie z udziałem wszystkich czołowych zawodników Poznania. Będzie to pierwszy wyścig kolarski w Poznaniu na torze żużlowym o podwyższonych krzywiznach.

*

Tow. Wyścigów Konnych Ziem Zachodnich T. Z. rozpoczyna w niedzielę jesienny sezon wyścigowy w Ławicy. Początek gonitw o godz. 15.

*

Na jeziorze w Kiekrzu odbędą się o godz. 11 regaty żeglarskie organizowane przez Yacht-Klub Wielkopolski. W programie 5 biegów.

Klub Kajakowców z r. 1928 urządził wyścigi kajakowe na trasie Poznań — Puszczykowo — Poznań. Start i meta przy moście św. Rocha, początek o godz. 14.

*

Pięściarze rozpoczynają w niedzielę sezon. O godz. 20 walczy w cyrku Olimpia zespół Sokola z drużyną inowrocławskiej Goplania. Obie drużyny występują w swych pełnych składach, Sokół z Janowczykkiem, Pelą, Rogalskim i Majchrzykiem na czele.

KREM CAZIMI METAMORPHOSA

usuwa piegę, zmarszczki, wągrzy i inne wady cery

ng 47 845

Akademickie mistrzostwa świata

W drugim dniu konkurencji lekkoatletycznych, w piątek, Polacy wypadli nieco gorzej. W skoku w dal obaj Hoffmannowie skoczyli w eliminacjach ponad 7 metrów i weszli do finału. W finale Marian Hoffmann zajął czwarte miejsce z wynikiem 706, Karol Hoffmann 5 miejsce z wynikiem 705. Konkurencję tę wygrał Niemiec Long z wynikiem 768, co stanowi nowy akademicki rekord świata, 2. Toom-salo (Estonia) 725,5, 3. Grammp (Niemcy) 728 cm.

Na 200 m Trojanowski i Koźlicki zdolali zakwalifikować się do półfinału uzyskując czasu po 23 sek. Trojanowski zajął 2 miejsce za Francuzem Bloque (22,3), Koźlicki był również drugi w swoim przedbiegu za Niemcem Volnertem (22,6).

W biegu sztafetowym 800×200×200×400: drużyna polska zajęła dopiero szóste miejsce przed Austrią i Belgią. Pierwsze miejsce zajęła świetna drużyna angielska w czasie 3:28,3.

W turnieju piłkarskim drużyna Włoch pokonała Francję 5:0 (3:0).

W turnieju piłki ręcznej Niemcy pokonali Szwajcarię 12:4 (5:1), Austria wygrała z Francją 23:0 (14:0) i ze Szwajcarią 15:4.

W zawodach lekkoatletycznych w poszczególnych konkurencjach zwyciężyli: dysk — I. Hilbrecht (Niemcy) — 46,25 m, skok wzwyż pań — I. Mauermeyer (N) 152 cm, oszczep — Goldmann (N) 38,85 m.

W wyścigu kolarskim na 100 km zwyciężył Francuz Deryn w czasie 2 g. 59:50, przed Francuzami Caudron i Darras.

W turnieju tenisowym, w grze pojedynczej pań, w spotkaniu finałowym Francuzka Goldschmidt pokonała Austriaczkę Kriegs 6:2, 6:1.

W grze pojedynczej panów w ćwierćfinałach padły następujące wyniki: Spitzer (Szwajc.) — Kienzl (Austria) 6:3, 6:4, 6:2, Cejnar (Czech.) — Ferenczy (Węgry) 6:2, 7:9, 6:0, 3:6, 6:3, Destremau (Fr) — Dallos (Węgry) 4:6, 2:6, 8:6, 7:5, 6:4.

ODZNAKI emaliowane - metalowe.
Fabryka Wyrobów Metalowych
Poznań, Ratajczaka 17, tel. 30-83
Ng 48 725

Kolarstwo

Józef Kapiak zdyskwalifikowany. Zarząd Pol. Zw. Tow. Kolarskich postanowił ukarać Józefa Kapiaka dyskwalifikacją do końca b. sezonu, za niesubordynację w stosunku do władz kolarskich, oraz za niesportową, nieambitną jazdę w wyścigu o mistrzostwo świata w Kopenhadze.

W związku z wczorajszą dyskwalifikacją, skład naszej reprezentacji kolarskiej na wyścig dokoła Węgry (4 — 10 września) uległ zmianie i obecnie przedstawiać się będzie następująco: Napierała, Wasilewski, Ignaczak i Moczulski.

Pływanie

Bezterminowe zawieszenie 8 pływaków. Zarząd Polskiego Zw. Pływackiego ukarał bezterminowym zawieszeniem za awanturę na obozie pływackim w Andrychowie następujących 8 zawodników: Szelest, Kowalski, Grubentah z Cracovii, Kot z Pogonia lwowskiej, Maleszewski z poznańskiej Unii, Blachut z KS. Świętochłowice, Lomaga z KS. Giszowice, oraz Talago z AZS Wilno.

Piłka nożna

Warta wystąpi przeciw Cracovii bez Fontowicza, którego w bramce zastąpi bramkarz drużyny młodzików Szulc lub Konieczny.

W niedzielę, rozegrane będą 4 spotkania o mistrzostwo Ligi. W Poznaniu Warta gra z Cracovią. We Lwowie spotkają się drużyny Pogoni i LKS, i w Krakowie Garbarnia ze słaskim AKS. Również w niedzielę odbędą się dwa mecze o wejście do ligi. W Częstochowie miejscowa Brygada stoczy walkę z warszawską Polonią, a w Lublinie wileński Śmigły rozegra mecz z miejscową Unią.

Piłkarski związek Danii zawiadomił zarząd PZPN, że ekspedycja piłkarska duńska na międzynarodowe spotkanie z Polską w Warszawie 12 września, przyjedzie w składzie 18 osób w przeddzień spotkania, a więc 11 września o godz. 19.43. Przygotowania w Warszawie już rozpoczęte. Stadion Wojska Polskiego, na którym odbędzie się mecz, zostanie przystosowany do pomieszczenia 30 tys. widzów. Budowę dodatkowych trybun na torze kolarskim już rozpoczęto.

Pięściarstwo

Goplania — Sokół. W dn. 29. bm. inauguruje Sokół w Cyrku Olimpia swój sezon bokserki meczem z Goplanią, Inowrocław. Do zawodów tych obie drużyny stają dobrze przygotowane, obie bowiem kładą wielką wagę na wynik przerwały b. wcześniej letni sen i wznowily przeswanie w maju treningi. Zawodnicy obu drużyn osiągnęli już odpowiednią kondycję a zarządy zmobilizowały swych najlepszych reprezentantów.

Drużyna Sokola została w ostatniej chwili znacznie wzmocniona przez powrót Grzechowiaka, mistrza Pomorza na rok 1936/37 w wadze półśredniej, który odbywał swą powinność wojskową w Grudziądzu i przez ten czas startował w bar. ach W. K. S. „Grudziądz”. Obie drużyny stają w następujących składach od muszej do półciężkiej z podwójnym obsadzeniem wagi piórkowej.

Goplania	Sokół
Lada T.	— Czerwiński
Lada L.	— Janowczyk
Marcysiak	— Rogalski
Krzysiak	— Goracznik
Niemczyk	— Peła
Pierard	— Grzechowiak
Lewandowski	— Majchrzycki
Zieliński	— Dankowski

Mecz odbędzie się w niedzielę, o godz. 20 (8 wiecz.) w Cyrku Olimpia przy ul. Poznańskiej 62 z 1889/90

Różne

Generalnym sekretarzem japońskiego komitetu organizacyjnego igrzysk olimpijskich w Tokio 1940 roku został baron Matsuko Nagai, były poseł Japonii w Berlinie.

Tenis

III dzień turnieju mistrz. Polski. W piątek rozegrano następujące ważniejsze spotkania:

Pojedyńcza gra panów — Baworowski — Horain 6:2, 6:3, 6:1; Badin — Tłoczyński Ks. 4:6, 7:5, 6:0, 6:4; Spychała — Neiss 6:0, 6:3, 6:3; Redl — Hendewerk 4:6, 6:4, 6:4, 6:1. Ćwierćfinały: Hebda — Redl 6:4, 6:0, 6:3; Tłoczyński — Schmidt 6:4, 4:6, 6:1, 6:2. W półfinałach spotkają się: Hebda ze Spychałą i Tłoczyński z Baworowskim.

Pojedyńcza gra pań — Richards — Matuzewska 6:0, 6:0; Richards — Jędrzejowska Zofia 6:3, 6:2; Gajdzianka — Fryszczyńska 11:9, 6:3; Kovacs — Bockowa 6:1, 6:1. W półfinałach spotkają się: Richards i Schilf oraz Kovacs i Gajdzianka.

W grach podwójnych pozostały jeszcze do rozegrania ćwierć i półfinały. Zainteresowanie turniejem, w miarę zbliżania się rozgrywek pół i finałowych, ogromnie wzrosło. Trybuny stałe, a specjalnie w godzinach popołudniowych, szczerze obsadzone publicznością.

Mecz Czechosłowacja — Węgry o pułchar Europy środkowej, rozgrywany w Pi-

Fortepiany i pianina

po cenach najniższych poleca

B. Sommerfeld
Skład fabryczny Poznań
ul. 27 Grudnia 15, tel. 19-18

ng 47226

szczanach, przyniósł zwycięstwo Czechosłowacji 5:1.

Na spotkanie Polska — Austria w tej samej konkurencji, w Wiedniu w dniach od 10 do 12 września, skład reprezentacji ustalony zostanie po międzynarodowych mistrzostwach Polski.

Pierwsze zwycięstwo Jędrzejowskiej w turnieju o mistrzostwo U. S. A. W czasie ostatniego tygodnia Jędrzejowska trenowała pilnie pod okiem słynnego zawodowego trenera Koželucha, w Nowym Jorku.

W odbywających się obecnie w Bostonie zawodach międzynarodowych o mistrzostwo Stanów Zjednoczonych, Polka bierze udział w grze podwójnej. W pierwszej rozgrywce para Jędrzejowska — Bundy pokonała parę Cumming — Deston 6:3, 6:1.

RADIO

Radio na II Targach Poleskich

Piśnik żyje obecnie pod znakiem Targów — i radia.

Na terenie Targów Poleskich zbudowano efektowne stoisko propagandowe radiofonii polskiej, wokół którego skupiają się tłumy zwiedzających. Wielkie powodzenie mają wydawnictwa Polskiego Radia, a mianowicie kwartalnik „Radio na wsi” oraz specjalne broszury dla rolników, informujące jak zbudować samodzielnie odbiornik detektorowy, jak prawidłowo złożyć radio, jak słuchać programu radiowego itd. — Wśród publiczności, która zwraca stoisko radiowe rozdawane są specjalne ulotki.

Nie mniejsze zainteresowanie budzi ekipa transmisyjna Polskiego Radia, która wyjechała na Polesie, celem przeprowadzenia szeregu reportaży z życia Piśniczyny. Samochód zaopatrzonego w urządzenia do nagrywania audycji, utrwała ciekawsze momenty życia i Targów Poleskich, po czym przekazuje je drogą telefoniczną na anteny radiostacji polskich. Reportaże te nadawane są kolejno w programach radiowych.

Ciekawe audycje muzyczne

W niedzielę 29 bm. o godz. 20 odbędzie się koncert-solistów, w którym wystąpi ulubieni artyści radiowi i piękności Felicia Kurowla-kówna oraz wiolonczelista Tadeusz Tułasiewicz. Program zawiera pieśni Czajkowskiego, Górskiego, Nowina i Brahmsa oraz kilka utworów na wiolonczelę z zakresu muzyki salonowej. Akompaniuje prof. Sauer.

W dniu 30 bm. o godz. 22 — 22.30 odbędzie się pierwszy w tym sezonie reprezentacyjny koncert radiowy słynnego Poznańskiego Chóru Katedralnego, który pod świetnym kierownictwem ks. dra Gieburowskiego wykona utwory religijne Palestriny, Lotiego, Zielńskiego, Brucknera, Mendelsohna i kompozytora hiszpańskiego XVI wieku Fevina. Audycje te będą transmitować rozgłośnie angielskie za pośrednictwem centralnej radiostacji w Londynie stojącej na czele koncertu „British Broadcasting Company”, oraz centrali „Polskiego Radia” w Warszawie. Teżoż dnia o godz. 23.00 — 23.30 nada Poznań wieczór muzyki wiedeńskiej.

W dniu 1 września dla słuchaczy koncertów południowych o godz. 13.05 — 14.05 największemu pianisci, reprezentujący zarazem cztery rozmaite style otwórczości muzycznej, grać będą szereg arcydzieł repertuaru fortepianowego.

Toskanini

W niedzielnym programie radiowym przed południem o godz. 11.05 czeka radiosłuchaczy piękne przeżyte muzyczne — transmisja z Salzburga koncertu dyrygowanego przez największego kapelmistrza świata Toscaniniego.

Ciekawa audycja folklorystyczna

Wszystkich, którzy interesują się folklorem oraz dziejami obyczajowości w Polsce, zainteresuje audycja poniedziałkowa o godz. 19.00. Urządzona pod hasłem „wspomnienia dawnych wesoł”, przyniesie ona szereg ciekawych barwnych i czościwo mało znanych obrazków ludowych. Audycje te wykona Kapela Ludowa z Słoko-wej pod dyr. A. Fydy. Urozmaiceniem koncertu będą wesołe przyspiewki.

Z uśmiechem ●●●
idziemy do szkoły
w mundurkach
I. Konkiewiczza
Z ulicy Nowej

Bajkowe honoraria w cyrku

Z okazji wystawy światowej rozbił w Paryżu swe namioty wielki cyrk francuski Medrano. Co wieczór pod kopułą olbrzymiego cyrku odbywają się przedstawienia z udziałem sławnych akrobatów i artystów, pochodzących z obu półkul. Dyrektor cyrku zaangażował m. in. do popisu na trapezach słynną parę akrobatyczną, znaną pod nazwą „dwóch szatanów”. Para ta pobiera za jeden wieczór 30 000 franków. Również wysogie honorarium otrzymują kłowni Lick i Lack. Za jeden wieczór kasa cyrku wypłaca im 12 000 franków. Nic też dziwnego, że poziom występów jest bardzo wysoki, a na widowni gromadzą się olbrzymie rzesze publiczności, opłacając słone karty wstępu.

Kinoteatr „SŁOŃCE” Kinoteatr
W niedzielę, 29 sierpnia o godz. 3 po pol. SPECJALNE POPULARNE PRZEDSTAWIENIE po cenach niższych.
Film wielkich gwiazd!
DOLORES DEL RIO
RICHARD DIX
CHESTER MORRIS
w potężnym filmie, którego akcja rozgrywa się w łodzi podwodnej odciętej od świata p. t.
Łódź Podwodna Nr 9
Zamknięci przez katastrofę, uwięzieni w łodzi podwodnej, szlachani na śmierć w rozpaczliwej walce o życie dokonują nadludzkich wysiłków... S. O. S. Nie ma ratunku! Zostaw! na ładzie ukochaną kobietę i przyjaciela, któremu nie ufaj... A przecież tylko on jeden mógł go uratować!
Reżyseria: ERLE C. KENTON.
Film dozwolony dla młodzieży od lat 14.
Sala specjalnie chłodzona.
Bilety po cenach niższych:
Cały parter 75 gr — Cały balkon 1,— zI są do nabycia wcześniej od piątku przy kasie III kinoteatru „Słońce”.
zg 1882/3

Lekka atletyka
Wajsówna w Monachium. W niedzielę odbędzie się w Monachium międzynarodowe zawody kobiece przy udziale ponad 90 zawodniczek. W zawodach weźmie udział Wajsówna która w dysku spotka się z mistrzynią olimpijską Mauermayer. W innych konkurencjach przewidziany jest start czołowych zawodniczek włoskich, francuskich i austriackich.

Mistrzostwa Polski juniorów. Z polecenia PZLA organizuje pomorski OZLA w dniu 1 września pierwsze lekkoatletyczne mistrzostwa Polski w konkurencji juniorów.

Zawody odbędą się w Bydgoszczy. W programie: 100 m, 200 m, z płotkami, 400 m, 1500 m, 4×100 m, pchnięcie kulą pięciokilogramową, skok w dal, wżwyż i o tyczce, rzut dyskiem i oszczepem (1 kg.).

Udział w zawodach będą mogli wziąć zawodnicy zgłoszeni do PZLA, którzy do dnia 5 września rb. nie ukończyli 18 lat życia.

Nowy rekord świata ustalili na zawodach w Helsinkach biegacze amerykański San Romani na 2.000 m. Biegnać w konkurencji najlepszych biegaczy fińskich, San Romani zwyciężył i wynikiem 5:16,7 ustalił nowy rekord świata.

Oświadczenie
Zauważyłem w ostatnim czasie ogłoszenia w prasie niektórych przedsiębiorstw radiowych, których właściciele używają określenia: „radio-technik” względnie „specjalista-radioelektronik”.
Stwierdzam, że do używania takich określeń są uprawnione jedynie osoby, które ukończyły odpowiednią szkołę techniczną z wymagającymi egzaminami.
Powyższe podaje do wiadomości w celu ochrony przysługującego mi tytułu uzyskanego na zasadzie ukończenia szkoły technicznej P. K. R. potwierdzonych następnie wydanym mi przez P. K. R. dyplomem.

Leon Retmański.
Poznań, dnia 26. 8. 1937.
Pg 29 624 57.183

ZYCIE SOKOLE

Zlot Okręgu Konińskiego „Sokoła“

W Skulsku, osadzie położonej blisko Gopla, odbył się zlot Sokola Okręgu Konińskiego, połączony z dziesięcioleciem oraz poświęceniem sztandaru gniazda Skulska. W niedzielę rano po odbyciu próby ćwiczeń ustawiły się drużyny do pochodu. Zjechali sokoli oprócz okręgu Konińskiego, z Inowrocławia, Dębica, Kruzwicy, Mątew, Słupcy oraz Strzelna, które oprócz tego przysłało oddział konny w sile 11 ludzi. Do raportu stanęło 10 sztandarów, 185 druhów, wszyscy umundurowani, 30 druhów i kilka delegacji towarzyszy miejscowych.

Mszę świętą odprawił miejscowy ksiądz proboszcz, a poświęcenia sztandaru dokonał ksiądz proboszcz Konieczny z Bydgoszczy, bawiący właśnie na wakacjach w Skulsku. Po nabożeństwie przed Sokolnią nastąpiło przekazanie sztandaru chorążemu i odebranie od niego ślubowania. Przy tej okazji przemówił do zebranej drużyny sokolej w serdecznych słowach ksiądz proboszcz Konieczny. Następnie odbyła się defilada i akademii, którą zajął prezes Bronisław Siwiński, który na przewodniczącego powołał prezesa Okręgu Inowrocławskiego, druha Ziętkowskie-

go. Sprawozdanie z dziesięciolecia działalności gniazda złożył były prezes dr Marian Siwiński. Następnie wręczono dyplomy uznania kilku druhom i druhnom za ich gorliwą działalność na niwie sokolej. W imieniu odznaczonych przemówiła p. Żychlińska z Buszowa. Dłuższe przemówienie wygłosił prezes Ziętkowski, oraz delegat dzielniccy druh Stoiński, który w krótkim zarysie przedstawił 70-letnią historię Sokolstwa. Po akademii odbył się wspólny obiad, podczas którego wygłoszono kilka przemówień.

O godz. 4.30 nastąpiło otwarcie zlotu przez prezesa okr. dha Wrzaliaka oraz podniesienie sztandaru. Ćwiczenia pod kierunkiem naczelnika dha Skorupskiego oraz specjalnie z Poznania wysłanego dha Garstki wypadły dość dobrze. Po wolnych ćwiczeniach druhów oraz druhów piteczkami ćwiczyła na przyrządach drużyna poznańska; druhni z Strzelna wystąpili z ćwiczeniami tanecznymi kujawiaka, a druhowie z tańcami. Zlot zakończono dziarskim i malowniczym kujawiakiem, wykonanym przez gniazdo Skulsk. Następnie bawiono się na sali straży pożarnej do rana. (st)

WODA GORZKA MORSZYŃSKA — sól krystaliczna lub proszkowana — znakomite środki w nawykowym zaparciu stolca. Żądać w aptekach i składach aptecznych.

ng 44 545

Kalejdoskop sokoli

Przygody z Obwodowego Zlotu Sokolego

Piękny poranek niedzielny. Dokąd się wybrać? Do Zemska — gdzie koło Grodziska. Komunikacja? Chyba kolej. Bilet do Steszewa. W Steszewie na rynku, autobus. Wsiadam. Wysiść: Strykowo. Gdzie Zemsko? 1 km do jeziora. Przejazd łodzią — bałwany. 2 km Januszewice, 1 km Zemsko.

Wreszcie! Boisko — łąka — udekorowane. Próby ćwiczeń. Obiad? Za 30 gr wiejskiej, bułki. I to dobre.

Godz. 14. Huragan, Sahara w miniaturowej — deszczyk. Zbiórka — sztandary. Orkiestra niebyłejaka — sokola. Raport, defilada, otwarcie Zlotu. Życzenia Jubilatowi. Słonko złowrogie. Ćwiczenia sprawne, bieg na przelaj. Zakończenie — hymn państwowy.

Kłęby chmur. Lawina deszczu. Schron na łące: pod ławkami, krzesłami — w karczynie ścisł. Najbliższa stacja? 11 km. Leje niemilosiernie. Szczęśliwcy posiadają rowery. Ja? — stoję bez kapelusza, bez płaszcza, bez roweru — innego pojazdu brak.

Słowa życziwego druha: Zabrać się z nami, z młodzieżą „hela“ do Dopiewa — 20 km, stamtąd pociąg o 21.30.

Zgoda! Niebiosa nieublagane cysterny wylewają. Wyjazd niemożliwy. Dziewiąta wieczór — spać.

Łóżko? Iluzja! Nad chlewem na „I piętrze“ po drabinie do skrytki chyłkiem — na słomę. Ciepło. Mokra ubrania... do garderoby, obok na słomę. 30 gęsi nuci do błęgiego snu. Ujadanie psów, na odmiannę. „Muh, muh“ — pod nami, przenikliwy akompaniament krów, cieląt. Świnki „swoje“ wypiewują melodie.

Godz. 2. Wstać, obłoki się wypogodziły. Ranna toaleta? Gdzież tam. „Hela“ gotowa — 4 starszych, 18 młodych podróżnych.

Szczypie, drapie, świeżbi. Słonki wszę-

dzie się wcisły — pod koszulę, w kałosek. „Choć burza huczy w koło nas“ zaintonowali.

Jedziemy — wesoło, poprzez góry, bory, lasy.

Godz. 5.15. Dopiewo przywitało nas znów mokrym laniem. Wsiadać, u celu. Bogu dzięki! Nogi i krzyże zziębnięte, jakby skamieniałe. Pociąg do Poznania...

Tyle można użyć przygód, wybierając się na sokoli obwodowy, wiejski zlot. Chcesz ich w przyszłości uniknąć, zabierz: kapelusz, płaszcz nieprzemakalny, rower, dbaj o pogodę, poproś Państwo o stacje kolejowe w każdej wsi. A w razie pogody? Wybieraj, co uważasz za stosowne... Skostniałe członki rozrusza się na lekcji gimnastyki.

Est ewu.

korespondencja

z czytelnikami

St. K. 100. Opłaty stempłowe od kontraktu najmu ponosi zazwyczaj lokator, jeżeli w umowie najmu nie jest inaczej powiedziane. Urząd opłat stempłowych pobiera opłaty stempłowe za 6 lat lecz może Pan poprosić o zezwolenie na roczną opłatę stempłową. Żądanie gospodarza do opłaty 3,96 zł jest niezrozumiałe i winien Panu wyjaśnić, za tę opłatę żąda. (K)

Cz. Niedzielski — Czarnków. Listu abonenta Rajka w poradni naszej odnaleźć nie można. O ile dotychczas odpowiedzi nie otrzymał, prosimy pytania powtórzyć, a niezwłocznie porady udzielimy. (K)

Fr. Rajewski — Ryczywół. Równowartość długu gruntowego jako hipoteki zwykłej wynosi 583,30 zł tj. 15% od sumy 3150,— mkn. a

równowartość reszty ceny kupna wynosi 820,— złotych tj. 100% od sumy 20475 mkn. Przerachowanie może nastąpić przez wierzyciela i dłużnika w drodze dobrowolnej ugody albo przez Sąd w postępowaniu niespornym. Radzimy wnieść o sądowe przerachowanie, jeżeli wierzyciel dobrowolnie zgodzić się nie chce. (K)

J. Z. Gminy są uprawnione do uchwalenia podatku wyrównawczego na podstawie ordynacji podatkowej. Uchwala ta wymaga jednakże zatwierdzenia przez Wydział Powiatowy. W każdym bądź razie ma Pan prawo żądać doręczenia nakazu płatniczego, z którego wynikać musi podstawa wymiaru i przepisy prawne, na których wymiar ten opiera. Nowowzniesione budowlę od tego podatku nie są zwolnione. (K)

R. B. 23 — Poznań. Oddalenie pierwszego powództwa nastąpiło prawdopodobnie dlatego, że z powodu braku ślubu cywilnego, małżeństwo to wobec prawa w ogóle nie doszło do skutku i pupilów Pana uważać należy jako dzieci nieslubne. Naszym zdaniem może Pan jako opiekun tych nieslubnych dzieci wnieść tylko powództwo o alimenty dla nieslubnych dzieci na podstawie §§ 1708—1711 kodeksu cywilnego przed Sąd Grodzki w Wierzbniku, gdyż tylko ten Sąd jest miejscowo i rzeczowo właściwym. Art. 44 kpc. oraz inne powołane ustawy nie mają tutaj zastosowania. Jeżeli Pan w pozwie stawi wniosek, by Sąd przeprowadził rozprawę także w nieobecności Pana, natenczas na rozprawę Pan stawić się nie potrzebuje i wyrok zaoczny zapaść nie może. (K)

Sz. Frankowski — Poznań. Należy właścicielkę mieszkania, jej męża i syna oddać do prokuratora o zakłócenie im miru domowego i zmuszenie. Poza tym należy się postarać o świadczenie ubóstwa i wytoczyć skargę o oddanie do użytku kuchni, ustępu i wodociągu. (K)

St. Ruszczyński — Poznań. Adres: St. Pelczyński, Poznań, ulica Fredry. (K)

S. P. SZ. Przerachowanie wkładów oszczędnościowych, złożonych do 31. 12. 1922 r., zależnym jest od stanu majątkowego danego banku, którego my nie znamy i dlatego przerachować nie możemy. Radzimy zwrócić się do danego banku wprost, z prośbą o przerachowanie. Naszym zdaniem wkładki te stały się na skutek dewaluacji bezwartościowymi. (K)

K. Gorzyński — Poznań. O ile mężatka ta przepracowała bez przerwy 12 miesięcy, przysługuje jej zasiłek na wypadek braku pracy. Zakład ubezpieczeń nie może potrącić tego zasiłku przy zwróceniu składek z powodu zamążpójścia. (K)

A. R. M. Obniżenie wartości dolara nastąpiło w dniu 7 lipca 34 r. na podstawie rozporządzenia Prez. R. P. z dnia 12 czerwca 1934 r., ogłoszonego w Dz. Ust. nr. 59/34 poz. 509. Jeżeli wierzycielność wyrażona jest w walucie zagranicznej, dłużnik może ją spłacić pieniędzmi polskimi z tym jedynie wyjątkiem, gdy wyplata była zastrzeżona w pieniądzech zagranicznych. I ten wyjątek znika, jeżeli dług ten płatny jest w Polsce. Nawet wtedy więc, jeżeli spłata długu jest zastrzeżona wyraźnie w pieniądzech zagranicznych, to o ile dług ten ma być płacony na terenie państwa polskiego, spłacać go należy tylko w złotych polskich. (K)

G. L. 13. Wierzyciele mogą żądać, aby czynności prawne, dokonywane przez dłużnika z ich szkoda, były uznane w stosunku do nich za bezskuteczne ale tylko przed upływem lat pięciu od daty dokonywania czynności przez dłużnika (art. 288 i 293 kodeksu zob.). W przypadku niniejszym jest zatem sprawa już przedawniona. (K)

W. S. 1000. Żaden Zakład Ubezpieczeń nie ma prawnego obowiązku raz prawidłowo opłaconych składek zwracać ubezpieczonemu. Chcac korzystać z ubezpieczenia, może Pan się dobrowolnie ubezpieczyć. Bliższych informacji o tym udzieli Panu właściwa Ubezpieczalnia Społeczna. (K)

W. Baranowski — Solec Kuj. Na terenie miasta Poznania istnieje prywatna Szkoła Zawodowa Gospodarcza „Rodzina“ przy ulicy św. Marcina 69. (K)

A. W. miejscowy. Rozporządzenie z 16. 9. 28 r. nie zawiera zastrzeżeń odnośnie możliwości powtarzania umów ze ściśle określonym terminem. Umowy więc takie mogą być powtarzane (o ile przedłużenie tych umów na czas określony było wywołane warunkami pracy, zależnymi od innych okoliczności jak nadzór sądowy itp. a nie dążeniem do obejścia prawa i uniknięcia konsekwencji art. 39 rozporz. z dnia 26. 3. 28 r. Odnośnie terminu wypowiedzenia S. N. I. C. 1490/30 — 7. 11. 30 r. Skutki zawarcia kolejnych krótkotrwałych umów na czas określony w ciągu dłuż-

szego okresu czasu mogą być przyrównane do skutków umowy na czas nieokreślony, chyba, że taki stan rzeczy może być poczytywany ze względu na rodzaj pracy i towarzyszące jej okoliczności, za naturalny. (S. N. I. C. 1390/30 — 11. 12. 30 r.). (K)

W 80-lecie urodzin

W dniu 28 bm. obchodzi emerytowany kierownik szkoły w Skokach, p. Wacław Jeszke, 80-lecie swych urodzin, z której to okazji do sędziwego i zasłużonego pedagoga oraz gorliwego patriotę liczne grono przyjaciół, znajomych i byłych wychowanków szkolnych odniesie się z wspomnieniami pełnymi serdecznych uczuć i życzeń na przyszłość.

Jubilat urodził się 1857 r. w Chojnach; po ukończeniu seminarium nauczycielskiego w Kcyni rozpoczął pracę swą zawodową w Koronowie, a po sześciu latach została mu powierzona 4-klasowa szkoła powszechna w Gorzycach pow. znińskiego,

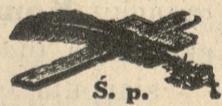
w której nauczał przez 22 lata wśród nieraz przykrych warunków i bez żadnej pomocy.

Jako syn nauczyciela, który ze względów politycznych przez zaborców był przeniesiony w głąb Niemiec, nie cieszył się p. Jeszke wielkim zaufaniem niemieckich władz przełożonych, mimo że spełniał swe obowiązki sumiennie. Nie zapomniał nigdy, że jest Polakiem. Dzieci polskie uczył języka ojczystego, gdy nie można było inaczej, poza szkołą omawiając jednocześnie żądaniu władz wprowadzenia nauki religii w języku niemieckim. Ostatecznie też za to, jako „niepewny pod względem politycznym i narodowym“ został przeniesiony z Gorzyc do Skoków w pow. wągrowieckim pod kierownictwo nauczyciela Niemca i hakatysty. Pracował tam w tych warunkach przez 14 lat.

W Polsce niepodległej od razu zmieniła się sytuacja. Kierownictwo szkoły w Skokach zostało jemu powierzone. Jubilat z dwoma synami oficerami W. P. gorliwy brał udział na miejscu w pracach narodowych i społecznych. Był przez pewien czas komisarzem i następnie członkiem magistratu. W roku 1927 zaś, po akuracie 50-letniej pracy zawodowej przeszedł na emeryturę.

Mimo swego sędziwego wieku Jubilat cieszy się nadal czerstwym zdrowiem, otaczany stale poważaniem i miłością. Z okazji rzadkiego jubileuszu składają mu liczni przyjaciele i znajomi serdeczne życzenia: Ad multos annos!

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

ś. p.

Dr August Wicentowicz

emerytowany Sędzia Sądu Okręgowego w Poznaniu

zmarł dnia 26 sierpnia 1937 r. w wieku lat 63, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 29. bm. o godzinie 14,30 z domu żałoby przy ul. Emilii Szczanieckiej 1 na cmentarz Górczyński, o czym zawiadamiają

zg 27 660

w ciężkim smutku pogrążeni

Poznań, 27 sierpnia 1937.

żona, córka, zięć i rodzina

W dniu 26 sierpnia 1937 r. rozstał się z tym światem, ś. p.

Bolesław Wegenke

Ś. p. Zmarły był długoletnim przedstawicielem mej fabryki konserw. Swoją sumiennnością, wyteżoną pracowitością, wzmożoną wybitną fachowością, zasłużył sobie ś. p. Zmarły na moją największą wdzięczność.

Cześć Jego pamięci.

zg 27 662

Stanisław Fenrych, Pudliszki

Dnia 26 sierpnia 1937 r., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., ś. p.

Bolesław Wegenke

Sodalis Marianus

przeżywszy lat 64. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 29. bm. o godz. 15,30 z kaplicy cmentarnej na Górczynie. Msza św. w poniedziałek, 30. bm. w kościele św. Michała.

Uprasza się o liczny udział członków w pogrzebie.

Prz 29 586-34,101

Wypadek 47.

Sodaliczka Kupców z roku 1900 w Poznaniu

Dnia 26 sierpnia 1937 r. zmarła cicho, pogodnie w Poznaniu, w wieku 78 lat, opatrzona św Sakramentami, nasza najukochańsza matka i babcia, ś. p.

z Adamowskich

Helena Turkowa

Wyprowadzenie zwłok odbędzie się w niedzielę, 29. bm. z kaplicy cmentarnej na Jeźcach o godzinie 17. Msza św. w poniedziałek, w kościele na Jeźcach o godzinie 8.

Dzieci i wnuki.

Poznań.

zg 27 666

W. MAYER

właśc. L. Nalaskowski.

POZNAŃ, ul. NOWA 11

telefon 18-44. Rok założ. 1899

Własny warsztat reperacyjny Asygnaty Kredyty.

W czwartek dnia 26 sierpnia 1937 r. o godz. 9.20 wieczorem, zasnęła w Bogu opatrzona Sakramentami św. po długich i ciężkich cierpieniach nasza najukochańsza matka, teściowa, siostra i babcia ś. p.

z Rakoczych

Justyna Wachowiakowa

przeżywszy lat 71. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 29 bm. o godz. 4.15 po poł. z kaplicy cmentarnej par. Bożego Ciała na Dębca. Msza św. za duszę ś. p. Zmałej w poniedziałek o godz. 9-tej w kościele Bożego Ciała.

W ciężkim smutku pogrążone

dzieci

Poznań, Kopernika 1, Leszno

Zakł. Pogrzeb. „Ceremonial”, ul. Towarowa 25, tel. 31-80.

WRÓCIŁ Dr Wacław Majer

Lecznica kobieca
UL. JASNA 16 TELEFON 68-71

Wróciłem DR JÓZEF SMOLIŃSKI

spec. w chorobach żołądka i kiszek
ulica 27-go Grudnia 19
przyjmuje od 11-1 i od 4-6 telefon 35-35
Pg 29 669-57.144

WRÓCIŁEM Dr Dziegiecki

lekarz-specjalista chorób skórnych, pęcherza i wenerycznych
Poznań, ulica Szkolna 11 I p., telefon 29-19
przy Placu Sw. Krzyskim naprzeciw Szpitala Miejskiego

Dnia 27 sierpnia 1937 r., po poł. o godz. 6 zasnęła w Bogu po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach opatrzona Sakramentami św., moja najukochańsza żona i nasza troskliwa matka, babka, siostra, teściowa, szwagierka, bratowa i ciocia, ś. p.

z Kupczyków

Agnieszka Adamczyk

przeżywszy lat 71. Pogrzeb odbędzie się dnia 30 bm. po połud. o godz. 17 z kostnicy garniz. przy Walach Jana III na cmentarz Farny przy ul. Grunwaldzkiej. Msza św. w środę dnia 1. 9. o godz. 9 w kościele parafialnym św. Wojciecha.

W ciężkim smutku pogrążeni

mąż z dziećmi i rodzina.

Pg 29630-34.131

Flisacza 3 m. 13.

Najst. Zakł. Pogrz. P. Piasecki. Klasztorna 14. tel. 27-69

Dnia 27 sierpnia 1938 r., zasnął w Bogu po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz ukochany szwagier i wuj, ś. p.

Michał Staszak

przeżywszy lat 75.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 30 b. m. o godzinie 15.30 z kaplicy przedpogrzebowej Wały Jana III. na cmentarz św. Wojciecha.

W ciężkim smutku pogrążona
żona i rodzina.

Pg 29 621-57.192

Poznań, Bydgoszcz, Pleszew, 28. VIII. 1937 r.
Zakł. Pogrz. Br. Nowak. Pl. Nowomiejski 10, tel. 10-46.

Wróciłam M. Grzymałowska-Mohuczy

Pg 29029-34.129

Lekarz-Dentysta

ul. Krasińskiego 3

telefon 64-07

Wróciłem Dr Mieczysław Stabrowski

spec. chorób dziecięcych

Poznań ul. Podgórna 2-3 — Telef. 30-48

dg 24 104

Osiedliłem się w POZNANIU
przy ulicy Seweryna Mielżyńskiego 4, I ptr.

CZESŁAW BAMBER

DENTYSTA

Godziny przyjęć 9-13, 15-18

zg 21 610

PRZYSZŁOŚĆ TWA WIDZI. Najslawniejszy jasnovidz psycho-grafolog, uznany przez Związek Międzynarodowy Metapsychików. Mistrz Wiedzy Tajemnej WOMOUTH obdarzony fenomenalnym darem jasnovidzenia w transie medialnym. Powie Ci czy masz i kiedy — szczęście w grze loteryjnej, oraz wybierze według obliczenia daty urodzenia Twojej planety zupełnie bezpłatnie szczęśliwy numer losu, który pod gwarancją musi być wygrany. Dowodem tego są w moim posiadaniu setki listów podziękowań od osób, które na wskazane przezemnie losy wygrały po 100.000, 50.000, 20.000 i 10.000 zł. Na żądanie przepowiadam przeszłość i przyszłość — opracowuje horoskopy i analizy grafologiczne. Rady i wskazówki, dając możność zdobycia trwałej miłości pożądanej osoby. Nie zwlekaj, pisz jeszcze dziś nie nie ryzykując, a skorzystasz wiele. Podać czytelnie imię i nazwisko, datę urodzenia, załącz 1.— zł znaczkami pocztowymi na koszty pocztowo-kanc. Bez załączenia znaczków odpowiedź nie nastąpi. Adres: Jasnovidz WOMOUTH, Kraków, Lenartowicza 11/6.
ng 46 14172

Długoletnia praktyka dentystyczna

nowsze urządzenie. Dobrze prosperująca w miejscowości o 16.000 mieszkańców na G. ślasku, nieomal bezkonkurencyjna do sprzedania od zaraz. Cena stała 6.500 zł. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego pod zg 25 657.

JURKOWSKIEGO

KURSY KIEROWCÓW
SAMOCHODOWYCH

POZNAŃ
DABROWSKIEGO NR. 79

TEL. 78-89

dg 23 866/7

Magistra (ę)

z prawem zarządu poszukuje się zaraz. Miejscowość 6 000 m. na Pomorzu. Oferty z odpisem świadectw i podan. wysok. pensji uprasza się do Kuriera Poznańskiego dg 24 176.

Drogeria

w Katowicach, b. dobrze prosperująca z powodu zmian rodzinnych do sprzedania. 12.000 zł. Oferty Kurier Pozn. zg 27 621.

DRZEWO budowlane, stolarskie

poleca Składnica drzewa G. Kowalkiewicz, Poznań, Droga Debińska 2, naprzeciw wylotu ul. Strzeleckiej. Tel 14-95. dg 24 137

Przepisowe

MUNDURKI - PŁASZCZE

dla młodzieży szkolnej poleca firma

EDMUND RYCHTER - Poznań,

Fr. Ratajczaka 2, Wrocławska 15, Wrocławska 14.

ng 48/49

Filie Ostrów Wlkp.

MUNDURKI

Płaszcze szkolne

Fartuski, Czapki, Swetry

Ubiory do Gimnastyki

Największy wybór! Ceny niskie!

DOM SPORTOWY

św. Marcina 33. Tel. 55-71

dg 48 653

Lokal handlowy

w Szamotułach w rynku, nowoczesny ca 85 m². 2 duże okna wystawowe, kantor, obszerna składnica do towarów, centralne ogrzewanie oraz 5 pokojowe mieszkanie do wynajęcia. zg 27 661

F. Kempński, Poznań, St. Rynek 43.

PARCELE BUDOWLANE

w Kobylepolu, Junikowie, Zabikowie, Plewiskach i Przeźmirowie pod Poznaniem na dogodnych warunkach sprzedaje BIURO PARCELACYJNE, Poznań, Plac Wolności 11. Tel. 58-75. Pg 29 593/4-34.69/70

OSTATNIE DNI LATA, PRZYNOŚĄ NOWOŚCI NA JESIEŃ

Nowe gatunki materiałów, nowe kolory - oto to, co wymyśliła Pani-Moda

POLECAMY DLA PAŃ: MATERIAŁY WELNIANE NA PŁASZCZE, KOMPLETY, KOSTIUMY i SUKNIE. STOSOWNE BLUZECKI, RĘKAWICZKI, POŃCZOCHY, BIELIZNĘ i t. p.

DLA PANÓW: MATERIAŁY NA UBRANIA, PŁASZCZE: do podróży, sportu, biura i warsztatu. — BIELIZNA MACCO JEDWABNA, PŁÓCIENNA: od najskromniejszej do wykintnej.

NA OKRES POLOWAN: NIEPRZEMAKALNE LODENY, GABARDYNY NA PŁASZCZE, KURTKI, WIATRÓWKI.

DOM HANDLOWY

F. WOŹNIAK

POZNAŃ-STARZY RYNEK 85-RYŃKOWA
TELEFON 55-98

8-12 września ZŁOTA JESIEŃ SZTOKHOLMU

4 DNI NA MORZU I LĄDZIE

Ostatnia w sezonie bieżącym morska wycieczka do

WENECJI POŁNOCY

na ss. „Kościuszko” — ceny od 90 zł

Informacje i zapisy: Gdynia - Ameryka Linie Żeglugowe S. A. Warszawa, plac Małachowski 4 i Oddziały oraz Biura Podróży. nr 47977

Ulewne deszcze niszcza sufity i ściany, jeżeli DACH zacieka

Zaufana firma dg 24 207

I. MANDOWSKI, Poznań

Grobla 3 — Tel. 34-69

pokrywa - naprawia - smoli - wszelkiego rodzaju DACHY oraz wykonuje solidnie i tanio wszelkie prace budowlano-błacharskie.

Rozbiórka

gmachu Komendy Miasta. Termin składania ofert upływa z dniem 30 sierpnia br. o godzinie 13-tej

Informacje

Bank Gospodarstwa Krajowego

Oddział:

W POZNANIU, AL. MARCINKOWSKIEGO 6
Pg 29 620-34.127

SKŁAD

przy placu Wolności od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia pl. Wolności 18, m. 14 od godz. 9-tej do 3-ciej. zg 27 663

OPONY

samochodowe wszelkich fabrykatów po niebywale niskich cenach

reprezentacja samochodów Adler

F. Szczepański, Poznań, Plac Wolności 17

Wszelkie prace warsztatowe i remonty samochodów wykonujemy śachowo, szybko i tanio. Ng 47 419

Rodzice!

ZBLIŻA SIĘ NOWY ROK SZKOLNY!

Czas więc ubezpieczyć dzieci swoje od następstw, nieszczęśliwych wypadków w POLSKICH Towarzystwach Ubezpieczeń:

Pg 29587-34,84

„VESTA“ Bank Wzajemnych Ubezpieczeń w Poznaniu Poznańsko-Warszawskie Tow. Ubezpiec. w Poznaniu

Żądajcie ubezpieczenia Waszych dzieci w powyżej wymienionych towarzystwach krajowych i czysto polskich.

DLA MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

POLECAM: przepisowe mundurki i płaszcze szkolne oraz wszelką odzież męską chłopięcą i dziecięcą

PRAWDZIWA

sensację wywołuje nadzwyczajna REDUKCJA CEN wielkich partij materiałów na ubrania i palta.

ng 48 533

MECH. FABRYKA ODZIEŻY

W. Konkiewicz

POZNAŃ · STARY RYNEK 8

Zamiast płacić bająnskie sumy za trwałą ondulację, możesz otrzymać piękny trwały walek, używając w domu naszego niezrównanego eliksiru do włosów „NIRWANA”. Cena 1 butelki zł 3.—, 2 but. zł 5.—. Przy zamówieniach opłaconych zgóry, udzielamy 10% rabatu. Poszukujemy agentów do sprzedaży. Zamówienia prosimy kierować:

„NIRWANA”, Wytwórnia Artykułów Chemiczno-Kosmetycznych Gdynia, Skwer Kościuszki 10, lub skr. poczt. 207

ng 43 000/1

UWAGA!

Zbliża się rok szkolny. Czas zaopatrzyć dzieci w obuwie! Damskie — męskie — dziecięce znajdziesz w wielkim wyborze tanie i dobre

u „ELKI” L. Kosicka św. Marcin 62. zg 27 664 Asygnaty Kredyt.

Tapety Ceraty

gładkie, adamaszkowe meblowe, wózkowe, obrusy

Dywany

Chodniki, Dywaniki z linoleum, bouclé, ceratowe i pluszowe

Linoleum

podłogowe i stołowe

Kokosowe

chodniki i wycieraczki

Zb. Waligórski

Poznań Bydgoszcz Poczta 31 Gdańska 12 Przyjmuje się asygnaty „Kredyt”

Pg 29 147-30.150

NA NOWY ROK SZKOLNY

STANISŁAW
Poznań, Stary

Fartuszki
Czapki
Odznaki
Pończochy
Rękawiczki
Bielizna

SCHULZ
Rynek 80/82

Pg 29 557-34.48

Wścigi konne z totalizatorem

odbędą się na torze w ŁAWICY w dniach: 29. VIII., 1, 5, 8, 12, 15, 19, 22, 26 i 29. IX. oraz 3, 6, 10, 13 i 17. X.

Początek gonitw o godz. 15-tej

Dejazd Autobusami Poznańskiej Koleii Elektrycznej od Mostu Teatralnego.

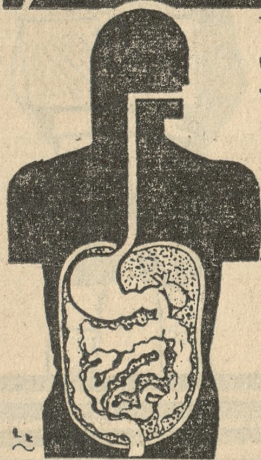
dg 24198

Parcele budowlane

ok. 8000 qm na zwarta zabudowa, blisko centrum m. Poznania są na sprzedaż w pojedynczych parcelach. Pośrednicy w kluczeniu. Oferty pod „33.54” do PAR.

Pg 29 510-33.54

zdrowy żołądek jest fundamentem zdrowia!

Trzeba dbać, by żołądek sprawnie funkcjonował i przyzwyczaić go do systematycznego wypróżniania się. Nie wolno niszczyć organów trawienia obstrukcją, ponieważ w kiszkiach pozostają substancje gnilne, zatruwając organizm.

ZIOŁA z GÓR HARCU D-ra Lauera

regulują żołądek, normują trawienie, łagodnie przeczyszczają, pobudzają przemianę materii, stosują się przy obstrukcji, przy cierpieniach wątroby, woreczka żółciowego, (kamicy żółciowej), przy cierpieniach hemoroidalnych i otyłości.

ZIOŁA z GÓR HARCU D-ra LAUERA.

ng 47 878

Proszek „Mako”

piecze idealnie. Cena za paczkę 75 groszy

ng 48 646/7

SŁOMĘ ŻYTNIĄ prasowaną oraz SIANO prasowane kupuje w ilościach wagonowych
MIECZYŚLAW WIĄCZEK
WARSZAWA, Sienna 23 tel. 318-58. Pg 29178-62.185

FARBY LAKIERY POKOSTY
fabryki J. Perek, Leszno, pocenach fabrycznych
Poznań, Wodna 13. Tel. 53-26
ng 46 135

Najpewniejsza lokata kapitału

Dobrze wprowadzona w całej Polsce parowa fabryka mydeł toaletowych i kosmetyków we Lwowie z powodu wyjazdu właściciela do Palestyny natychmiast do sprzedania. Listownie pod „25 000” Postęrestante Lwów.

Poszukuję z dniem 1. 9. br. samodzielnego

dekoratora

oraz starszą, samodzielną

ekspedientkę

do oddziału konfekcji damskiej.

Wyczerpujące oferty z odpisami świadectw, fotografią oraz podaniem pensji upraszam

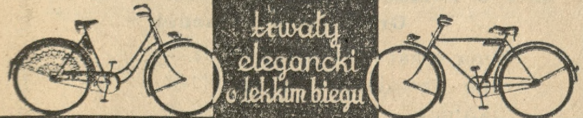
FELIKS GUMIŃSKI

Dom Towarowy — Starogard.

Reflektuję li tylko na pierwszorzędne siły.

dg 24 188

Original Rekord

Sprzedaj hurtowa: Hurt. Rowerów Willy Jahr, Bydgoszcz

Do nabycia w składach handlowych

Poznaniu: Fa Kastor, św. Marcin 55 i Fa Sarnowski, Staszica 1. ng 46 878

Z powodu choroby wydzierżawię zaraz dobrze prosperujący

hotel wraz z restauracją

WŁ. SMOROWSKA, Żnin, Rynek 20, tel. 41. zg 27 653

Samochody

osobowe: Steyr Renault Dodge ciężarowe:

od zł 5.800 od zł 5.950 od zł 6.450

Części zamienne i akcesoria
Opony Continental

AUTOMOTOR

Poznań, Pl. Nowomiejski 7. Tel. 34-01

KAPITAŁEM zł 100 000,-

dysponuje rutynowan. solidny handlowiec, chrześcijanin. Poszukuje korzystnego kupna przedsiębiorstwa handlowego, przemysłowego, objęcie składu konsygnacyjnego. Tylko poważne oferty upraszam Kurier Pozański pod zg 27 654.

FUTRA

Gotowe i na miarę
poszycia i modernizacje
pod fachowem kierownictwem

EDMUND RYCHTER
POZNAŃ — FR. RATAJCZAKA 2
WROCLAWSKA 15 — WROCLAWSKA 14
OSTRÓW (WIKP.)

Prywatna Szkoła Powszechna ŚW. JANA BOSKO

ul. Marszałka Focha 82

rozpoczyna rok szkolny, dnia 3-go września. Msza św.
o godz. 9-tej. Zgłoszenia przyjmuje jeszcze

dg 24204

HELENA ZIEGLEROWA, właśc.

Na nowy Rok Szkolny

polecamy:

Materiały wełniane na mundurki i ubranka,
Szewioty, Bostony, Czesanki i t. p. — Na
fartuszki szkolne, Alpagi, Satyny i Kloty
Wybór wielki! Ceny bardzo niskie!

Pg 29 882-34.56

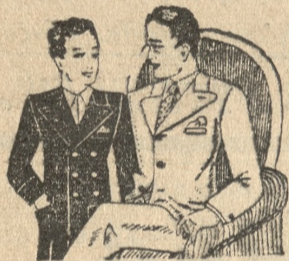
F. Kaźmierski

SPECJALNY SKŁAD BLAWATÓW

Poznań, Stary Rynek nr. 38/39 Telefon 31-47

LODY PINGWIN kup-bo warto

ng 47 915/16

Obustronne zadowolenie

albowiem:

Ojciec wie na podstawie
własnego doświadczenia że
kupił za niską cenę, dobry
mundurek;
Syn zaś cieszy się, że be-
dzie mógł mówić z dumą:
Mój mundurek jest
z firmy

W. Sewandowski i S^z

Poznań, Stary Rynek 55.
Przyjmuje się asygnaty „Kredyt”.

Pg 29 499-31.90

SZKŁO OKIENNE

katedralne, kolorowe lustra, kit szklarski
szyby wystawowe i t. p. oprawa obrazów

dg 24275

Wykonujemy kompletne oszklenia budowlane

Na majątku

w promieniu 50 km Kalisza pragnę spędzać z rodziną
Week-end'y. Dobre warunki klimatyczne i kulturalne.
Konna jazda. Dojazd szosą. Zgłoszenia szczegółowe do
admin. Kuriera Pozn. dg 24 191.

2 mieszkania 6-pokojowe

komfortowe przy ul. Słowackiego 38 do wyanjęcia. Zgło-
szenia dozorca domu. ng 48 227

Obraz olejny

100 x 80 lub 120 x 100 znanego polskiego malarza
artysty kupię okazjnie. Zgłoszenia Kurier Poz-
nański zg 27 667.

Zawiadomienie

Spółdzielczy Bank Urzędniczy z o. o. w Poznaniu

podaje uprzejmie do wiadomości, iż przeniósł swe
biura z ulicy Wały Zygmunta Augusta 15 na ulicę
Fredry nr 6. Godziny kasowe: od 10-12 i 15-17
zg 27 670 (w środy i soboty kasa popoł. nieczynna)

Podróżujący

dobrze na terenie Poznania
względnie Wielkopolski w
branży spożywczej zaprowa-
dzeni do sprzedaży marmela-
dy i soków mogą się zgłosić.

JAGOL

Fabryka Marmelady i Prze-
tworów Owocowych
Poznań, św. Wojciech 28.
Tel. 28-77. Pg 29 600-34.111

Lampy Elektryczne

w wielkim wyborze wprost
z wytwórni dg 24278

Skrzypczak - Poznań
św. Marcin 27 podwórze II p.

Motocykl

w prima stanie 196 cm korzystnie
sprzedam. Piechota, Poznań, ul.
Łakowa 5. zd 10 609

Nieruchomość

jednopiętrowa, wysoki parter, obszerne piwnice, sklep z 2-ma
oknami wystawowymi, podwórze ze spiżarnią w Bojanowie
przy Rynku — do wdzierżawienia lub sprzedania. Oferty do
Kuriera Poznańskiego pod ng 27 668.

Nieruchomość

dwupiętrowa — 10 ubikacji mieszkaniowych, nowoczesny
duży sklep, nadający się na każdy interes — w Bojanowie,
przy ulicy przyneypalnej, do sprzedania. Zgłoszenia piśmienne
do Kuriera Poznańskiego pod zg 27 669

Dnia 7 września 1937 r. odbędzie się w Poznaniu

licytacja 3-piętrowego domu

z oficynami w pierwszorzędnym stanie, narożnik ul. Gen.
Chłapowskiego 9 i Dąbrówki nr. 1-2, z dochodem czynszo-
wym około zł 12.000.— rocznie. Bliższych wiadomości udzieli
kancelaria p. adwokata Czesława Przeszastzewskiego w Po-
znaniu, ul. Rzeczypospolitej 7. ng 48 535

PRZETARG

Towarzystwo Budowy i Eksploatacji Mieszkań dla
Pracowników Kolejowych, Spółka z ograniczoną odpo-
wiedzialnością w Warszawie ogłasza przetarg na budo-
wę w Gdyni przy ul. Morskiej 2-ch murowanych bloków
mieszkalnych o łącznej kubaturze około 13.700 m³.

Informacyj udziela Zarząd w godz. 10-14, Warsza-
wa, Al. Jerozolimska nr. 38 tel. 3-42-25, gdzie również
można otrzymać ślepe kosztorysy z załącznikami za
opłatą 7 zł. Otwarcie ofert nastąpi dnia 14 września
1937 roku. Tg 21 389

POLSKA SPÓŁKA OBUWIA

Rata

27-30 8.90

31-34 10.90

35-38 12.90

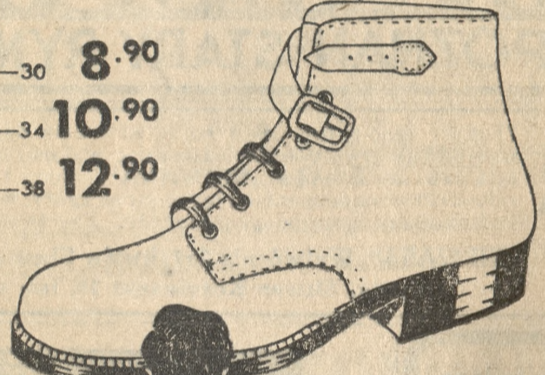
6622-09

ELEGANCKIE — półbuty
na skórzanej podeszwie
do sportowego ubrania

27-30 8.90

31-34 10.90

35-38 12.90

3262-08

Wysokie dziecięce
w kol. brązowym.
Skórzane spody.
Takie same na gumie
zł 5.90, 6.90, 7.90

PRZEPISOWE
POŃCZOSZKI
SZKOLNE

Kier. Bud. Domu Żołnierza im. Marszałka Piłsudskiego
rozpisuje

przetarg publiczny

na prace malarskie. Ślepe kosztorysy otrzymać można na
budowie. Oferty składać do dnia 4 września 1937 r. godz. 12
w biurze Kierownictwa. dg 24 190

Licytacja

KAMIENICY HANDLOWO-MIESZKALNEJ
przy Starym Rynku 98, 99 i 100

dnia 3 września 1937 r. o godz. 10 w Sądzie
Grodzkim w Poznaniu

Cena oszacowania zł 369.234.—

cena wywołania zł 246.162,67

rekojmia zł 36.923,40

Możliwość przejęcia długoterminowej pożyczki
amortyzacyjnej. Kupujący winni mieć zezwolenie
Zarządu Miejskiego w Poznaniu.

Dalszych informacji udziela

Bank Gospodarstwa Krajowego
Oddział w Poznaniu

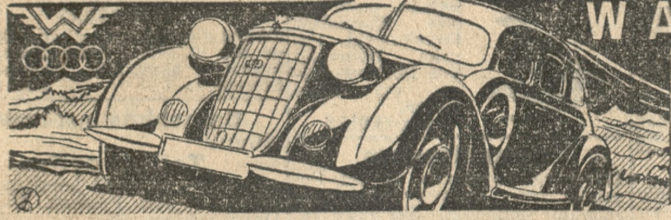
Al. Marcinkowskiego 6, II p.

Pg 29 577-34,65

PAMIĘTAJ: ze Płaszcz i Ubranie oraz wszelką inną Konfekcję i Materiały na Ubrania Miarowe kupisz najtaniej tylko w Magazynie

Dom Odzieży J. GRZYBEK, Poznań, Stary Rynek 10, telefon 25-60
Przyjmuję asygnaty „Kredyt“

SPECJALNIE polecam w wielkim wyborze po niebywale niskich cenach
MUNDURKI SZKOLNE już od zł 15,75 **PLASZCZE SZKOLNE** już od zł 24,50

WANDERER
Najnowszy model

zrywny
bezszelestny
ekonomiczny
Niska cena

Generalna Reprezentacja Samochodów
Stanisław Sierszyński Sp. z o. o.
Poznań, Plac Wolności 11. Telefon 13-41
Stacja obsługi: Śniadeckich 12, tel. 13-44

Pg 29 588-34.105

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2396, z 21 025, d 1611
i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10,45.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

1. DOMY - PARCELE

Wille
pełnokomfortowa piękny ogród, sprzedaż Karpiński, Puszczykowo, Ogrodowa 1, zdg 1 788

Kamienicę
dochodowa, dziesięć składów — centrum Gniezna, dobrze utrzymany dochód 17.500 okazynie 135 tysięcy sprzedawca właściciel, Warszawa, Alberta 14 — 6, zdg 7 940

Dom
nowy, 4 mieszkaniowy 1/4 ogrodu, ładnym położeniu, prywatne — sprzedam, Zabikowo, Długa 19 a, zdg 9 775

Willa
i 5 morgi ziemi na sprzedaż w Junikowie na sprzedaż, Biuro Parcelacyjne, Poznań, Plac Wolności 11, telefon 58-15, Pg 29 596-34.72

Dom
nieukończony na dogodnych warunkach spiesznie sprzedam, pożyczka 3 000,— z dł dyspozycji, pośrednictwo wykluczone, Adres Kurier Poznański zdg 11 070

Parcele
willa w centrum sprzedawca bezpośrednio właściciel okazynie tania lecz szybko, Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 034

Kamienicę
narożnikowa, 4 składami sprzedam lub zamienie za dopłatą na mniejszą lub na majątek ziemski, obiekt 87.000,— Assmann, Bydgoszcz, zdg 11 057

Dom
nieukończony Poznań, tramwaj okazynie sprzedam lub zamienie na ziemię, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 295

Dom
1/2 morgi ziem sprzedam, Antoninek, naprzeciw Huty Szkła, zdg 11 269

Parcele
3 1/2 morgi w pięknym położeniu, wzgórze w Puszczykowie sprzedam w cenie 4 tysiące, dwa wpłaty, wskaże Krystkowiak, Puszczykowo, kiosk, zdg 11 229

Kamienicę
komfortowa, centrum Grudziądz bez dłuzgi hipotecznego, dochód 15.000 sprzedam okazynie, gotówka 100.000, Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 196

Dom
czynszowy 15,— 18.000 kupie w Poznaniu, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 318

Dom
dwupiętrowy, przedmieście 30.000 parcele willa Jeżyce 6.500,— sprzedam, Adres Kurier Pozn., zdg 11 256

Parcele
budowlane Jeżyce wysoko położone w okolicy ogrodu Botanicznego korzystnie na sprzedaż, Informacje: Aleje Marcinkowskiego 13, m. 29, telefon 40-37, zdg 11 078

Willa
okolica Opory, dochód 6 600,— wpłaty 38 000, reszta 5 lat, Pośrednicy wykluczeni, Oferty Kurier Poznański zdg 11 084

Kamienica
nowa bez stempli z amortyzacją, dochód 10 500,— wpłaty 55—65 tys, Upraszam zgłoszenia tylko reflektantów do Kuriera Pozn., zdg 11 167

Wille
Poznaniu, okolice 6 pokoi ogród, 10 000,— z zaliczką kupie, Oferty Kurier Poznański zdg 11 113

Parcele
(dobra lokata kapitału) sprzedam, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 250

Parcela
pod wille, dobre położenie, okolica Hippodrom — Diakoniski, — Wiadomość Skład kolonialny, Dąbrowskiego 9 11, zdg 10 871

Dom
Wrocławku dochodowy, ogrodem pięknym, dochód 6 600,— rocznie, cena 35 000, wielki wybór majątków ziemskich oraz dzierżawy, — Wrocławek, Starołębska 12, Nie-natowski, ng 48 622

Nieruchomość
blisko rynku, składami na życzenie 3 mieszkania wolne z składem sprzedam, Wodna 12, właściciel, zdg 10 707

Kamienicę
Lazarzu solidnej budowy, komfortem, wolna od stempli, podatków, dochodu około 7 000,— sprzedam za 70 000,— wpłaty 50 000,—

Parcelę
2 000 m² słicznym ogrodem, dwa fronty korzystnie sprzedam, — Hinz, Stary Rynek 59 60 — 7, zdg 10 802

Budowniczy
wykonuje budowlę, rysunki, kierownictwo tania, Oferty Kurier Poznański zdg 11 021

Kamienica nowobudowana
1800 dochodu 17 500 wpłaty 12000

Kamienica rzeźnictwem
wpłaty 30 000

Nowak
Święty Marcin 22 zdg 11 394

Kilka
korzystnych kamienie — will, poleca Gruszczyński, aleje Marcinkowskiego 17 a zdg 11 451

Puszczykówko
willa pięciopokojowa, — duży ogród, blisko dworca 15.000,— Oferty Kurier Poznański zdg 11 505-6

Osady
z parcelacji maj. Strzelce-Górne, powiat Bydgoszcz, dogodne warunki kupna, długoletnie spłaty, dobra ziemia i laki sprzedaje — Zarząd Maj. Strzelce-Górne, P. Fordon, stacja kol. Kotomierz, Pg 24 399-32,18

Na
sprzedaj kilka parcel położonych przy ul. Palacza i Promienistej, Zgłoszenia Poznań, ul. Niezłowski 24, m. 8, zdg 10 923-4

Dwie kamienice
obok siebie z dużymi owocowymi ogrodami śródmieście Gniezna z powodu podziału majątku na spaukobiórców korzystnie sprzedawca pośrednicy wykluczeni, Zgłoszenia Kurier Pozn., Gniezno 1220 ng 47 850-51

Z
powodu choroby sprzedam 2 domki i pół morgi roli tania, — Krzyżowicki 2, Poznań, zdg 9 687-8

Sprzedam
dom nowy piętrowy, ogródkiem Łazarz, Ks. Rogalińskiego 14 — właściciel, zdg 11 085-6

Dom
z ogrodem ewentl. szopa nadające się na małą fabrykację przy wpłacie 13 000,— z poszukuje, Oferty Kurier Pozn., zdg 12 138

Administracje
domu przyjmie absolwent U. P. Oferty Kurier Poznański zdg 10 921

Kamienicę
nowa sprzedam 85 000 donosi 2.300 amortyzacji 30.000, Oferty Kurier Poznański zdg 11 528

Dom
ogrodem sprzedam, Puszczykowo, Lipowa 3, Pg 29 603-29 602

Dom
Debiec długoterminowa amortyzacja sprzedam, Polecam emerytom, Zgłoszenia Kurier Pozn., zdg 11 715

Administracje
domu przyjmie długoletni właściciel nieruchomości miejskiej, Złoty kauce, Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 996

Plac
z ulicy pod budowlę, w tylnej części zabudowany, domem mieszkalnym na Łazarzu, Adres Kurier Poznański zdg 12 098

Parcelę
Jeżyce, zatwierdzonymi rysunkami sprzedawca Kukwicz, plac Sapieżyński 7, zdg 11 987

Kamienicę
nowa, dochód 8 000 wpłaty 55 000, Czarnecki, Focha 80, zdg 12 117

Nowy
III, p. komfortowy solidny prawie wykonany, korzystnie sprzedawca właściciel, Oferty Kurier Pozn., zdg 12 169

Parcela
2 i pół morgi 8 000 Czarnecki Focha 80, zdg 12 118

Licytacja
domu św. Marcin 14, Cena 202.000 czynsz roczny 29.000, Sadu Grodzkiego 9, 9, 37, Informacje Krzyżowa 5 — 1, zdg 12 143

Dom
nowy sześć mieszkaniowy, ogród 22 000, wpłaty 17 000, Kossmann, Fredry 6, zdg 12 078

2. PIENIĄDZ

2 000,—
na pierwszą hipotekę domu, — wartości 15 000,— poszukuje, Oferty Kurier Pozn., zdg 10 102

12 000,—
posiadam, szukam propozycji i współpracę lub przedstawicielstwa, Oferty Kurier Poznański zdg 11 091

3 000,—
na I hipotekę domu poszukuje, Oferty Kurier Poznański zdg 11 142

10 000,—
pod zastaw listu hipotecznego 30 tys, I hipoteka większego przedsiębiorstwa, — dobre oprocentowanie poszukuje, Oferty Kurier Poznański zdg 11 654

Koncesjonowane
przedsiębiorstwo Poznaniu poszukuje

wspólnika
lub

pożyczki
10 tysięcy, Oferty Kurier Poznański zdg 11 749

25 000
I hipoteka, wykończenie komfortowego domu wartości 100 000,— poszukuje, Oferty Kurier Poznański zdg 12 168

15 000,—
na I hipotekę poszukuje kupiec, 45 lat ewtl. ożenek, Oferty Kurier Poznański zdg 11 655

Za
pożyczenie 4 000,— z (I hipoteką) dam osobie samotnej całkowite utrzymanie z mieszkaniem lub procent, Kowalczyk, Kepno, Rynek, zdg 10 841

Do 1 000,— z
miesięcznie dochodu osiągnąć może osoba wstępując do pewnej spółki jako czynny lub cichy wspólnik lub współzycielka z gotówką 10—15 tys, z, Gwarancja I hipoteka, Oferty Piotrowski, Poznań, Wierzbickiego 35, Pg 29 561-57,141

Udziałowiec
poszukiwany przez starą, dobrze zaprowadzoną i renomowaną firmę z dużym parkiem nowoczesnych narzędzi maszyn i urządzeń dla robót budowlanych na i podziemiach, który musi być fachowcem budowlanym i dobrym rewizytem, Pożądana znajomość języka niemieckiego, Wynagany kapitał od zł 50 000 do zł 150 000, Oferty z życiorysem, odpisami świadectw i fotografią do administracji Kuriera Poznańskiego dg 24 208

Finansisty
60.000 poszukuje znana w Polsce i zagranicą fabryka beczek dla sanacji i rozszerzenia przedsiębiorstwa, Również możliwy wykup 50%, Smęczyński, Przemysł, zdg 11 341

Pożyczki
5—15 000 z poszukuje poważny reflektant za dobrym zabezpieczeniem z odpowiednimi procentami, Zgłoszenia uprasza „Par“ pod 34.108 Pg 29 599-34.108

Udziałowca
czynnego lub cichego z większym kapitałem poszukuje poważnego przedsiębiorstwa, — Zgłoszenia „Par“ pod 34.107, Pg 29 590-34.107

Kto
sfinansuje przedsiębiorstwo dobrze prosperujące młodej osobie zabezpieczeniem, Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 592

Potrzebny
wspólnik dla przedsiębiorstwa instalacji elektrycznej, Od 3 000, od dochodu 30 pct, Kurier Poznański, Gdynia „377“, ng 48 654

10.000
na hipotekę domu wartości 75.000 poszukuje, dam posade rolnikowi samodzielnie, Derfert Bydgoszcz, Pomorska 22 zdg 11 994

2—3.000
pod zast. list. hip. I. na 20.000,— poszukuje, Oferty Kurier Pozn., zdg 12 124

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Krynica
Zakład Dr Skórczewskiego, na deptaku, Pełny komfort, telefon 213, zdg 8 161

Boszkowo
stacja miejsc, Poczta Błotnica, Pokoje utrzymaniem, posciela od 3,— dziennie, ng 47 177

Rymanów
Zdrój, Pensjonat Zofia tania ryzyczaloty od 145 zł, Prosepekty na zyszenie, ng 48 336

Żegiestów — Zdrój
Zakład Zdrojowo-Kapeliowy — Znaczną zniżką cen.

Rydzal, obejmujący pokój i kąpiel mineralną na 3 tygodnie od zł 48,75 — 64,50 a w Domu Zdrojowym od 105,50 — 126,50, Informacje i zamawianie pokoi tylko przez Zarząd Zdrojowy, ng 47 929

Wisła
pensjonat „Idylla“, pełny komfort urocz słońcem położony, kuchnia wykintana, na zadanie dietetyczna, wreszcie ceny niższe, — Zgłoszenia zarząd, Tg 21 386

„Wiktorówka“
urocz położone letnisko w Promieniu, stacja kolei Promno — pokoje wolne, dg 24 272

4. OSOBISTE

Lakiery
farby, emalie, pendzle w wielkim wyborze po cenach korzystnych poleca Drogeria „Sanitas“, ulica 3 Maja 6, Pg 29 421-32,37

Krawcowa
pierwszorzędna, Aleje Marcinkowskiego 15 — 5, zdg 11 282

Piotrowski
Hallerzycki z armii niemieckiej 35 p. p. 11 komp. poszukiwany, Młynarczyk, Poznań Chwaliszewo 75 m. 5, zdg 10 777

Miły
pobyt, smaczny posiłek tylko w Sniadalni Sobczyńskiego, Ratajczaka 2, zdg 7 377/8

Nusienka
dziękuję prosić niedziele 9. G, n 21 054

Damskie
płaszcz, suknie miarowe, wykonuje najszybkowiej, Galazka, — Wrocławska 19, zdg 12 150

Damskie
płaszcz, suknie miarowe wykonuje najszybkowiej, Galazka, — Wrocławska 19, zdg 12 151

„Ewa“
jeden, specjalny, największy magazyn w dzielnicy łazarskiej

bielizny
pończoch, włóczek krawatów „Ewa“ zdg 12 062

6. OZENKI

Bogate
Amerykanki z dolarami, Kilka tysięcy kamienicznych pań z posiadaniem 1 000—500 000,— Niezależne zastępy panów na różnych stanowiskach poleca Najstarsze Biuro Matrymonialne „Głos Serca“, Stanisławów, Słowackiego 20, Podać dane z wyznaczonymi załączającymi złoty znaczkami, Wysyłamy adresy i fotografie, ng 47 905

Fotografistkę
Retuszercę rzym. kat. poszukuje do współpracy, Cel matrymonialny, Oferty z życiorysem i fotografią pod zdg 10 690 do Kuriera Poznańskiego.

Urzędnik
prywatny, b. dobrze płatny, wdowiec, 1 dziecko, wysoki, zgrabny, właściciel nieruchomości, szuka pracy, ładnej, miłej i gospodarniej, Majątek pożądany, Oferty poważne z fotografią do Kuriera Poznańskiego pod zdg 10 694

Elegancki
zamożny brunet szuka wysokiej, przystojnej możliwie posażnej żony, Poważne oferty z podobizną upraszam Kurier Poznański zdg 10 189

Panna
lat 28, blondynka, dobrych zalet, pozna panna na urzędowej posadzie w celu matrymonialnym, — Oferty wraz z fotografią Kurier Poznański zdg 10 658

Panie
zamożne oraz dentystki, krawcowe wyjdą za mał, Informacje: Poczta 23 — 6, zdg 10 662

Szatynka
lat 25, bez majątku, pozna panna na stanowisku w celu matrymonialnym, Oferty tylko poważnie myślących do Kuriera Poznańskiego pod zdg 10 740

Przystojna
panna lat 24, otrzymała 500 morgowy majątek, wyjdzie za odpowiedniego, Oferty „Wanda“, Roman Szymańskiego 4—5, zdg 11 157

Etatowy
urzędnik państwowy z Poznania, bez nadogów poszukuje ciennej wsi z średnim wykształceniem do lat 25, Cel matrymonialny, — Fotografia, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 320

Dla siostrzeńca
dobrze sytuowanego, samodzielnego przystojnego bruneta, bez nadogów, kawalera, lat 32, poszukuje odpowiedniej partii sfer kupieckich niezależnych (pierwszeństwo zaprowadzonym interesem), Zawodowe pośrednictwa wykluczone, Pośrednictwo krewnych mile widziane, Dyskretne zapoznanie słowem honoru, Łaskawe zgłoszenia wraz z fotografią, którą zwracam proszę skierować do Kuriera Poznańskiego zdg 10 984

Kawaler
dzielnicy blawatnik, inteligentny, z jednej rodziny, reprezentacyjny, zdrowy, bez nadogów, właściciel kamienicy wżni się interes zaprowadzony lub majątek ziemski, Oferty Kurier Poznański zdg 11 002

Córka
urzędniczka, lat 23, wykształcona, muzykalna 25 000,— wyprawa w wylądzie za mał za pana na wyższym stanowisku, Oferty Kurier Poznański zdg 11 008

Brać
na poważnym stanowisku wyjdą za mał siostry o sympatycznej powierzchowności i miłym usposobieniu, z wszelkimi zaletami wymaganymi od dobrej żony; kulturalna, muzykalna, religijna, z dobrej rodziny, Strona materialna zapewniona, Panowie z odpowiednimi kwalifikacjami, w wieku od lat 33 do 45, którym zależy na szczęśliwym ognisku domowym, zechcą zgłosić się Kurier Poznański pod zdg 10 962, Pośrednicy zawodowi wykluczeni.

Kongresowianka
przystojna, brunetka, lat 38, własne mieszkanie, pozna w celu matrymonialnym przystojnego, inteligentnego starszego pana na stanowisku, materiałisci wykluczeni, Oferty Kurier Poznański zdg 11 013

Zapoznania
matrymonialne dyskretnie ułatwia „Sfinks“ Poznań, Kantaka 9, zdg 10 917

Panna
właścicielka Magazynu, lat 35, wysoka, brunetka, katolicka z braku znajomości pozna pana na stanowisku lub kupca przystojnego, inteligentnego, zdrowego lat 35—45, (Cel matrymonialny), Oferty z fotografią Kurier Poznański zdg 11 541

Wózki
tanie wybór, Trabczyńska, Pielackiego 11, podwórze, Asygnaty „Kredyt“, zdg 15-17

Lekarke - dentystke
młoda zapozna celem ożenku — techn. dent. syn dentysty do współpracy w tym zawodzie, Zakład istnieje już 30 lat Nowoczesne urządzenia, Po pracy dla przyjemności auto, zdg 11 556

Pragnę
ożenić brata mego kawalera, lat 37, właściciela realności w Poznaniu z religijną i gospodarną panną do lat 35, Majątek około 10.000 zł celem spłat pożądany, Pośrednictwo rodziny pożądane, Zgłoszenia Kurier Pozn., zdg 11 591

Bankowiec
kawaler lat 36, zapozna panna z gotówką do lat 30, celem ożenku, Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 11 547

Inteligentna
zawodowo pracująca, lat 27, gotówki 5 600 zapozna celu matrymonialnego, poważnego pana stanowisku, kupca, leśniczego, naukowca, urzędnika, Rzecz traktuje poważnie, Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 11 656

Małżeństwa
kojarzą dyskretnie wiekły wybór kandydatkach, kandydatkach, 31 letnia praktyka, Piotr Mrówka, Poznań, św. Wojciecha 2 a — 1, zdg 11 694

Młoda
przystojna, inteligentna, miła, pozna poważnego, zamożnego pana celem ożenku, Oferty Kurier Poznański zdg 11 995

Pułkownik
rez. lat 50, ożenić się z panną tylko bezwzględnie zamożną, Zgłoszenia Kurier Pozn., zdg 12 088

Kawaler
przystojny, dobrej rodziny, średnim wieku, rzeźnik, własny skład Poznaniu posłubi przystojną pannę, zamiłowaniem do interesu, — Oferty Kurier Poznański zdg 12 085

Pana
kulturalnego, niezależnego pozna subtelną i nie biedną szatynką, Cel matrymonialny, Oferty Kurier Poznański zdg 12 076

Kupiec
właściciel większego przemysłu, wdowiec, lat 44, pozna panna, — która dopomoże do spłaty hipoteki 12 000,— cel matrymonialny, Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 653

7. SPRZEDAŻE

Pianino
używane dobrze utrzymane sprzedawca korzystnie Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pielackiego 11, Ng 47 415

Motocykl
„Phänomen“
motorem Sachs 2,75 KM 2 biegi i wolny światło elektryczne, Bezpłatkowy, Rejestracja jak rower, Cena

695,—
Wul. Gum, Poznań, Wielkie Garbary 8, Pg 29 113-19,79

Meble
tanie i solidne, spiesz za wszelką cenę do „Hali Mebli“ Wrocławska 88, Dogodne warunki spłaty, Pg 29 546-57,130

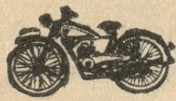
Kawiarnia
restauracja w centrum wielkiego miasta na Słasku, elegancka urządzona zaraz do sprzedania, — Kontrakt do 1942, Mieszkanie 5 pokoi kuchnia 450 miesięcznie, — Oferty Oredownik, Chorzów, ng 48 627

Skład cukierków
od 20 lat z powodu choroby zaraz na sprzedaż, przyległe ubikacje nadają się na kawiarenkę l. Bukalski, Gniezno, ng 48 476

Cegle
belki, kantówki, deski, piece kaflane, okna i drzwi sprzedam z rozbiórki, Zgłoszenia Dolna Włda 23/27, zdg 10 442

Tapczany wielki wybór leżanki najtaniej św.

Marcin 74 zdg 9 826

Motocykl N. S. U. 3 KM 2 biegi 1 w km. Bez podatkowy - rejestracja jak rower

Najsilniejszy, Najtańszy Motor Poznań, Dąbrowskiego 5, zdg 23 868

Jak po Meble to tylko z całym zaufaniem Woźna 16, zdg 1 640

Elektryfikacja Płyty marmurowe najtaniej - Przemysł Marmurowy "Carrara" Poznań Przemysłowa 27, telefon 60-49, zdg 5478

Futra lisy, skóry latem kupisz najtaniej tylko u Dobrowolskiego

Marcina 1 reperacje i modernizacja futer, zdg 5 822

Royal amerykańskie maszyny do pisania. Wyższa klasa maszyn starych, na dogodnych warunkach płatności. Pickary 5, zdg 7 797

Skład towarów krótkich, ul. Szkolna - sprzedam, Adres Kurier Pozn., zdg 9 465

Chevrolet ciężarowy 3 tonowy, rok 36 - w bardzo dobrym stanie na sprzedaż. Oferty Kurier Pozn., zdg 9 974

Sprzedż - Naprawa montownia piór - wszelkich systemów piór wiecznych ołówków automatycznych, Naprawa narychmiast w firmie Józef Czosnowski, spec. skład papieru, Poznań Fr. Ratajczaka 2, zdg 24 023

Chrysler nowy model, 6 osobowy z powodu zmiany korzystnie na sprzedaż. - Oferty Kurier Pozn., zdg 9981

Minerva 4 osobowa, w dobrym stanie na sprzedaż. Oferty Kurier Pozn., zdg 9 980

Maszyny do pisania nowe i używane z gwarancją. - Skóra i S-ka Poznań - Aleje Marcinkowskie-go 23, ng 47 958

Ford Junior limuzyna czteroseobowa, doskonały stan, cena 2.500, Puszczyno-kówko, Reymonta 1, zdg 10 118

Kawiarnia - śniadalnica 30 lat centrum, stała klientela, - cen 2.900,-, Oferty Kurier Pozn., zdg 10 149

Kamienicę śródmieście dobrej budowy, dochód 10.000, cena 80.000, wpłaty podług umowy, Oferty Kurier Pozn., zdg 10 356

Kamienicę w centrum z powodu wyjazdu - okazynie sprzeda właściciel, - Oferty Kurier Pozn., zdg 10 355

Wielki wybór Kryształów różnych innych drobiazgow najniższe ceny tylko Jezuitka 10 (Świętosławska), - Asygnaty "Kredyt"

"Dom Okazyjnego Kupna" Pg 29 137-28,27

Fabryka mebli poleca meble wszelkiego rodzaju Józef Matuszewski, Wrocławska 19, zdg 24 024

Meble być zadowolony z obsługi to z całym zaufaniem na Jezuitka 10 (Świętosławska) Asygnaty Kredyt

"Dom Okazyjnego Kupna" Pg 29 138-28,30

Pszczelarski wóz wędrowny na 20 uli jest z pszczołami, przyborami i t. d., korzystnie do nabycia, Informacyjnie udziela biuro Wielkopolskiego Związku Pszczelarzy w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 17, telefon 61-97, zdg 11 071

Basen do ryb nieoskazy tania, Adres Kurier Pozn., zdg 10 760

Przedsiębiorstwo blacharskie - dekarские oraz skład szkła, porcelany i sprzętów kuchennych, istnieje 23 lata w powiat, mieście Wlkp, w głównej ulicy, w całości lub oddzielnie z powodu choroby na sprzedaż, Mieszkanie przyległe, Dzielnicy blacharz lub rzutki kupiec żelazniak mają pewną przyszłość, Poważni reflektanci zechcą zgłoszenia kierować do Kuriera Poznańskiego, zdg 11 056

Restauracja centrum Poznania w pełnym biegu sprzedam zaraz, Pośrednicy nietykoczeni, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 317

Rzeźnictwo dobrze zaprowadzone bez konkurencji sprzedam, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 278

Kiosk dobrze prosperujący, tania dzierżawa 3.000,-, Konopnickiej 6, m. 4, zdg 11 271

Stajnię tania, Wolnica 7, zdg 11 218

Tapczan nowoczesny, sprzedam, Adres Kurier Pozn., zdg 11 183

Itala pierwszorzędna marka, torpedo, 54 konna, masywna, silna, rasowa maszyna, turowa wysokiej klasy leżąca znakomicie na szosie, wyściga z latwością 120 km na godzinę, idealnie wytrzymały wóz, dla znawcy do partii górskich i najgorszej prywatnej drogi, - od właściciela 3.000 gotówka, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 182

Sypialnię używaną okazynie sprzedam, - Grobla 18, stolarnia w podwórzu, zdg 11 244

Restaurację śródmieście, ożywiona ulica zaraz sprzedam, Oferty Kurier Pozn., zdg 10 717

Skład delikatesów sprzedaż wódek istniejąca 18 lat, Zgłoszenia Kurier Pozn., zdg 11 101

Skład papieru, wyrobów tytoniowych - zaprowadzony, centrum, Adres wskaże Kurier Pozn., zdg 11 109

Rower męski używany w dobrym stanie tania sprzedam, godz. 17-19, Sołacz, ul. Wolińska 17, m. 3, zdg 11 161

Młóckarnię Lanz 60" 8 bijaków gotowa do użytku sprzedam tania, Zgłoszenia Kurier Pozn., zdg 11 155

Lokomobile Flöther nowszej konstrukcji gotowa do użytku sprzedam korzystnie, Zgłoszenia Kurier Pozn., zdg 11 154

Berliński wóz, plan, nieprzemakalny, Chociszewskiego 47, zdg 11 141

Kuchenne meble poleca stolarnia, Grobla 18, podwórzu, zdg 11 246

Lorek 6 Dolberga pojemności 2 m³ czterech osiach sprzedam, Oferty Kurier Pozn., zdg 10 903

Okazja - byt zapewniony! Z powodu choroby sprzedam w powiatowym mieście dobrze prosperującą restaurację, Zgłoszenia do Kuriera Pozn., zdg 9 694

Wanna kąpielowa cynkowa, Kanałowa 9 m. 8, zdg 10 944

Rower dobry wyścigowy, Ul. Dobrzyńska 5, m. 6, godz. 16-18, zdg 10 948

Stoły lustra, fotele, Lukowska, Kantaka 6, zdg 10 954

Bizuteria Paryska pończochy najtaniej "Nowości" Plac Świątokrzyski 4, zdg 10 111

Wóz 2 1/2 cala i szory, Adres Kurier Pozn., zdg 10 124

Skład kolonialny tania z powodu wyjazdu sprzedam, Zgłoszenia Kurier Pozn., Gniezno 1212, ng 48 478

Przepisowe fartuszki szkolne wszelka bielizna pończoski, wyprawy dla pensjonarek, gimnazjalistów, Fabryka Bielizny J. Schubert Stary Rynek 76, Pg 29 150-32,14

Pieczę, wanny kąpielowe zlewy kuchenne, Siedzenia kłozetowe poleca wyjątkowo tania, Koska, Poznań, Dominikańska 5, Ng 47 417

Fortepian Irmler, piękny, - Dąbrowskiego 44, m. 6, zdg 8 848

Seter irlandzki, czerwony, pies półroczny po importowanych rodzicach do sprzedania, Zgłoszenia u Szymaniewicza, Nakło n. Notecią, ul. Staszica 8, zdg 10 919

Rzeźnictwo zaped elektr. najruchliwsza ulica Poznania, 2 pokoje, kuchnia tania sprzedam, Oferty Kurier Pozn., zdg 10 916

Trociny i drzewo opałowe, zrżony tartaczny, odda wagonowo, Tartak w Biadkach, poczta Biadki, powiat Krotoszn., zdg 11 337

Zastawę stolowa Rosenthala kryształ, o-brazy sprzedam, Różana 22, m. 4 zdg 10 927

Restauracja 9 ubikacjami na przedmieściu miasta powiatowego przy ślicznej lesie debowym i koszarach z dwu morgowym parkiem wzgl. bez korzystnie na sprzedaż, St. Drzewiecki, Jarocin, ul. Powstańców 77, zdg 11 338

Sprzedż butelkowa i wyszynk pełnym biegu, centrum Poznania, gwarantowana egzystencja sprzedam, Do objęcia potrzeba 23 000,- złotych, Zgłoszenia Biuro ogłoszeń, Poznań, Marcina 58, ng 48 208

Maszyny do pisania nowe, używane z gwarancją, wyższa klasa, Dogodne spłaty, Kochanowicz i S-ka, Plac Wolności 13, obok 3 Maja, Pg 29 142-33,79

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Trzemesznej w Trzemesznej sprzedam, gwarantowana egzystencja sprzedam, Do objęcia potrzeba 23 000,- złotych, Zgłoszenia Biuro ogłoszeń, Poznań, Marcina 58, ng 48 208

szprzeda now-pobudowaną nieruchomość miejską położoną w Trzemesznej przy głównej ulicy, W nieruchomości znajduje się dobrze prosperująca piekarnia, Roczny dochód z nieruchomości wynosi 2.000 zł, Cena 20.000,- złotych, Wpłata według umowy, reszta na długoterminne spłaty, ng 48 596

Wytwórnia swetrów, 7 maszyn saneczkowych szpulmaszyn, przygotowane maszyny, całkowite urządzenie za 1/4 część wartości sprzedam, Potrzebne 7 000,- zł, Urządzącego gust, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 101

Cieżarówkę 2 1/2 tonny Citroen, bardzo dobry stan tania sprzedam, Zgłoszenia Kolejowa 13, zdg 10 823

Dobrze prosperujące przedsiębiorstwo elektrotechniczne i radiowe (duży sklep) w wielkim mieście (Zagłębia Dąbrowskiego) z powodu choroby do sprzedania, Reflektanci: pod "30 000" do Towarzystwa Reklamy Międzynarodowej, Katowice, Rynek 11, Tg 21 587

Skład skór Poznaniu bezkonkurencyjny zaraz do przejęcia, minimum 2 000,- dzierżawa 60,- zł, Zgłoszenia Kurier Pozn., zdg 6 811

Odbiornik "Gloria" na prąd zmienny korzystnie oddam, Dysk, Działalności 8 - 5, zdg 11 121

Wózki dziecięce używane kupuje, sprzedaje, reperuje, podlega cerata Razer, Szewska 11, zdg 11 107

Okazja Składnica mat. opalowych i budowlanych dobrze prosperująca, obrót ca 100 tys., własny plac w tem nowo budowany dom gospodarczy, szopy, konie, 5 wozów, towarem do objęcia wedle inwentury, potrzeba ca 30 tys., Oferty Kurier Pozn., zdg 11 104

Młyn wodny 100 ctr przemiału, 80 mórg roli, cena 66.000 zł wpłaty 40.000 zł - tylko dla zdecydowanych reflektantów, Zgłoszenia do Kuriera Pozn., zdg 11 346

Młode pieski Spaniel cocker czysta rasa bardzo miłe i ładne korzystnie sprzedam, Leszno Rynek 29, tel. 30-1, n 47 846

Maszyna Singera wpuszczana, Poznańska 27 a - 7, zdg 11 376

Mleczarnię parową z zabudowaniem w pełnym biegu dobrze prosperująca korzystnie z powodu wyjazdu narychmiast sprzedam, Oferty Kurier Pozn., zdg 24 196

Skład nabiału w centrum Poznania, - Adres Kurier Pozn., zdg 11 429

Prasa piekarska regaly, stoły, zegary, wirówka Sala licytacyjna Masztalarska 5 a I piętro, zdg 11 447

Zaprowadzony zakład fryzjerski Poznaniu aparaturami, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 619

Stolarskie maszyny poleca Krzyżanowski - Poznań Pilsudskiego 5 zdg 11 891

Szkolne fartuszki Mundurki, Berety, Kólmierze maryn.

Swetry Pończochy - Rekawiczki wełna Trykoty, Bielizna, Art. męskie B. Okopińska Poznań, Pocztowa 1, zdg 11 812

Meble Pałacowe dywany antyki pianina stylowe biurowe Dominikańska 1 zdg 11 770

Sypialnię - kuchnie jadalnię - gabinety - tapczany leżanki oddzielne stoły - krzesła - szafy - biurka - lózka wielkim wyborze najtaniej tylko

Woźna 16 zdg 11 762

Warsztat elektroślusarski, blacharski z narzędziami tania sprzedam, św. Czesława 10, Poznań zdg 124 138

Elektrolux sprzedam, Miłyńska 12a m. 5, zdg 11 940

Szory na sprzedaż jak nowe, Tama Garbarska 4, restauracja, zdg 11 973

Tapczany kanapy, leżanki, materace wprost z tapicerni, St. Jarowski, Wielkie Garbary 23 narożnik Dominikańskiej zdg 12 002

Korzystny interes sprzedam za zł 290, Plac Wolności 9 m. 12, zdg 12 004

Skład papieru tytoniu sprzedam tania z powodu choroby, Adres Kurier Pozn., zdg 11 645

Fryzjernię sprzedam, Adres Kurier Pozn., zdg 11 646

Podwozia mleczarskie używane części samochodowe, opony dete, pełne, zakup - sprzedaż, "Automagazyn" Jakuba Wujka 9, telefon 75-17, Ng 47 364-5

Półwiejska 3 A. Benenowski Obrączki olbrzymi wybór, zdg 24 076

Limuzyna 5 osobowa, Fiat 521, dobrym stanie okazynie 3 000,- sprzedam, Popowo Podlesie, pow. Gniezno, zdg 11 990

Motocykl Ariel, typ 1932, dobrym stanie, 250 okazynie do sprzedania, Mickiewicza 15, Kaczor, zdg 11 877

Kuchnia nowoczesna nowa, Józefa 5 - 3, zdg 11 871

Drukarnię zaprowadzona, mniejsza korzystnie około 2000 z powodu choroby zaraz sprzedam, Oferty Orodownik, Poznań zdg 11 961

Domek ogrodem Luboniu, Adres Kurier Pozn., zdg 12 006

Skład towarów krótkich i papieru wskaże Kurier Pozn., zdg 12 057

Teki torby szkolne

Śniadanki Walizy - najtaniej Tomsza, Woźna 18, Hurt. - Detal, Własne wyroby, ng 48 220-1

Dla likwidacji mieszkania: meble, obrazy, dywany, lampy, gramofon, szkło, porcelana, garderoba, Oferty Kurier Pozn., zdg 10 905 6

Torby szkolne

Teki śniadanki najtaniej Baumgart Wrocławska 31, zdg 24 144 5

Sypialnię biała, lózka żelazne - całość lub oddzielnie Wierzbicice 4, I ptr, zdg 12 129

Jadalnia nowa inkrustowana, Oferty Kurier Pozn., zdg 12 131

Pierwszorzędny zakład gastronomiczny, pełnym ruchu całkowicie urządzony, - wraz z umebłowaniem mieszkaniem centrum Gdymy powodu wyjazdu okazynie odstąpię, Oferty Kurier Pozn., zdg 12 046

5 kuchen w stanie surowym, 120 cm szerokości do oddania razem lub pojedynczo, Stolarnia, Jakuba Wujka 11, zdg 11 005 6

Wiktoria Czysty, Szkolna 11

Torby Teki śniadanki szkolne, P 29 149-52,8

Materace tapczany, leżanki, garnitury klubowe, najtanież wprost pracownia Wielkie Garbary 48, narożnik Woźnej, suterena, zdg 11 696 7

Samochód Chevrolet, 4 cylindrowy w bardzo dobrym stanie sprzedam lub zamienię na motocykl, Auto-Traktor, Poznań, Dąbrowskiego 37, zdg 11 675

2 lózka metalowe i inne sprzęty - tylko przed południem, Wielkie Garbary 55, m. 6, zdg 11 400

Fiat 520 otwarty jak nowy, Cena 1 200 Adamski, plac Nowomiejski 6 a, telefon 19-01, zdg 11 491

Motocykl 500 Motowacoch sprzedam, Piekary 9, m. 8, tel. 15-67, zdg 11 492

Meble poleca tania, St. Stępkowski, ul. Szewska 2, zdg 11 558

Skład obuwiu z powodu choroby, pryncypalna ulica tania sprzedam, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 557

Fortepian z krzyżową metalową płytą zagraniczny koncertowy, Zgłoszenia Kurier Pozn., zdg 11 525

Okazja długi lańcuch złoty do zegarka - lornion sprzedam, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 531

Pierze świeże, puch poleca Stanisław Dyzkowski, Poznań, Wierzbicice 13, Nowoczesne czyszczenie pierza, zdg 11 015 6

Gospodarstwo 114 m², prywatne, 12 km Poznania żywy, matwy inwentarz żywności sprzedam, Szymkowiak, Dąbrowa powiat Poznań zdg 11 604 5

"Auto-okazja" sprzeda limuzynkę Ford Junior po renowacji, Grunwaldzka 16, tel. 62-30, zdg 11 515

Wózek dwu osobowy na rysoarach, Adres Kurier Pozn., zdg 11 781

Stylowa jadalnia pierwszorzędne wykonanie okazynie Jezuitka 10 (Świętosławska), Pg 29 602-34,114

Powózki czteroseobowe (Piaskowice) jak nowa tania Müller, Szewska 11, zdg 11 787

Powóz kryty (Planka) stan dobry korzystnie Müller, Szewska 11 zdg 11 788

Skład cukrów - owoców przy ruchliwej ulicy, Egzystuje 17 lat tania sprzedam, Adres Kurier Pozn., zdg 11 739

Salon Napoleoński duży

Fortepian z zamku dla poważnego reflektanta, Dominikańska 1 antykwariat zdg 11 773

Meble kuchenne wprost wytwórni najkorzystniej, Piaskowa 3, Konięcki, zdg 11 374

Motocykl motorem Sachs 98 cm, 1 200 km okazynie, Zgłoszenia niedziela, Strzelecka 7 - 8, zdg 11 566

Restaurację ruchliwe miejsce z powodu starości korzystnie sprzedam, Adres Kurier Pozn., zdg 11 794

Urządzenie fabryki proszków do prania sprzeda korzystnie z powodu likwidacji, Możliwość przejęcia firmy, Do przejęcia minimalny kapitał, Oferty do Kuriera Pozn., zdg 11 703

Bacność PP. Piekarze Polecamy torki piekarskie cienkie po cenach konkurencyjnych, wysyłamy w każdej ilości i do każdej miejscowości za zaliczeniem, Zgłoszenia Kurier Pozn., zdg 11 718

Kawiarnię bilardy, bezkonkurencyjnie, tania, Adres Kurier Pozn., zdg 11 806

Bechsteiny, Blüthnery, w cenie od 475, długoterminowe spłaty, Trzeciego Maja 4, zdg 11 908

Fachowe naprawy fortepianów

Śrótownik szmerglowy elewator 4 mtr cylindry, kociol koprowy, transmisja, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 900

Sprzedam dom (z amortyzacją), Adres Kurier Pozn., zdg 11 922

Ekspress odbiornik pojemności na 12 ltr. z dod. hasenikiem na 2 ltr. jak nowy, okazynie, Oferty do "Par" pod "34,124", Pg 29 617-34,124

Antyki wyprzedaje salony, gabinety, jadalnie namalowanych cerach, Pocztowa 22, Pg 29 616-57,191

Maszyny do pisania używane okazynie - Jezuitka 10, (Świętosławska), Pg 29 608-34,118

Amerykańskie Biurko żaluzyjne, jak nowe, korzystnie Jezuitka 10 (Świętosławska), Pg 29 606-34,116

Niżkowe Lózko francuskie dwuosobowe okazynie Jezuitka 10 (Świętosławska), Pg 29 609-34,115

Ekonomiczny Papier pakowy - dla rzeźników - bekoniarńi - wszelkie Torebki dla kolonialistów - najtaniej

Koska, Dominikańska 5 - Telefon 28-00, Ng 47 339

Magle nowoczesne, elektryczne, ręczne oraz domowe magle - prasowne nagrodzone złotymi medalami dostarcza Fabryka Magli, M. Jankowiak Poznań, Staroleka - telefon 19-47, zdg 23 168 9

Sprzedam piece żelazne oraz psa tania, - Kochanowskiego 17 - 7, zdg 12 036

Patefon nowy, Oferty Kurier Pozn., zdg 12 091

Rosyjski dwunastoosobowy sztućce, srebrny 680 zł, inne srebra, drobiazgi, kryształy okazynie "Lamus", Strzelecka 1, zdg 12 089

Samochód osobowy otwarty Tatra 2 cylin. na nowych oponach korzystnie na sprzedaż, Jan Proszak, Poznań, Dąbrowskiego 33, Pg 29 618-34,125

Radio 3 lampowe, zmienny i okazynie, - Maleckiego 4 m. 1, zdg 10 310

Samochód 4 osobowy otwarty kompletny remont oszczędny okazynie sprzedam, Telefon 18-16, zdg 12 179

Samochód limuzyna 600 zł Jezuitka 42 zaraże zdg 11 423

Pianina czolowej polskiej i w kraju konkurencyjnej "fabryki "Arnold Ffiger" oraz instrumenty używane w każdej cenie poleca Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Piarkiewicza 11, Ng 47 334

Tania poleca pończochy, fartuszki szkolne, berety firma chrześcijańska, St. Giersz, Wielka 10, zdg 11 909

Sadzonki truskawek na sprzedaż, Gatunek wyborowy, Kaliska 1, tel 49-72 zdg 11 690

Dla domokraców w Drokerii Farnel, Wrocławska 58, można nabyć b. wiele artykułów, Ceny likwidacyjne zdg 11 758

Proszki do prania z powodu likwidacji firmy sprzedaje "Cede", ul. Dolińska 16, zdg 11 705

Tokarnie przymowe nowoczesne 1000 mm tocenia ze śrutą i walkiem podług, Oferty na żądanie W. Gierczyński, Poznań, św. Marcina 13, zdg 12 030

Dla Pań duży wybór kremów pudrów i kosmetyków wyprzedaje Drogeria Farna, Wrocławska 38, p 21 052

Maszynę liczącą tania, 27 Grudnia 20, m. 12a, zdg 11 722

Futro karakulowe, nowe, Masztalarska 7 - 4, zdg 11 917

Palarnia kawy zaprowadzona sprzedam - wydzierżawie, Oferty Kurier Pozn., zdg 11 906

Nabiał kolonialne tania, Adres wskaże Kurier Pozn., zdg 11 904

Pianino czarne jak nowe sprzedam, Garncarska 5 m. 8, zdg 11 902

Antyki rozmaite meble mahoniowe, br

Fortepian
150.- z sprzedam. Niegolewskich 5 - 14. zdg 11 719

Regal
szklony okazynie. Przechnia 4. m. 9. zdg 11 716

Polkiii
Kupujcie wózki dla waszych pociec tylko w firmie polskiej i czysto chrześcijańskiej. Towar najlepszy po najniższych cenach. Wybór duży. M. Pogorzelski, Poznań, Wodna 7. „Asygnaty Kredyt” zdg 8916/17

Na
biuro 2 pokoje przy placu Wolności. I piętro od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 11 669

Motocykl
używany Matchless 350 ccm obciążenie. Aleje Marcinkowskiego 20. mieszkanie 6. zdg 11 661

Ciezarówka
2 1/2 ton. Citroen w dobrym stanie 2 500.- zł. Marsz. Piłsudskiego nr 22. zdg 11 635

Tapczany
fotele, leżanki, kluby tylko Wrocławka 14. zdg 11 634

Zakład
fryzjerski 25 lat klientela stała mieszkaniem dzierżawa niska - sprzedam. Wielka 10 m. 8. zdg 11 962

MARS

Rower, motocykle, oleje, smary, oświetlenie, iskrzyki elektryczne do zapalenia gazu, gramofony, patentowane widelki rowerowe amortyzowane „AS”, przybory - części zamienne. Cz. Malicki, Piłsudskiego 15/17 naprzeciw placu Pomnika Wdzięczności. zdg 11 764

Gdynia
Domek maszynowy 3 mieszkania, plac 616 m², oraz 6 1/2 morgi ogrodu, powodu objęcia gospodarstwa rolnego sprzedam. Cena 6 000. Gdynia 6, nr 50 B. ng 48 656

Restauracja
pełna koncesja składem kolonialnym, żelazem, własny bilard, radio wydzierżawie w mieście z powodu objęcia po rodzicach objęcie 2 500 towar podług inwentury, interes bardzo dobrze zaprowadzony. Kowalski, Kórnik pow. Śrem. Rozlewnia piwa. zdg 12 178

Mundlos
maszyny do-mowe i specjalne niedoścignionej jakości. Gierczyński sw. Marcin 13. zdg 12 033

Jadalnie
nowoczesne, używane - nowe polerowane debowe

Gabinety
meskie nowoczesne i starsze fasony

Kluby
garnitury, tapczany, leżanki - różne inne przedmioty użytku domowego, biurowego okazynie - Jezulicka 10 (Świętosławska). „Dom Okazyjnego Kupna”. Asygnaty Kredyt. Pg 29 611-34.119

Stół
okrągły, stolik, fotele, krzesła, biurko debowe, kanape, futro damskie żrebce mało noszone, palto meskie na niską figurę. Spokojna 18. zdg 12 101

Z powodu
likwidacji wyprzedam materiał budowlany, żelazo, bolce okna klamry itp. Zgłoszenia ul. Dolna Wilda 17, godz. 2-4-tej. zdg 12 080

Piec
kapielowy na węgiel Mylna 10. zdg 11 849

Urządzenia
składowe każdej branży, gablotki. Dąbrowskiego 94. zdg 11 845

Chevrolet
limuzyna okazynie. Mylna 10. zdg 11 846

Kawiarenka
skład pieczywa, śródmieście, zaprowadzony korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 12 157

Wilk
(rasa) 9 mies. Male Garbary 1 m. 18. zdg 12 028

Gabinet
meski nowoczesny, solidny pierwszorzędnego wykonania. Jezulicka 10 (Świętosławska). Pg 29 607-34117

Maszyny stolarskie
używ. w dobrym stanie: grezarka Kirchnera 1000x900 mm, heblarka grub. Herkules 600 mm i inne korzystnie odda. W. Gierczyński, Poznań, sw. Marcin 13. telefon 18-85. zdg 12 029

Plac
dzierżawny z budynkami (mieszkalny, stajnia i szopy) na własność odstąpię w centrum miasta od 1. 9. 37, nadający się na wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwa. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 12 081

Zakład
fryzjerski 6 obslug na sprzedaz. Wiadomość Chwaliszewo 11 za-klad obuwniczy. zdg 12 142

Obrazy
lampy. Dąbrowskiego 23 - 7. zdg 12 137

Torby szkolne
teki, śniadanki, piórniki oraz inne wyroby skórzane poleca po znanych niskich cenach -

Borzych i Ska
Poznań, Podgórna 3. Własne warszaty. Przyjmuje asygnaty „Kredyt”. zdg 12 135

Lis
krajowy, kolnierz b. ładny, skrzyńnię (kufry) solidnie wykonane do poscieli i futer sprzed. Matejki 5 m. 4. Oglądać 2-4 po poł. zdg 12 119

8. LICYTACJE
Koncesjonowana Sala Licytacyjna Wroniecka 6/8 sprzedaje okazynie

Kuchnie
biurka, lustra

Tapczany
szafy, umywalnie. zdg 11 748

10. MAJATKI
Resztówki stotrzędziści móg buraczanej
32 000 wplaty 20 000

pięćdziesiąt móg Nowak
Poznań Święty Marcin 22 telefon 12-79. zdg 11 892

Kopalnia złota
młyn wodno turbinowy 140 móg buraczanej prima zabudowania inwentarze żniwo spiesznie 65 000 wplaty 40 000 Adamiński plac Nowomiejski 6a tel. 19-01. zdg 11 485-6

270
pszenno żyt. zabudowania inwentarze żniwo światło elektryczne 40 000 wpl. 25 000 Adamiński plac Nowomiejski 6 a zdg 11 488-9

Resztówka
prywatna rezydencja letniskowa. 60 móg pszennej. 5 móg ślicznego ogrodu. 6 pokoi. 3 stacje Poznania. Cena 35 000. wplaty 25 000. Adamiński, plac Nowomiejski 6 a. zdg 11 487

Resztówka
na Pomorz. 190 móg sprzedam. Informacje adwokat Zabski, Fredry 3 zdg 11 820

Majatek
270 wydzierżawie w powiecie międzychodzkiem Dormowo 2 z góry. Właściciel Trojanowska. Poczta 15-4. zdg 11 958

Majatek
sprzedam powodu objęcia interesu, wplata 16 tysięcy bez inwentarza. Właściciel Trojanowska, Poczta 15 - 4. zdg 11 957

11. KUPNA
Samochody
części, opony, podwozia konne, zakup - sprzedaż. Autosprzet - Poznań, Mylna 10, tel 76-24. zdg 539

Fuzje
lekka, Szczegóły cen Kurier Poznański zdg 9 650

Używana
prase motorowa do siana kupie. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 9 676

Motor
na prąd zmienny 220 volt 60 30 koni mechanicznych oraz prądnicą na prąd stały 220 volt 100 amper na zespół poszukiwane. Oferty Kurier Poznański zdg 9 788

Piece
gazowe do kapieli kupiny - Poczta 16 - 12. zdg 9 849

Kupuje - sprzedaje
maszyny do szycia, piece westfalskie, meble, inne rzeczy. Dom Komisowy. Podgórna 2. Pg 29 111

Kupie
dom w Poznaniu. wplata ca 40 tys. zł. Oferty Kurier Pozn. dg 24 153

Jabłka, sliwki
na marmelade kupuje. Fabryka Cukrów Sledziński, Poznań, ul. Wroniecka 17. ng 48 217

Szychy
obrazy, porcelane, meble, broń, srebro, złoto, wszelkie starożytności kupuje „Lamüs”. Strzelecka 1 zdg 29 517-33.76

Tokarnie
1 i 1 1/2 metrowe kupie zaraz za gotówkę. Oferty Kurier Poznański zdg 10 672

Motory elektryczne
używane spalone, różne kupie zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 10 673

Kupie
używany wózek dziecięcy. Oferty Kurier Poznański zdg 11 081

Frakowy
garnitur. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 509

Lodówkę
używana dobra. Oferty Kurier Poznański zdg 10 886

Motor
12-16 KM pedzony ropa, benzyna, nafta, spirytusem lub gazem kupie. Wejman, Poznań, Kościelna 17. zdg 10 757

Maszynę
do pisania male pismo i biurko, szafa żelazna kupie. Oferty z ceną i próbem pismem upraszam do Kuriera Poznańskiego zdg 10 303

Książki
historyczne, ryciny kupie. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 996

Piano
używane kupie. Oferty Kurier Poznański zdg 10 956

Gospodarstwo
stu morgowe, żyzna gleba, dobre budynki, pięciopokojowy dom, wygodna komunikacja Poznaniem wplata 25 000 - tylko dobry obiekt kupie. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 009

Kupuje
każda ilość kuropaty prima na eksport, place najwyższe ceny dzienne. St. Matyaszyk. Leszno Rynek tel. 30-1. ng 47 780

Kino
aparaturę kupie Poznań Kanalewa 10 m. 1. zdg 11 508

Maszynę
pisania kupie. Oferty Kurier Poznański zdg 11 377

Amunicję
stara używana tulejki, przybory myśliwskie stare strzelby kupie. Oferty Kurier Poznański zdg 11 119-20

Trzysta
morgowe gospodarstwo kupie wplata 40.000.- Spieszne, zgłoszenia Władysław Kleiber, Mosina, Budzyńska. Odpowiedź znaczek. zdg 11 497

Autobus
konnny na 15-20 osób, lecz tylko w dobrym stanie kupie. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 11 972.

Samochód
osobowy gotówk. Oferty Kurier Poznański zdg 12 003.

Balans
mniejszy kupie. Oferty Kurier Poznański zdg 12 090

Samochód
na 1 1/2 tony kryty lub podwozie w dobrym stanie kupie. Oferty Kurier Poznański zdg 12 154.

Lornetki
polowe, zegar stojący kupie „Gumy” Grudnia 15 zdg 12 139

12. DO WYNAJECIA
Trzypokojowe
Aleja Hetmańska 9. Wskaże stróż. zdg 8 055

Czteropokojowe
willi ogrodem. Słoneczna. Wiadomość: Mielżyńskiego 2, m. 5. zdg 9 539

3 pokojowe
bezpodatkowe, komfortowe. 85.- miesięcznie. Lodowa 6. Łazarz, gospodarz. zdg 9 666

Pięciopokojowe
obszerne komfortowe. 2 balkony, odnowione III piętr. Marsz. Focha 29. Informacje stróż. zdg 10 069

5
komfort, parter, odnowione. - Piekary 9 - 6. zdg 10 163

Czteropokojowe
pełnokomfortowe, bezpodatkowe, zaraz. Słowackiego 30. zdg 10 233

Trzypokojowe
parkiet, centralne, etażowe. Konińska 20. zdg 10 547

Dwupokojowe
komfortowe, słończne, bezpodatkowe Łazarz. Adres Kurier Poznański zdg 10 482

Pokój
próżny samotnym. Warszawska 135. Osiedle. zdg 9 405

W nowym domu
komfortowe, słończne, parterowe, 3 pokojowe mieszkanie własne z centralnym ogrzewaniem z 115.- ul. Raczyńskich 8a. m. 4, godz. 14-17. Dojazd tramwajem nr. 3. Brama Debińska. Ng. 47 357

Siedmiopokojowe
Grotzgera tania wynajmę. telefon 3444. Pg 2 958-57.175

8-9
pokoi tuż przy Pl. Wolności, komfort, nadające się na mieszkanie i biura od zaraz lub później do wynajęcia. Oferty Kurier Poznański dg 24 180.

6 pokoi
komf. z centr. ogrzewaniem przy ul. Jasnej 11, I piętro od 1. 10. do wynajęcia. Zgłoszenia W. Szymański, Jasna 11, m. 13. zdg 10 653

5
pokojowe, komfortowe odnowione piece. Chelmońskiego 8, m. 4. zdg 10 610.

Czteropokojowe
komfortowe ogrodem 60.- zł przy dworcu Luboń. Błwoniowa 8. zdg 11 123

Puszczykówko
3 pokoje, kuchnia, ogród, urzędni-kowi 1. 9. Oferty Kurier Poznański zdg 10 660

Trzypokojowe
bezpodatkowe - jednopokojowe. Aleja za Cytaclą 28. zdg 10 732

Puszczykówko
willi Helena przy dworcu komfort 2-5 pokojowe. zdg 11 035

2
pokoje kuchnia Puszczykowie pod lasem stosownie dla emeryta. - Oferty Kurier Poznański zdg 11 037

Pięciopokojowe
Niegolewskich 18 - 4. zdg 11 047

Trzypokojowe
Pięciopokojowe
Hetmańska 1. zdg 11 058

Pięciopokojowe
Wielka 9. zdg 11 059

Sześciopokojowe
Waly Zygmunta Augusta 2. zdg 11 060

Czteropokojowe
Sześciopokojowe
komfortowe ewentualnie garażem. Matejki 63 - telefon 35-68 zdg 1 907

Pięciopokojowe
komfortowe 1. 40. Przechnia 10. m. 6. zdg 11 396

3
pokojowe mieszkanie z wszelką wygodą do wynajęcia. Poznań, ul. sw. Leonarda 16. zdg 11 299

Siedmiopokojowe
komfortowe, słończne, czyste. - Działyńskich 3. zdg 11 290

Czteropokojowe
słoneczne. Mostowa 16. zdg 11 212

Trzypokojowe
I piętro, słończne 70 zł, kaucja. Adres Kurier Poznański zdg 11 206

Dwupokojowe
trzeci mniejszy, łazienka, słończne bezpodatkowe. Emilii Szczyńskiej 5. zdg 11 202

4 i 3
słoneczne, bezpodatkowe. Focha 128, gospodarz. zdg 11 185

4
pokojowe, centralne ogrzewanie w willi, okolica Ostroroga, blisko tramwaju od 1. 10. Oferty Kurier Poznański zdg 11 096

Trzypokojowe
komfortowe. Debiec, Malinowa 16 zdg 11 103

Trzypokojowe
łazienka, Górna Wilda 38, Poznań, odstąpi gospodarz. zdg 11 172.

Czteropokojowe
łazienka nowy dom Winiarska 32 linia tramwajowa nr 11. zdg 11 468

Pokój
i kuchnia, Piekna 56, przy Botani-ku. zdg 10 858

Czteropokojowe
willi, nowoczesne, bardzo słończne, pełnokomfortowe, parkiet, centralne, luksusowe, łazienka, weranda, ogród, pewnym płatnikóm, Ulica Nekringa 6 (Łazarz). Pg 29 831-34.50

Pokój
kuchnia, Gwiaździsta 18, narożnik Palacza. Wiadomość suterena. zdg 10 794

Trzypokojowe
komfort. Chociszewskiego 45. zdg 10 819

Sześciopokojowe tanio
komfortowe, słończne, piece, balkony, pierwsze piętro, Park Wilsona, Wyspiańskiego 15 - 12 gospodarz. zdg 10 991

5
pokoi, centrum, właściciel. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 997

Czteropokojowe
90.- bezpodatkowe Lodowa 29, stróż, telefon 79-67 zdg 11 004

Trzypokojowe
Poznańska 37, bezpodatkowe. zdg 11 061

Pięciopokojowe
komfort, słończne, piece, odnowione. Poznań, Grotzgera 4, obciążenie 4-7. zdg 11 062

5 pokoi
komfortowych do wynajęcia od zaraz. Informacje portier, Wrocławska 30. zdg 10 933

1.
pokój i kuchnia suterena 1. 9. - czynsz z góry. Oybulskiego 9. gospodarz. zdg 10 949

Pięciopokojowe
siedmiopokojowe II komfort, garaż, centralne ogrzewanie. Wyspiańskiego 14. zdg 10 950

Puszczykówko
3 pokoje z kuchnią przy lesie i torze. Kopernika 1, Sarnačka. zdg 10 951

Czteropokojowe
willi komfortowe ogrzewanie etażowe, garaż. Telefon 53 983. zdg 10 963

Trzypokojowe
hol, łazienka w willi, Szamotul-ska 34, stała cena 80.- zł. zdg 10 112

3 pokojowe
z przynależnościami Matejki 35, od zaraz. Wiadomość Borzyński, tamże. zdg 10 437

Trzypokojowe
kuchnia, łazienka, Łazarz. IV piętro, nowym domu 70.- zł. - Oferty Kurier Pozn. zdg 11 826

Dwupokojowe
kuchnia wydzierżawie. Debiec, sw. Trójcy 2 a. zdg 10 780/81

Jednopokojowe
bezdzielných, willi, czynsz z góry. Gospodarz, Mazowiecka 6. zdg 10 912/3

3 pokojowe
zł 62.- Poznań, Świdłana 42. zdg 11 700/61

Siedmiopokojowe
Ogródowa 11, wskaże dozorca. zdg 11 490

5 pokoi
komfort, centralne ogrzewanie do wynajęcia od zaraz. Informacyj udzieli portier Fredry 2 zdg 11 440

Trzy
pokoje z kuchnią górka sklepem ogrodem zaraz korzystnie Miśkie-wicz Lasek Jana Ratajczaka 10 zdg 11 778

Czteropokojowe
słoneczne, komfortowe, I, ogrzewaniem. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 545

Trzypokojowe
centrum wolne. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 562

6
pokojowe w centrum miasta, III piętro. Remont całkowicie wykonana właściciel domu. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 11 704

Frontowy
dwom panom. Wierzbicice 17 m. 10. Pg 29 604-57 189

Czteropokojowe
komfortowe, hol, balkon. Solacz, Śląska 11. Pg 29 605-57 187

2
pokoje kuchnia, wolne. Czynsz miesięczny 40.- ul. Palacza 94. zdg 11 741

3 pokojowe
z wygodami Wrocławska 38-33. zdg 11 358

Mieszkanie 5 pokojowe
komfortowe słończne 1 paździen-nika wynajmę. Gospodarz Matejki 3 - 6. zdg 11 952

Dwupokojowe
słoneczne, odnowione. Zgłoszenia Mikołajczak, Gen. Prądzyńskiego nr 51. zdg 11 711

Jednopokojowe
komfort, pokój kuchnia, sutereny bezdzielnym. Ostroroga, Zakret nr 13. zdg 24 263

Puszczykowie
3 pokojowe zimowe. Informacje Ostroroga, Zakret 13. dg 24 202

Dwupokojowe
Półwiejska, czteropokojowe centrum. „Jur” zdg 11 639

Dwupokojowe
słoneczne, Górczyn, przy tramwaju, kościele poczcie. Zgłoszenia Grotzgera 3, m. 3. zdg 11 636

2 pokoje
kuchnia, łazienki ewentualnie garaż. ul. Ostroroga 19. zdg 11 630

Pokój
z kuchnią Stary Rynek 10 zdg 11 772

Dwupokojowe
łazienka, bezpodatkowe, kaucja wymagana, wydzierżawie zaraz Szamarzewskiego 56, dozorca zdg 11 823

Pięciopokojowe
komfort, parter, piece willa, Marynarska 7 od paździennika. zdg 11 796

3
pok. słończne komfort bez podatku I p. Sadowa 27. zdg 11 798

Pokój
kuchnia oddam Kościelna 1 m. 10 zdg 11 600

Czteropokojowe
komfortowe Słoneczna 12 zdg 11 856

Dwupokojowe
kuchnia we willi al. Szlagowska 7 godz. 9-12. 4-7 samotnym lub bezdzielnym. zdg 11 933

2
3 pokojowe komfort wynajmę nowym domu gospodarz Drużbackiej 3 blisko Parku Wilsona. zdg 11 893

Czteropokojowe
sł

Urządnik
państwowy poszukuje 2-3 pokojowego mieszkania, komfort - śródmieście, okolica. Oferty Kurier Poznański zdg 11 593

400
złoty za stróżstwo. Szczegółowe oferty Kurier Poznański zdg 11 627

Wyższy urzędnik
3 do 4 pokojowego okolicą placu Bernardyńskiego przyległych ulic. Oferty Kurier Poznański p 21 042

Pokoju
z kuchnią lub dużego pokoju wprost od gospodarza poszukuje małżeństwo bezdzietne. Pewny płatnik, rok z góry. Oferty Kurier Poznański zdg 11 721

Pokoju
kuchnią bezdz. od gospodarza. Oferty Kurier Poznański zdg 11 966.

Mieszkania
3 - 5 centrum. Oferty Kurier Poznański zdg 11 979.

Dwu
trypokojowego z przynależnościami blisko śródmieścia urzędnik. Oferty Kurier Poznański zdg 12 007

Pokoju
kuchnią, roczny lub kaucja urzędnicza. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurier Poznański zdg 12 137

Wyższy urzędnik państwowy
poszukuje paździenika 3-4 pokojowego blisko śródmieścia. Oferty Kurier Poznański zdg 12 114

Dwu
lub trypokojowe urzędnik etatowy śródmieście lub Jeżyce od 1. 10. Oferty Kurier Poznański zdg 12 204

Etatowy
urzędnik szuka 2 pokoj. kuchni, gospodarza ewentl. przyjęcie administracji. Oferty Kurier Poznański zdg 12 056

Czteropokojowego
komfortowego, słonecznego, blisko śródmieścia ewentl. Debiec. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 12 156

14. ZAMIANA MIESZK.
Zamiana
dwupokojowe, słoneczne, frontowe, śródmieście 32 - z 1 na trzy-pokojowe śródmieściu. Łazarz, Wilda. Oferty Kurier Poznański zdg 10 517

2
pokoje kuchnia 25. - z Wilda zamienie na 3 pokojowe. Oferty Kurier Poznański zdg 10 861

15. POKOJE UMEBL.
Duży
jasny, ciepły, ładnie umeblowany, 1-2 osób z utrzymaniem, bez. - Chelmońskiego 21 - 5. zdg 8 129

Niekrepujący
Działyńskich 11, parter. Małuszek. zdg 9 852

Jednoosobowy
niedrogi od zaraz do wynajęcia. Rzeczypospolitej 4, m. 12, obejrzeć 12-16 i 18-20. zdg 10 400

Wroniecka
18 - 6. zdg 9 891

Jednoosobowy
Plac Działowy 6, m. 8. zdg 10 387

Grobla
29 a - 7. zdg 10 520

Pokój
Śniadeckich 9, m. 3. zdg 10 445

Pokój
solidnemu panu. Kramarska 15, m. 2. zdg 10 674

Mickiewicza
21 25 - 1. zdg 10 782

Pokoje
blisko szkół i gazowni. Mostowa 17 - 10. zdg 10 748

Skarbowa
8 - 8, niekrepujący, słoneczny, telefon. zdg 11 129

Pokój
ładny, miły. Rybaki 22 a, m. 6. zdg 11 126

Umeblowany
Rzeczypospolitej 3 - 10. zdg 11 144

Frontowy
Aleje Marcinkowskiego 17 a - 8. zdg 11 146

Jedno-
dwuosobowy. Śniadeckich 28 - 2. zdg 11 150

Pokój
panu. Zamkowa 4 b, m. 8, wejście Poczta. zdg 11 087

Niekrepujący
Długa 12 - 13. zdg 11 073

Dwuosobowy
Focha 27 - 9. zdg 11 072

Czysty
Strzelecka 6 - 15. zdg 10 665

2
lub 1 osobowy komfortowy. Wysoka 12, m. 19, narożnik sw. Marcin 5. zdg 10 663

Śniadeckich
22 - 3. zdg 10 704

Niekrepujący
kulturalnemu panu. Wały Jagiello 22 - 9. zdg 11 040

Skromny
panu. 27 Grudnia 4 - 10. zdg 11 043

Pokój
balkonowy. Marsz. Focha 43, m. 5. zdg 11 313

Dąbrowskiego
36 - 8. zdg 11 312

Pokój
czysty, jedno- dwuosobowy. - Kwiatowa 6, m. 3. zdg 11 301

Niekrepujący
Półwiejska 8 - 5. zdg 11 293

2
pokoje 1 lub 2 osobowe. Składowa 1, m. 21. zdg 11 297

Eleganckie
1 i dwuosobowy z utrzymaniem, także dla uczni, opieka. Młyńska 13 - 10. zdg 11 291

Dwuosobowy
Zielona 1 - 2. zdg 11 285

Niekrepujący
elektryczność. Chwaliszewo 70, m. 3. zdg 11 284

Czysty
elektryczność, łazienka. Małeckiego 17, m. 5. zdg 11 283

Dwuosobowy
elegancki. Mostowa 14 - 4. zdg 11 279

Wyspiańskiego
19 - 6. zdg 11 276

Fredry
3 - 9 jedno- dwuosobowy umeblowany, panom, zaraz, ewentl. biuro. zdg 11 245

Niekrepujący
dobrze umeblowany. Śniadeckich 30 - 6. zdg 11 262

Komfortowy
utrzymaniem. Młyńska 2, m. 12. zdg 11 261

Frontowy
Rybaki 10 - 10, narożnik Kwiatowej. zdg 11 260

Klatki
Długa 6 - 3. zdg 11 259

Pani
Półwiejska 29 - 4. zdg 11 258

Stałym
przyjeźdnym. Półwiejska 30 - 7. zdg 10 459

Czysty
Plac Kolegiacki 14 15, m. 10. zdg 11 079

Pokój
dla dwóch uczni szkolnych z całodziennym utrzymaniem. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 097

Gimnazjastkę
przyjmie utrzymaniem (bez), pomoc nauce (niemieckie). Oferty Kurier Poznański zdg 11 099

Przyjeźdnym
na stancje uczni gimn., studentów albo urzędników najchętniej z utrzymaniem, godz. 14-19. Itzyska, Focha 72. zdg 11 102

Frontowy
słoneczny, łazienka. Skryta 11, m. 8. zdg 11 170

Śródmieście
lepszy. Józefa 9 a - 6. zdg 11 165

Panience
frontowy 25. - zł. Marcin 78 - 4. zdg 11 164

Frontowy
Kwiatowa 13 - 6. zdg 11 151

Frontowy
Marcina 58 - 8. zdg 11 147

Balkonowy
panu osobnym wejściem. Mylna 2, m. 3. zdg 11 140

Wspólny
pokój dla pań. Ul. Wodna 8, m. 10. zdg 11 117

Pensjonat
przyjeźdnym. Rowiecka, Poczta 31. zdg 11 116

Komfortowy
gabinet, sypialnia, łazienka, osobno kulturalnym. Piekary 18 - 5. zdg 11 254

1-2
osoby. Staszica 26, m. 6. zdg 11 251

Pokój
Grobla 17, m. 11. zdg 11 247

Pokój
Wierzbicice 14 - 17. zdg 10 870

Skromny
Patrona Jackowskiego 31 - 2. zdg 10 846

Duży
frontowy, czysty. Rybaki 8, m. 48 zdg 10 936

Pokój
fortepian lub bez. Łakowa 7 a, 18, front. zdg 10 937

Jedno-
dwuosobowy, słoneczny, elektryczność. Grunwaldzka 20 a, m. 8. zdg 10 940

Ładny
Stroma 6 - 12, blisko Ratajcza zdg 10 939

Komfortowy
Szamarzewskiego 24 - 16, I piętro. zdg 10 941

Matejki
39 - 7, jedno - dwuosobowy. zdg 10 943

Lepsze
Śniadeckich 13 - 5. zdg 10 945

Pocztowa
21 - 4, komfortowy, dwuosobowy zdg 10 475

Pokój
2 osoby. Przemysłowa 40, m. 34. zdg 11 010

Gimnazjastkom
dobre utrzymanie Wilsona, Siemiradzkiego 3 a, m. 7. zdg 11 014

Elegancki
elektryczność, centralne, łazienka Jeżycka 45 - 4, narożnik Mickiewicza. zdg 11 017

Próżny
lub częściowo, Wilsona, Siemiradzkiego 3 a, m. 7. zdg 11 022

Pokój
starszej pani najchętniej urzędnicza. Józefa 9 - 15. zdg 11 019

Dwuosobowy
Śniadeckich 15, m. 10. zdg 11 025

Czysty
frontowy, wysoki parter, ogrzewanie, wygodny. Śniadeckich 14, m. 2. zdg 11 026

2 chłopców
na pokój z utrzymaniem lub bez, pomoc w nauce. Karwowskiego 12, m. 1. zdg 9 031

Dwuosobowy
śliczny, dobrym utrzymaniem, bez Jackowskiego 21 - 11. zdg 7 919

Dąbrowskiego
46 - 9, dwuosobowy - jednoosobowy, elektryczność, centralne. zdg 10 931

Frontowy
elektryczność, Wielkie Garbary 48, m. 10. zdg 10 148

Poplińskich
12 - 23. zdg 11 348

Grudnia
10 - 8 czysty centralne. zdg 11 364

Pokój
Wierzbicice 39 a m. 4 zdg 11 533

Matejki
51 - 1, komfortowy, frontowy - 3 łącznie lub pojedynczo. zdg 11 396

Frontowy
telefon. Skarbowa 7, m. 8. zdg 24 198

Słoneczny
czysty, łazienka. Przechylna 11 - 8. zdg 11 441

Dwuosobowy
Rybaki 30 - 5. zdg 11 444

Panience
Rybaki 14 - 21. zdg 11 512

Pokój
ładny, słoneczny, drugi mniejszy od 11 września Reja 2 - 7. zdg 11 576

Pokój
utrzymaniem - bez. Poczta 11 m. 10. zdg 11 538

Pokój
dwom dziewczynkom utrzymaniem Wrocławka 7 - 5 do 5. zdg 11 514

Pokój
umeblowany Mostowa 26 m. 34 zdg 11 672

Pokój
dobre wejście, dwie osoby. Male Garbary 11 - 19. zdg 11 637

Pokój
z pianinem do lekcji. Zielona 3 - 21. zdg 11 648

Przyjeźdnym
plac Kolegiacki 5 - 3 zdg 11 584

Frontowy
elektryczność, łazienka, tanio - utrzymaniem - bez. Poznań, Kopernika 4 - 10. zdg 24 205

Pokój
urzędnikowi wynajme. Szwajcarska 21, m. 13. zdg 11 378 9

Próżny
komfort. Poznań, Skarbowa 11, m. 6. zdg 11 573

Dąbrowskiego
36 - 24. zdg 11 622

Słoneczny
utrzymaniem 85. - dwuosobowy 140. - Wojciech 28 - 5. zdg 11 598

Jedno
dwuosobowy utrzymaniem. Wały Jana 12 - 13. zdg 11 588

Jedno
dwuosobowy (fortepianem bez) - Plac Bernardyński 1, m. 9. zdg 11 583

Przechylna
10, m. 1. zdg 11 384

Frontowy
Wierzbicice 17 - 4. zdg 11 392

Parterowy
kuchnia pani 23. Szkolna 10a, m. 6, wejście Jaskółce. zdg 11 385

Mielżyńskiego
22, m. 9, również przyjeźdnym. - zdg 11 398

Niekrepujący
wszelkie wygodny. Wyspiańskiego 19, m. 4. zdg 11 404

Podgórna
6 - 10. zdg 11 405

Pokój
Piekary 18, m. 16, dom tylny. zdg 11 406

Pokoje
utrzymaniem lub bez front Focha 39 m. 10 zdg 11 535

Wrocławska
35 - 3 jednoosobowy dwuosobowy klatki. zdg 11 537

Dwuosobowy
pokój z utrzymaniem bez - parter Marszałka Focha 103 m. 2. zdg 11 589

Pokój
Wodna 25 - 7. zdg 11 769

Półwiejska
33 - 5. zdg 11 540

Niekrepujący
nobleśny, czysty. Młyńska 4 - 1. zdg 11 561

Kulturalnej
stanowisku. Szkolna 13 - 5. zdg 11 565

Bukowska
9 - 3. zdg 11 567

Podgórna
4 - 10. zdg 11 569

Panu
Romana Szymańskiego 2 - 8. zdg 11 571

Panu
Ogrodowa 15 - 5. zdg 11 590

Słoneczny
Przemysłowa 40 m. 7. zdg 11 606

Marcin 2
m. 4 utrzymaniem lub bez. zdg 11 607

Willi
komfortowej centralne. Klonowicza 3 pros. Ng 47 537

Umeblowany
z utrzymaniem dla pani śródmieściu u inteligentnej rodziny od zaraz. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 803

Kulturalnym
Półwiejska 33 - 8. zdg 11 804

Centrum
dwu- jednoosobowy panom utrzymaniem. Mielżyńskiego 26/27 m. 7 zdg 11 808

Gimnazjastkom
pełnym utrzymaniem, opieka, pomoc nauce. Chelmońskiego 20-4. zdg 11 811

Pokoik
utrzymaniem tanio. Sapieżyński 8-5. zdg 11 679

Łakowa
17 - 4, słoneczny jeden, dwuosobowy, intelig. zdg 11 663

Pana
na wspólny. Za Bramką 4, m. 8. zdg 11 708

Próżny
osobna kuchnia. - Wierzbicice 18 - 5. zdg 11 709

Dwuosobowy
Ogrodowa 4 - 8. zdg 11 715

Skryta
14 - 8. zdg 11 751

Jednoosobowy
dwuosobowy panom. Aleje Marcinkowskiego 25, m. 9. zdg 11 747

Dwuosobowy
jednoosobowy. Poznańska 57 - 8, Jasnej. zdg 11 742

Dwuosobowy
Słowackiego 36, Smarzyński zdg 11 732

Pokoik
Poznańska 27a I prawo. zdg 11 354

Elegancki
Kochanowskiego 5 - 8. zdg 11 355

Grunwaldzka
5 m. 5, wygodne. zdg 11 356

Ratajcza
11a - 80. zdg 11 351

Niekrepujący
Działyńskich 8, m. 19 zdg 11 723

Śródmieście
jedno- dwuosobowy, wygodami. - Kreta 12 - 5. zdg 11 732

Telefonem
komfortowy Jackowskiego 11-3. zdg 11 953

Gabinet
niekrepujący w centrum. Babiniego 7 - 1. zdg 11 950

Jednoosobowy
dwuosobowy Wierzbicice 46 - 6 (umeblowane). zdg 11 943

Piekary
20/21 - 5. zdg 11 945

Frontowy
Marcina 47 - 5. zdg 11 916

Czysty
klatka Karłowicza 17 m 29 utrzymaniem - bez. zdg 11 915

Ładny
osobne wejście panu. Górna Wioda 45 - 11. zdg 11 905

Jasna
1 - 4. zdg 11 901

Gimnazjastów
Kreta 6 - 2. zdg 11 614

Dwuosobowy
solidnym bez pościeli. Sew. Mielżyńskiego 25 a - 10. zdg 11 677

Dwuosobowy
z elektrycznością. Wielkie Garbary 3, m. 14. zdg 11 662

Plac
Wolności 14 a — 10, dwu- jedno- osobowy utrzymaniem. zdg 11 899

Biuro
Długa 4 — 10. Pg 29 615-57.190

Słoneczny
Wielkie Garbary 27 — 2. zdg 12 068

Pokoje
komfortowe. Młyńska 2, m. 7. zdg 12 099

Inteligentnym
Dąbrowskiego 53 55, m. 9. zdg 12 100

Pokój
dla pana. Rybaki 16 m. 10. zdg 12 096

Jedno-
osobowy ogrzewaniem. Młyńska 3 — 11. zdg 12 086

Pokój
1-2 osobowy utrzymaniem bez. 3 Maja 3 a. Alschér. zdg 11 988

Utrzymaniem
Działuńskich 6 — 3. zdg 11 989

Komfortowy
Raczyńskich 11 — 8. zdg 11 997

2
niekrepujące frontowe (kuchnia). Bukowska 7 — 9. zdg 11 998

Pokoik
Jeżycka 43. m. 5. zdg 11 981

Pokój
1 lub 2. Plac Działowy 5. m. 6. zdg 11 982

Niekrepujący
św. Marcina 54. I. lewo. zdg 11 986

Niekrepujący
łazienka. Półwiejska 17 — 5. zdg 12 167

Wilda
Górna 114 — 16. nowy dom utrzy- maniem bez. zdg 12 166

Dwuosobowy
jedno (utrzymaniem). Półwiejska 2 — 6. zdg 12 163

Pokój
słoneczny inteligentnemu. Wielkie Garbary 3, m. 8. zdg 12 161

1
lub 2 osobowy. ładny, słoneczny, odnowiony, z urządzeniem kuchni, łazienki. Matejskiego 4, m. 7. zdg 10 309

Słoneczny
niekrepujący I piętro. Półwiejska 34 — 16. zdg 11 959

Pokój
Mielżyńskiego 26, m. 10. zdg 11 969

Pokój
telefon Działuńskich 9 m. 8. Pg 29 610-34.120

Gimnazjastów
lub gimnazjalni utrzymaniem przyjmuje opiekę rodzicielską, pomoc lekcjach. Pruska, Matejski 60 m. 7. zdg 12 040

Pokój
wynajmę. Matejski 57, m. 1, tele- fon zdg 12 158

Czysty
wygodny. Popińskich 5 — 4. zdg 12 153

Skarbowska
7 m. 10 dwuosobowy. Zgl. 6-9 wieczór. zdg 12 152

Pokoik
tani. Krzyżowa 5 — 1. zdg 12 144

Kulturalnej
pani. Strzelecka 6 m. 11. zdg 12 145

Niekrepujący
1-2 osobowy. Kreta 5 m. 5. zdg 12 146

Słoneczny
czysty 1-2 osoby kulturalnym. Młyńska 12 m. 6. zdg 12 148

Paniom
frontowy, łazienka, elektryczność i strzelecka 12 — 9. zdg 12 149

Frontowy
elegancki Kreta 22 — 11 zdg 12 136

Kantaka
80 — 10 pokój biuro kuchnia. zdg 12 171

Klatki
Górna Wilda 42 — 9. zdg 12 172

Dwuosobowy
utrzymaniem bez. Kwiatowa 13 — 10. zdg 12 170

Panu
Skarbowska 18 — 4. zdg 12 120

Stacja
dla ucznia gimnazjum przy inte- ligennej rodzinie. Działuńskich 10 m. 10. zdg 12 110

Dąbrowskiego
24 — 11. zdg 12 107

Meblowany
Pocztowa 27 m. 5. zdg 12 108

Elegancki
Działuńskich 8 — 2. zdg 12 105

Pokój
duży, dwuosobowy. woda bież., kuchnia gazowa. Mickiewicza 15 m. 2. zdg 12 106

Dąbrowskiego
50 — 4 elegancki, elektryczność, zdg 11 850

Łakowa
13 — 5. zdg 12 103

2
komfortowe, wylądnie panom — stanowisku, czyste umeblowa- ne, próżne. Ogłada 4 — 6. Mickie- wicza 21 25 — 6. zdg 12 160

Ratajczaka
11 — 45. zdg 12 027

Pokoik
św. Wojciech 14/15 — 3. zdg 12 031

Za
Bramka 12 a — 4. zdg 11 678

Ogrodowa
13 — 20. zdg 11 692

Gimnazjastom
wynajmę z utrzymaniem bez. Ra- tajczaka 17 — 13. zdg 11 468

Śródmieście
telefonem, centralnem. Kramar- ska 19/20 — 10, narożnik Pocztowej. zdg 11 615

Jedno
dwuosobowy Wierzbicice 16 — 2. zdg 11 800

Pokoik
P. Jackowskiego 21 — 13. zdg 11 821

Umeblowany
Droga Dębńska 10 — 3. zdg 11 824

Sympatyczny
solidnemu Kopernika 3 — 7. zdg 11 826

Frontowy
pokój komfortowy Matejski 61 m. 4. zdg 11 861

Pokoik
miły Śniadeckich 30 m. 2. zdg 11 864

Niekrepujący
komfort telefon i dwuosobowy lub małżeństwo. Wierzbicice 37 a m. 7. zdg 11 865

Elegancki
duży niekrepujący Kwiatowa 5 m. 6. zdg 11 866

Półwiejska
6 — 9. zdg 11 793

Paniom
pokój Zielona 7 m. 6. zdg 11 794

Jedno
dwa pokojowe z kuchnią z wygo- dami sličnie położone nad Wartą, Dębnie, natychmiast do wynaję- cia. Starolecka 92 właściciel. zdg 11 799

Pokój
Walę Jadwigi 3 a — 9. zdg 11 707

Pokój
umeblowany od zaraz Chwaliszewo 50 — 7. zdg 11 623

Pokój
z utrzymaniem — lub bez Rom. Szymańskiego 6 m. 11. zdg 11 461

Pokój
Wodna 7 m. 9. zdg 11 725

Pokój
umeblowany Grobla 6 mieszk. 8. zdg 11 774

Pokój
Wrocławska 30 m 21. zdg 11 775

Ładny
Mielżyńskiego 25 — 3. zdg 11 853

Dwa
łącznie słoneczne — także gimna- zjastom (opieka pomoc) Długa 18 — 9. zdg 11 857

Miły
komfortowy wszelkie wygody Jasna 1 m. 1. zdg 11 858

Pokoik
mebl. Matejski 61 m. 4. zdg 11 860

Jednoosobowy
Poznańska 41 m. 3. zdg 11 882

Umeblowany
utrzymaniem Marcina 66/67 — 10. zdg 11 813

Słowackiego
35 — 12. zdg 11 814

Strzelecka
30 — 8. zdg 11 816

Focha
43 — 6. zdg 12 065

Pokój
Orzeszkowej 5. zdg 12 840

Jackowskiego
9 — 10 sličny frontowy. zdg 11 833

Pokoik
Poznańska 26 — 9. zdg 11 834

Matejski
68 — 1 utrzymaniem — bez. zdg 11 835

Pokój
czysty, łazienka. Patr. Jackow- skiego 23 — 7. zdg 11 836

Poznańska
56 — 6 narożnik Koehanońskiego. zdg 11 837

Słowackiego
19 — 5 centralne, łazienka. zdg 11 838

Niekrepujący
elektryczność 2 panom Dąbrow- skiego 49 poiw. II pr. wprost. Relewicz. zdg 11 831

Umeblowany
Pierackiego 18 — 15. zdg 11 839

Mickiewicza
17 — 4. zdg 11 832

Dwuosobowy
oraz pokoik. Skryta 10 — 1. zdg 11 829

Solidny
słoneczny 1-2 osoby. Żydowska 30, m. 6. zdg 12 184

Pokój
umeblowany 2 osoby. 30 zł. Wy- spiańskiego 12, m. 9. zdg 12 183

Pokoik
Rzeczypospolitej 8, mieszkanie 11. zdg 12 182

Dwuosobowy
frontowy. Półwiejska 5 — 10. zdg 11 611

Pokój
duży obszerny. 3 Maja 3 — 17. zdg 11 878

Pokój
z centralnem Składowa 1 m. 14. zdg 11 938

Kwiatowa
7 — 8. zdg 11 924

Pannie
tanió wspólny pokój. Wielka 21 m. 5 w podwórzu. zdg 11 532

Marii Magdaleny
1 — 5 jedno- dwu osobowy, ładny kulturalnym, wygody. zdg 11 936

Śniadeckich
21 — 5 w sobotę wieczór i po- niedziałek wiecz. zdg 11 937

Klatki
jedno dwuosobowy. centralne. Aleje Marcinkowskiego 24 — 35. zdg 11 939

Pokój
parter, front. Kreta 6 m. 12. zdg 11 963

Słoneczny
Skarbowska 18 — 9. zdg 11 971

Duży
słoneczny używaniem kuchni, spo- kój, front. Józefa 6 — 9. zdg 11 974

Półwiejska
22 — 5. zdg 11 975

Balkonowy
słoneczny, czysty, elektryczność, dla kulturalnego. Górna Wilda 61 m 7 przy Rynku Wildeckim. zdg 12 001

Utrzymaniem
bez. Aleje Marcinkowskiego 1-9. zdg 11 642

Frontowy
Grobla 22 — 9. zdg 11 644

Jednoosobowy
utrzymaniem tanió. Pierackiego 9, m. 6. zdg 11 649

Wspólny
panienki. Marcin 22 — 28. zdg 11 650

Dwuosobowy
Wodna 19, m. 6. zdg 11 681

Pani
panu. Mostowa 37 — 6, I. pr. zdg 11 894

Wspólny
gimnazjastom utrzymaniem tro- skliwa opieka. Grunwaldzka 22 a, parter. 2. zdg 11 879

Frontowy
tanió. Kanałowa 15, m. 10, parter. zdg 11 880

Wielkie Garbary
Garbary 6, m. 6. zdg 11 874

Stacja
tanió uczniom. Kopernika 6-11. zdg 1 878

Frontowy
ładny. Grobla 18 — 4. zdg 11 872

Działuńskich
9 — 6. zdg 11 867

Śródmieście
Walę Kosciuszki 5 — 4. zdg 12 008

Śniadeckich
18 — 8. zdg 12 010

Klatki
Długa 12 — 7. zdg 12 013

Pokój
z klatki. Wozna 13 m. 13. zdg 12 082

Panience
wspólny. Pocztowa 21 — 3. zdg 12 060

Śniadeckich
3 — 6. zdg 12 051

Pokój
Cieszkowskiego 7 — 4 od zaraz. zdg 12 044

Pokój
panom. Wielka 25 — 8. zdg 12 045

Mickiewicza
5 — 3. zdg 12 074

Pokój
Staszica 23 — 5. zdg 11 885

Pokój
20 — próżny Matejski 39 m. 5. zdg 11 888

Pokój
Czajca 2 m. 9 Rynek Wildecki zdg 11 927

Pokój
Śniadeckich 22 m. 4. zdg 11 930

Marcelińska
3 — 4 narożnik Grunwaldzkiej zdg 11 847

Słoneczny
Towarowa 21 — 9. zdg 11 848

Dwuosobowy
Skarbowska 14 m 12. zdg 12 121

Dąbrowskiego
36 — 15. zdg 11 841

Pokoik
Kantaka 5 — 4. zdg 12 126

Dwom
panom, dobrze umeblowany Dru- backiej 8 — 10. zdg 12 127

Przyjeżdżnym
niekrepujący. Matejski 45 — 6. zdg 12 130

Pokój
front I Wilsona dla starszego kul- turalnego pana u samotnej. Wia- domość Pocha 74 — 5. zdg 12 133

Balkonowy
łazienka Żupańskiego 19 — 9. zdg 12 132

Jedno-
dwuosobowy lub dwa łączne fron- towe. Cieszkowskiego 7 — 11. zdg 12 134

Klatki
czysty, ładny. Kwiatowa 11 m. 7. zdg 12 022

Walę
Jagielly 24 — 25. zdg 12 000

Matejski
57 — 11. zdg 12 113

Dąbrowskiego
33 — 6. zdg 11 828

Gimnazjastkę
na wspólny pokój. Dąbrowskie- go 66 — 25. zdg 11 827

Komfortowy
Półwiejska 7 — 4. zdg 11 897

Matejski
60 — 7 dwuosobowy. zdg 12 039

16. SZUKA POKOJU

Pokoju
małego za popołudniową pos- ługę. Oferty Kurier Poznański zdg 11 090

Spokojnej
panience, studentce, inteligent- nym domu pokój od 25 — zł chę- nie obiadał. Proszę cene. Za Starym Rynkiem — wykluczone. Oferty Kurier Poznański zdg 11 053

Niekrepującego
przyjeżdżny, centrum samotnej, starszej osoby. Oferty cena Kur- ier Poznański zdg 11 288

Czysty
dwuosobowy. Warunki do Kur- iera Poznańskiego zdg 11 237

Poszukuje
słonecznego, suchego umeblowa- nego pokoju z obiadał lub bez, centrum, blisko dworca autobus- owego. Zgłoszenia do Kuriera Po- znańskiego zdg 11 232

Pokoiku
okolicy Kaponierzy. Oferty Kur- ier Poznański zdg 11 204

Próżnego
pokoju lekcje fañców, centrum. Oferty Kurier Poznański zdg 11 152

Pokoju
czystego, lepszego, w śródmieściu wzgl. okol. ul. Konopnickiej pos- zukuje od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 11 310

Bezdzietne
małżeństwo, jasnego pokoju, cen- trum, elektryczność, 30 — zł uży- waniem kuchni. Zgłoszenia „Par” nr. „33,36”. Pg 29 477-33,36

Poszukuję
pokoju słonecznego na dwa ty- godnie. Oferty Kurier Poznański zdg 10 978

Dwa
umeblowane, mekki, sypialny — trzeci mały próżny centrum — elektryczność kupiec — przedsta- wiciel, kawaler, zaraz. — Oferty Kurier Poznański zdg 11 676

Próżnego
pokoju samotnej osoby. Oferty Kurier Poznański zdg 11 470

Pokoju
z utrzymaniem poszukuje dla chłopca i gimn. najchętniej na Łazarzu. Oferty Kurier Poznań- ski dg 24 206

Pokoju
niekrepującego 25-30 urzédnik. Oferty Kurier Pozn. zdg 11 801.

Pokoju
na biuro, przy Marcinie, I piętro Oferty Kurier Poznański zdg 11 736

Śródmieściu
używaniem kuchni nauczycielka. Oferty Kurier Pozn. 11 946

Bezdzietni
emeryt żona krawcowa skromne- go — próżnego pokoju. Oferty Kur- ier Pozn. zdg 11 776

Samotny
pan poszukuje próżnego pokoiku. Oferty Kurier Pozn. zdg 11 851

Pokoiku
poszukuje. Oferty Kurier Poz- nański zdg 11 967.

Bezdzietne
szuka pokoju używaniem kuchni niedrogo, centrum. Oferty Kur- ier Poznański zdg 12 092

Próżnego
niekrepującego pan. Oferty Kur- ier Poznański zdg 12 064

Skromnego
dla panienci. Oferty Kurier Poz- nański zdg 11 896

Krawcowa
centrum. Oferty Kurier Poznań- ski zdg 12 104.

Na
stała zaraz blisko dworca wscho- dniego (Focha — okolica) utrzy- maniem tańszego, elektrycznością parter lub pierwsze piętro. Oferty do 4 września Kurier Poznań- ski zdg 11 992

17. LOKALE

Lokalu
przemysłowego, możliwe miesz- kaniem poszukuje na drukarnię. Oferty Kurier Pozn. zdg 10 815

Skład
2 pokoje, warsztat po rzeźniku wolne. Marcelińska 3 (blisko ko- szar ulanów). zdg 10 577

Skład
mieszkaniami każda branża wy- dzierżawi gospodarz. Belwederska 33. zdg 10 548

Lokal
korzystnie do wynajęcia. Żórawia 11. zdg 10 519

Warsztat
garaż, składnica. Wielkie Gar- bary 54. zdg 11 211

Skład
przyległe dwupokojowe, łazienka Pocha 128, gospodarz. zdg 11 184

Ubikacje
parterowe, handlowe warsztaty. Półwiejska 30. zdg 10 957

Skład
wolny. Półwiejska 30. zdg 10 958

Ubikacja
śródmieścia na warsztat mecha- niczny potrzebny. Oferty Kurier Pozn. zdg 11 421

Lokal
na kawiarnię lub inne cele han- dlowe 72 m² z mieszkaniem i przy- należnościami Wyspiańskiego 22 zdg 11 445

Dwie
ubikacje suche, elektryka, nada- jące się na składnicę, warsztaty wydzierżawie. Poznań, Strzalo- wa 2 — 2. zdg 9 943

Ubikacje
przemysłowe z mieszkaniem, ul. Marsz. Focha 65 do wynajęcia. Górna Wilda 75, Basziński. zdg 11 456

Lokal
pierwsze piętro Stary Rynek 10 na warsztat lub przemysł wynaj- me. zdg 11 771

Biurowe
dwa I. zdg 11 771

Skład
pokojem

Dwa
pokoje samotnej ogrzewaniem. — Józefa 5. zdg 11 546

Lokal
handlowy przemysłowy 3 ubikacje frontowy na hurtownię, biura, przemysł do wydzierżawienia. — Masztalarska 6 zawiadowca. zdg 11 942

Lokal
przemysłowy tynny do wydzierżawienia. Masztalarska 6 zawi- adowca. zdg 11 941

Skład
składnica ul. Niegolewskich 4. zdg 11 955

Lokal
handlowy, duże ubikacje, naroż- nik Wielkiej, Wielkie Garbary 34, zaraz. Informacje Administracja Dąbrowskiego 33, garaże. zdg 11 700

Składu
pieczywa większym mieszkaniem śródmieściu poszukuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 11 797

Ubikacji
na warsztat elektrotechn. szukam okolicy Starego Rynku. Oferty Kurier Poznański zdg 24 139

Pracownia
krawiecka do wynajęcia. Wroc- ławska 14, m. 17. zdg 11 883

Skład
z mieszkaniem do wynajęcia. — Marsz. Focha 114 m. 3. zdg 12 011

13 pokoi
centrum — dom ogrodo- wy — sala

Skład
Centrum dom ogrodowy, 13 pokoi, sala, ogród, na biura wydzierża- wie poważnej instytucji. Zgłosze- nia. Słowackiego 27 — 7. zdg 12 020

Skład
Stary Rynek 58, do wynajęcia. Zgłoszenia św. Marcina 5, m. 8. zdg 11 984

Ubikacja
warsztatowa zaraz. Marcina 15, gospodarz. zdg 12 032

18. DZIERŻAWY

Skład rzeźnicki
dobrze zaprowadzony dotychczas otwarty do wydzierżawienia od 15. 9. gospodarz. Poznań, Wroc- niecka 17. zdg 48 216

Garaż
tuż przy Pl. Wolności od zaraz do wydzierżawienia. Oferty Kur- ier Poznański zdg 24 181

Mleczarnia parowa
nowocześnie urządzona, przerabia- jąca około miliona litrów mleka rocznie i składem sprzedaja deta- liczną, obszerne mieszkanie sprze- dam lub zamieniam na kamienicę lub gospodarstwo. Oferty Kurier Poznański zdg 10 511

Ogrodnik
poszukuje większego ogrodu dworskiego celem dzierżawy. — Oferty proszę Kurier Poznański zdg 10 975

Dzierżawy
tysiąc dwieście mórg
65.000.—
siedemset mórg
30.000.—
sześćset mórg
25.000.—
trzystupiędziesiąt mórg 22.000.—
Nowak
Poznań, Święty Marcin 22, tele- fon 12-79. zdg 11 393

400
pszenno-żyt. obora oddajawca przy Poznaniu objęcie 10 000 in- wentarzem żniwem Adamski, plac Nowomiejski 6 a zdg 11 482/3

Jeziro
14 mórg, 8 mórg ziemi, mieszka- nie, wydzierżawie. Zgłoszenia Kurier Poznański, Gniezno 1213 ng 48 480a

Plac
500 kwm oparkionowy, szopa na wszelkie cele wynajmę. Osiedle Warszawskie, Swarzędzka 11. zdg 11 572

Trzy
stajnie 16.— zł do wydzierżawie- nia Tylnie Chwaliszewo 22. Zgło- szenia Poznań, Sienna 3 m. 1. zdg 12 005

23. ROZMAITE

Wizytówki
setka złotego. — Wszelkie druki szybko, tanió. — Ekspresdruk, Żalachowski, Grudnia 5. dg 23 873

Fryzjerzy
Aparaty — szuszarki trwałej ondu- lacji, elektryczne, ga- zowe — najtaniej Wenzlik, Al. Mar- cinkowskiego 19. Ng 46 561

Pluskowy
karaluchy, wszelkie inne robac- twa domowe oraz wolki tepimy radykalnie elektrycznym sys- temem. „Parex”, Jeżycka 41, II piętro. zdg 48 541

Wróży
najpopularniejsza chiromantka Poznania. Piekary 6 — 2. zdg 10 542

Przyjechała
na kilka dni pani uczona w Pa- ryżu u Madame de Tebe. Gra- fologin światowej sławy — do- dzie trafnie karty. Posiada rów- ny kwiat paproci — każdy może widzieć zyskując szczęście. Poznań, św. Marcina 62, I, m. 4. zdg 11 094

Akuszerka
Kowalewska, Łakowa 14, śród- mieściu, paniom zainteresowanym wszelka pomoc, porady. zdg 11 162

Gorsety
Biustonosze poleca
Pracownia Gorsetów „Wanda”
Leontyna Sychow- ska, Ratajczaka 27 zdg 11 296

Przepowiadam
nieomylnie sprawy życiowe (za złotego). Sullima, Półwiejska 31, m. 12. zdg 10 946

Sukienki
wytworne wykonuje 12.— zł. — Kantaka 6, mieszkanie 7. zdg 10 953

Znana Adarelli
przepowiada
z Braminów — reki. Przyjmuje również w niedziele do 9 wieczór. Podgórna 13 mieszkanie 10. zdg 11 365

Biuro detektywów
„Pogoń”, Katowice, Moniuszki 3, wywiady matrymonialne — ob- serwacje — dochodzenie. Tg 21 390

Rysuje
haftuje nieci do haftu. Półwiejska 15 — 4. zdg 11 368

Koncesja
zaraz. Wozna 1, restauracja. zdg 11 390

Dykta Dykta Dykta
najlepsza, najtańsza, nowy trans- port. Skład fabryczny
św. Wojciecha 28.
Ng 47 353/4

Akuszerka
Poznań, Strzelecka 2
przy świętokrzyskim
przyjmuje udziela porady, pomo- cy położniczej. dg 23 872/3

Olejarnia
skupuje, wycłacza codziennie wszelkie nasiona oleiste. W. Wa- lzyński, Poznań, Jeżyce, Niska 3, telefon 17-85. dg 24 185/6

Detektywne
Biuro „Ok” obserwacje, docho- dzenia. St. Rynek 31/32. zdg 11 810

Sierotę
dziewczynkę, lat 13, uczciwą —
chetną oddam za własną. Zgłosze-
nia Kurier Poznański
zdg 11 710

Przeprowadzki
samochodami meblowymi usku-
tecznia Auto-przewóz. Poznańska
51, tel. 16-30. 3 Maja 6, tel. 28-59.
zdg 11 949

Niemieckiego
francuskiego, włoskiego, angielskiego,
łaciny, gry fortepianowej
gruntownie Ratajczaka 13 m. 12.
zdg 12 018

Słynna
chiromantka trafnie przepowiada
Szewska 21 — 5
zdg 11 819

Dziecko
przyjme wychowanie, pewna za-
płatą. Oferty Kurier Poznański
zdg 11 965

Wykwintnie
tanie szyć Słowackiego 39 — 9
zdg 11 844

Zeszyty — Bruliony
wieczne pióra
oraz wszelkie przybory szkolne
poleca

Musiakiewicz,
wł. T. Gilewski. Skład papieru —
zabawek i galanterii. Szkolna 11.
Asygnyaty Kredyt. zdg 11 745

Przyjmę
dziecko na wychowanie. Oferty
Kurier Poznański zdg 12 095

24. NAUKA

Kursy stenografii
pisanie maszyna rozpoczynam 1
września. Kantaka 1.
zdg 4 704

Kroju
modelowania damskiego, dziecie-
cego. Strojna-Neumannowa —
Szkolna 3 — 26. zdg 9 387

Koncesjonowane
kursy nowoczesnego kroju. —
Nowak, Wrocławska 33.
zdg 23 887

Uczni (nice)
przyjme utrzymaniem, pomoc na-
uce. Zgłoszenia „Par” pod 33.61
Pg 29 524-33.61

Stacja
najlepsze polecenia Jackowskiego
21, mieszkanie 11. zdg 10 848

Stacja
młodzieży szkolnej utrzymanie, o-
pieka, pomoc nauce. Gajowa 4 —
m. 5. zdg 10 456

Francuskiej
konwersacji tanio zaraz poszu-
kuje. Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 11 095

Uczennicę
przyjme na stację. Ogrodowa 19
m. 3. zdg 10 630

Kursy Handlowe
Skrzypczak plac Wolności 2. —
Początek 2 września. zdg 11 028

Kto
nauczy stenografii Korbla? Oferty
Kurier Poznański zdg 10 500

Gimnazjastki
utrzymaniem, dom kulturalny. —
Działynskich 3. m. 2. zdg 11 300

Korepetytor
student, starszy, energiczny u-
dzieli lekcji wszystkie przedmioty
zakres gimnazjum, liceum. —
bezbiedny francuski, konwersacja,
niemiecki, muzyka, posiada pier-
wszorządne referencje. Zgłoszenia
Kurier Poznański zdg 10 843

Gimnazjastów
(tki) utrzymaniem, pomoc w nau-
ce, fortepian. Focha 19. Dwor-
czakowa. zdg 9 827

Ucznia
dobrego domu przyjmie na stację
opieka zapewniona. Gajowa 4 —
m. 3. zdg 10 964

Szkolnym
słoneczny, utrzymaniem, opieka,
pomoc gimn., fortepian początku-
jącym lekcje. Chwaliszewo 7/8,
m. 7. zdg 10 967

Chcesz zdać maturę?
kup „Trygonometrię” Florczyka!
Łatwa nauka bez pomocy nau-
czyciela. Zadania maturalne roz-
wiązane, objaśnione. Do nabycia
we wszystkich większych księgarni-
ach. Pg 29 172-62.484

Szkola
Tańców — plastyki
Baletmistrza Szczerka - Szczer-
kowej. Podgórna 6. zdg 10 925

Szkola
Tańców
Szorskiego, Pierackiego 12, tel. 38-08.
Kurs początkujący
poniedziałki, piątki,
dla osób starszych
środy. zdg 11 680

Stenografii
pisanie maszyna, księgowości,
Strzelecka 33 zdg 11 518

Uczennicę
szkolne przyjmuję. Wszczęstrona
troskliwa opieka. Suszczyńska,
Marcinkowskiego 19. II.
zdg 11 459

Prof.
rutynowany pedagog, przygotowuje
do matury. Umieszca do szkół
Gwarantuje zawsze dodatnie wy-
niki. Pierackiego 10 — 9
zdg 11 784

Stancja
dla ucznia gimnazjalnego z dobrej
rodziny w kulturalnym domu. —
Nauczycielka, Okolice Stary Ry-
nek. Oferty Kurier Poznański
zdg 11 802

Kursy
nandlowe Sawickiego, dypl. W.
S. H. teraz Kantaka 4, tel. 49-68
Kursy 3 września zdg 23 904/5

Gimnazjastów
utrzymaniem opieka pomoc nauce
Wrocławska 4 — 2 zdg 11 424

Kroju
nowoczesnego tania. Waly Jadwi-
gi 3a — 9. zdg 11 706

Gimnaziasta
stancja, towarzystwo, korepety-
cje, opieka zapewniona Wielkie
Garbary 36 m. 3
zdg 11 815

Pokój
dla kształcących przy gimnazjum
Mickiewicza utrzymanie, pomoc
50 miesięcznie. Zgłoszenia Małec-
kiego 19 — 3 zdg 11 884

Lekcje fortepianu
przygotowuje do konserwatorium.
Wierzbicice 23 m. 5.
zdg 11 976

Angielskiego
poszukuje. — Oferty warunkami
Kurier Poznański zdg 12 017

Francuzka
poszukuje w zamian za
lekcje. Oferty Kurier Poznański
zdg 12 048

Gimnazjastów
gimnazjastki przyjmie na stancje
dobra opieka. Taczanowska, Mar-
szałka Focha 41, telefon 70-43
zdg 12 061

Kursy
kroju i szyć od września. Ser-
wacka Mickiewicza 17.
zdg 12 038

Niemieckiego
lekcji i konwersacji udziela aka-
demik niemiecki. Oferty Kurier
Poznański zdg 12 093

Lekcje
rysunków malarstwa. Mielżyń-
skiego 26, m. 10.
zdg 11 968

Gimnazjastę (kę)
troskliwa opieka przyjmie dom
ziemianski. Matejki 57 m. 7.
zdg 12 049

25. MUZYKA

Wielkopolska
Szkola Muzyczna
Ratajczaka 36. Filia Focha 47.
Prospekty bezpłatnie. zdg 9 408

Zofia
Fedyczkowska-Adamska
udziela lekcji śpiewu solowego. —
Godziny 4-6 plac Asnyka 3. —
m. 10, telefon 57-10. zdg 10 510

Śpiewu
solowego, gry fortepianowej w
domu, poza dom. Stroina 26 — 11.
zdg 11 266

Nauczycielka
muzyki udziela lekcji gry forte-
pianowej, przychodzi w dom. —
Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 10 873

Lekcje
gry fortepianowej
Halina Malinowska, b. prof. Pań-
stwowego Konserwatorium w Po-
znaniu i Konserwatorium Wroc-
ławskiego, Ulica Emilii Szczyń-
skiej 5. zdg 11 280

Dyplomowana
nauczycielka muzyki (fortepian,
teoria). Matejki 51 — 1.
zdg 10 955

Pierwszorządny
zespół damski lub męski kwartet
śpiewem, humorem od 1 września
potrzebny. Bristol, Gniezno,
ng 47 849

Szkola Muzyczna
im. M. Karłowicza, ul. Chelmoń-
skiego 21, m. 8, telefon 61-18.
przyjmuje wpisy do klas: forte-
pianu, skrzypiec, wiolonczeli, or-
ganów, śpiewu solowego i przed-
miotów teoretycznych. — codzien-
nie od godz. 9-13 i od 15-18.
zdg 11 735

H. Zellnerówna
dypl. naucz. udziela lekcji mu-
zyki, (winda) 10-12, 3-6. zdg 12 173

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych.

a) Służba domowa

Dziewczyna
z prowincji szuka posady do
wszystkiego. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 11 516

Poszukuję
pracy na cały dzień bez spania.
Oferty Kurier Pozn. zdg 11 374

Osoba
uczciwa, szuka posady praczki —
pracowazki względnie posługacz-
ki lub sprzątanie biur. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 11 375

Niania
do niemowlęcia i lekkich prac do-
mowych od zaraz szuka posady.
Oferty Kurier Poznański
zdg 10 538-9

Służąca
samodzielną, uczciwą, dobre świa-
dectwa poszukuje posady, lepszy
dom od 1. 9. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 10 000

Gospodyni
samodzielną inteligentną przy-
jmie posadę w lepszym domu —
najchętniej u księdza. Władys-
ława Jakubowska, Buk, Rocha-
wskiego 12. zdg 10 561

Dziewczyna
uczciwa, czysta szuka posady do
dzieci i pomocy pani od 1. albo 15
9. Oferty Kurier Poznański
zdg 11 044

Uczciwa
poszukuje posady świadectwami
okolica Łazarz, Ostroroga. —
Oferty Kurier Pozn. zdg 11 314

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego —
szuka posady. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 11 292

Samodzielną
gospodyni - kucharką szuka po-
sady. Zgłoszenia Kurier Pozn.
zdg 11 230

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego
od 1-go. Oferty Kurier Pozn.
zdg 11 178

Panienska
z poradnej rodziny z syciem po-
szukuje posady do jednego dziec-
ka. Łaskawe zgłoszenia do Ku-
riera Pozn. zdg 10 689

Kucharka
dobrym gotowaniem, poszukuje
posady do starszego państwa, do
wszystkiego. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 11 098

Młodsza
szuka posady do wszystkiego. —
Oferty Kurier Poznański
zdg 11 176

Dziewczyna
do wszystkiego bez spania szuka
posady. Oferty Kurier Poznański
zdg 11 169

Uczciwa
akuratna poszukuje posługi po
południu. Oferty Kurier Pozn.
zdg 11 890

Poszukuje
posługi, dobre świadectwa pole-
cenia. Oferty Kurier Poznański
zdg 11 978

Szukam
posługi lub posady Oferty Ku-
rier Poznański zdg 11 977.

Panienska
szuka posady do pracy domowej.
Oferty Kurier Pozn. zdg 11 649

Posługaczka
starsza dobre świadectwa pole-
cenia najchętniej do 2-3 osób. —
Oferty Kurier Pozn. zdg 11 651

Kucharka
poszukuje posady od 1 w Pozna-
niu do samotnej osoby lub posłu-
gi. Oferty Kurier Poznański
zdg 12 047

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi. Ofery-
zdg 11 943

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi. Ofery-
Kurier Pozn. zdg 11 944

Bufetowa
młodsza szuka posady od 1. 9. 37
lub 15. 9 37. Oferty Kurier Pozn.
zdg 11 920

Starsza
z gotowaniem szuka posady. Of-
erty Kurier Pozn. zdg 11 842

Dziewczyna
dobre świadectwo, polecenie szuka
posady z gotowaniem lub bez. Ła-
skawe zgłoszenia Kurier Pozn.
zdg 11 870

Dziewczyna
uczciwa i skromna z gotowaniem
i do wszystkich prac domowych
szuka, posady lub posługi cał-
dziejnej. Oferty Kurier Pozn.
zdg 11 907

Gospodyni
samodzielną skromną wymagania
szuka posady. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 11 843

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady od 1 września. Oferty
Kurier Pozn. zdg 12 125

Szuka
posady młoda uczciwa, chetna,
czysta, cokolwiek gotowania od
zaraz. Oferty Kurier Poznański
zdg 12 187

Młodsza
gospoia z dobrymi świadectwa-
mi szuka posady. Oferty Kurier
Poznański zdg 11 921

Poszukuję
posady lub posługi obiadem bez
prania, skromne wynagrodzenie.
Oferty Kurier Pozn. zdg 12 067

Samodzielną
z gotowaniem dobrym poszukuje
posady. Oferty Kurier Poznański
zdg 12 165

Dziewczyna
uczciwa długoletnimi świadectwa-
mi skromnym gotowaniem poszu-
kuje posady. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 11 822

Inteligentna
panna, znająca wszechstronnie
gospodarstwo domowe przyjmie
posadę gospodyni u samotnej oso-
by. Oferty Kurier Poznański
zdg 12 035

Osoba
zaufana szuka posady z dobrym
gotowaniem 1-2 osób lepszym
spokojnym domu. Oferty Kurier
Poznański zdg 12 174

Inteligentna
z gotowaniem do jednej osoby
szuka pracy od 1. 9. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 12 079.

Inteligentna
gospoia zna bardzo dobrze pro-
wadzenie domu, szuka posady do
osoby samotnej. Oferty Kurier
Poznański zdg 12 052

Krawcowa
dłuższa praktyka, garderoba dam-
ska, dziecięca szuka posady. —
Oferty Kurier Poznański
zdg 11 683

Dziewczyna
poleceniami uczciwa, pracowita
z gotowaniem szuka posady. —
Oferty Kurier Poznański
zdg 10 399

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady do wszystkiego. —
Oferty Kurier Poznański
zdg 10 570

Uczciwa
akuratna poszukuje posługi po
południu. Oferty Kurier Pozn.
zdg 11 890

Poszukuje
posługi, dobre świadectwa pole-
cenia. Oferty Kurier Poznański
zdg 11 978

Szukam
posługi lub posady Oferty Ku-
rier Poznański zdg 11 977.

Panienska
szuka posady do pracy domowej.
Oferty Kurier Pozn. zdg 11 649

Posługaczka
starsza dobre świadectwa pole-
cenia najchętniej do 2-3 osób. —
Oferty Kurier Pozn. zdg 11 651

Kucharka
poszukuje posady od 1 w Pozna-
niu do samotnej osoby lub posłu-
gi. Oferty Kurier Poznański
zdg 12 047

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi. Ofery-
zdg 11 943

Posługaczka
uczciwa poszukuje posługi. Ofery-
Kurier Pozn. zdg 11 944

Bufetowa
młodsza szuka posady od 1. 9. 37
lub 15. 9 37. Oferty Kurier Pozn.
zdg 11 920

Starsza
z gotowaniem szuka posady. Of-
erty Kurier Pozn. zdg 11 842

Dziewczyna
dobre świadectwo, polecenie szuka
posady z gotowaniem lub bez. Ła-
skawe zgłoszenia Kurier Pozn.
zdg 11 870

Dziewczyna
uczciwa i skromna z gotowaniem
i do wszystkich prac domowych
szuka, posady lub posługi cał-
dziejnej. Oferty Kurier Pozn.
zdg 11 907

Gospodyni
samodzielną skromną wymagania
szuka posady. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 11 843

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady od 1 września. Oferty
Kurier Pozn. zdg 12 125

Szuka
posady młoda uczciwa, chetna,
czysta, cokolwiek gotowania od
zaraz. Oferty Kurier Poznański
zdg 12 187

Młodsza
gospoia z dobrymi świadectwa-
mi szuka posady. Oferty Kurier
Poznański zdg 11 921

Poszukuję
posady lub posługi obiadem bez
prania, skromne wynagrodzenie.
Oferty Kurier Pozn. zdg 12 067

Samodzielną
z gotowaniem dobrym poszukuje
posady. Oferty Kurier Poznański
zdg 12 165

Dziewczyna
uczciwa długoletnimi świadectwa-
mi skromnym gotowaniem poszu-
kuje posady. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 11 822

Inteligentna
panna, znająca wszechstronnie
gospodarstwo domowe przyjmie
posadę gospodyni u samotnej oso-
by. Oferty Kurier Poznański
zdg 12 035

Osoba
zaufana szuka posady z dobrym
gotowaniem 1-2 osób lepszym
spokojnym domu. Oferty Kurier
Poznański zdg 12 174

Inteligentna
z gotowaniem do jednej osoby
szuka pracy od 1. 9. Oferty Ku-
rier Poznański zdg 12 079.

Inteligentna
gospoia zna bardzo dobrze pro-
wadzenie domu, szuka posady do
osoby samotnej. Oferty Kurier
Poznański zdg 12 052

Krawcowa
dłuższa praktyka, garderoba dam-
ska, dziecięca szuka posady. —
Oferty Kurier Poznański
zdg 11 683

Dziewczyna
poleceniami uczciwa, pracowita
z gotowaniem szuka posady. —
Oferty Kurier Poznański
zdg 10 399

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszu-
kuje posady do wszystkiego. —
Oferty Kurier Poznański
zdg 10 570

Dziewczyna
szuka posady z gotowaniem od
1. 9. Oferty Kurier Poznański
zdg 10 521

Dziewczyna
młodsza, uczciwa samodzielną po-
szukuje posady od 1. 9. 37. Ofery-
Kurier Poznański zdg 10 441

Gospodyni - kucharka
znająca pierwszorzedną kuchnię,
szuka posady. Poleca sie także
na słuhy lub większe przyjęcia.
Adres wskaze Kurier Poznański
zdg 10 474

Sumienna
pracowita poszukuje jakiegokol-
wiek posady. Oferty Kurier Poz-
nański zdg 10 476

Służąca
uczciwa i pracowita szuka posady
do wszystkiego od 1. Oferty
Kurier Poznański zdg 10 550

Młoda
inteligentna gospodyni poszukuje
posady od 1. 9. do małej rodziny
lub na majątek w charakterze
kucharki. Oferty Kurier Pozn.
zdg 10 589

Przychodnia
dobrze gotuje, zna zaprawy po-
szukuje posady w lepszym domu.
Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 10 714

Panienska
poszukuje posady do wszystkiego.
Oferty Kurier Poznański
zdg 10 770

Uczciwa
wiejska szuka pracy do wszyst-
kiego, dobre świadectwa. Oferty
Kurier Poznański zdg 10 791

Panienska
Niemka, która mówi polskim je-
zykiem poszukuje posady u lep-
szej rodziny do dzieci. — Oferty
Kurier Poznański zdg 10 691

Młodsza
uczciwa do wszystkiego poszu-
kuje całodziennej posługi. Oferty
Kurier Pozn. zdg 10 638

Inteligentna
lat 21, sierota szuka posady do
dzieci. Oferty Kurier Poznański
zdg 10 634

Poszukuję
posady z gotowaniem od 1. 9. 37.
Zgłoszenia Kurier Poznański
zdg 10 856

Poszukuję
posługi na cały dzień z samodzi-
elnym gotowaniem od 1. 9. Oferty
Kurier Poznański zdg 10 885

Posługaczka
uczciwa szuka posługi. Oferty
Kurier Poznański zdg 10 883

Poszukuję
posady samodzielnej, osoba zau-
fana. Oferty Kurier Poznański
zdg 10 875

Praczką
poszukuje prania dobrze i tanio.
Oferty Kurier Pozn. zdg 9 795

Poszukuję
prania — posługi, dobre świa-
dectwa. Oferty Kurier Pozn.
zdg 9 746

Szukam
posady do wszystkiego. Oferty
Kurier Poznański zdg 9 726

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego.
Oferty Kurier Pozn. zdg 10 006

Posługi</

Pomocnik
branży sprzętów kuchennych, radia, przyborów elektrycznych, obrotowy naprawa aparatów radiowych szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 11 127

Początkująca
szuka posady biurowej. Oferty Kurier Poznański zdg 11 149

Panienska
pracowała składzie, zna wszelka prace domowa, robotki, krytycznym położeniu szuka posady. — Oferty Kurier Poznański zdg 11 075

Urzędnik
dyplomowany rolnik, lat 30, kilkuletnia praktyka w majątkach, poszukuje posady zaraz 1 października. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 755

Maturzystka
przyjmie prace biurowa, Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 11 032

Emeryt wojskowy
szuka posady portiera, magazyniera, administratora domu, inkasenta niskie wynagrodzenie. — Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 11 045

Panienska
z gimnazjalnym wykształceniem praktyka u adwokata, pisząca biegle na maszynie szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 11 238

Krawcowa
poszukuje posady po domach, dobry kraj, także na wyjazd. Oferty Kurier Poznański zdg 11 233

Wychowawczyni
z pozwoleniem nauczania, bardzo dobrymi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 257

Piekarz - cukiernik
pomocnik, młody, samodzielny, uczywa, z lepszej rodziny poszukuje za miłąm wynagrodzeniem. Oferty Kurier Poznański zdg 11 255

Czeladnik
piekarski, znający cukiernictwo dobrymi świadectwami szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 10 909

Nauczycielka
młoda dyplomowana, energiczna, francuski, przyjmie posade. Oferty Kurier Poznański zdg 10 019

500 zł
za uzyskanie posady woźnego, portiera lub tp. Oferty Kurier Poznański zdg 11 023

Młody
chłopak silny, poszukuje jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurier Poznański zdg 10 980

Rządca - administrator
kawaler, lat 39, energiczny, obeznany uprawa wszelkich gleb — prowadzeniem księgowości, świadectwa dobre. Długa praktyka samodzielnego prowadzenia gospodarstwa dobrym wynikiem — zmieni posade zaraz lub później. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 345

Samotny
z kaucją szuka jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurier Poznański zdg 11 414

Inteligentna
lat 32, średnie wykształcenie, język polski, niemiecki, fortepian, zna biurowo maszynę, poszukuje jakiegokolwiek posady wychowawczyni, lektorki lub składzie. Oferty Kurier Poznański zdg 11 372

Krawcowa
dobra długoletnia praktyka w szwalniach miarowych, zna kuśnierstwo, szuka posady, także po domach tano. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 11 511

Kuśnierz
zdolny wykonuje wszelkie prace kuśnierskie poszukuje pracy dom poza dom. Oferty Kurier Poznański zdg 11 504

Samotny
może obsłużyć pielęgnację chorego. Oferty Kurier Poznański zdg 11 467

Wychowawczyni
poszukuje posady do niemowlęcia w lepszym domu, kilkuletnia praktyka, najchętniej na prowincji możliwie jakimś majątku. Łaskawe oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 11 746

Gospodyni
wykwintna kucharka, poszukuje pracy, pensjonat, dom prywatny, łaskawe, lub kuchnie na rachunek. Jastarnia Bór 19, Konkel Leon, dla Józefy. ng 48 655

Panienska
szuka posady w piekarni lub kawiarni. Oferty Kurier Poznański zdg 11 919

Nadmłynarz - technik
zmieni posade. Gruszczyński, Nakło n. Notecia, Olszewska 1. ng 48 702

Panienska
średnim wykształceniem niemieckim francuskim praktyka szuka posady do dzieci. Oferty Kurier Poznański zdg 11 817

Emeryt
kolejowy lat średnich długoletni kasjer samodzielnego korespondent polsko-niemiecki sumienny szuka posady biurowej inkasenta portiera lub woźnego. Oferty Kurier Poznański zdg 11 934

Bufetowa
młoda dzielna szuka posady. — Oferty Kurier Poznański zdg 11 929.

Posługi
poszukuje starsza uczciwa, świadectwa dobre. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 11 720

Uczennica
z szkoła handlowa poszukuje posady do składu lub do biura. — Oferty Kurier Poznański zdg 12 016

Panienska
dobrymi świadectwami, referencjami, znająca wszelkie dziedziny biurowości, pisząca biegle na maszynie, stenografia, szuka posady biurowej. Zgłoszenia Kurier Poznański ng 48 694

Wychowawczyni
freblanka praktyka pierwszorzędne referencje szuka posady. Zgl. Kurier Poznański zdg 11 422

Praktykant
poszukuje pracy Poznaniu, obojętnej branży, skończona 2 kl. gimnazjum małego, prowincji. — Oferty Kurier Poznański zdg 11 064 5

Biurowa
maszynistka prosi o jakakolwiek prace. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 524 5

Chłopiec
lat 16, inteligentny szuka miejsca do posyłek. Oferty Kurier Poznański zdg 11 118

Pielęgniarka
do niemowlęcia poszukuje posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 252

Kto
z osób wpływowych, poważnych, dopomoże sympatycznej, niebrzydkiej młodej pani do otrzymania jakiegokolwiek posady. Oferty Kurier Poznański zdg 11 319

Gospoia
samodzielną do jednej lub dwóch osób szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 11 321

Panienska
inteligentna, miła, młoda poszukuje posady jako początkująca do cukierni ewentl. do bufetu Miejskośc obojętnej. Oferty Kurier Poznański zdg 11 281

Inteligentna
uczciwa, dobrego domu, prowincji, z zamilowaniem do interesu, szuka posady. branża obojętnej. Oferty Kurier Poznański zdg 10 864

Panienska
inteligentna z dobrym poleceniem poszukuje posady jako uczennica do składu, oprócz rzeźnictwa. — Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 10 769

Administratorka
pełnomocnika, nadleżniczego posady w majątku względnie przedsiębiorstwa leśnym poszukuje młody bardzo energiczny, dobrze wprowadzony w urzędach, bezwzględnie rutynowany inżynier leśny znajdujący się na państwowym niewypowiedzianej posiadzie. Oferty kierować do Biura Ogłoszeń Pietraszka, Warszawa, Marszałkowska 115, pod „S. P.“ ng 47 830

Panienska
inteligentna, — przykre warunki materialne, 5 klas gimnazjum odpowiedniego zajęcia, na majątku w biurach, do towarzyszywa. — Oferty proszę do Kuriera Poznański zdg 10 973

Nauki
uczni rzeźniczkę szuka młodszy uczywa szofer. Oferty Kurier Poznański zdg 10 986

Szofer
początkujący, trzeźwy, uczywa, szuka posady za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurier Poznański zdg 10 987

Poszukuję
posady, znam prace biurowa, posiadam ładny charakter pisma, za małym wynagrodzeniem, 40.— lub 30.— zł miesięcznie. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 989

Francuzka
lat 20 poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurier Poznański zdg 10 966

Panienska
inteligentna, dobrego domu, kilkuletnia praktyka szuka posady jako wychowawczyni lub wyręczytelki pani domu. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 334

Dziewczynka
lat 14 szuka posyłki. Oferty Kurier Poznański zdg 12 050

Marszantka
samodzielną poszukuje posade na prowincji. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 926

Absolwentka
W. S. H. (stenografia) przyjmie posade. Oferty Kurier Poznański zdg 12 034

Wychowawczyni
niemieckim, praktyka, robotki. — gimnastyka, dobre referencje. — Oferty Kurier Poznański zdg 12 097

Ekspedientka
dzielna, dobrze prezentująca się poszukuje zaraz posady większym magazynie. Oferty Kurier Poznański ng 47 933

Rządca gosp.
żonaty, bezdzietny, szuka posady. może złożyć kaucję bankową. — Oferty do Kuriera Poznańskiego pod zdg 12 164

Pokojowa
polskim, uczciwa, pracowita z polskim, niemieckim, szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 12 155

19
letni, ukończona szkoła powszechna szuka posady złoży 500 złotych kaucji. Oferty Kurier Poznański zdg 12 141.

Inteligentna
panna do dzieci, umiająca szyc, szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 11 610

Kuśnierka
pierwszorzędna szuka posady poza domem tano. Oferty Kurier Poznański zdg 12 177

Wychowawczyni
ukończona Państwowe Sem. Ochroniarskie szuka posady prywatnie lub w przedszkolu 2 lata praktyki. Oferty Kurier Poznański zdg 11 898

Inteligentna
poszukuje zajęcia do dzieci lub pracy domowej za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurier Poznański zdg 11 875

Wychowawczyni
praktyka, dobrymi długoletnimi świadectwami, szycie, niemiecki, wyreczenie pani poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 11 964

Bufetowa
rutynowana, obsługa gości kawiarni, restauracji szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 11 478

Syn
uczniwych rodziców poszukuje nauki, za tapicera lub obuwnika. Oferty Kurier Poznański zdg 11 526

Wychowawczyni
— Francuzka! szuka posady od 15. 9. — może również w języku francuskim kształcić starsze dzieci. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 11 993

27. WOLNE MIEJSCA

Uczeń
z ukończoną szkoła handlowa, — uczywa zaraz potrzebny. Zgłoszenia z życiorysem i odpisem świadectwa do składu artykułów w meshich „The Gentleman” — właśc. Stefan Schaefer, Poznań, 27 Grudnia 4. zdg 9 420

Przedstawiciela
energicznego i uczciwego, na Wielkopolskę i Pomorze, do zbierania ogłoszeń i prenumeraty, poszukuje administracja dwóch poważnych czasopism fachowych. Oferty z podaniem referencji: Warszawa, skrzynka pocztowa 920. Tg 21 370

Apteka
pod Lwem w Rawiczu poszukuje od 1. 10. 37

magistra
(katolika) z 1/2 roczną praktyka, pożądan język niem. Świadectwa, życiorys, fotografie. Podać warunki. dg 24 053

Pomocnik
lub pomocnica księgarska ze znajomością sortymentu i prac księgarskich oraz branży papierniczej z dobrymi referencjami i kwalifikacjami do ekspedycji, potrzebnej do większej księgarni prowincjonalnej. Zgłoszenia z podaniem warunków uprasza się do Kuriera Poznańskiego ng 48 607

Stolarz budowlany
przynacz, rysownik, oraz za- stępca szefa potrzebny od zaraz. Maria Gierszal, Gdynia, ulica Świętojańska 130, mistrz stolarz. ng 48 632

Apteka
pod Lwem w Rawiczu poszukuje od 1. 10. 37.

magistra
(katolika) z 1/2 roczną praktyka, pożądan język niem. Świadectwa, życiorys, fotografie. Podać warunki. dg 24 053

Apteka 27-go Grudnia
poszukuje od 1. 9. magistra poleconego z wielkomięjska kilkuletnia praktyka. zdg 10 540

Nauczycielka
potrzebna na wyjazd od zaraz. Wymagane seminarium, język niemiecki, dobre referencje. Zgłoszenia Słowackiego 32, m. 3. — godz. 11—12. zdg 10 590

Poszukuję
starsza księżkowna na samodzielną stanowisko z gotówką 5 000 do 7 000 zł jako udziałowczyni. — Oferty proszę do Kuriera Poznański zdg 24 184

Młoda
z gotowaniem do wszystkiego od zaraz, dłuższe świadectwa. Kłownicza 3, m. 3. Łazarz. zdg 10 787

Uczennica
zaraz potrzebna. Firma Czyst — Szkolna 11. zdg 10 762

Maturzystka
możliwie z rocznym kursem W. S. H. muzyka — potrzebna zaraz. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 596

Kulturalna
wychowawczyni, — konwersacja francuska, muzyka wolnych chwilach pomoc w biurze do dziewczynki 11-letniej potrzebna od 1. 9. Zgłoszenia podaniem warunków do Kuriera Poznański zdg 10 598

Służąca
pracowita, czysta potrzebna. — Wejmanowa, Poznań, Kościelna 17. zdg 10 758

Przedstawicieli
wprowadzonych u odsprzedawców na woj. Pomorskie, Poznańskie poszukuje fabryka radioaparatury Oferty „Radio” Uniwersalna Agencja Reklamowa, Warszawa, Marszałkowska 142. ng 47 880

Służąca
do wszystkiego, Bukowska 65 — m. 7. zdg 10 447

Szofer - ogrodnik
dobre świadectwa. Oferty podaniem warunków Dunin, Bogusławice, Izbiica Kujawska. zdg 10 523

Wychowawczyni
dla dziewczynki 8 letniej z niemieckim od 1 września do Bydgoszczy. Zgłoszenia Ekspozytura, Bydgoszcz, 3 Maja 20. ng 48 671

Dziewczynna
uczciwa, czysta do wszystkiego potrzebna. Kawiarnia, Dąbrowskiego 49. zdg 10 696

Ekspedient
dekorator zdolny, siła pierwszorzędna, władający językiem niemieckim, z branży biawatów, — konfekcji damskiej i męskiej potrzebny od zaraz lub 15. 9. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem warunków (wolnym utrzymaniem) kierować do Kuriera Poznańskiego pod zdg 10 693

Laboratorium dentystyczne
poszukuje technika (siła młodsza) oraz ucznia. Oferty z podaniem warunków Kurier Poznański zdg 11 042

Potrzebna
Francuzka do dziewczynki. Zgłoszenia plac Nowomiejski 3, 1 p. lewo, od godz. 13 do 14. zdg 11 049

Krawcowa
młodej i przyjemnej powierzchowności, towarzysząca, młoda, rym. kat. na majątek. Również ewentl. obeznana gospodarka domowa i rachunkami, jako zaufana i prawa reka pani domu — jako też do towarzyszywa, na wyjazdy itp. Oferty z podaniem wymaganej pensji, wykształcenia oraz fotografii, prosimy skierować do Kuriera Poznańskiego zdg 11 048

Służąca
znająca wszelkie prace domowe potrzebna od zaraz. Dyszakowa, Działuskiej 8, m. 3. zdg 11 063

Dziewczynna
młoda do dzieci potrzebna. Dąbrowskiego 15, m. 7, od 5—7. zdg 11 277

Krawcovej
pierwszorzędnej, z referencjami, poszukuje w dom. Oferty z podaniem ceny Kurier Poznański zdg 11 235

Zegarmistrzowskich
2 pomocników przyjmie na stała posade. Szymczak, Poznań, Marcina 79. Ng 47 335

Szkoła powsz. Liceum i Gimnazjum
im. Królowej Jadwigi w Poznaniu z pełnymi prawami przyjmują wpisy codziennie od 11 — 2 do 6 klas szkoły powszechnej; do gimnazjum i do I klasy liceum humanistycznego. Waly Zygm. Starego 9, telefon 59-85. Dla zamiejscowych internat na warunkach bardzo przystępnych. zdg 11 214

Zastępców
do sprzedaży markowych radioodbiorników. Oferty „Par” pod „57.200”. Pg 29 628-57.200

Akwizytora
na sprzedaż markowych radioodbiorników. Oferty „Par” pod „57.189”. Pg 29 627-57.189

Krawcove
pierwszorzędna praktyka szwalniach „Femina”, Fredry. zdg 11 180

Dziewcze
16-letnie posyłek robotek „Femina”, Fredry 3. zdg 11 179

Niemieckiego
tanio, dobrze Stroma 26 — 11. zdg 11 265

Służąca
lepszych domów samodzielnie, dobre gotowanie, potrzebna. Przemysłowa 20 d. zdg 11 263

Dziewczynna
młodsza, do wszystkiego, bez spania. Stary Rynek 85, m. 6 zdg 11 249

Kelner
młodszy, kaucji 50.— z Restauracja Dworcowa, Jarocin. ng 48 630

2
podróżujących na soki potrzebni. Wielkie Garbary 20, m. 3. zdg 12 111

Drogerzystka
do dekoracji okna co dwa tygodnie potrzebny. Oferty Kurier Poznański zdg 10 977

Uczennica
która już praktykowała do składu kolonialnego potrzebna zaraz. Szymkowiak, Grobla 30, naroznik Mostowej. zdg 12 087

Buchalter (ka)
rutynowany na jedną godzinę dziennie. Oferty do admin. Kuriera Poznańskiego zdg 12 109.

OGÓLNOPOLSKIE
Poniedziałek, 30 sierpnia. 6.15 audycja poranna: 12.15 „Rodzice a szkoła” — pogadanka; 12.25 koncert orkiestry dzieci; 12.40 „Od warsztatu do warsztatu”; 16.00 „Pokoje” — pogadanka; 16.15 transmisja z ogniska harcerskiego na Miedzynarodowym Zlocisku Skautów w Holandii; 17.00 koncert solistów; 18.15 wiązanka melodii Pucika i Komzaka; 19.00 „Wspomnienia” do dawnych weseł; 20.00 kapela ludowa z Siolkowej; 20.00 melodie filmowe polskie i obce; 20.20 „Zwariowany antykwariat”; 22.06 koncert Poznańskiego Chóru Katedralnego pod dyr. ks. dra W. Gieburowskiego; 22.30 Jan Sebastian Bach.

WARSZAWA
Warszawa II — 13.00 koncert rozrywkowy (płyty); 14.00 program na jutro; 14.06 wizje malarskie (płyty); 15.00 pogadanka aktualna; 15.10 życie kulturalne stolicy; 15.15 koncert rozrywkowy; 22.00 wiadomości sportowe; 22.05 „Powrotna fala powieści biograficznej”; szkic literacki Adama Galisa; 22.20 muzyka lekka (płyty); 23.15—24.00 muzyka taneczna (płyty).

Do wszelkich ogrzewań centralnych
Oszczędnościowe kotły uniwersalne pat. „Höntscha“
Opalać można każdym opalem, stąd znaczne korzyści. og 47982
Höntschi & Ska, Sp. z o. o.
Odlewania kotłów ogrzewalnych
Poznań — Rataje VI.

Kierownika
propagandy doświadczonego w nowoczesnej reklamie poszukuje przedsiębiorstwo branży chemicznej celem przeprowadzenia wielkoszczaj kampanii reklamowej.

Samodzielnego korespondenta
dobrego propagandziste do redagowania nowoczesnych listów sprzedażowych poszukujemy od zaraz. Uwzględniane będą tylko zgłoszenia panów zatrudnionych dłuższy czas na podobnych stanowiskach. Oferty Kurier Poznański zdg 10 974

Uczennica
ukończona Szkoła Handlowa „Ewa”
Focha 60. zdg 12 063

Ekspedientki
pierwszorzędne poszukuje. Artykuły damskie, męskie Trojanowski, Marcina 18. zdg 12 055

Przedszkole
poszukuje inteligentnej bezpłatnej praktykantki, dobra wymowa. — Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 11 227

Marszantka
od zaraz posada stała. Oferty Kurier Poznański zdg 12 084

Kasjerka
z znajomością księgowości do Rawicza z kaucją. Oferty Kurier Poznański zdg 12 162

Pokojowa
inteligentna znajomością szycia, dłuższa praktyka, mała rodzina. Rajewska, Marsz. Focha 18. Zgłoszenia restauracji. zdg 12 077

Ekspedientka
do biawatów, konfekcji, krótkich towarów na Pomorze. Fotografia, warunki, bez utrzymania. — Oferty Kurier Poznański zdg 11 191

Ekspedient
z branży biawatów, konfekcji na Pomorze. Fotografia, warunki. — bez utrzymania. Oferty Kurier Poznański zdg 11 190

Pomocnik ekspedient
do materiałów piśmiennych. Praktykant z dobrymi wiadomościami z fizyki z ukończoną szkoła średnia do większego przedsiębiorstwa potrzebni od zaraz. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 10 487

Do
składu kolonialnego od zaraz potrzebny chłopiec inteligentny z wiedzy rodziców. Adres Kurier Poznański zdg 12 180

Zastępcę
na Poznań branży kolonialno-drogerijnej z 1 000.— zł gotówki za zabezpieczenie poszukuje zajęcia stale. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 12 181

Starszego dzielnego ekspedienta
z branży konfekcji męskiej poszukuje od 1. 9. 1937 Firma Leon Górecki, Toruń, Szeroka 23. Pg 29 619-64,96

Krawcove
do poprawek, konfekcji, damskiej potrzebne. Dzikowski, Stary Rynek 49. Pg 29-613-34,122

Uczennica
z ukończoną szkoła handlowa do konfekcji damskiej. Oferty do „Par” pod „34.123”. Pg 29 612-34,123

Panna
inteligentna, wychowawczyni — zdrowa, czysta do 3 dzieci 3, 6, 4 lata. Zgłoszenia w poniedziałek lub wtorek Łukaszczyca 32. zdg 12 094

Dziewczynna
wiejska, uczciwa do wszystkiego potrzebna. W Garbary 3 m. 8. zdg 12 159

Germanista-Lacinnik
kwalifikowany potrzebny do Prywatnego Koedukacyjnego Gimnazjum w Obornikach. Pg 29 589-57,180

Pomocnik
młodszy branża kol.-restauracyjna — język polski-niemiecki. Zgłoszenia odpisami świadectw Kurier Poznański zdg 11 991

Kupiec
branży kolonialno-spożywczej potrzebny jako sklepowy do spółdzielni wojskowej w Poznaniu. kaucja konieczna Oferty z odpisem świadectw do Kuriera Poznańskiego zdg 11 923.

Dziewczynna
gotowaniem potrzebna. Wierzbicie 23 m. 1 zdg 12 041

Przychodnia
całodzienna potrzebna Łazarz. — Adres wskaze Kurier Poznański zdg 12 042

Posługa
gotowaniem cały dzień Kawiarnia Wierzbicie 27 zdg 11 825

Służąca
dobrem gotowaniem czystym praniem. Zgłosz. niedziele od 4. Strzelecka 3 m. 9 zdg 11 889

Pomocnik
stolarski potrzebny jest od zaraz do wszelkich robót stolarskich. Murowana Goślina, Leon Gmaflung zdg 12 075

Bezrobotni
panowie — panie znajdą pewny zarobek 6 złotych dziennie i więcej przy sprzedaży demokrajnej artykułu pierwszej potrzeby. — Zgłoszenia „Promień”, Poznań, Dąbrowskiego 79. ng 48 636

Służąca
do wszelkich prac może się zgłosić Włodarczak, Osiedle Warszawskie, Lidzka 14. zdg 12 053

Posługaczka
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem przed pol. Kraszewskiego 1, skład kapeluszy. zdg 12 053

Panienski
poszukuje Księgarnia, Wodna 1. zdg 10 024

Dziewczynna
która pracowała w restauracji potrzebna. Restauracja, Pocztowa 31. zdg 12 025

Pomocnik
młodszy dzielnego ekspedient do składu kolonialnego może się zaraz zgłosić z podaniem wieku, pensji przy wolnym stole i stancji, załączając odp. świadectw i fotografie Kurier Poznański zdg 11 632

Służąca
potrzebna do wszystkiego zaraz. Dr Uliszewski Włodkowicza 3 przy Lubeckiego zdg 11 931

Fotograf
retuszerka, ucznia przyjmie. — Markiewicz, Marsz. Piłsudskiego 1. zdg 11 935

Służąca
do wszystkiego zaraz. Ogrodowa 13, m. 8. zdg 11 660

Potrzebne
panienki do obsługi gości. Kuchnia Warszawska, Skarbowska 4. zdg 11 691

Starszy
pomocnik krawiecki na dzienna prace. Aleksander Kaczmarek, 27 Grudnia 3, m. 4. zdg 11 887

Bufetowa
młoda do nocnego lokalu „Casanova”. Masztalarska. zdg 12 019

Dziewczynna
uczciwa, czysta, gotowaniem od 1. 9. Mickiewicza 34 m. 8. zdg 12 059

Germanista-Lacinnik
kwalifikowany potrzebny do Prywatnego Koedukacyjnego Gimnazjum w Obornikach. Pg 29 589-57,180

Pomocnik
młodszy branża kol.-restauracyjna — język polski-niemiecki. Zgłoszenia odpisami świadectw Kurier Poznański zdg 11 991

Kupiec
branży kolonialno-spożywczej potrzebny jako sklepowy do spółdzielni wojskowej w Poznaniu. kaucja konieczna Oferty z odpisem świadectw do Kuriera Poznańskiego zdg 11 923.

Dziewczynna
gotowaniem potrzebna. Wierzbicie 23 m. 1 zdg 12 041

Przychodnia
całodzienna potrzebna Łazarz. — Adres wskaze Kurier Poznański zdg 12 042

Posługa
gotowaniem cały dzień Kawiarnia Wierzbicie 27 zdg 11 825

Służąca
dobrem gotowaniem czystym praniem. Zgłosz. niedziele od 4. Strzelecka 3 m. 9 zdg 11 889

programy radiowe

POZNAŃ
Poznań — 12.15 muzyka dla wsi (płyty); 12.25 sola skrzypcowe (płyty); 13.00 życie kulturalne i społeczne Poznania; 13.05 koncert żywczeń z płyt; 14.05 przegląd giełdowy; 14.15 d. c. koncert żywczeń; 18.00 skrzynka ogólna; 18.10 profile artystyczne (l. audycja) płyty; 18.40 program na jutro; 18.45 wiadomości sportowe lokalne; — 22.30—22.50 nowości z naszej płytoceki.

PROFONUJEMY LAMPOWICZOM
16.00 Koenigsw. — Koncert popu-

Café George

otwarcie w najbliższych dniach

Pg 29 619-34126

Służąca
młodsza gotowaniem praniem. — Adres wskaże Kurier Poznański zdg 11 328

Rządca
na wzorowo prowadzony majątek poszukiwany. Oferty Kurier Poznański dg 24 197

Dziewczynę
do wszystkiego gotowaniem czy sta zdrową dobrze polecona. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 12 122

Służąca
wszelka prace gotowaniem 15-go. Focha 103, skład kapeluszy. zdg 12 116

Posługaczka
młodsza 8-12 potrzebna Emilii Szanieckiej 5 — 3. zdg 12 115

Dziewczyna
z dobrym gotowaniem samodzielnie od 1. 10. potrzebna. Skład kolonialny. Wielkie Garbary 38. zdg 11 925

Młynarz
samodzielny dłuższą praktyką na większych młynach, który wykazać się może dobrym ustawieniem maszyn, dobrym wymiarem, potrzebny. Podać wynagrodzenie oraz kaucję. Zgłoszenia Kurier Pozn. ng 47 847

Magistra
(y) krótka praktyka, na stałe od 1. 10. 37. poszukuje. Proszę podać referencje, warunki. — Apteka Buk, pod Poznaniem. Ng 47 338

Bufetowa
przystojna do kawiarń z wyszynkiem i ekspresem potrzebna. — także młodszy pomocnik gastr. — Pismne zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 11 382

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego gotowaniem. Wyspiańskiego 15 — 12. zdg 10 990

Służąca
z gotowaniem potrzebna zaraz na wieś. Zgłoszenia: Łaski, poczta Wielęń nad Notecią, pow. czarnkowski. zdg 10 942

Posługaczka
uczciwa. Stroma 26 — 4. zdg 10 914

ogrodnik
siła pierwszorzędną do ogrodu pałacowego od 1-go września. — Oferty z podaniem warunków i kopiami świadectw do „Par” — pod „Poznańskie”. Pg 29 575-34 61

Fryzjerka
potrzebna, dobra siła. — życie mieszkanie 40-60 miesięcznie. — Puławy, Rzeczycki. zdg 11 344

Majątek
400 ha poszukuje rutynowanego urzędnika gospodarczego z dłuższą praktyką pod ścisłą dyspozycją administratora. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 10 323

TEATRY

Poznań, sobota, 28. 8.
TEATR POLSKI Sobota, 28. 8. godz. 20: „Pierwsza pani Selby”

Zadajcie w cukierniach, restauracjach, składach
plynny owoc

Caprice

KANTOROWICZA

Orzeźwia — zawiera witaminy jest pyszny!
dg 24 09

KINA

Poznań, sobota, 28. 8.
APOLLO: „Piętro wyżej”.
GLORIA: „Ich Troje”.
GLORIA: „Biały Aniol”.
GWIAZDA: „Stradivari”.
METROPOLIS: „Darmozjad”.
OSWIATOWE T. C. L. „Cissy”.
RENAISSANCE: „Bengalski tygrys” oraz „Skamieniały las”.
SŁONCE: „Szesnastolatka”.
ŚWIT: „Ada to nie wypada”.
TECZA-Lazarz: „Ordynat Michorowski”.
TECZA-Wilda: „San Francisco”.
WILSONA: „Jej Pierwsza Miłość”.

Służąca
do 15-letniego ułomnego chłopca od zaraz potrzebna. — Zgłoszenia Stary Rynek 4 w sniadalni, wejście przez sień. zdg 11 597

Agronoma
lub leśnika, młodego, dzielnego, kulturalnego poszukuje. Wymagany wkład 2,500. — zabezpieczony własnością krów. Oferty Kurier Poznański zdg 11 674

Poszukuję
nauczyciela do chłopca z 4 klasy na majątek. Warunek: rzymskokatolik, muzykalny. Odpisy świadectw, życiorys, podanie warunków skierować do Kuriera Poznańskiego pod zdg 11 587

Marszantka
samodzielną zaraz. Matuszewska, Ratajczaka 8. m. 8. zdg 11 638

Stolarze
potrzebni św. Marcin 31 m. 6 zdg 11 586

Służąca
samodzielną gotowaniem. Marcin 32 m. 7. zdg 11 807

Potrzebna
starsza osoba zaufana do składu kapeluszy damskich i gotowania obiadów na prowincje. Oferty Kurier Pozn. zdg 11 513

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego gotowaniem. Wyspiańskiego 15 — 12. zdg 10 990

Służąca
z gotowaniem potrzebna zaraz na wieś. Zgłoszenia: Łaski, poczta Wielęń nad Notecią, pow. czarnkowski. zdg 10 942

Posługaczka
uczciwa. Stroma 26 — 4. zdg 10 914

ogrodnik
siła pierwszorzędną do ogrodu pałacowego od 1-go września. — Oferty z podaniem warunków i kopiami świadectw do „Par” — pod „Poznańskie”. Pg 29 575-34 61

Fryzjerka
potrzebna, dobra siła. — życie mieszkanie 40-60 miesięcznie. — Puławy, Rzeczycki. zdg 11 344

Majątek
400 ha poszukuje rutynowanego urzędnika gospodarczego z dłuższą praktyką pod ścisłą dyspozycją administratora. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 10 323

Mleczarz
pełnych kwalifikacjach samodzielnego prowadzenia mleczarni natchmiast. Odpisy świadectw i referencje Kurier Poznański zdg 11 578

Dziewczyna
do wszystkiego. Zgłoszenia 3 Maja 4, hala 7. zdg 11 621

Uczennice
szkolne, opieka, pomoc, dobre utrzymanie 65 zł. Linda. Wojciech 28 — 5. zdg 11 599

Panienkę młodszą
kochającą dzieci, inteligentnego domu, do małej dziewczynki i pomocniczych prac domowych. Zgłoszenia ostatnim świadectwem szkolnym 4-6. Adres Kurier Poznański zdg 11 503

Obuwnik
samodzielny z kartą rzemieślnicza potrzebny. Oferty Kurier Pozn. zdg 11 225 6

Kucharz
potrzebny od 1 września 1937 r. do restauracji dworcowej. Zgłoszenia z podaniem wymaganej pensji Napierała, Restauracja Dworca Głównego w Bydgoszczy. zdg 24 195

Fryzjer
lub fryzjerka żelazkowa — wodna — dzielną 40 — stół, stancja. St. Galas. Września. ng 48 686

Stelmach
potrzebny zaraz, kawaler. Majętność Dziekanowice, pow. Gniezno. Zgłoszenia u Kowala. n 48 664-5

Potrzebna
panna do dzieci polecona przychodnią. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 11 577

Dla
nauczyciela z dobrą biuroacją niemiecka ma posady Biuro Ireney Rechter. Lwów, Kochanowskiego 37, tel 260-24 zdg 11 333

Uczeń
potrzebny. W. Osiniński, Zupańskiego 1. Towary spożywcze, wódki, wina, tytonie. zdg 11 759

Higienistka
do lekarza dentysty potrzebna. Odpisy świadectw Kurier Pozn. zdg 11 753

Potrzebna
dziewczyna intelig. do wszystkich zajęć domowych zaraz. Zgłosić Kilińskiego 6 m. 3. zdg 11 918

Ekspedientka
do składu rzeźniczego potrzebna. Zyg. Niklasiewicz, św. Marcin 11. zdg 12 015

Ekspedientka
samodzielną starszą z branży szkła i porcelany zaraz potrzebna. Oferty Kurier Pozn. zdg 12 014

Kucharka
z dobrym gotowaniem potrzebna od 1 września do Lubonia. Zgłoszenia osobiste poniedziałek, Poznań, ul. Śniadeckich 26 m. 7 od 3-5 po pol. zdg 11 783

31. ROZRYWKA
Już w przyszłym tygodniu sprzedajemy nowe modele radioodbiorników. Konstrukcja ich bardziej skomplikowana.

Oczywiście
przy kupnie nowoczesnego radioodbiornika musi przyjść z pomocą nie handlowiec, lecz radiotechnik specjalista, zadaniem którego jest sumienny odbiór aparatu.

Jedyny w Poznaniu
sprzedawca dyplomowany

Radiotechnik
umożliwia spłaty bez wystawienia weksli obiegowych.

Radioekspert
Śniadeckich 1. Telefon 64-44. Service in English. Pg 29 625-57.198

Roxy
Focha 23 Koncert — Dancing — Humor — Werwa. zdg 12 176

Powszechny podziw wzbudza zmodernizowany front przedsiębiorstwa jubilersko - złotniczej i zegarmistrzowskiej firmy — zał. w r. 1873 —

W. SZULC w Poznaniu, Plac Wolności 5

brylanty — wyroby złote — doskonale zegarki — piękne srebra i platery

Marszantka
samodzielną zaraz. Matuszewska, Ratajczaka 8. m. 8. zdg 11 638

Stolarze
potrzebni św. Marcin 31 m. 6 zdg 11 586

Służąca
samodzielną gotowaniem. Marcin 32 m. 7. zdg 11 807

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego gotowaniem. Wyspiańskiego 15 — 12. zdg 10 990

Służąca
z gotowaniem potrzebna zaraz na wieś. Zgłoszenia: Łaski, poczta Wielęń nad Notecią, pow. czarnkowski. zdg 10 942

Posługaczka
uczciwa. Stroma 26 — 4. zdg 10 914

ogrodnik
siła pierwszorzędną do ogrodu pałacowego od 1-go września. — Oferty z podaniem warunków i kopiami świadectw do „Par” — pod „Poznańskie”. Pg 29 575-34 61

Fryzjerka
potrzebna, dobra siła. — życie mieszkanie 40-60 miesięcznie. — Puławy, Rzeczycki. zdg 11 344

Majątek
400 ha poszukuje rutynowanego urzędnika gospodarczego z dłuższą praktyką pod ścisłą dyspozycją administratora. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 10 323

Mleczarz
pełnych kwalifikacjach samodzielnego prowadzenia mleczarni natchmiast. Odpisy świadectw i referencje Kurier Poznański zdg 11 578

Dziewczyna
do wszystkiego. Zgłoszenia 3 Maja 4, hala 7. zdg 11 621

Uczennice
szkolne, opieka, pomoc, dobre utrzymanie 65 zł. Linda. Wojciech 28 — 5. zdg 11 599

Panienkę młodszą
kochającą dzieci, inteligentnego domu, do małej dziewczynki i pomocniczych prac domowych. Zgłoszenia ostatnim świadectwem szkolnym 4-6. Adres Kurier Poznański zdg 11 503

Obuwnik
samodzielny z kartą rzemieślnicza potrzebny. Oferty Kurier Pozn. zdg 11 225 6

Kucharz
potrzebny od 1 września 1937 r. do restauracji dworcowej. Zgłoszenia z podaniem wymaganej pensji Napierała, Restauracja Dworca Głównego w Bydgoszczy. zdg 24 195

Fryzjer
lub fryzjerka żelazkowa — wodna — dzielną 40 — stół, stancja. St. Galas. Września. ng 48 686

Stelmach
potrzebny zaraz, kawaler. Majętność Dziekanowice, pow. Gniezno. Zgłoszenia u Kowala. n 48 664-5

Potrzebna
panna do dzieci polecona przychodnią. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 11 577

Dla
nauczyciela z dobrą biuroacją niemiecka ma posady Biuro Ireney Rechter. Lwów, Kochanowskiego 37, tel 260-24 zdg 11 333

Marszantka
samodzielną zaraz. Matuszewska, Ratajczaka 8. m. 8. zdg 11 638

Stolarze
potrzebni św. Marcin 31 m. 6 zdg 11 586

Służąca
samodzielną gotowaniem. Marcin 32 m. 7. zdg 11 807

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego gotowaniem. Wyspiańskiego 15 — 12. zdg 10 990

Służąca
z gotowaniem potrzebna zaraz na wieś. Zgłoszenia: Łaski, poczta Wielęń nad Notecią, pow. czarnkowski. zdg 10 942

Posługaczka
uczciwa. Stroma 26 — 4. zdg 10 914

ogrodnik
siła pierwszorzędną do ogrodu pałacowego od 1-go września. — Oferty z podaniem warunków i kopiami świadectw do „Par” — pod „Poznańskie”. Pg 29 575-34 61

Fryzjerka
potrzebna, dobra siła. — życie mieszkanie 40-60 miesięcznie. — Puławy, Rzeczycki. zdg 11 344

Majątek
400 ha poszukuje rutynowanego urzędnika gospodarczego z dłuższą praktyką pod ścisłą dyspozycją administratora. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 10 323

Mleczarz
pełnych kwalifikacjach samodzielnego prowadzenia mleczarni natchmiast. Odpisy świadectw i referencje Kurier Poznański zdg 11 578

Dziewczyna
do wszystkiego. Zgłoszenia 3 Maja 4, hala 7. zdg 11 621

Uczennice
szkolne, opieka, pomoc, dobre utrzymanie 65 zł. Linda. Wojciech 28 — 5. zdg 11 599

Panienkę młodszą
kochającą dzieci, inteligentnego domu, do małej dziewczynki i pomocniczych prac domowych. Zgłoszenia ostatnim świadectwem szkolnym 4-6. Adres Kurier Poznański zdg 11 503

Obuwnik
samodzielny z kartą rzemieślnicza potrzebny. Oferty Kurier Pozn. zdg 11 225 6

Kucharz
potrzebny od 1 września 1937 r. do restauracji dworcowej. Zgłoszenia z podaniem wymaganej pensji Napierała, Restauracja Dworca Głównego w Bydgoszczy. zdg 24 195

Fryzjer
lub fryzjerka żelazkowa — wodna — dzielną 40 — stół, stancja. St. Galas. Września. ng 48 686

Stelmach
potrzebny zaraz, kawaler. Majętność Dziekanowice, pow. Gniezno. Zgłoszenia u Kowala. n 48 664-5

Potrzebna
panna do dzieci polecona przychodnią. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 11 577

Dla
nauczyciela z dobrą biuroacją niemiecka ma posady Biuro Ireney Rechter. Lwów, Kochanowskiego 37, tel 260-24 zdg 11 333

Ordynat
Michorowski. Kino Tecza. Łazarz zdg 11 200/1

Radioaparaty
wszystkie typy dostarcza dogodnie

Radiofonika
Poznań 27 Grudnia 10. ng 48 644

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego gotowaniem. Wyspiańskiego 15 — 12. zdg 10 990

Służąca
z gotowaniem potrzebna zaraz na wieś. Zgłoszenia: Łaski, poczta Wielęń nad Notecią, pow. czarnkowski. zdg 10 942

Posługaczka
uczciwa. Stroma 26 — 4. zdg 10 914

ogrodnik
siła pierwszorzędną do ogrodu pałacowego od 1-go września. — Oferty z podaniem warunków i kopiami świadectw do „Par” — pod „Poznańskie”. Pg 29 575-34 61

Fryzjerka
potrzebna, dobra siła. — życie mieszkanie 40-60 miesięcznie. — Puławy, Rzeczycki. zdg 11 344

Majątek
400 ha poszukuje rutynowanego urzędnika gospodarczego z dłuższą praktyką pod ścisłą dyspozycją administratora. Zgłoszenia do Kuriera Pozn. zdg 10 323

Mleczarz
pełnych kwalifikacjach samodzielnego prowadzenia mleczarni natchmiast. Odpisy świadectw i referencje Kurier Poznański zdg 11 578

Dziewczyna
do wszystkiego. Zgłoszenia 3 Maja 4, hala 7. zdg 11 621

Uczennice
szkolne, opieka, pomoc, dobre utrzymanie 65 zł. Linda. Wojciech 28 — 5. zdg 11 599

Panienkę młodszą
kochającą dzieci, inteligentnego domu, do małej dziewczynki i pomocniczych prac domowych. Zgłoszenia ostatnim świadectwem szkolnym 4-6. Adres Kurier Poznański zdg 11 503

Obuwnik
samodzielny z kartą rzemieślnicza potrzebny. Oferty Kurier Pozn. zdg 11 225 6

Kucharz
potrzebny od 1 września 1937 r. do restauracji dworcowej. Zgłoszenia z podaniem wymaganej pensji Napierała, Restauracja Dworca Głównego w Bydgoszczy. zdg 24 195

Fryzjer
lub fryzjerka żelazkowa — wodna — dzielną 40 — stół, stancja. St. Galas. Września. ng 48 686

Stelmach
potrzebny zaraz, kawaler. Majętność Dziekanowice, pow. Gniezno. Zgłoszenia u Kowala. n 48 664-5

Potrzebna
panna do dzieci polecona przychodnią. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 11 577

Dla
nauczyciela z dobrą biuroacją niemiecka ma posady Biuro Ireney Rechter. Lwów, Kochanowskiego 37, tel 260-24 zdg 11 333

Pięgi gina
OD KREMU: MYDŁA
EFELIS

R. Barcikowski S. A. Poznań
„Jej pierwsza miłość”
Robert Taylor, Kino Wilsona. zdg 12 083

Casanova
Maszalarska, najtańszy lokal rozrywkowy. Dancing do rana. zdg 11 458

Chcesz radiowy
aparat mieć

Liry
kłopot z głowy. Dom muzyczny „Lira”. Podgórna 14. zdg 12 071

Radioaparaty
baterijne, sieciowe
Telefunken

Dedektory
z głośnikami
Pożyczki
Państwowe 100 za 100 — długo-terminowe spłaty — asygnaty „Kredyt”

Kolasa
Radiotechnik, Poznań św. Marcin 45a. zdg 23 884-5

Radioaparaty
po najniższych cenach — najkorzystniej bo na raty po 10. — z miesięcznym kupisz wprost w hurtowni

Radioświat
Poznań, Ratajczaka 10. Ng 47 338

Anteny zwykłe ekranowane powożą silne tłumienie

Udoskonalone anteny
z przekaźnikami opancerzone

patentowane
które instaluje zbiorowe, pojedyncze

Radioekspert
Dypl. radiotechnik, Śniadeckich 1, Telefon 64-44. Pg 29 626-57.197

Nowość Anteny
przeciw szmerowe sprzedaż i instalacja głośniki

Radioaparaty
wszystkich typów do 18 miesięcy spłat przy wpłacie z 15. — Pożyczki Państwowe 100 za 100.

Centrum Kamiński,
Poznań, St. Rynek 13/14. Ng 47 359/60

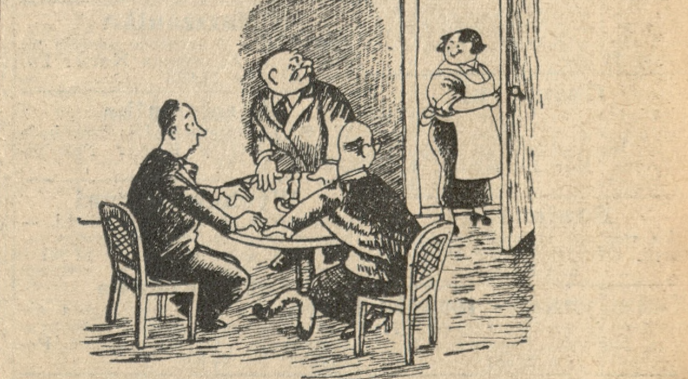
„Kapelusz”
Fabrycznie przefasonowany kapelusz zastąpi często nowy. Tani kapelusz na składzie. Polska wytwórnia kapeluszy. 27-go Grudnia 2. podwórze. zdg 6 693/4

Miłowody

leczą nerwy, serce

Ng 46 498
Inform.: Administracja Miłowody p. Oborniki, Wlkp.

Humor zagraniczny

Przerwany seans.
— My tutaj rozmawiamy z Napoleonem, a pani się pyta, czy kartofelki na kolację mają być przysmażone! (M)
(Lustige Blätter, Berlin).

Przedpłata na miesiąc wrzesień 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.10, kwartalnie zł 12.30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5.00, w innych krajach zł 7.00-9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potocznymi: 200 gr od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45, większe według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówki), słowo nagłówek, (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstają wektury matryce, wydawnictwo nie odpowiada